

HỒ ANH THAI

những đứa con rải rác trên đường

1 tiểu thuyết - 3 truyện dài

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ

HỒ ANH THAI

những đứa con rải rác trên đường

1 tiểu thuyết - 3 truyện dài

những
đứa còn
rối rạc
trên đường

Tác giả giữ bản quyền.
Nhà xuất bản Trẻ xuất bản theo hợp đồng 2014.

BIỂU CHI BIÊN MỤC TRƯỚC XUẤT BẢN DO THƯ VIỆN KHTH TP.HCM THỰC HIỆN
General Sciences Library Cataloging-in-Publication Data

Hồ Anh Thái, 1960-

Không đứa con rải rác trên đường : tiểu thuyết / Hồ Anh Thái. - TP. Hồ Chí Minh : Trẻ, 2014.

428tr. ; 20 cm.

Nội dung: Thử đi không thấy thu lại ; Đời viết mấy chuyến xe ; Chuyến thu gom xuyên Việt.

1. Tiểu thuyết Việt Nam -- Thế kỷ 21. 2. Văn học Việt Nam -- Thế kỷ 21.

1. Vietnamese fiction -- 21st century. 2. Vietnamese literature -- 21st century

B95.92234 -- dc 23
H678-T34

ISBN 978-604-1-05457-8
Không đứa con rải rác.

HỒ ANH THAI

những
đứa con
rải rác
trên đường

1 tiểu thuyết = 3 truyện dài

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ

Mục lục

1 tiểu thuyết = 3 truyện dài

TRUYỆN THỨ NHẤT

Thư đi không thấy thư lại

TRUYỆN THỨ HAI

Đời biết mấy chuyến xe

TRUYỆN THỨ BA

Chuyến thu gom xuyên Việt

Bố ạ, ở trường con vừa rồi xảy ra một chuyện ghê rợn vô cùng. Một thằng bên trường Kiến trúc vác súng sang bắn chết thầy hiệu trưởng trường Nghiên cứu quốc tế. Con chứng kiến. Ngay trước mắt.

Nói cho chính xác thì thầy ấy không chết. Ai cũng tưởng thầy ấy đã chết nhưng đưa đi cấp cứu thì hóa ra không chết. Không chết nhưng đạn bắn toét người. Sống cũng thành dở người.

Sinh viên phải quyên góp trợ giúp thầy. Ai cũng đóng góp. Con cũng phải đóng góp. Một khoản không hề nhỏ bố ạ.

Bố chuyển tiền sớm cho con nhé.

Ban đầu nó định viết là thầy hiệu trưởng chết, chết hẳn hoi, chết đứ đừ, làm sao để cho bố nó hoảng, bố nó rợn tóc gáy, bố nó tim đập chân run, từ đó mà cuống lên gửi tiền ngay. Nghĩ lại, thấy không nên để thầy giáo chết, nó viết thêm đoạn thứ hai, chính xác thì thầy ấy không chết. Nỗi kinh hoàng ở đoạn đầu tiên được dây dưa kéo dài sang đoạn thứ hai, đây chính là chỗ dành cho việc miêu tả chi tiết. Đạn bắn toét người. Không chết mà như thế thì mức độ cũng quá nghiêm trọng. Lại còn bình luận về tình trạng cuộc sống bi đát của thầy trong tương lai. Khơi gợi sự mỉa mai ở người đọc thư.

Tất cả những điều nó viết ở trên rốt cục là dẫn đến việc nhắc nhở bố nó gửi tiền. Tiền. Tiền. Tiền. Và phải sớm. Kinh hoàng như thế. Ghê rợn như thế. Bi thảm như thế. Thế thì phải gửi sớm. Sớm. Sớm. Sớm.

Đây là khoản tiền đột xuất. Chắc là bố mẹ nó đã quen với những bức thư xin tiền đột xuất kiểu này. Quen với những bức thư nhắc gửi tiền định kỳ ba tháng một lần. Du học nước ngoài, tiền học, tiền ăn ở, tiền sinh hoạt và các khoản phụ trợ, mỗi năm mấy chục nghìn đô la Mỹ. Mấy chục nghìn đô không gửi luôn một lần mà chia ra thành từng quý, mỗi năm gửi bốn lần. Nhưng không phải bốn lần mà xong.

Thỉnh thoảng có những bức thư bất chợt như bức thư xin tiền đột xuất này. Quyên góp bất ngờ. Thầy giáo chết. Quên, thầy không chết mà chỉ bị thương be bét khắp khắp người. Lần khác thì bà cụ thân sinh của ông chủ nhà chết, phải đi cùng ông ấy về thị trấn quê hương cách vài trăm dặm. Lần khác thì một đứa bạn cùng lớp chết. Toàn là chết. Nó không ngại chết nhiều thế sẽ thành một lý do đáng ngờ. Chết đúng ra là lý do chí lý. Còn có gì đau buồn hơn. Còn có gì gây chấn động hơn. Còn có gì đáng mùi lòng hơn.

Thực ra thì trong những bức thư trước, nó còn nêu những lý do khác nữa, nhưng người đọc cứ bình tĩnh, tuần tự rồi sẽ biết tất cả.

Trở lại với bức thư điện tử lần này. Có chuyện một thằng bên trường Kiến trúc vác súng sang trường Nghiên cứu quốc tế thật. Có thật. Nhưng nó sang bắn thầy hiệu trưởng bên này thì không đúng. Không có. Hoặc là chính xác nó bắn ai thì đang điều tra, chưa biết được. Chưa biết.

Đúng lúc nó vác súng vào trường thì chú chàng nhà ta bị gọi lên phòng hiệu trưởng. Lên phòng thầy hiệu trưởng uống nước chè đã thành tục ngữ trong đám sinh viên. To take a cup of tea with the director. Ở đây người ta gọi thầy hiệu trưởng là giám đốc chứ không gọi là hiệu trưởng headmaster. Suốt cả năm học có khi chẳng bao giờ nhìn thấy mặt thầy hiệu trưởng, mà cũng chẳng cần nhìn thấy mặt thầy làm gì. Thành linh một ngày đẹp trời giáo viên chủ nhiệm bảo ta giờ ấy ngày ấy đến phòng thầy hiệu trưởng. Chả được cốc nước chè nào đâu. Lên đấy hoặc là nhắc nhở hoặc là răn đe hoặc là kỷ luật hoặc là buộc nghỉ học. Nói chung là lạnh ít dữ nhiều. Chè cà phê nước ngọt bia bọt, đừng có mơ.

Chưa cần gặp thầy hiệu trưởng, chú chàng đã biết chuyện gì rồi. Lần này chắc là bị thôi học. Chú đã nợ mấy môn. Môn thì lấy không đủ tín chỉ credit, không đủ điểm để qua. Môn thì càng học càng xương, xương mắc ngang cổ, tưởng nó là xã hội học toàn chuyện cuộc sống xã hội, nào ngờ đây những lý thuyết đến tiếng Việt còn khó hiểu chứ chưa nói phải học bằng tiếng Anh. Hóc luôn. Môn thì hóc một cái là mất luôn cảm hứng, nghĩ nhiều, không đủ thời gian có mặt ở lớp, thầy gạch tên luôn. Ba môn như ba phát đạn kết liễu, còn gì là người. Ba môn không qua nổi, còn gì là đời. Đời sinh viên. Một khi không làm sinh viên nữa, sống trôi nổi kiểu gì mà chẳng sống được. Còn là sinh viên thì còn sống hợp pháp, không là sinh viên nữa, tự bỏ học hoặc bị đuổi học, thì sống luôn lách chui lủi, đời vẫn tươi. Bao nhiêu đứa đang bập bênh trôi nổi kia thôi.

Thầy gọi lên uống nước chè, thì lên. Chú chàng đã chuẩn bị sẵn vài phương án để mong thầy thương, gia hạn cho chú, coi như là câu giờ, kéo dài thêm thời gian được ở lại trường.

Uống chè với hiệu trưởng à? Cốc trà thứ nhất là ngòi khóc. Chú mong sao bây giờ mình là con gái, là con gái thì cứ thế mà nước mắt tuôn ra như suối. Có nhiều đứa lên phòng thầy chẳng nói năng gì cứ thế mà khóc sụt sùi cả ra, có khi chẳng mang theo cả mùi soa, thầy phải chia mùi soa của thầy ra, bét hạng thì rút cho mấy cái khăn giấy. Thầy cũng hoảng chứ. Nhờ có ai bất chợt vào phòng thầy lại tưởng thầy làm cho nó có chữa. Hoặc là thầy gây oan khuất gì cho điểm số học hành của nó. Hoặc là đủ mọi thứ hoặc là. Còn nếu thầy đang hoảng, thầy cây ngay không sợ chết đứng, thầy chẳng ngán gì cha con đứa nào, thì ít ra trong lòng thầy cũng có chút mủi lòng. Chỉ vì nợ môn học mà để cho nó khóc thế kia, sụt sùi thế kia, lã chã thế kia, tuôn trào thác lũ thế kia, nở lòng nào. Đã nhiều đứa con gái cứ thế mà thành công.

Cốc trà thứ hai, thưa thầy nhà em nghèo. Bố mẹ em nửa năm nay không gửi tiền sang, em chỉ đủ trả tiền thuê nhà, còn thì tiền ăn uống dịch vụ công cộng em phải tự lo hết. Tất nhiên là bịa. Chú chàng thuộc diện xông xênh sung túc nhất trong đám sinh viên Việt ở thành phố này. Bịa tí thì đã sao. Bịa mà được thương thì nên bịa. Em phải đi làm thuê cho tiệm

phở Việt, đi làm thuê cho siêu thị Á Đông, đi làm thuê cho tiệm neo rút móng chân móng tay các quý bà quý cô. Neo là tiếng Mỹ còn xin lỗi thầy em xin phát âm nêu là tiếng Anh. Mà cũng không phải rút móng chân móng tay, xin lỗi thầy, sơn giữa móng chân móng tay manicurist. Nhà em nghèo, dân em nghèo, đất nước em nghèo. Em muốn đổi đời nên em mới đi học mới sang đến đây mới nhờ đến thầy. Đã có đứa nào thành công bằng cách giờ cái nghèo ra chưa nhỉ. Ở bên ta có thời cái nghèo được chia ra như một thứ lý lịch đáng tin cậy. Nghèo đồng nghĩa với việc ở trong cùng một đội ngũ giai cấp. Nghèo đồng nghĩa với trong sạch trung thực nhiệt huyết dũng cảm triệt để đấu tranh chống phong kiến thực dân đế quốc, kẻ cả cường hào ác bá đời mới. Nghèo đồng nghĩa với việc không chơi trèo, trên cơ, nâng tay trên, không tự cao hơn người khác từ tầm mắt trở lên, không tự đại béo tốt hơn người khác từ vòng hai phình rộng sang hai bên. Có cái áo đẹp không dám mặc, hoặc phải mặc ở trong, trùm ra ngoài cái áo khoác bộ đội, cái áo đại cán, cái áo na tô kiểu xích lô xe ôm. Không phải người nhà quê mà có bà có cô từ nhà bước ra phố vẫn mặc áo cánh nâu cho ra dáng nông dân thời đại mới. Sang đến thời đổi mới, đổi mới rồi, chuyển sang một khoे khoang cụ ba bốn đời là phú nông chúa đất một vùng, là tư sản thành thị sở hữu ba biệt thự và cả một dãy phố cổ. Đổi mới. Quay ngược chiều kim đồng hồ. Ấy thế, hễ nói đến tài sản ngân khoản thì vẫn giấu bót. Giấu không phải chỉ để trốn thuế. Giấu không phải chỉ để an toàn, bót bị nhòm ngó, tránh trở thành đối tượng để xin đều, từ quan trên đến dân đen đều xin, tránh bị bắt cóc tống tiền, tù vợ đến con đều có thể bị bắt cóc. Giấu bây giờ như một thứ phản ứng bản năng, cái bản năng hình thành từ thời bao cấp, bản năng hóa thạch rắn như kim cương, dùng búa đập không vỡ. Giấu bây giờ như một thứ lại gạo, cái bánh chưng để lâu ngày trở lại cứng như chưa luộc, từng hạt gạo cứng trở lại, rời rạc mỗi nơi một hạt. Hồi lại, đã có đứa nào thành công bằng cách giờ cái nghèo ra chưa nhỉ. Lại còn giờ ra với Tây? ông thầy Tây sẽ bảo em nghèo thì em dùng cái tiền đi du học sang đây mà xóa đói giảm nghèo cho gia đình em cho cộng đồng em đất nước em. Em ở nhà mà xóa. Không, ông Tây tinh vi tế nhị không bao giờ ăn nói thách thức thế. Ông sẽ bảo, em nghèo à, có thể có loại trường phổ thông ưu tiên ưu đãi phổ cập kiến thức cho người thiệt thòi trong xã hội, nhưng giáo dục đại học bậc cao thì chưa có như thế. Không, ông Tây khôn khéo cũng không sơ hở chính trị như vậy. Ông sẽ bảo, em nghèo à, trường chúng tôi không ép buộc ai bước chân vào đây, ngược lại với hoàn cảnh, ngược lại với ý chí nguyện vọng của họ. Ông sẽ bảo, em nghèo à, nhưng trách nhiệm

của tôi là mời em đến đây để thông báo quyết định của nhà trường, trách nhiệm của tôi không phải là nghe em trình bày hoàn cảnh ngay cả khi tôi có thể cảm thông chia sẻ với em. Nghèo. Lý do nghèo. Đã có nhiều đứa cả trai cả gái giờ bài này mà không thành công.

Cốc trà thứ ba, thừa thầy bố em mới chết. Nói tron tru lưu loát cho thật đáng tin. Mắt hơi rung rung, rung rung thôi vì có phải nghệ sĩ ưu tú đâu mà khóc được. Lông mày hơi nhăn nhăn, nhăn nhăn thôi vì nhăn quá thì thành cau có như là vừa bị chửi vào mặt không bằng. Làm sao bảo đảm thầy nhìn mặt mà tin được. Bố em mới chết, ung thư tiền liệt tuyến. Bí đái không đái được, hoặc đái không hết, cứ són ra từng giọt, cứ lắt nhắt như một nốt nhạc luyến, nốt luyến lẫn lẫn lấy bảy một nốt thành bảy nốt. Chỉ cần ghen ngào nói đúng mấy lời ấy thôi. Bố em chết. Thông tin ngắn mà đủ giải thích toàn bộ những lý do vì sao em nợ môn, em thiếu học phần, em không đủ giờ đến lớp. Bố chết. Ai nghe mà chẳng tủi lòng. Thầy có bố không.

Thôi bỏ bố. Nghĩ đến đây mới thấy có thể sơ hờ. Thôi bỏ cha. Nhỡ mà bố thầy ruồng rẫy bỏ đi khi thầy còn trong bụng mẹ. Nhỡ mà bố thầy bạo hành gia đình, đánh cho thầy tơi tả suốt thời thơ ấu. Thế thì nghe chuyện bố chết thầy không sướng rơn lên thì chớ bảo. Chết bớt đi, thầy sẽ nghĩ thâm. Nhưng mà một người cha đảng hoàng vẫn là xác suất cao hơn. Cứ vậy đi. Chú chàng quyết định chọn phương án bố chết. Coi như đặt cược cho một canh bạc.

Ở lối vào tòa nhà trường Quốc tế, chú chàng không theo lối máy bậc đi lên mà bước lên theo dốc ngắn dành cho người đi xe lăn. Chú chàng thích cảm giác như leo dốc. Các tòa bin đình khi xây dựng đều có dốc lên cho xe lăn, người tàn tật cũng phải được hưởng quyền lợi của mình ở mọi nơi. Giá có tòa nhà nào quên xây lối đi cho người ngồi xe lăn thì sẽ bị phạt cho sạt nghiệp, các tổ chức nhân quyền sẽ tổ chức biểu tình, chửi cho vuốt mặt không kịp. Đây là nói giá như, chứ chẳng ai dám quên.

Đúng vào chỗ chú chàng đang hơi chú người về trước dẫn bước trên dốc xe lăn, chú chạm vào một anh chàng đeo cái túi đựng vợt tennis. Cái túi lạch cạch va vào sườn chú. Chú vội sorry xin lỗi trong khi gã tóc vàng kia cũng sorry. Đồng thanh, hai cái mồm cùng một lúc sorry. Nhiều khi kẻ không phạm lỗi theo quán tính lại sorry trước cả kẻ gây lỗi. Văn hóa xin lỗi cảm ơn đã hóa thành phản ứng tự động rô bốt. Gã kia xoay cẳng chân hươu vượt qua chú, bước nhanh vào qua cửa. Gã hấp tấp đi qua sảnh chính, chỗ có cái hốc tường đặt tượng bán thân ông Jackson là nhà tài trợ xây trường Quốc tế từ thế kỷ mười chín. Ở chỗ dán thông báo thông tin các loại, gã tan ngay vào đám sinh viên lượn lơ lỏ nhỏ.

Đúng lúc ấy chú chàng bỗng có nhu cầu vào nhà vệ sinh. Không phải nhẹ. Nặng hăn hoi. Sáng nào cũng phải làm vệ sinh trước khi đến trường. Một cơ thể nhẹ nhàng thanh thoát sẽ suốt một ngày không gây bận tâm. Sáng nay có lẽ cái việc bị hện đi uống nước chè với thầy hiệu trưởng đã có phần gây phân tâm, có nghĩa là phải thú thực với chính mình rằng cái hện cũng có phần gây hoang mang, gây bấn loạn. Chẳng mấy sinh viên được thông báo lên phòng hiệu trưởng mà thần nhiên không xao động. Quên này quên nọ. Chú chàng thì quên đi đại tiện.

Sinh viên ở đâu cũng thế. Nhất quỷ nhì ma thứ ba học trò. Nhà vệ sinh sinh viên ở đâu cũng thế. Quê ta nhà tiêu nhà xí chuồng chồ và bãi cò bãi mìn bãi phục kích. Bên Tây có WC, Toilet, Rest Room, Loose, Latrine. Quê ta nhà vệ sinh sinh viên vỡ cửa, long bản lề, có khi mất hẳn cánh cửa toang hoang mời cụ xem, rồi thì dềnh nước tràn trề ăm mùi trên quần áo nửa ngày không tan hết. Còn cái khu vệ sinh sinh viên này thì sạch sẽ khô ráo như một thứ hóa chất không mùi không vị. Đây là một nét ưu việt. Quê ta trên

tường nhà vệ sinh có dòng phấn trắng thơ ca theo kiểu con đò quay đít sang ngang xa xa có một cái làng thò ra, hoặc nét chữ viết bằng gạch non đờ mẹ thằng này đờ mẹ con kia kèm theo hình vẽ các bộ phận sinh dục. Ở chỗ chú chàng đang ngồi thì cả một kho kiến thức được sinh viên viết lên tường. Tường màu ghi, chất liệu nhựa tổng hợp ram ráp, khá ăn mực. Mực màu xanh dương, màu đen, màu đỏ. Đủ cả. Cũng đủ cả kiến thức từ triết lý bình dân, giai thoại kinh viện, cho đến ngụ ngôn. Ngồi ở một chỗ không mùi không vị, khung cảnh rất phù hợp cho trầm tư suy ngẫm, không khác gì ngồi cabin trong cái thư viện của trường hơn một triệu cuốn sách ngoài kia.

Ngay từ mấy dòng đầu tiên, chú chàng đã phải mở cặp lấy cuốn sổ, rồi rút bút ra chép.

Someone comes here to sit and think

Other comes to shit and stink

And I come here to scratch my balls

And read the teachings on the wall.

Tác giả không ngại ngừng cái chỗ chẳng hợp cho thơ ca một tí nào, tác giả sẵn sàng chen vào chỗ này để tạm dịch: Kẻ vào đây ngồi mà nghĩ suy/ Kẻ vào đây mà ị mà xì/ Ta vào đây gãi củ gãi cà/ Đọc trên tường những giáo huấn cao xa.

Ái chà chà. Sướng. Có khi sướng mà quên cả mục đích chính khiến mình vào đây. Chép xong, chú chàng đọc sang một giai thoại. Chà cái này thì khó dịch, vì nó chạm đến đặc trưng ngôn ngữ tiếng Anh, khó chuyển dịch cho trọn ý sang tiếng Việt. Một ông nông dân đứng bên cánh đồng, đứng suốt ngày, cứ đứng mà nhìn thế thôi. Dân làng lấy làm lạ bèn hỏi ông đứng suốt ngày như thế làm gì? ông ta trả lời: Tôi muốn đoạt giải Nobel. Sao lại thế? Vì quy chế giải Nobel có ghi rõ là sẽ trao giải cho người “outstanding in his field”.

Outstanding nghĩa đen là đứng bật hẳn ra ngoài, tức là nổi bật, nổi trội, là ngoại hạng ngoại diện, là xuất chúng. Đứng hẳn ra bên ngoài. Còn field thì vừa có nghĩa là cánh đồng, vừa là lĩnh vực. Xuất chúng trong lĩnh vực của mình. Lại vừa có nghĩa là đứng bên ngoài cánh đồng của họ. Họ nông dân kia đứng bên ngoài cánh đồng mà chờ giải Nobel là phải thôi.

Ài chà chà. Sướng. Trong cái trường Đại học Tổng hợp này cũng có mấy giáo sư đầu ngành đang được đề cử giải Nobel. Trong trường Tổng hợp có vài chục trường chuyên ngành, có khi cũng đến từng ấy giáo sư đang chờ Nobel. Thêm một ông nông dân nữa là hai mươi một ông vậy.

Cười khùng khục trong hòng. Không dám cười to, dù hình như trong khu vệ sinh lúc này không có ai, lặng tanh như mồ. Cười nén kiểu này là một kiểu bí thượng phá hạ, giá mà bị táo bón thì cũng đẩy tuồn tuột ra bằng hết. Giai thoại chứ không phải là thơ, chú chàng không chép, thôi thì cố nhớ, về kể lại với lũ bạn cùng thuê nhà vậy.

Giờ mới đọc sang những dòng chữ li ti mực đỏ. Truyện. Ngụ ngôn. Ngụ ngôn này thì dịch được. Một con chim đang bay thì rét cóng, rơi bịch xuống mặt đất phủ đầy tuyết. Ông nông dân đi qua nổi lòng thương, bèn nhặt con chim, dúm vào đồng cút bỏ còn đang nóng hổi. Lại xuất hiện vai trò nông dân, nông dân không chỉ có mặt trong giai thoại kinh viện Nobel mà còn cả trong ngụ ngôn loài vật. Con chim ấm dần lên, hồi tỉnh, bèn hót véo von. Một con mèo đi qua ngay lập tức vồ lấy nó mà ăn thịt.

Những dòng chữ bên dưới vẫn li ti như thế. Lessons. Bài học rút ra:

- 1 - Không phải ai đẩy ta vào đồng cút cũng là kẻ xấu.
- 2 - Không phải ai lôi ta ra khỏi đồng cút cũng là người tốt.
- 3 - Một khi đang ở trong đồng cút thì đừng có to mồm.

Không chép được cả câu chuyện, nhưng chú chàng định chép lấy ba bài học ở bên dưới. Một lần đi đại tiện mà được những ba bài học, kèm thêm một bài thơ, kèm theo một giai thoại Nobel.

Chưa hết. Còn thêm một câu đố nữa. Why Captain Cook went to the lady toilet? Tại sao thuyền trưởng Cook đi vào toilet nữ? Đố xong lại giải luôn. Because he wanted to go to a place where no man had left his footsteps. Tại vì ông ấy muốn đến một nơi chưa có người đàn ông nào đặt chân đến.

Lại cười khùng khục trong cổ. Thuyền trưởng Cook là nhà thám hiểm, ông ấy chỉ hào hứng đến những nơi chưa có người khám phá. Nơi chưa có người đàn ông nào đặt chân đến thì đích thị là cái toilet nữ.

Đúng lúc ấy có tiếng sột soạt ở bên ngoài, phía bồn rửa. Ai đó đang loạt soạt mở một cái túi. Tiếng vật gì đó rơi xuống nền nhà, như mấy hòn bi nảy càn cạch. Chắc là người kia đang cúi nhặt mấy hòn bi đánh rơi. Tiếng càn cạch như bỏ mấy hòn bi trở lại một cái hộp sắt. Rồi tiếng kim loại giạt lách cách đúng kiểu giạt ổ đạn và quy lát trong phim hành động. Rồi tiếng cánh cửa mở ra hành lang. Rồi tiếng cửa tự động đóng lại.

Không chép nữa. Hẹn lần sau. Lần sau đến trường không buồn đại tiểu tiện cũng sẽ vào đúng cái ô này để chép nguyên văn ba bài học. Người đọc biết thế để thấy rằng mình hiện đang may mắn, không phải chờ đến mấy trang cuối mới được đọc ba bài học ở trên. Bởi đúng lúc này thì chú chàng của chúng ta không còn bụng dạ nào mà ghi vớ chép. Lúc này chú mới thấy qua khe hở bên dưới cánh cửa phòng vệ sinh, ở góc bên trái, một viên đạn đồng. Vàng chóc. Loại đạn tiểu liên tự động, không chỉ bắn từng viên mà có thể xả hần một băng.

Thì ra mấy viên vừa rơi vừa càn cạch ngoài kia là đạn rơi. Đạn chứ không phải bi.

Hoảng. Chú chàng không dám xả nước. Chú rón rén đứng lên bệ xí. Chú từ từ nhô đầu lên khỏi ô vệ sinh. Bên ngoài quả thật không còn ai. Cái người ở bên ngoài quả thật đã đi lúc có tiếng cánh cửa mở ra đóng lại. Ở

chỗ bệ đá có ba cái bồn rửa hình tròn là một cái túi đựng vợt tennis. Cái túi mở toang hoang, không kéo khóa đóng lại, bên trong hoàn toàn trống rỗng. Cái túi của gã tóc vàng va phải chú ở chỗ dốc xe lăn.

Chú ra khỏi ô vệ sinh. Rón rén. Chú kéo cánh cửa khu vệ sinh mở ra hành lang. Khẽ khàng. Chú ngó đầu ra hành lang. Rất chậm. Bên phải vắng tanh. Bên trái, cũng vắng ngắt. Chỉ tận cuối hàng lang có một bóng người. Đúng là gã tóc vàng. Tay gã cầm khẩu tiểu liên. Gã lắc lảo nhìn biển hiệu phía trên cửa một phòng học, rồi rẽ ngoặt sang trái, biến mất. Chắc gã đang đi tìm đối tượng của gã.

Chú chàng chờ thêm một lát cho chắc. Chờ thêm tí nữa. Rồi chú chạy ù ra, ngược chiều với gã tóc vàng. Tức là chạy về bên phải. Một đoạn đường thôi mà sao xa thế, cũng chẳng biết là mình chạy đi đâu. Chàaaaaaay. Qua được mấy cửa phòng thì mới nhớ chạy về bên phải thế này là đường cụt. Bản năng là chỉ cần chạy ngược chiều với gã tóc vàng cầm súng. Nhưng sẽ lao vào đường cụt. Gã kia mà quay lại thì cầm chắc ăn đạn của gã.

Nhưng cũng ngay lập tức cứ như là có cứu tinh. Lập tức nhớ ra. Phòng thầy hiệu trưởng chính là ở phía bên phải này. Kia kìa. Cái biển có dòng chữ Hiệu trưởng ở ngay trên trán phòng. Năm bước.

Một. Hai. Ba. Bốn. Năm.

Đập cửa. Đập, nhưng đập khẽ.

Thầy ơi.

Đập tiếp cái nữa. vẫn đập khẽ.

Thầy ơi.

Gọi cũng khẽ.

Mời vào. Tiếng thầy đồng dạc.

Khẽ chứ thầy ơi. Chú chàng chỉ muốn nhắc thầy.

Nhưng mà môi run lên, không nói được.

Chú đẩy cửa xông vào.

Chạy đi thầy ơi.

Không một thầy hiệu trưởng nào chờ một sinh viên ập vào phòng mình như thế. Mặt tái mét ra như thế. Nói năng run rẩy lập bập như thế. Lại còn rủ thầy bỏ chạy.

Chạy đi thầy ơi.

Thầy vẫn bình thản. Em ngồi xuống. Thầy bảo. Em đến muộn mười phút. Thầy bảo. Tôi sẽ thông báo rất nhanh thôi. Thầy bảo.

Cái bình thản của thầy hình như có hơi lây sang trò một tí. Trò bớt lập bập hơn. Giọng nói rành rẽ bớt run rẩy hơn. Thừa thầy. Có một thằng. Một thằng cầm súng. Cầm súng vào trường. Đang đi tìm bắn.

Chứng thực ngay. Một loạt đạn nổ vang. Chắc tí tặn đầu bên kia hành lang. Nhưng trong tòa nhà bịt kín tiếng nổ vẫn vang rền. Hiệu trưởng giật mình. Nhưng cái giật mình chưa đủ đánh tan sự bình tĩnh. Ngay lập tức, thầy giật cánh cửa sổ mở ra vườn sau. Họ đang ở tầng dưới cùng, tầng mặt đất. Bệ cửa sổ chỉ cao hơn đất vườn khoảng hai mét, có thể nhảy nhẹ ra vườn.

Nhưng tình thế hiểm nghèo bao giờ cũng đi kèm một sự cố. Cái chốt cửa sổ bị kẹt. Hình như rất lâu rồi thầy không mở cái cửa sổ ấy để hứng gió ở vườn sau. Chốt cửa đã gỉ. Kẹt cứng. Giật mấy cái đều không ăn thua.

Không chần chừ được nữa. Chú chàng định bỏ thầy đây, chú định chạy ra cửa trước, định chạy tiếp. Không thể trốn trong phòng hiệu trưởng thế này. Trốn ở đây là chờ thần chết đến. Rất có thể thằng cầm súng đang đi tìm phòng hiệu trưởng mà nã đạn.

Nhưng chú nhón chân định chạy thì lại nhớ ra thầy. Thầy ở lại đây thì thầy chết. Chú quay ngoắt lại, túm vai áo thầy, kéo thầy chạy ra cửa. Lại kéo cửa, lại len lén thò đầu ra hành lang. Phía bên trái vẫn không một bóng người. Chú lôi thầy chạy về phía bên trái ấy. Hoặc là họ sẽ chạy thoát ra khỏi tòa nhà. Hoặc là giữa đường sẽ gặp thằng cầm súng và xoi đạn của nó. Lại một canh bạc. Lại đặt cược.

Chú lòi thầy chạy. Không để ý rằng đang bóp cổ tay thầy rất chặt, cứ như bám chặt lấy một cái gì đó làm điểm tựa làm chỗ dựa. Bám vì sợ. Bám vì trong cơn hoảng hốt người ta cần bám vào một cái gì đấy. Được vài chục bước thì gặp lại phòng vệ sinh nam. Đúng lúc phía cuối hành lang lại vang lên một loạt đạn nữa. Tiếng người rú lên kèm theo tiếng chân chạy rầm rập.

Chú lòi tuột thầy vào phòng vệ sinh nam. Chạy cho đến ô cuối cùng, chú đẩy thầy vào một ô, bản thân mình lao ngay vào ô bên cạnh. Chốt cửa.

Lại mấy tiếng nổ. Lần này là từng viên. Đoàn. Đoàn. Đoàn.

Lại mấy tiếng rú. Lần này là tiếng rú của đàn bà. Ooooooooooh. Rồi tiếng rú của đàn ông. Aaaaaaah. Rồi tiếng rú đàn ông đàn bà trộn lẫn. Úi úi úi. Ồi ời ời.

Đoàn. Đoàn. Đoàn.

Đanh. Gọn. Từng viên.

Kể lại thì nhanh. Chứ mười phút trong toilet lúc ấy lâu như cả thế kỷ. Một thế kỷ chòng chát bạo lực và kinh hoàng. Mỗi phút là một thập kỷ hoang mang và bế tắc. Vào thập kỷ thứ năm hay thứ sáu gì đó, chú chàng phát hiện ra mình đã chạy vào đúng cái ô đại tiện lúc nãy. Trên tường vẫn những dòng mực xanh mực đỏ mực đen. Vẫn bốn câu thơ theo thể tứ tuyệt luận về việc đọc những dòng giáo huấn cao xa trên tường phòng vệ sinh, vẫn câu chuyện ngụ ngôn bằng mực đỏ với bài học thứ ba về việc một khi đang ở giữa cái nơi thối như cứt thì đừng có to cái mồm lên. Đúng. Không to. Không ai đại gì mà to. Càng không to lúc này.

Đến thập kỷ thứ bảy, chú mới nghĩ chạy trở lại phòng vệ sinh như thế này là đại. Cái túi đựng vợt tennis thực ra là đựng súng của thằng sát thủ còn vút trên bệ rửa ngoài kia. Nó là nơi bắt đầu của trận địa và chiến binh khôn ngoan nhất sẽ quay lại ẩn nấp ở cái trận địa mà hắn đã từ bỏ. Có nghĩa là gã kia sau khi xả súng vô tội vạ, gã sẽ quay về ẩn nấp ở đây là nơi không đối thủ nào của gã ngờ tới.

Có nghĩa rằng thầy trò chú nấp vào đây là sắp thành con tin của gã sát thủ. Gã sắp trở lại.

Thập kỷ thứ chín. Chú chàng trèo lên bệ xí, ngó đầu sang ô của thầy hiệu trưởng. Thầy ơi. Thầy đang kéo quần đứng đái. Hoang mang hồi hộp

gây buồn tiểu. Tiểu cũng khó vì hoang mang hồi hộp. Cái này là nguyên nhân cho cái kia. A gây ra B rồi B gây ra A. Thầy đái như tiểu liên tắc cú, đái dắt, từng phát một chữ không thẳng băng được một tràng. Thầy ơi. Em có ý kiến này.

Thập kỷ thứ mười. Kết thúc một thế kỷ trong nhà vệ sinh. Chú chàng nhát trí được với thầy rằng thầy trò cứ trốn mãi trong này tức là ngồi chờ chết. Phải mở đường máu mà thoát. Phải bắt đầu bằng cách mở cửa sổ phòng vệ sinh, cái cửa ấy có thể mở ra khuôn viên phía sau nhà.

Cái cửa sổ mở ra dễ dàng. May. Không phải lúc nào trong cái rủi cũng gặp toàn cái rủi. Chú chàng chìa tay mời thầy trèo lên trước. After you. Không, em ra trước đi. Thầy lại bình thản như chưa hề hoang mang đến mức bị trò kéo xềnh xệch ra khỏi phòng làm việc mà chạy vào đây. Cũng có khi tiểu được một cái thì huyết áp hạ và adrenaline gây hồi hộp cũng hạ. Thầy còn đỡ mộng cho chú trèo lên bệ cửa sổ. Từ đó chú nhảy như một con cóc xuống vườn sau. Thầy cũng leo lên, cũng nhảy xuống. Không như một con cóc mà như một con chuột túi kangaroo, bật hai chân sau lên cao hơn bệ cửa sổ rồi mới rơi xuống, tiếp đất như nhảy lò cò. Tại sao lại là một con kangaroo nước Úc thì chắc là có lúc tác giả sẽ phải giải thích. Nhưng mà để sau.

Hai thầy trò chạy vào một cái khuôn viên nhỏ hình tròn. Giữa khu vườn rộng mênh mông có khuôn lại một khoảng hình tròn này, trồng một hàng giậu hình tròn bao quanh, bên trong đặt mấy cái ghế gỗ, trên mấy cái ghế gỗ có những chiếc lá phong đỏ lá du vàng. Hàng giậu chỉ cao ngang ngực chú chàng, tức là chỉ mới ở tầm trên rốn thầy. Tầm giậu ấy khiến hai thầy trò phải lom khom chạy. Thẳng lưng mà bước ngẩng đầu mà chạy ư. Sẽ ngay lập tức thành bia di động cho thằng sát thủ đang nấp đâu đấy bên trong.

Thầy trò chạy đến nấp trước bệ một pho tượng. Nấp đằng trước chứ không phải đằng sau. Vì pho tượng quay lưng về phía cửa sổ của cái nhà vệ sinh. Bây giờ lực lượng cảnh sát mới đến mới triển khai bao vây tòa nhà. Bây giờ thằng cầm súng mới trở lại cố thủ trong nhà vệ sinh. Đoán không sai. Nó không phải là sát thủ chuyên nghiệp, nhưng nó cũng biết nơi khó ai đoán ra chính là cái trần địa mà nó đã từ bỏ. Một thằng giết người sẽ gây ra một vụ ăn cắp vật để được vào tù, nơi ấy khó ai ngờ và người ta không nghĩ phải đến đây để tìm kẻ giết người.

Thầy trò nấp dưới pho tượng, pho tượng lúc này lại ở vào chính giữa khoảng cách từ cửa sổ của thằng cầm súng ra đến lực lượng cảnh sát ở bên ngoài vườn. Nó ở trước mặt. Cảnh sát ở sau lưng. Nếu có độ súng thì trong bắn ra ngoài bắn vào, các kiểu chéo cánh sẽ đường đạn đều phải xuyên qua hai thầy trò rồi mới đến mục tiêu. Chỉ có cách nằm ép mình xuống trước bệ tượng, nằm đấy mà chờ, chờ cho đến khi cuộc khủng hoảng súng ống này kết thúc.

Cuối cùng thì không có độ súng. Không có bắt cóc con tin. Không có người chết và bị thương. Thằng cầm súng không bắn ai và cũng không kê súng vào cằm nó mà bóp cò xuyên lên đỉnh đầu. Nó đã xả hết hai băng đạn. Hai loạt bắn cày đất dưới chân hai toán sinh viên để dọa. Mấy viên bắn phát một để dọa hai nhân viên trong phòng giáo vụ. Còn nửa băng đạn, nó đi tìm thầy hiệu trưởng, may cho thầy đã trốn ra vườn cùng với chú chàng. Nó xả nốt số đạn còn lại trong phòng vệ sinh. Sau đó nó quăng khẩu súng xuống đất, trở ra hành lang, hai tay giơ cao, nó không bước xuống tam cấp, nó đi vòng sang bên theo cái dốc xe lăn người tàn tật mà đi xuống. Đúng cái lối nó đã lên và va phải chú chàng.

Ngay trong bản tin chiều, nó khai rằng nó không biết mặt thầy hiệu trưởng trường bên này. Nó ở bên trường Kiến trúc. Nó đăng ký học phần một khóa văn hóa phương Đông bên trường Nghiên cứu quốc tế để lấy cho đủ tín chỉ. Nó muốn tìm hiểu văn hóa phương Đông để đối chiếu vào kiến trúc phương Đông mà nó thích. Nhưng kết quả bài thi của nó không đủ tín chỉ. Nó sẽ bị thôi học lần này. Thế là nó cầm súng sang. Nó chỉ dọa thôi. Trước hết là dọa thầy hiệu trưởng. Sau là dọa bất cứ ai nó gặp trong tòa nhà. Nó không định bắn ai.

Đơn giản như không. Dễ dàng như không. Bắn hết hai băng đạn rồi giơ hai tay lên bước ra như không. Bị còng tay rồi thì kể chuyện lưu loát có ngọn có ngành như không. Cái túi đựng vợt tennis và súng ống vút lại trong toilet như không.

Cái thằng như không ấy chẳng cần biết gì đến một thế kỷ dài dằng dặc của hai thầy trò chú trong nhà vệ sinh. Không cần biết hai thầy trò chúi mũi nằm ép mình phía trước bệ pho tượng. Thầy cúi đầu của trò xuống, ấn vai của trò xuống, ấn mông xuống cho khỏi cong tớn lên xoi đạn đồng như bỡn. Về sau mới biết thầy từng là lính chiến, thầy thành thạo kỹ thuật ẩn nấp nguy trang truồn bõ. Trong cái lúc thêm mấy thập kỷ ẩn nấp trước pho tượng, đã có lúc chú chàng hé mắt nhìn lên bệ đá hoa cương mà thấy dòng chữ ghi tên vị danh nhân được tạc tượng:

EDVARD GRIEG

(1843 - 1907)

Chú đã đi qua cái vườn này nhiều lần. Đã thoáng thấy cái pho tượng trong khuôn viên hình tròn này nhiều lần. Nhiều lần nhưng chẳng biết tượng ai và cũng chẳng có nhu cầu biết. Giờ nhìn thấy tên của danh nhân thì cũng thấy thế chú biết là ai. Đạn thì lúc nào cũng có thể bay chiu chiu veo véo trên đầu. Sau này chú vào tìm kiếm trên mạng mới biết đó là nhà soạn nhạc người Na Uy, có một bài khá phổ cập bình dân trích ra từ một vở nhạc kịch lại khá kinh viện là *Peer Gynt*. Đây là khi nhân vật nàng Solveig hát lên: cầu mong ở nơi xa anh vẫn sống yên vui thanh bình và những giấc mơ em bên mình, cầu mong cầu mong cầu mong. Chú chưa biết đến khúc hát của nàng Solveig, chú chưa biết đến Grieg, nhưng lúc ấy chắc là lời cầu mong đã bay lượn vương vấn trên đầu hai thầy trò. Nó đã tránh cho họ tên bay đạn lạc. Nó đã tránh được thảm kịch xả súng trong trường.

Cầu mong ở nơi xa anh vẫn sống yên vui thanh bình...

Về sau nghĩ lại, chú không khỏi có lúc băn khoăn, tại sao khi được tin phải lên gặp thầy hiệu trưởng nghe thông báo thôi học, chú không nghĩ ra việc xách súng vào trường như thằng tóc vàng kia. Thằng kia thoát trông đã biết ngay là một đứa con nhà, thuộc đẳng cấp WASP, White Anglo-Saxon Protestant, dòng giống da trắng nguồn gốc Anglo-Saxon theo đạo Tin lành. Nó mà ở Mỹ thì nó là vốn quý thượng đẳng của Hợp chúng quốc chứ nó ở châu Âu này thì nó là cái đỉnh. WASP ở đây thì hơi bị sẵn hơi bị ế hàng. WASP đã có gan xách súng vào trường nhưng không oanh liệt xoi tái vãi nhân mạng, rốt cục lại vút súng giơ hai tay cao quá đầu đi ra. Đi vào cầm súng đi ra tay trắng không một chiến công.

Nhưng nó thành công tạo ra một cuộc tranh luận trên báo chí và trong các cuộc hội thảo. Một cuộc biểu tình chưa từng thấy, phản đối đạo luật cho phép bày bán vũ khí công khai. Có đâu như vậy hay không, súng đạn bày bán như bán bánh nóng mới ra lò. Ai muốn mua thì mua, ai muốn bán thì bán, thích giết ai thì giết, thích giết mình càng tốt, cứ giết. Người lương thiện không sao tự vệ được.

Phe ủng hộ mua bán súng phản đòn ngay. Lý sự hay nhỉ, sao lại không có gì để tự vệ. Mua súng mà bắn lại nó chứ. Nhờ có súng đạn bày bán công khai, người tử tế khi bị uy hiếp có thể dùng súng bắn lại kẻ tấn công mình. Hạ gục nó ngay. Hạn chế thiệt hại đến mức thấp nhất.

Ừ nhỉ, lúc ấy chú có súng chú sẽ hạ thằng tóc vàng kia. Định mang súng đi hạ thầy hiệu trưởng vì tội buộc chú thôi học, thì chú gặp đúng lúc thằng tóc vàng xách súng vào, chú sẽ bắn bỏ. Chú lập công. Trường sẽ xét công trạng ấy mà giữ chú lại học tiếp, đưa đi kể chuyện chiến công và trả lời phỏng vấn báo chí truyền hình.

Sao chú không nghĩ ra cách ấy mà chỉ loanh quanh với lý do bố em mới chết. Chú ngừng ngần rồi nói tiếp. Ung thư tiền liệt tuyến. Sẽ có người bảo, chết bớt đi.

Nghĩ đến đây, chú xóa bức thư điện tử vừa viết chưa gửi đi rồi viết một thư khác.

Bố ơi,

Bố sớm gửi tiền bổ sung cho con nhé. Thực ra tiền quý vừa rồi cũng đã đủ. Nhưng ở trường vừa mới xảy ra một việc kinh hoàng. Một thằng da trắng tóc vàng có thù với thầy hiệu trưởng. Nó xách tiểu liên vào trường thế sẽ cho thầy hiệu trưởng ăn kẹo đồng và làm cỏ đám sinh viên. Tình cờ con có mặt ở đấy, máu anh hùng chống ngoại xâm nổi lên, con xông vào giằng co khẩu súng với thằng sát thủ. Chẳng may cho nó, đạn nổ trong lúc hai bên giằng giật, bay mất cái chỏm đầu. Một mảng da đầu tóc vàng bay tung lên dính bết lên trần nhà. Con được nhà trường tuyên dương, được tổ chức kể chuyện trước toàn thể sinh viên, được tham dự một số cuộc tiếp tân của thị trưởng. Nhìn chung là lên tột đỉnh vinh quang nhưng vinh quang thì phải tốn kém cũng như ăn chơi thì phải tốn kém. Phải ăn mừng với bạn bè ở khu vực thuê nhà, ăn mừng với bạn học cùng lớp cùng khoa. Khoản chi đột xuất không hề nhỏ.

Mừng cho con thoát chết. Mừng chiến công vẻ vang làm rạng danh cho cộng đồng xứ sở. Bố nhớ sớm chuyển tiền cho con.

Chỉ có hai điều thực tế: một, bố chuyển tiền sớm – hai, mừng cho con thoát chết.

Chú chàng đọc lại bức thư và lấy làm hài lòng. Cái thư này nhiều kịch tính hơn. Người đọc thư tim sẽ giật đánh thót một cái, rồi sau đó lại thờ phào một cái, sẽ sẵn lòng thò tay vào túi để rồi dễ dàng xia tiền ra.

Chú chàng đọc lại lần nữa xem có gì đáng ngờ hay không. OK. ổn rồi. Chú bấm vào ô Send. Gửi.

Cái lý do bố em chết không cứu được chú chàng. Thực ra thì thầy hiệu trưởng cũng muốn cứu chú. Cái thể kỷ dài đằng đằng hai thầy trò chia sẻ với nhau trong nhà vệ sinh, cái thể kỷ hai thầy trò nằm sấp, dán thủ dán khu xuống đất ngay trước bệ tượng nhà soạn nhạc, chờ nghe tiếng đàn sẽ bay trên đầu chiu chiu veo véo, hai thể kỷ chẳng biết sống chết thể nào khiến thầy có cảm tưởng số phận hai thầy trò chắc là sẽ gắn với nhau từ đây. Thầy thú thật rằng lúc ấy thầy thoang thoảng nghe bên tai và ở phía trên đầu, ông soạn nhạc Grieg bỗng hát khúc ca của nàng Solveig bằng giọng nam cao tenor của ông. Cầu mong ở nơi xa anh vẫn sống yên vui thanh bình và những giấc mơ em bên mình, cầu mong cầu mong cầu mong. Và hai thầy trò đã thoát.

Thầy nhớ truyện ngắn *Lãng quả thông* của nhà văn Nga Konstantin Paustovsky là viết về nhà soạn nhạc Na Uy này. Có lần nhạc sĩ gặp cô bé con gái người gác rừng, ông hứa sẽ tặng cô một món quà, nhưng phải mười năm sau mới có. Một món quà mà người ta phải mất công làm lâu đến như vậy hay sao. Có lẽ cô bé cũng đã quên rồi cho đến khi thành thiếu nữ, một lần cô đến nhà hát và nghe người ta xướng tên cô. Bản nhạc này là dành cho cô bé con người gác rừng nhân dịp cô mười tám tuổi. Đó chỉ là lời đề tặng bản nhạc, còn nhạc sĩ Grieg thì đã mất từ trước đó mấy năm.

Một món quà mà phải mất đến mười năm mới làm ra được, hay nói cho chính xác thì phải mười năm sau nó mới được trao, món quà ấy không dành cho trẻ con. Còn bây giờ thì sao. Thầy hiệu trưởng muốn. Nhưng thầy biết tặng gì cho chú sinh viên sắp phải thôi học.

Thầy định nói với ông trưởng khoa cho chú sinh viên thêm một cơ hội nữa. Trong học kỳ gồm ba tháng tới, trong cái quarter ấy, thầy sẽ động viên chú lấy tín chỉ cho một môn nào đó tùy chú chọn. Sự cố gắng ấy của chú sẽ được ghi nhận và khoa sẽ để cho chú trả nợ dần các môn trong thời gian tiếp theo. Như vậy có thuyết phục được hội đồng nhà trường không nhỉ.

Nhưng thầy không kịp giúp. Chính thầy phải ra đi. Vụ xả súng trong trường tưởng đã lắng xuống thì có kẻ khơi lại. Chết vắn. Thầy đã ở đâu khi gã Kiến trúc đi tìm thầy để xả súng. Thầy đã bảo vệ sinh viên bằng cách nào. Hay là thầy phải trèo qua cửa sổ nhà vệ sinh để chạy ra vườn sau. Hay

là thầy đã phải nằm sấp trong khuôn viên vườn hoa Grieg, nằm đúng tư thế lẫn lê bò toài lính chiến, nằm ép mặt ép chim xuống đất, nằm chờ trong khi sinh viên bên trong tòa nhà sống chết mặc bay.

Cái lý không sai nhưng chỉ thuần lý. Một xã hội pháp quyền chỉ lấy lý làm nền tảng cơ bản. Một xã hội pháp quyền khiến bất cứ ai cũng phải hồ thẹn khi làm sai lý, mà lương tâm cùng phát xuất từ lý. Chỉ thế thôi cũng đủ cho thầy thấy hồ thẹn mà từ chức. Đã đến lúc thầy cũng muốn ra đi rồi. Muốn từ trước khi vụ nổ súng xảy ra cơ. Lý do gì thì ta sẽ tìm hiểu sau. Mà có khi cũng chẳng cần tìm hiểu.

Với chú sinh viên, thầy chỉ nói đơn giản, em có thể đến tạm trú ở nhà tôi. Đây là tất cả những gì thầy có thể làm cho một sinh viên Á Đông bị buộc phải thôi học, bố mới chết, tình trạng tài chính có thể đang rất lay lắt. Đây là tất cả những gì thầy có thể dùng để bày tỏ lòng biết ơn một chú chàng coi như đã cứu thầy vào cái ngày hiểm nghèo ấy.

Thầy không biết, hay là thầy quên, hay là thầy bất chấp, hay là gộp tất cả ba thứ ấy, rằng sinh viên ngoại quốc đã bị thôi học thì từ nay thuộc diện cư trú bất hợp pháp. Chú chàng đang đau đầu về việc này. Cuốn gói về nước thì không còn việc gì phải đau đầu, nhưng thế thì đơn giản quá. Chú muốn ở lại cơ. Mà ở lại ngay chính căn nhà thuê lâu nay thì có thể sớm bị cớm chộp và trục xuất về nước. Đang nghĩ cách chuyển nhà đi nơi khác. Đang nghĩ. Đang tìm nhà. Đang thế thì thầy mời đến nhà thầy. Còn gì bằng.

Hôm cuối cùng đến trường, chú chàng ghé vào nhà vệ sinh nam. Không có nhu cầu. Chỉ là để chép lại ba bài học viết bằng chữ đỏ trên tường. Nó đã biến mất. Biến hoàn toàn. Thì ra hôm ấy thằng tóc vàng xách súng trở lại đây và nó đã xả nốt nửa băng đạn vào cái ngăn toilet này. Cái ngăn trong cùng, áp sát vào bức tường, ngay bên cạnh cửa sổ mở ra vườn. Bức tường toét cả ra. Ngay sau vụ việc, quản trị trường đã cho sửa sang thay mới toàn bộ các vách ngăn toilet. Một bài thơ, một giai thoại về cách đoạt giải Nobel theo kiểu nông dân và ba bài học về cúrt đá cũng theo đây mà mất tăm luôn.

Hóa ra thầy hiệu trưởng sống độc thân. Một mình một căn nhà hai tầng, thêm một căn phòng áp mái, trên mặt bằng một trăm năm mươi mét vuông. Vườn trước vườn sau thêm ba trăm mét nữa. Căn nhà bốn trăm nghìn đô trả góp trong ba chục năm và thầy đã trả xong. Nhà ở phía tây thành phố, gần chân núi Rainer. Gọi là Rainer chắc là vì nó nhiều mưa. Bao giờ ở đây cũng mưa sớm hơn so với những quận khác trong thành phố. Và mưa nhiều hơn. Chẳng có gì đáng phàn nàn, nếu như không có chuyện lái xe từ trung tâm về, đường đang khô đang ráo, về đến đây thì lại gặp mưa, xe lên sườn núi gặp phải đường trơn. Tron trượt một tí.

Hóa ra thầy là cựu chiến binh. Bây giờ thầy định cư ở châu Âu này nhưng ngày trước thầy sang Việt Nam trong đội quân đánh thuê của Úc vào năm cuối của cuộc chiến. Chưa kịp đánh đấm gì nhiều thì giẫm mìn nát bét cả người. Thầy kéo áo cho chú thấy cả nửa thân trên sọc chằng sọc lên sọc. Kinh. May mà từ cổ trở lên không sọc, mặc áo vào thì ai cũng tưởng là ngon lành. Nằm viện luôn mười tám tháng trời tưởng là không cứu được. Từ bệnh viện ở Việt Nam sang bệnh viện Thái Lan, sang Úc. Một cô y tá người Nam Hàn đọc truyện cho thầy nghe suốt mấy tháng nằm liệt. Y tá Nam Hàn, bệnh nhân người Úc, không phải bệnh nhân người Anh The English Patient. Cô đọc sách cho nghe, mở nhạc cho nghe. Thế thầy mới biết câu chuyện về lẵng quả thông và món quà phải chuẩn bị mất mười năm của Grieg. Thế mới nghe đến trích đoạn của nàng Solveig trong cả vở nhạc kịch dài. Đến lúc làm hiệu trưởng trường Nghiên cứu quốc tế, có nhà hảo tâm đề nghị đóng góp dựng một pho tượng, thầy đặt tượng Grieg.

Người độc thân thường có nhu cầu nhận con nuôi. Mấy ông bà Úc Mỹ mấy ông bà Âu Tây thường sang châu Á, nhận đám trẻ con đầu đen mũi tẹt da vàng da nâu. Chẳng phải con mình mang nặng đẻ đau mà cũng hôn hít xuýt xoa cũng ôm trước bụng cũng địu sau lưng cũng che ô che nắng của đau con xót. Sốt ruột. Các ông các bà ơi, nhận con nuôi sơ sinh được thì nhận con nuôi đã trưởng thành cũng được. Hãy nhận tôi làm con nuôi.

Nhận tôi làm con nuôi, cho tôi cư trú hợp pháp ở đây, rồi ông bà bảo làm gì tôi cũng làm, đã nuôi thì nuôi hẳn hoi con trai đã trưởng thành, còn chả hơn phải hầu cút đái cho lũ oắt con mà tông giống rất đáng ngờ kia ư.

Một tối trở trời. Vùng núi Rainer mưa nhiều bỗng nhiên khô không khốc. Độ ẩm đột ngột tụt hẳn xuống, dưới mức bốn mươi phần trăm, mức dễ chịu là bốn mươi đến bảy mươi phần trăm. Gió khô thốc phần phật vào cửa sổ. Thế là trở trời, thế là khác thường. Những cái xương gầy vồ phải nẹp kim loại trong người thầy bỗng nhức buốt. Những vết sẹo vá chằng vá đụp làm cho làn da không hô hấp được cũng đồng loạt tổng tấn công nóng ran lên. Chú chàng phải lấy túi chườm điện nóng quấn quanh người cho thầy. Khăn mặt ướt lạnh chườm lên trán thầy. Cho thầy uống thuốc giảm đau và trông cho thầy ngủ. Ngày hôm sau thì đọc sách cho thầy nghe. Hồi ức về một anh chàng định trốn lính sang Canada bằng cách nhờ người chở qua một dòng sông tên là dòng sông Mưa Rainy River. Thầy nói cô y tá ngày trước đọc sách cho thầy nghe trong một bệnh viện ở Úc giờ sống ở Hàn Quốc.

Chú chàng hỏi thầy có bao giờ nghĩ đến việc nhận con nuôi hay không?

Không. Thầy lắc đầu làm rơi cái khăn lạnh trên trán xuống. Thầy tự nhặt nó lên đặt lại chỗ cũ và lại lắc đầu nhưng nhẹ hơn. Sao lại phải nuôi. Thầy hỏi ngược lại trò, sao không có ai nhận nuôi cái thằng bé năm mươi tám tuổi này nhỉ.

Lúc ấy chú chàng chỉ muốn ngay lập tức hóa thành một ông già tám mươi để nhận nuôi thầy. Nuôi thầy để mà được phép ở lại đây cư trú hợp pháp. Một cha một con như thế mà lại hay.

Chú ở với thầy được hơn một tháng thì thầy xách túi đi. Thầy dặn chú chăm nom xén tía hàng giậu và tưới bón cho mấy khóm hoa trong vườn. Thầy đi bao lâu. Chưa biết được. Thầy đi đâu. Hàn Quốc.

Hơn nửa năm chú chàng ở trong nhà thầy. Thầy cứ đi lại về, về lại đi. Như là bật cái công tắc điện. On and off, off and on. Cho đến một lần thầy lại đi, đi Hàn Quốc, đi Hồng Kông hay một xứ nào đó bên Đông Á. Bệnh nhân người Úc đi tìm lại cảm giác cũ với y tá Nam Hàn hay y tá Hồng Kông Thái Lan gì đó.

Thầy đang vắng nhà thì chú chàng bị chộp lúc đang đi mua mấy thứ đồ trong siêu thị ở trung tâm. Chỉ trong vòng nửa ngày là xong mọi thủ tục trục xuất kẻ cư trú bất hợp pháp. Hai cảnh sát kèm hai bên, kè kè bên sườn cho đến khi đẩy được chú qua cửa kiểm tra an ninh vào phòng cách ly để bay chuyển sớm nhất về Hà Nội.

Bố ơi,

Con nghĩ là bố sẽ gửi tiền định kỳ quý này cho con đúng hẹn thôi, nhưng con vẫn phải nhắc. Ngân sách thì cố định trong khi chi tiêu luôn luôn bất ngờ, đột ngột, thành linh.

Chuyện thành linh đột ngột lần này của chúng con là cả lớp được đi một chuyến thực địa field trip về miền nam, ở gần Vịnh Sừng. Gọi là Vịnh Sừng Horn Bay bởi vì ở chỗ nó đâm vào bờ nó cong tếu và lượn vòng cung như một cái sừng bò. chúng con về một cái làng trồng táo, hàng ngày đi thu hoạch táo cùng với nông dân. Tiền thu hoạch táo được góp vào quỹ cho người vô gia cư, còn chi phí toàn bộ cho chuyến đi thì mỗi sinh viên phải tự túc.

Con hy vọng là bố thấy hài lòng với việc con trai có thêm hiểu biết về đời sống nông dân bản địa, hiểu hơn giá trị của lao động và hoạt động từ thiện.

Bố nhớ gửi tiền cả quý cho con và nếu bố gửi thêm một khoản bất ngờ đột ngột thành linh thì con không từ chối.

Thư này chú chàng ngồi ở Hà Nội mà viết. Vịnh Sừng nào đâu, thu hoạch táo nào đâu, quỹ vô gia cư từ thiện nào đâu. Thư điện tử, cả mấy dòng chữ đều tăm tắp. Giá phải viết thư theo kiểu cầm bút như ngày trước, chắc chữ nghĩa sẽ xiên xẹo lệch hàng nhòe nhoẹt mực. Chú vừa viết vừa phải đáp lại những cái hôn xia vào của cô bạn ngồi bên cạnh. Ở bên ấy sinh viên có đi thực tế thật hả anh. Chút một cái. Có cái vịnh tên là Vịnh Sừng thật hả anh. Chít một cái. Vùng ấy có trang trại táo thật hả anh. Chùn chụt chùn chụt.

May, thư điện tử. ông bố nhận được thư không nghe không thấy những chút chít chùn chụt. Chú đang ở trong một ngôi nhà thuê phía gần chợ Mơ. Bố chú đang ở trong ngôi biệt thự bên Hồ Tây. Bức thư điện tử gửi đi giữa

một khoảng cách mười lăm cây số. Nó không thẳng đường chim bay mà từ chợ Mơ nó lao vút lên không trung tít trên cao, xuyên qua một cái vệ tinh nào đó rồi mới được gửi ngược trở xuống, rơi tòm xuống Hồ Tây, đúng hơn là không rơi tòm mà sắp chạm mép nước thì nó vòng trở lại, chui tọt vào cái máy tính của ông Kênh bố chú. Tung một cái, cái laptop xách tay báo có thư. Bố chú mở thư. Thư quý tử thư nào cũng chỉ là bẻm mép xin tiền. Có khi vài tháng không thấy thư, bố có gửi thư hỏi thăm nó cũng chẳng trả lời, đấy là khi tiền trong túi nó vẫn còn rủng rinh. Rồi bất ngờ thành linh đột ngột, tung một cái, cái máy tính báo, âm thanh tung tung cứ như thư xin tiền là tin vui. Tung một cái. Thấy thư thẳng con là biết nó đã hết tiền, hoặc chưa hết tiền thì nó cần một khoản bất ngờ thành linh đột ngột. Người đòi bảo con gái sinh ra để cha mẹ lo, con trai sinh ra để cha mẹ sợ. Ông muốn đôi một tí, con gái sinh ra để ta hồi hộp, con trai sinh ra để ta đau tim. Nhưng xin tiền thì chưa phải là chuyện đau tim. Gửi được con đi du học rồi, chỉ có định kỳ phải gửi tiền cho con, thỉnh thoảng gửi thêm những khoản phụ trội, vợ chồng ông thấy yên tâm hơn là cái thời nó còn ở nhà.

Bố mẹ chú vẫn yên tâm là chú đang học gần hết năm thứ hai hệ cử nhân BA ở bên ấy, phương ngữ Nam Bộ gọi là ở bên. Họ làm sao biết được ở bên chú đã cố lắm mới hết năm thứ nhất, sang năm thứ hai thì chú học hành lê lét như tạt nguyên không có xe lăn. Lê lét. Bê bết. Nợ môn đầm đĩa. Họ làm sao biết được chú học ít chơi nhiều, gái gú bài bạc nhậu nhẹt. Tung bưng cả lên. Tung tóe cả ra. Phờ phạc cả ra. Học hành gì. Bị buộc thôi học, sống lẫn lút mà vẫn nhậu vẫn chơi vẫn tụ bạ, tá túc trong nhà thầy mà vẫn ngày ngày lái xe vào thành phố làm việc này việc nọ chơi con này con kia đàn đúm với thằng này thằng khác. Ở lại. Bằng mọi cách phải ở lại. Giàu có nhà quê chẳng bằng ngôi lê thành phố. Nhà quê là xứ sở quê hương của chú đảng sau kia. Thành phố là chốn đang tung tẩy chơi bời ngay chỗ này. Chỗ kia chẳng bằng chỗ này. Phải ở lại. Bằng mọi giá không thể quay về. Ở lại mỗi quý được cha mẹ cấp mười nghìn đô. Quay về Hà Nội là cắt, cắt hết, mỗi tháng may ra được quăng cho vài tờ xanh tiêu vặt. Không thể về.

Đấy chính xác là ý nghĩ của chú khi bị cảnh sát bản địa tóm về ngôi trong đồn chờ làm thủ tục trục xuất. Lão trưởng đồn ngôi bên trong căn phòng ngăn cách bằng bức tường kính kia, gương mặt buồn rầu đôn hậu. Giá mà cái buồn rầu ấy là vì vợ chồng lão không con cái. Thì đây, hãy nhận tôi làm con nuôi, hoặc nhận tôi vào làm giúp việc cũng được, gì cũng được, miễn là cho tôi ở lại đất này. Giá mà cái vẻ đôn hậu kia của lão khiến lão đi

ra hỏi han gia cảnh của chú chàng. Chú sẽ sửa một bộ mặt râu rầu mà nói rằng bố chú vừa chết, chú chẳng còn ai để mà về. Nhưng cả vẻ buồn rầu lẫn vẻ đôn hậu của lão trưởng đồn cũng không cứu được chú. Lão chỉ bước ra hỏi chú bây giờ cần đưa về đâu để lấy đồ đạc. Ông ơi, cháu chẳng có gì đáng giá. Cháu một thân một mình, bố cháu vừa mới chết.

Tôi rất lấy làm tiếc. Lão chỉ nói thế rồi quay vào ngồi sau bức tường kính, để cho cấp dưới tiếp tục làm việc với chú. Chả đại mà quay về nhà thầy lúc này lấy cái máy tính xách tay và quần áo, phiền phức cho thầy. Thôi, bỏ lại luôn. Cũng chả cần phải khai rằng chú có cái xe cộc cạch đang ở trong bãi đỗ xe gần siêu thị trung tâm. Thôi, cũng bỏ lại luôn. Cái xe ấy xe cũ, chú mua lại có vài nghìn đô, tha hồ quăng quật, bây giờ vứt đấy thành xe vô chủ.

Tài khoản của chú thừa tiền mua vé máy bay một chiều về Hà Nội. Người ta đặt vé ngay, vé có ngay, bốn tiếng sau chú được dẫn ra sân bay. Chú đã kịp gọi về Hà Nội từ trước, lệnh cho một cô bạn thuê ngay cho một căn nhà nhỏ. Chú không thể xách túi về nhà. Chẳng nhẽ thỉnh linh bước vào nhà mà nói với bố mẹ rằng lớp con tạm thời giải tán mấy tháng, thầy chủ nhiệm vừa mới chết. Bất ngờ thỉnh linh đột ngột. Chết bót đi.

Không. Không về nhà. Chú sống giữa lòng Hà Nội, nhưng bố mẹ vẫn phải tiếp tục gửi tiền như chú đang học bên châu Âu. Kinh phí theo mức sống châu Âu sẽ được áp dụng cho mức chi tiêu ở Hà Nội. Ô hô, lãi. Không ngờ lãi thế. Thế là may chứ rủi ro gì.

Thế mới ra chuyện ngồi ở Hà Nội mà viết thư điện tử gửi cho Hà Nội. Vừa viết vừa có gái kè kè bên sườn chút chút chùn chụt. Cái thư nầy đánh tung một cái hiện ra trong máy tính của ông bố. Tung. Toàn chuyện lành thôi, không hẳn như trước kia ông bà vẫn nghĩ con gái sinh ra để ta hồi hộp, con trai sinh ra để ta đau tim.

Thời nó đang học phổ thông thì thỉnh thoảng bố mẹ cũng hơi đau tim. Người đời bảo con gái như quả bom nổ chậm trong nhà, con trai như quả đạn pháo trực chiến, sẵn sàng lấp vào ổ đạn bất cứ lúc nào. Lại bảo con trai như cái gậy của thằng mù, nó khua nó khoắng nó chọc vào bất cứ một góc ngách nào. Nói thế thì chắc là nhằm vào thằng con ông. Chỉ mới ba năm học phổ thông, nó đã ngủ với hơn chục đứa con gái bị gia đình chúng phản nản khiêu nại đe dọa, kèm thêm năm đứa phải nạo thai bị gia đình chúng bắt đền bắt bồi. Cấp dưới của ông Kềnh phải giải quyết hết, trực tiếp và gián tiếp. Đẹp yên. Người Na Uy có câu tục ngữ nói về láng giềng Thụy Điển: người Thụy Điển, cái dân Swede ấy, chim thì ngắn chỉ được mỗi cái hận thù thì dai, dai huyền dài. Thằng con ông Kềnh thì trái ngược, chỉ được mỗi cái chim dai huyền dài, bao nhiêu trí tuệ minh mẫn khéo léo xảo quyết dồn hết vào đây, còn lại cái bộ óc thì ngắn. Học hành chẳng ra đâu vào đâu, được thầy phổ thông cho đủ điểm chẳng qua là vì thầy nhìn vào ông Kềnh, nhìn bố mà nâng điểm cho con.

Mỗi lần giải quyết một vụ việc là mỗi lần vợ ông lại rên lên đủ cho chồng nghe: thật là con nào cha ấy. Đủ cho ông Kềnh nghe thôi. Bà được cái đức của bà vợ ông Clinton, có gì xử lý chồng trong nhà, còn khi ra với đời thì giờ ra về mặt vợ chồng đồng tâm nhất trí hạnh phúc viên mãn đủ đây. Cha nào con ấy. Ông biết thừa cái dai huyền dài ấy là gien của ông. Ông vẫn thích thú ngấm ngấm rằng thằng con có thể không giống mình ở nét mặt nhưng chỉ có cha mẹ nó mới biết nó đích thực là con ông, chính xác là ở cái dai huyền dài. Đàn ông Á Đông số liệu chính thức cho biết độ dài trung bình là tám phẩy hai xentimet. Bố con ông ngoại hạng so với đàn ông Á Đông, độ dài ở trạng thái nghỉ đã xấp xỉ mười bảy xentimet, vượt xa số liệu trung bình của các ông thực dân Pháp. Kể ra cũng là một niềm kiêu hãnh của dòng tộc.

Nó hết phổ thông, ông đẩy nó đi du học. Tự túc.

Mình tự bỏ tiền ra chứ học lực như vậy ai chịu cấp học bổng cho. Cho nó đi đi. Nó mà ở lại thì còn phải tiếp tục giải quyết chuyện gái gú phát mệt. Gái gú bên ấy sẵn, ê hề nhan nhản chi chút, có làm sao cũng chẳng bị bắt đền bắt bồi như ở đây. Nhảm. Éch ngồi đấy giềng nhìn trời cũng trông bé.

Gái bên ấy tưởng dễ thì thành ra dễ, nhưng giá mà có muốn hành sự với nó thì phải hỏi han xin phép sòng phẳng. Hỏi trước. Xin trước. Dạm trước. Được nhất trí đồng ý ô kê thì mới gọi là xong. Chứ không hỏi trước mà xông vào nắm tay vuốt lưng ôm eo hít hà, tất sẽ như ông đạo diễn điện ảnh An Nam kia, vừa mới sang dự liên hoan phim hôm trước, hôm sau đã suýt bị kiện phải thu xếp cho bay chuyên sớm nhất về nhà, bỏ của chạy lấy người. Trong buổi tiếp tân khai mạc, anh ta thích ngay một con Tây, anh ta nhớ cái huyền thoại truyền nhau ở chôn nhà quê quê nhà rằng gái Tây nó dễ lắm, cầm lấy tay nó là xơi được ngay, như xơi cái bánh dày bánh khúc bánh xèo bánh bột lọc mà thôi. Thì anh xơi. Ôm eo vuốt lưng vuốt luôn xuống dưới lưng, như không. Chẳng ngờ con kia thuộc loại con nhà gia giáo rất kiêu hãnh về dòng giống da trắng Anglo-Saxon theo đạo Tin lành. Cô mày đây giống phượng giống công, cô mày đây không phải mèo mả gà đồng. Mày chưa hỏi han xin phép mày đã vuốt, cô mày kiện cho mày mất mặt, mày rũ tù. Con kia giãy lên đành đạch như vịt cắt tiết. Con kia đòi kiện bị quấy rối. May cán bộ đại sứ quán có mặt. Dàn xếp nhẹ nhàng để con kia dịu xuống ngậm mồm im đi. Hứa sẽ đuổi ngay anh đạo diễn kia về nước chứ ngày mai không có bước một bước nào lên thăm đồ liên hoan phim. Mãi rồi mới xong.

Bố mẹ chú chàng cũng như chín mươi chín phần trăm dân ta không biết chuyện ấy, cứ đồn nhau bọn Tây nó dễ lắm, nó như đồ ăn từ thiện miễn phí bày ở góc phố cho dân nghèo đến xơi. Bố chú gửi con sang Tây cho con đi khuất, sang đây tha hồ dùng cái dai huyền dài mà sờ ời xơi.

Rồi thêm nữa, người ta quy kết nó về đạo đức mà người ta không biết nguyên nhân là tại cái môi trường này. Ra nước ngoài, gặp môi trường tốt nó sẽ tốt. Người ta bảo nó học dốt mà người ta không biết là tại nền giáo dục này. Ra nước ngoài, trường tốt thầy tốt nó sẽ tốt. Đúng như cái huyền thoại rằng tôi nghèo là tại vì tôi sống ở một nước nghèo, ra nước ngoài, nơi vỉa hè lát bằng vàng, thì túi tôi sẽ lấp lánh ánh kim. Thôi, chẳng nói dài, ai cũng biết đây chỉ là huyền thoại, chỉ là đồn đại, chỉ là ảo tưởng, chỉ là nhầm lẫn, chỉ là ngộ nhận. Con sãi ở chùa lại quét lá đa. Ra nước ngoài thì vẫn quét lá phong lá sồi.

Thực hư là thế nào, mấy chú du học tự túc cùng thuê nhà với chú chàng đều thuộc diện thiếu gia học không được bảo không được nên cha mẹ gửi đi. Người có chí quyết tâm đi học, có đầu óc phân tích giải thích sẽ thuê nhà

chung với bạn bản địa để thực hành ngoại ngữ thường xuyên. Đẳng này mấy chú Việt bám dính lấy nhau, đi học thì thôi, về nhà thì tụ bọ đánh bài nhậu nhẹt, thực hành tiếng Việt liên hồi đúng kiểu yêu quê hương qua từng âm tiết nhỏ. Khá nhiều chú du học tự túc thành tài, nhưng rất nhiều chú du học tự túc thành thân bài. Bài bạc. Ăn chơi thành thân. Lang thang vắn vơ vô mục đích thành thân. Nói dối thành thân. Bị đuổi học rồi vẫn viết thư về nói với cha mẹ con đã lên năm thứ ba, kết quả xuất sắc. Chưa bị đuổi học cũng tự ý bỏ học, biết chắc trước sau gì cũng bị đuổi, bỏ học trước đi cho thành khẩn, nhưng viết thư về vẫn nói con vừa được nhà trường tuyên dương. Lang thang kiếm việc này việc nọ mà làm, thu nhập cũng đủ sống rong chơi qua ngày đoan tháng. Thêm tiền ông bà cô chú cấp thường xuyên thì sống xông xênh sung túc. Đến thế ai thèm nghĩ chuyện về nước. Có mà điên.

Sát phạt nhau trên chiếu bạc ở nhà trọ. Thế vẫn chưa đã. Nửa đêm bốn chú chui hết vào một xe của chú chàng dai huyền dài, phóng lên sòng casino lớn nhất thành phố. Hai thằng thiếu gia máu me lao ngay vào chơi bài phé poker sau đó sang chơi thẻ Baccarat và Blackjack sau đó chuyển sang quay Roulette. Thằng con giám đốc sở giao thông miền núi Tây Bắc chỉ một đêm thua mười một nghìn bốn trăm đô la Mỹ. Thằng con đại gia có mấy đầm nuôi tôm nước mặn ở tận cùng đất mũi chỉ một đêm thua mười ba nghìn hai trăm. Chắc rồi ngày mai chúng sẽ tìm ra lý do để viết thư rút tiền từ hầu bao của ông bà cô. Hai thằng quay ra sắc mặt thản nhiên như không, chẳng tái đại hoảng hốt, chẳng tím ngắt thù hận, chẳng đỏ bầm tức tối, chẳng vàng nghệ sợ hãi. Như không. Lại còn xúi chú chàng và anh bạn họa sĩ của chú vào chơi thử xem sao, cờ bạc chiều tay mới. Chú chàng có bao nhiêu thủ đoạn bao nhiêu hứng thú dồn hết vào cái dai huyền dài rồi, chú chẳng có cảm hứng với cờ bạc. Anh bạn họa sĩ mới nhận được thẻ công dân thì chỉ có cảm hứng sinh sản, anh đã có ba đứa con gái và sắp sửa thêm gái thứ tư. Đã gái thì thờ ơ cờ bạc, đã chè chén hút hít thì thờ ơ cờ bạc, đã mê danh mê quyền thì thờ ơ cờ bạc. Tất nhiên vẫn có kẻ đã mê bằng ấy thứ mà vẫn mê cờ bạc, nhưng đấy là thiểu số, không nói đến số ít ở đây. Chú chàng với anh bạn họa sĩ lắc đầu, sai lắc, thôi thôi thôi, Hai thiếu gia vừa thua bạc bảo tay mới cứ xông vào đi, cờ bạc chiều tay mới, biết đâu gỡ lại toàn bộ chỗ hai thằng này vừa mất. Lúc bắt đầu bước chân vào sòng, chú chàng đã tâm niệm không vào đây để chơi, vào đây chỉ để ăn đêm, nghe nói đồ ăn miễn phí trong sòng này thuộc loại hảo hạng. Cái ẩm thực hảo hạng

của sòng là để nhử người có tâm hồn ăn uống, vào ăn rồi sẽ nghĩ đến đánh bạc. Nghe nói nhạc sòng của sòng cũng thuộc loại ngon tai, thuê hẳn những ban nhạc bình dân đang nổi. Cái ngon tai nịnh tai là để nhử những tâm hồn văn nghệ, vào nghe rồi sẽ nghĩ đến chơi bài. Chú và họa sĩ lượn lờ vào phòng nhạc sòng. Rồi lượn lờ sang phòng ẩm thực, có đủ ăn Á, ăn Âu Continental, ăn Mỹ Tây Cơ Mexico, kể cả món ăn châu Phi Ethiopia thập cẩm trong một cái máng gỗ chềnh ềnh ở giữa bàn. Lúc mới bước vào sòng, chú khai tên là John, họa sĩ khai là Jack, hai cái tên bịa cho nhân viên dùng bút đen viết lên bảng trắng, rồi John và Jack mỗi người nhận một cái tích kê như đồng xu bằng nhôm, vật làm bằng cho kẻ vào đánh bạc và hưởng mọi tiêu chuẩn miễn phí. Hai kẻ không mê bài bạc nghe xúi bẩy thì tặc lưỡi, tự ra chi tiêu, mình chỉ bỏ ra mỗi đĩa năm chục đô, thử tay mới xem nó ra làm sao, đánh hết năm chục đô dù thắng dù thua cũng thôi, sẽ phẩn sang phòng ẩm thực. Ẩm thực mới là mục tiêu của hai kẻ này.

Gần sáng, hai chú công xong số tiền vào sòng bài, mỗi chú năm chục. Cả bọn kéo sang phòng bên ăn gỡ. Hai chú coi như hòa vốn năm chục bằng hai suất ăn Á Wonton vằn thắn Chowmein miễn xào Dumpling bánh nhồi thịt. Hai chú thiếu gia kia chắc phải ăn mấy nghìn bữa như thê này mới hòa vốn. Vẫn như không. Kết thúc bữa ăn, bên tách trà xanh còn có cái bánh bột rán hình tai lợn, bóp vỡ cái bánh ra bên trong có mẫu giấy in một câu châm ngôn hoặc đoán định hậu vận. Fortune Cookie. Cái bánh vận may. Hai thiếu gia giở ra xem, đánh vằn tiếng Anh mất một lúc lâu, đến lúc hiểu ra thì vo viên tờ giấy ném toẹt xuống gầm bàn, theo lối ném giấy ăn xuống gầm bàn ở quê cháu. Ném xong thì mặt vẫn như không.

Chú mở cái tờ giấy trong ruột bánh. Vằn vẽ đúng là ngôn ngữ của thầy bói. You'll have a good time with your partner. Nôm na hiểu thì mày sẽ có lúc được vui vẻ với bồ của mày. Bói thế cũng được. Dù chưa biết ngày mai sẽ có con nào rơi vào tay cái thằng dai huyền dài này.

Bức thư điện tử đầu tiên ngồi ở Hà Nội viết cho bố cũng ở Hà Nội, chú chàng kể chuyện đi thực tế trang trại, đi thu hoạch táo thực ra cũng chẳng ngoa lắm. Lúc ấy chú nhớ đến thời gian đi làm dịch vụ tưới cây chăm sóc cây cho một trang trại ở phía tây thành phố. Từ trung tâm, đi qua Bến Cảng Tròn Round Quay rồi men theo đường Aqua Drive chạy bên bờ biển đi khoảng nửa giờ xe hơi là đến trang trại. Chủ trại quy định phải gửi xe ở bãi đỗ một siêu thị rồi đi bộ thêm mười phút đến chỗ làm. Tuyệt đối không được lái xe xông thẳng đến nhà. Phải đi bộ mà đến. Căn nhà ở bìa rừng như là nhà nghỉ cuối tuần của một gia đình trung lưu. Cũng không hẳn là rừng. Một công viên dày đặc cỏ thụ, sồi cỏ thụ, phong cỏ thụ, du cỏ thụ, trắc bá cỏ thụ. Công viên vắng vẻ quanh năm, nhiều nơi dường như chẳng bao giờ có dấu chân người. Người Việt trong nước thấy thế sao cũng bảo bọn tư bản bỏ phí đất, tác đất tác vàng. Chỉ biết tiếc cho cái bất động sản mà quên rằng những cánh rừng công viên như thế là lá phổi cho thành phố hít thở. Hít lấy cái ô xy trong lành không bệnh tật lại chẳng hơn cái lợi xây chung cư cao tầng chia bôi lợi nhuận. Chú mua một cái sandwich trong siêu thị có bãi đỗ xe, vừa đi vừa chén mười phút ngang qua cánh rừng rải đầy lá du vàng lá phong đỏ. Khu trại thuộc diện kín cổng cao tường, cổng sắt, bao quanh là hàng rào sắt, tất cả đều đấu thẳng vào nguồn điện. Trồng hoa thì việc gì hàng rào phải cao ngất và đấu thẳng vào nguồn điện cho đũa nào táy máy sờ vào đũa ấy chết. Lại thêm năm con chó đốm to như con bê lẳng lẳng quần chân. Chó sủa thì không cần. Chó cứ lẳng lẳng thâm hiểm như thế sao cũng có cú độp bất thành linh. Chó ấy chẳng phải để làm cảnh, chó ấy nuôi là để tấn công người, tất nhiên là người lạ.

Không bao giờ gặp chủ nhà. Đến cổng thì bấm mã ở cổng, cửa sẽ tự động mở ra. Một mình vào trong, cho chó ăn, thịt bò và thức ăn lương khô tổng hợp ưa thích của lũ chó. Sau đó mới vào việc chính. Hai dãy nhà kính nắp dưới đám sồi đám phong cỏ thụ, tán cây um tùm đủ che cho mái nhà kính nếu như có kẻ bên ngoài trèo cây giương ống nhòm nhìn vào. Có nhòm cũng bị tán lá che khuất. Nhòm cũng chẳng thấy. Đây là sau này nghĩ lại, chú mới hiểu. Còn ban đầu chỉ biết vào hai dãy nhà kính, lấy phân hóa học pha vào một cái thùng phuy hai trăm lít, rồi xách bình tưới đi tưới cho khoảng hai trăm chậu cây cảnh. Nghe nói hoa của nó rất đẹp, nhưng chú

chưa nhìn thấy nó ra hoa. Có khi cũng chẳng bao giờ ra hoa. Những chiếc lá dài nhọn, từ trên ngọn tỏa tròn ra như hình pháo hoa nổ, tóe thành những tia lá tạo ra hình tròn. Hai trăm ngọn cây như hai trăm phát pháo hoa hình tròn. Hai trăm ngọn cây đã cao đến ngang ngực chú. Mỗi ngày bật điện mười hai tiếng cho cây đủ ánh sáng mà quang hợp. Không cóm không còi không cần không lụi. Đủ ánh sáng thì tươi hơn hớn. Phát triển bình thường. Phát triển tự nhiên. Mười hai tiếng chia đều cho hai ca. Ca đầu từ chín giờ sáng đến ba giờ chiều. Ca sau từ ba giờ chiều đến chín giờ tối. Chú thường đi ca đầu, cho anh họa sĩ đi ca sau. Họa sĩ ngủ dậy muộn, có khi chín giờ sáng mới bình minh. Anh là người rủ chú nhận đi chăm sóc cây ở cái trang trại này. Mỗi ngày làm sáu tiếng, mỗi tiếng cũng được vài chục đô. Anh có một đồng con gái phải nuôi. Chú thì có một đồng gái phải bao. Chú không thiếu tiền đi bao, chú đi làm cho đỡ buồn chân buồn tay như một cách thể dục, một cách tham gia hoạt động xã hội, một khi đã không còn trường mà đến nữa.

Tươi xong cây, kiểm tra hệ thống đèn chiếu sáng, cháy cái bóng nào thay cái bóng ấy. Xong xuôi chú rảo một vòng trong cái khuôn viên um tùm gần hai chục nghìn mét vuông. Xách theo một khẩu súng được phát. Súng cưa nòng. Ái chà, loại súng này gặp đũa nào đột nhập chỉ cho một phát. Không nổ đùng đoàng. Chỉ nghe đánh tẹt một cái. Như pháo tẹt. Thế là một cuộc đời đi qua.

Hoa hoét gì mà phải đấu điện vào hàng rào sắt, phải nuôi năm con chó canh gác, phải trang bị súng cưa nòng. Hai anh em hỏi nhau. Hoa hoét gì. Hay trang trại là nơi cất giữ hàng lậu. Hay trang trại là nơi chôn giấu vũ khí bí mật. Hay trang trại là đảo giấu vàng, chủ trại mua đất giữ đấy, tìm cách khai quật sau. Hoa hoét gì.

Cho đến một hôm chú chàng vào mạng tìm kiếm, tình cờ thế nào thấy cái ảnh cây cần sa. Marijuana. Lá tỏa tròn quanh thân. Lá trên ngọn bung ra từ tâm như một phát pháo hoa. Trong đầu chú cũng như có một phát súng. Nhớ đến khẩu súng cưa nòng ngày nào cũng cầm đi rảo trong khuôn viên. Hoa hoét gì. Cây cảnh gì. ông chủ nhà trọ có lần mang sang biếu năm chú sinh viên thuê nhà một đĩa bánh. Ông nói thẳng rằng bánh tự tay ông nướng và trong ấy có một chút cần sa, không sao đâu, chỉ có điều ăn xong đừng lái xe ra đường. Năm chú hào hứng bốc bãi xem bánh ngon ra làm sao. Phê phê một tí. Tê tê một tí. Tây tây một tí. Quay quay một tí. Năm thằng cầm

tay ôm eo nhau nhảy nhót một tí như năm thằng tính dục đồng giới. Như năm thằng rồ. Đúng nghĩa là thử cho biết thể thôi, chú chàng không khoái cái trò hút hít. Có vớt cả túi bột trắng ra trước mặt chú cũng chẳng ham. Như ta đã nói với nhau ở trên. Đã gái gú thì thờ ơ hút hít, đã gái gú thì thờ ơ cò bạc, đã gái gú thì thờ ơ tiền thân công danh địa vị. Tất nhiên vẫn có kẻ xoi đủ bằng ấy thứ nhưng trời đất công bằng, tham thì thâm, tham rẻ vơ hết sao cũng có lúc bị trời đất giật lại, đã bị trời đất giật lại thì thường là cuộc thanh toán ghê rợn thảm khốc.

Chú chàng và anh họa sĩ bảo nhau cứ tiếp tục đi chăm cây cảnh. Không phải cây cảnh kệ nó. Không phải hoa hoét kệ nó. Không phải kỳ hoa dị thảo kệ nó. Kệ nó. Họa sĩ vẫn phải làm để nuôi lũ con gái. Chú vẫn làm để vui cho giao lưu xã hội cho thể dục chân tay. Lái xe vi vu bên bờ vịnh nhìn trời nhìn biển cũng là một cái thú. Bàn nhau thế, kệ nó, đúng lúc chủ trại bảo từ nay mỗi ngày chỉ cần một ca chiều. Chú nhường anh họa sĩ đi làm hai ngày thì chú mới làm một ngày. Anh cần tiền thật sự.

Hai ngày mới đến phiên chú. Đến tám mã số ở cửa mà cửa không mở. Quái lạ, hỏng hóc gì đây.

Bấm đi bấm lại vài lần mới nghĩ ra hay là chủ trại đã thay mã số. Không có số điện thoại chủ trại để mà hỏi. Có số điện thoại của họa sĩ nhưng không được hỏi. Quy định là vào đến đây thì không được dùng điện thoại di động nữa. Bấm thêm một lần mã số công mới nghĩ ra có thể trong nhà đang có người. Bấm chuông. Y như rằng, một giọng con gái hỏi ra, khọt khẹt từ loa trong hộp mã số. Dám chắc gái kia đang quan sát chú qua camera trên cổng. Hỏi han vài câu, quan sát vài tí, xong rồi cửa mở ra.

Một cô mắt xanh tóc vàng đón chú ở lối vào nhà. Năm con chó đốm ngoe nguẩy quanh chân cô. Chó đã kịp quen cô hoặc chính họ đã quen nhau từ lâu, cô là con gái cháu gái chủ trại chẳng hạn. Cô gái bảo từ tuần này cô ăn nghỉ tại đây. Được thuê. Chẳng phải con gái cháu gái nào hết. Ăn nghỉ tại đây, à đó chính là lý do khiến chủ trại cắt bớt một ca trực hàng ngày của hai anh em.

Một tia chớp lóe lên trong đầu. Sét đánh. Ngay từ cái nhìn đầu tiên. Không phải là tình yêu sét đánh mà là một tính toán sét đánh. Da trắng tóc vàng mắt xanh chứng tỏ nó là người bản địa. Cặp với nó lấy nó thì mình có thể được cấp thẻ công dân. Nào bây giờ cô muốn gì tôi cũng chiều.

Một trai một gái cứ thế mà ríu ra ríu rít suốt cả buổi chiều sang buổi tối. Hòa hóa chắt vào phuy nước để tưới cây, bật đèn chiếu sáng bảo đảm mỗi ngày mười hai tiếng có ánh sáng cho cây quang hợp. Dẫn theo lũ chó đi tuần trong khuôn viên trang trại. Có chỗ lũ chó dừng lại hít hít mặt đất, lấy chân cào cào mặt đất. Hay là có vàng chôn giấu dưới này. Nàng bảo. Hay là

có xác người chôn dưới này. Chàng bảo. Khiếp cái mồm anh. Nàng bảo. Thêm một cái xác thì trong trại này nhóm chúng mình có ba người. Chàng bảo.

Chỉ có thể mà cười phá lên với nhau, đánh mắt đưa mày với nhau, thêm mấy câu ẩn ý ngụ ý với nhau. Vào rửa soạn bữa tối ăn uống với nhau, Đây là cô nàng mời chứ lâu nay chú không có nấu nướng gì trong cái nhà này. Lâu nay hết ca chiều lúc chín giờ, chú đi bộ ra bãi gửi xe, phóng về phố Tàu Tiểu Trung Hoa Little China ăn một đĩa mì xào hoặc một bữa cơm gọi món. Bây giờ thì cô nàng hỏi anh có muốn ăn tối với em để em nấu. Tội gì không ăn. Chú đứng bên cạnh cô nàng trong bếp. Gạt giúp cô mấy sợi tóc xõa xuống trước mắt trong khi cô đang tay dao tay thớt. Chỉ lát nữa thôi, sau bữa ăn tối, chú có thể lên giường với cô nàng này. Lên giường trước, thể công dân sau. Ăn trước, lên giường sau. Hay là lên giường trước, nấu nướng ăn uống sau. Bây giờ cô nàng mà nứng mà đòi trước thì chú chàng cũng chiều. Tất cả vì cái thẻ công dân.

Hay là mình chủ động hỏi xem cô nàng muốn thế nào. Sống ở châu Âu hai năm rồi, chú đã biết là chuyện gì cũng phải hỏi. Mời người ta uống rượu uống bia thì cũng phải hỏi xem người ta thích loại nào. Nước ngọt cũng phải hỏi thích loại nào. Đây là nhân quyền. Không hỏi mà cứ ép người ta uống rượu uống bia uống nước ngọt theo ý mình là vi phạm nhân quyền. Muốn ngủ với con nhà người ta cũng phải hỏi trước, hỏi thẳng thắn. Sẽ được trả lời là tôi không thích, trả lời thẳng thắn. Hoặc sẽ được trả lời là hay quá, em cũng đang định hỏi anh câu ấy, trả lời thẳng thắn. Được phép rồi, được ô kê rồi, được bật đèn xanh rồi, cái máy húc khi ấy mới cứ thế mà húc thẳng vào.

Cái máy húc đang bắn khoắn có nên hỏi vào lúc nấu nướng này hay không nhỉ. Nhỡ đâu cô nàng đang thèm mà chú không hỏi thì chú bỏ lỡ một cơ hội gây thiện cảm. Thiện cảm. Nói thực lòng chú không có cảm tình với loại gái mồm ma mồm mĩm này lắm. Nó như búp bê béo. Nó như búp bê xấu. Không xấu nhưng nó là gu của cánh đàn ông ăn no vác nặng quê cháu. Nhưng vì đang cần cái thẻ cư trú mà chú bất chấp mọi sở thích mọi tiêu chuẩn mọi gu. Chú sẵn lòng làm một anh ngố bumpkin nhà quê để sẵn đón chờ vờn quanh cô búp bê béo này. Sẵn lòng, sẵn lắm rồi.

Đúng lúc anh máy húc toan tính bắn khoắn thì cô nàng chợt nói về món ăn cô đang nấu. Đây là món xúp của xứ Albania quê em. Gì. Em không

phải người bản địa ở đây à. Đây là ước mơ của em, ước mơ làm người bản địa, không phải chui lủi trốn tránh đi phun tưới cần sa như thế này. Bản địa. Đây là ước mơ của em.

Đây cũng là ước mơ của anh. Hai kẻ cùng một ước mơ thì phải chiến đấu một mất một còn. Chỉ có một suất. Cô được duyệt thì chú mất suất. Chú được duyệt thì cô cuốn xéo hồi hương. Kẻ này làm giảm bớt một cơ hội của kẻ kia. Hai kẻ kinh địch không thể cùng ngồi ăn một bàn, không thể trèo lên một giường. Có mày thì không có tao.

Không hiểu bằng cách nào mà chú có thể kiên nhẫn đứng nghe cô nàng kể về gia cảnh. Mẹ cô bị mất một chân trong cuộc nội chiến. Một mảnh đạn lạc lúc bà liêu lĩnh ra phố đi mua thực phẩm. Lại thực phẩm. Lại miếng ăn. Chết vì miếng ăn. Nhưng có ai không chết vì miếng ăn. Cái chân giả cũng là loại rẻ tiền, trục trặc trục trặc, mẹ rất đau mà phải cắn răng chịu, chưa đủ tiền để thay cái chân giả chất lượng cao. Phải vay nợ, phải bán tống bán táng những gì đáng giá, lo lót đủ mười tám nghìn đô mới sang được đến xứ này. Có những đoạn đường biên giới dám vượt biên phải lấy dây treo người dưới gầm xe tải, mình mấy bầm giập phủ một lớp bụi dày. Có cô bạn đến nơi mới thấy cái đầu dưới gầm xe đã vỡ toác, nó đập vào hòn đá lồi lên trên mặt đường. Trùm đưa người hứa hẹn sau một năm sẽ gỡ lại được tiền vốn. Ước mơ của cô ư? Lấy được một anh chồng bản địa, không bản địa thì cũng có thể công dân như chú chàng.

Chú chàng chẳng việc gì phải nói ra rằng chú cũng đang mơ lấy một cô nàng để có cùng một cái thể ấy. Hai kẻ chung một ước mơ lúc này không thể đội trời chung. Cũng chẳng muốn ngồi ăn chung nữa. Về. Về luôn. Cũng đã gần chín giờ tối. Thế mà suýt nữa chú định qua đêm ở đây. Rốt cuộc đành ngồi lại ăn bữa tối. Món xúp Albania đắng ngắt. Vừa ăn vừa tự hỏi hay là cứ ngủ với nó, gỡ gạc lại cái hồi hộp tính toán suốt cả chiều cả tối nay. Lại nhớ lời dặn của một anh chàng tay chơi An Nam từng bê bết với suốt lượt gái Tây. Đừng có qua đêm với gái Tây gái Phi. Nó quân cho suốt đêm, toi bời tan nát, tưởng là xong việc rồi thì được ngủ, nó lại bắt làm tiếp nữa, muốn ngủ yên lành không được mà muốn chết cũng không được. Tay chơi kia kết luận ngủ với chúng nó thì cứ chọn ban ngày, tạt qua phòng nó vài giờ, hoặc đưa nó về phòng mình vài giờ, xong việc là em đi đường em tôi đường tôi tình nghĩa đôi ta có thể thôi.

Suốt chiều tối nay chú đã nghỉ liệu, sắp tối đến nơi rồi, thôi thì qua đêm cũng được. Không còn lựa chọn nào khác. Đã đến nước này thì cứ qua đêm, coi như một trận chiến có liệu thân, không liệu lấy đâu chiến thắng vinh quang.

Bây giờ thì chú đành kết luận. Về. Về thôi. Không đáng. Năng lượng để dành lát nữa trên đường về ghé vào nhà một cô bồ nào đó lâu lâu chưa gặp. Không trút vào cái con búp bê béo chưa có thể công dân này. Phí.

Búp bê béo đến chưa được bao lâu thì trại cần sa bị tập kích. Đứng vào ca chiều của anh họa sĩ. Hôm ấy chẳng rõ búp bê béo biến đi đâu. Chỉ biết khi họa sĩ đến nhận ca chiều thì hệ thống đèn chiếu sáng vẫn sáng như thể nó đã như thế suốt từ đêm hôm trước. Trong nhà ngoài vườn chẳng thấy cô ta đâu cũng chẳng thấy đồ đạc gì bỏ lại. Hay là cô ta đã nghỉ việc mà chủ trại chẳng cần báo cho anh biết. Cần gì phải báo. Việc ai người ấy làm thôi.

Đúng lúc ấy thì cảnh sát ập vào. Loa gọi nheo nhéo ra lệnh mở cổng nếu chống lệnh thì đối tượng phải chịu hoàn toàn hậu quả. Chẳng đại mà chống lệnh cảnh sát. Họa sĩ cuống cả lên. Có cái gì phải giấu trước khi cóm xông vào hay không. Hai trăm cây cần sa trong chậu cây cảnh, có trời mới giấu nổi. Thôi thì mở cửa cho xong. Đón cóm vào nhà như đón khách đến chơi. Cóm hỏi cây gì đây. Dạ tôi được thuê tưới nước cho cây cảnh tôi không biết nó là hoa gì. Hoa cái con mẹ ông. Cóm văng. Rồi cóm bảo anh có quyền giữ im lặng, mọi lời nói có thể dùng để chống lại anh trước tòa, anh có quyền thuê luật sư hoặc tòa sẽ cấp cho anh một luật sư. Xong, cóm bảo anh chìa tay ra, đóng cái còng số tám vào khuỷu đánh rộp, rồi tất cả nhẹ nhàng yên lặng ra xe.

Nửa tháng sau chú đến trại tạm giam thăm họa sĩ. Chú đã biết là anh chẳng khai ra tên ai. Anh chỉ gập chủ trại ở bến cảng trung tâm Round Quay, ông ta cho anh địa chỉ, đến trang trại chỉ việc bật đèn tưới cây, mỗi giờ hai chục đô, ngày làm sáu tiếng, hết giờ thì có một người đến đổi ca, chẳng ai nói gì với ai, chẳng ai có số điện thoại của ai, cứ một tuần lại có một phong bì tiền công để sẵn trên mặt bàn trong phòng khách, cứ thế cầm lấy mà đi về. Họa sĩ đã khai chính xác, chỉ có không khai ra người cộng sự hoặc người đổi ca. Anh đã có thể công dân từ lâu, coi như anh nhận đỡ cho người khác.

Chú chàng đến thăm anh, như đồng hương đồng khởi đi thăm nhau lúc hoạn nạn. Hồi ấy chú chưa bị đuổi học, thẻ tạm trú của chú vẫn còn giá trị, chú còn đang đi lại ngang nhiên. Anh bên kia cửa kính em bên này cửa kính. Cái tăng âm cỡ chiếc cốc áo gắn trên lớp kính khiến hai bên nghe thấy tiếng của nhau. Chú đọc thấy trong mắt anh ánh nhìn ân hận. Ân hận vì mình đã dính vào cái việc này, lại còn lôi thêm thằng đàn em kia vào, may

mà chỉ một mình anh bị chộp. Trại tạm giam chỉ giam mỗi một loại tù bị bắt vì tội trồng cần sa. Trước công trại ngày nào cũng có mấy chục người biểu tình chống luật cấm cần sa. Biểu ngữ giương lên: cần sa không phải ma túy. Chia ra: Hãy trao tính hợp pháp cho cần sa. Dính vào mặt cảnh sát: Con người có quyền lựa chọn kể cả chọn cần sa. Hoặc rất đơn giản chỉ giương lên một chữ: Cần sa. Nhắc lại ba lần với ba cái chấm than: Marijuana! Marijuana! Marijuana! Lại còn đồng ca vang lên: cần sa yêu thương, cần sa hãy đi cùng ta.

Đám này thuộc phong trào đấu tranh cho tính hợp pháp của cần sa. Nghe đâu nghị viện đã bắt đầu xuôi xuôi với dự luật công nhận quyền sử dụng và trồng cần sa. Chẳng biết họa sĩ còn phải đợi bao lâu nữa trong tù cho đến ngày dự luật chính thức được phê chuẩn thành luật. Hãy đợi đấy. Có khi rất nhanh mà có khi cũng dài đằng đặc rũ tù.

Chú chàng gặp họa sĩ lúc mới sang đến bên này được vài tháng. Chú đi bộ từ trường Nghiên cứu quốc tế xuyên qua trường Nhân chủng học thì gặp trường Mỹ thuật. Ở đây chú gặp họa sĩ. Không phải đang ôm tập ký họa, không phải đang dựng giá vẽ lắp khung vải lên để vẽ ngoài trời. Anh ta đang cầm một cái vòi phun nước, đầu vòi lắp cái lấy xì nước thành tia như cái vòi rửa xe. Anh ta đang xì nước phun nước rửa mấy chục pho tượng đồng của Rodin. Chú chàng đứng lại xem mấy chục pho tượng khỏa thân lần đầu tiên nhìn thấy. Trường Đại học Tổng hợp dựng trên một diện tích rộng cỡ bằng một quận trong thành phố. Trong trường có hai mươi hai trường trực thuộc, chia theo từng chuyên ngành, ví như trường Mỹ thuật này, trường nghiên cứu Điện ảnh và Sân khấu bên kia, trường Xã hội học bên kia nữa. Chú thường đến trường từ cổng phía đông, xuyên qua khuôn viên cỏ thụ đầy những cây sồi và cây phong đồ sộ, qua cái nhà thờ riêng của trường, qua khu vực nhà hát rạp chiếu phim sân vận động của trường. Hôm nay chú mới vào theo cửa phía nam, ngang qua trường Mỹ thuật.

Một lúc sau thì hai người làm quen với nhau. Người đứng ngắm tượng và người rửa tượng. Hóa ra đều là dân nói tiếng Việt cả. Họa sĩ đến định cư ở thành phố này được chín năm rồi, đã kịp lấy ngay một cô vợ bản địa và kịp đẻ ba đứa con gái, sắp sửa có đứa con gái thứ tư. Anh bảo anh dốt đủ mọi nghề kể cả nghề vẽ, chỉ giỏi mỗi nghề đẻ con gái. Ngay cả đến đài ngồi cũng chỉ một mình anh không biết, trong khi cả vợ cả ba đứa con gái đều rất thành thạo. Tóm lại anh dốt tất cả những gì mà mọi người đều giỏi.

Nói thì bảo là đùa, nhưng họa sĩ đến thành phố châu Âu này được chín năm rồi, cộng thêm bảy năm trước đó lang thang ở mấy thành phố khác, cộng thêm hai năm trước nữa trong một trại tỵ nạn Đông Nam Á, chuyển đi tổng cộng mười tám năm thực ra bắt đầu bằng một đêm ngủ với gái trên bãi biển Vũng Tàu. Nằm ôm nhau trên bãi cát phía sau một ghềnh đá. Gió biển hôn hên vào tai như một cái băng ghi âm những câu kích dục gợi hứng. Gần sáng chú chàng mót tiêu, chú vòng ra phía trước ghềnh đá, định bắc chim đứng đái thử xem sức gió biển tạt mạnh đến đâu. Chú gặp một nhóm người đang lúi húi khuôn vác đồ đạc lên một chiếc tàu nhỏ. Chuyện trò một lát, họ túm lấy chú, lôi xềnh xệch chú lên tàu ra khơi luôn.

Những thành phố thị trấn vệ tinh của các đô thị, Vũng Tàu Đà Lạt Nha Trang đối với Sài Gòn, Tam Đảo Sa Pa Đồ Sơn Sầm Sơn đối với Hà Nội, các vệ tinh ấy đều là điểm ngoại tình của đô thị. Ngày nghỉ ngày lễ người ta rầm rập kéo nhau đến đấy. Không ngày nghỉ ngày lễ thì tình nhân cũng kéo nhau đến đấy. Đây là điểm hẹn điểm chơi. Đã gọi là chơi thì chỉ chốc lát khơi khơi chuồn chuồn đập nước, nhanh nhanh chóng chóng rồi rút rồi phẫn rồi chuồn. Không ai đến đấy mà ăn đời ở kiếp. Gọi là điểm ngoại tình là như vậy.

Đôi bạn này thì không ngoại tình. Chàng nàng đều mười tám tuổi, cặp díp với nhau từ năm lớp mười, bây giờ vừa hết mười hai vừa mới thi đại học đang chờ kết quả. Chàng nàng quyết định chấm dứt thời kỳ yêu chạy nằm mộng. Phóng xe máy chở nhau đi Vũng Tàu một trăm hai mươi cây số. Lần đầu tiên thuê nhà nghỉ qua đêm. Nhưng đêm đến thì không ngủ trong nhà nghỉ. Dẫn nhau lang thang bên biển đường qua bãi Dứa đường đến bãi Dâu, qua những bãi biển nhọn nhót dầu loang lỗ dầu. Tìm được một chỗ vắng vẻ kín đáo sau một ghềnh đá. Cứ thế mà rào rào sầm sập như biển suốt đêm. Gần sáng cô nàng mở mắt thì không thấy chú chàng đâu nữa. Tìm suốt một ngày qua khắp bãi Dứa bãi Dâu và các loại bãi loang lỗ dầu. Tìm suốt một ngày qua các đường phố như chơi trò trốn tìm không tuyên bố. Năm ấy chàng nàng đều chưa có điện thoại di động, giả như có điện thoại di động thì ra khỏi vùng lãnh hải cũng ngoài vùng phủ sóng, không ngoài vùng thì đám di tản cũng giật điện thoại ném xuống biển. Cô nàng còn tìm kiếm anh chàng suốt mấy tháng sau đó ở Sài Gòn. Có giờ tìm. Đến bố mẹ

anh chàng còn không biết con trai biến đi đâu. Không, hẳn không phải là Sở Khanh xong việc thì quất ngựa truy phong biên sắc biến. Có một điều gì bí ẩn ở đây. Bố mẹ chàng nghi con bạn gái biết chàng đi đâu làm gì nhưng con ấy giấu. Cô bạn gái nghi lão bố mẹ biết con trai họ trốn đi đâu làm gì nhưng cặp ấy giấu. Bên này nghi bên kia đến vài năm cho đến khi ông bà cô nhận được thư con trai gửi về từ một trại ty nạn Đông Nam Á.

Một cú đi ra sau ghềnh đá mà đi tuốt một mạch mười tám năm đến giờ. Đám người đang mang vác lên tàu giữa những giọng Nam có lẫn vào mấy giọng cầu tôm quê cháu ở ngoài Bắc. Giọng đồng chiêm trũng, đất phèn chua, giọng nói cũng dai ra biến âm đặc trưng. Chàng nghe thấy mấy tiếng mĩa chúng nó, bác cho iem xiêm với, vân vân. A, đúng quê cháu đây rồi. Chàng đáí xong chạy ra hỏi chuyện đôi câu, nhận đồng hương đồng khối, xin hút ké một môi thuốc lào từ cái ống điếu badôka. Hút xong thì đồng hương lẫn không đồng hương túm lấy cổ áo chàng lôi theo luôn lên tàu. Nó mà ở lại, nó khai hết ra những gì mắt thấy tai nghe với công an. Bắt nó theo luôn. Thế là không mất tiền mất vàng, không phải lén lút lập kế hoạch mua tàu sắm thực phẩm, mà vẫn được đi di tản, được làm thuyền nhân khét tiếng thế giới thời ấy. Boat people. Một chuyến đi thuận buồm xuôi gió không bị bắt lại không bị cướp biển. Không say sóng nôn ọe đánh chém nhau róc thịt nhau để ăn. Một tuần sau tàu dạt vào bờ biển một nước có trại ty nạn.

Hai năm sau chàng được sang châu Âu. Cái xứ đã chia bàn tay từ thiện ra đón nhận lại làm tiếp một việc từ thiện nữa là cho chàng vào đại học. Chàng chọn mỹ thuật là ngành đã tâm đắc sẵn từ thời ở nhà. Học xong chàng chuyển về thành phố bên bờ biển này, xin vào làm trợ lý trong phòng giáo vụ của trường Mỹ thuật. Trợ lý thôi, mà lại trợ lý trong phòng giáo vụ, chưa được trợ giảng, chưa được mon men đến chuyên ngành mỹ thuật đã học được. Mật ít ruồi nhiều. Bao nhiêu kẻ tốt nghiệp ra vẽ vời nặn tượng nhiều năm vẫn chưa có nổi cái danh, chưa ma nào biết đến, nữa là mình đây. Được làm trợ lý phòng giáo vụ có đồng lương còm là may mắn lắm rồi.

Ở trên đã kể, khuôn viên trường Mỹ thuật có một cái vườn tượng. Toàn bộ là tượng của Rodin. Những phiên bản bằng đồng đen, cỡ người thật, phần lớn là những vóc dáng đàn ông những tư thế đàn ông. Khom người, cong người, cúi người hoặc ngồi tay chống cằm suy tư hoặc bật đứng dậy ngơ ngác.

Chàng được trường cho đi rửa tượng. Giúp đỡ thu nhập cho cậu trợ lý giáo vụ nghèo. Vài ba ngày một lần mang vòi nước vào vườn, phun nước rửa sạch bụi cho mấy chục pho tượng. Xèèèèèèè. Rửa từ đầu đến chân. Xèèèèèèè. Từ cổ xuống lưng xuống hông. Xèèèèèèè. Từ ngực xuống bụng xuống chim xuống đầu gối mắt cá. Xèèèèèèè. Tắm cho tượng, ông Rodin ở nước Pháp từ cuối thế kỷ mười chín chủ ý không mặc quần áo cho tượng. Anh chàng ở cuối thế kỷ hai mươi phải sục vào các hang hốc góc ngách mà ông tạo ra để phun nước. Xèèèèèèè. Xèèèèèèè. Xèèèèèèè. Phun nước xong thì xì hơi cho sạch, nước sót lại bám vào nách vào háng sẽ tạo gỉ xanh. Xìììììì. Xìììììì. Xìììììì. Anh thuộc hết từng đường gân thớ thịt, đúng kiểu nhà điêu khắc nghiên cứu cơ thể người, những cơ bắp chỗ nào thả lỏng chỗ nào gồng lên chỗ nào săn chắc chỗ nào đã nhão. Anh thuộc hết. Người đứng người nằm người ngồi trong cái cánh cổng địa ngục mà Rodin lấy cảm hứng từ *Thần khúc* của nhà thơ Ý Dante. The Gates of Hell. Xèèèèèèè. Xìììììì. Cái thế ngồi của pho tượng người suy tư, tay chống cằm ngồi khom lưng, ngồi tư duy mà thế thì giống dáng ngồi bệ xí bệt. Anh phát hiện ra vậy sau cả năm trời phun rửa xì xèo.

Anh gặp cô vợ tương lai trong vườn tượng. Anh vừa lôi cái máy khí nén xì hơi và cuộn ống nước ra chuẩn bị rửa tượng thì hai cô gái bước vào vườn. Họ có vẻ là du khách chứ không phải là sinh viên trong trường. Sinh viên hiếm thấy cô nào vào xem tượng, ngày nào họ chẳng phải đi bộ cắt qua đây mà đến trường của mình. Sinh viên hiếm có cô nào vào xem tượng lại còn chụp ảnh. Giơ máy ảnh lên bấm tanh tách, rồi luân phiên chụp cho nhau. Cô tóc vàng nghiêng người tựa vào đám tượng đàn ông không một manh quần áo. Cô ngả đầu tì vào đầu một anh chàng trần truồng. Cô tạo dáng miệng chum chim ghé vào môi một anh chàng trần truồng khác. Hai cô cười toe toét khanh khách với nhau.

Vừa lúc có hai bà già đi tập thể dục ngang qua. Cư dân trên Đại lộ Đại học University Avenue vẫn đi bộ sáng chiều trong khuôn viên trường. Một bà kém mắt không tin vào mắt mình, hỏi con đi kia nó đang làm gì thế hả bà. Bà bạn trả lời nó đang cầm chim Rodin bà ạ. Có một pô ảnh như thế thật, về sau này đã thành vợ chồng, chán chường với cuộc hôn nhân của mình, hề nhìn thấy bức ảnh cô vợ cầm chim Rodin, anh lại hối hận cho cái giây phút ấy cho cuộc gặp gỡ định mệnh ấy. Con đi kia, bà già đã dùng chính xác một từ như thế. That slut. Giờ thì hối chứ lúc ấy anh hơi nóng mặt. Anh chỉ muốn cảnh báo bà già kia rằng anh mà ghi âm được lời bà thì bà sẽ phải ra tòa vì tội thóa mạ. Bênh. Tự dưng anh đứng về phía con đi kia. Tự dưng anh thấy vui vui hay hay với con đi kia. Chuyện trò làm quen. Em chụp được mấy tấm ảnh độc rồi, xong rồi, anh tắm cho tượng thì cứ tắm đi. Tắm. Cô dùng từ tắm. Em cũng muốn tắm luôn với mấy anh chàng này nhưng không mang theo quần áo để thay. Hôm sau anh nhé, hôm sau em quay lại, anh tắm cho tượng và tắm cả cho em.

Không bao giờ anh tắm cho cô cùng với đám đàn ông trần truồng của Rodin. Nhưng anh tắm cho cô trong phòng tắm nhà anh. Nhờ thế mà anh biết cô có một khiếm khuyết trên thân thể. Ở phía dưới hai bầu vú có một vết lang ben loang lổ như hình Địa Trung Hải. Cả một cái biển hồng hồng tràn lan xuống đến bụng dưới. Dám chắc gã trai nào cởi được áo cô ra thì ngay lập tức giật mình, cái giật mình nhẹ thôi nhưng đủ thun chim lại. Khiếm khuyết về cơ thể. Đây đủ áo quần thì trông cô rất ổn, nhưng cởi được ra thì cái Địa Trung Hải làm người ta giật thót rụt lại ngập ngừng. Cứ như sợ chết đuối trong cái biển ấy. Còn thêm khiếm khuyết cả về hành vi nhân cách. Nhưng cái khiếm khuyết trong tâm hồn thì phải sau cuộc hôn nhân cấp tốc chàng họa sĩ mới biết được. Nó cũng khiến anh giật thót. Nhưng chuyện ấy kể sau.

Mà thôi, đã kể thì kể luôn một thể. Cái đầu tiên khiến anh giật mình là tiếng cười của cô. Nó không rinh rích, nó không khúc khích, nó không hi hi hì hì, nó không nắc nẻ khanh khách, nó không cao vóng ha ha ha khi không kiềm chế được nữa. Tưởng ha ha ha đã là đỉnh cao hiếm hoi của loại con gái mà không hề yếu điệu thực nữ. Không. Còn hơn thế. Chính xác là còn khác thế. Rất khác. Cười sượng, cô cứ khà khà khà. Đúng giọng của nữ ca sĩ giọng khàn. Khà khà khà. Đúng giọng của đàn ông nghiện thuốc lào ở cầu tôm quê anh. Đàn bà quê anh vát vả lao碌, mỗi người một cái giậm trên vai đi từ ruộng nước này sang ao đầm khác, đi rong rảnh thành hàng,

suốt ngày bán mặt cho nước bán lưng cho trời. Đàn bà đi đánh giậm. Đàn bà là lao động chính ra với thiên hạ. Đàn ông ngồi nhà ôm con và đánh bạc. Đánh bạc thì kèm thuốc lào. Khả khả khả. Hồi đang yêu, anh hơi chọn trước cái giọng khả khả khả nhưng lại thấy là lạ thỉnh thích. Sang hồi anh đã lấy cô làm vợ, suốt ngày cô than thân trách phận kêu ôm kêu đau, anh sợ cái khả khả khả bất thường. Bất thường vì không phải lúc nào cô cũng cười nữa, hiếm hoi lắm, nhưng đã cười thì cứ khả khả khả. Rồi sẽ có lúc anh đưa cô về vùng cầu tôm quê anh cho cô ngồi với bọn đàn ông đánh bạc hút thuốc lào vặt. Biết đâu nhờ thế mà cô sẽ bớt than phiền, chỉ số thu nhập GDP không cao nhưng chỉ số hạnh phúc HPI sẽ tăng vọt.

Cô không giống đàn bà châu Âu ở cái cười. Cô cũng không giống đàn bà châu Âu ở cái sợ đẻ. Cô không sợ. Lấy nhau chín năm cô đã đẻ tuần tuột ra ba đứa con gái, sắp sửa đứa thứ tư, siêu âm rồi, cũng con gái nốt. Đúng hết một mẹ sẽ ở vùng cầu tôm quê anh. Như một cái máy đẻ. Lại còn triết lý đúng kiểu Á Đông rằng trời sinh voi trời sinh cỏ. Lại còn triết lý đúng kiểu châu Âu ngoan đạo rằng nạo thai là có tội. Bao nhiêu tội nợ đổ sang cho chồng. Việc đi kiếm cỏ cho voi đổ sang cho chồng. Ba con voi con và một con voi mẹ cứ thế mà ăn rào rào, việc đi kiếm miếng ăn là việc của kẻ nô lệ da vàng mà cô may mắn bắt được. Thời buôn bán nô lệ Bắc Mỹ có khái niệm nô lệ da đen. Thời nay trong nhà anh xuất hiện khái niệm nô lệ da vàng. Có thời gian anh họa sĩ tốt nghiệp trường Mỹ thuật phải đi rửa bát nhà hàng, thu gom xe đẩy ở siêu thị, sắp xếp xe hơi vào bãi để xe. Còng lưng nuôi vợ và một lũ con gái. Rồi được nhận làm trợ lý giáo vụ, được đi rửa tượng Rodin và làm bao nhiêu thứ tạp vụ, sáng sớm đã đi làm tối mịt mới trở về, lúc đi con còn ngủ, lúc về con đã ngủ, cả tháng không được nói chuyện với con. Chỉ có cô vợ như cái loa phùng. Đúng như cái câu đồ của người Việt: con gì ăn lắm nói nhiều, mau già lâu chết miệng kêu tiền tiền. Đó là con gì. Con vợ. Khu phố anh đang ở, trị an vừa phải, hễ cả nhà đi vắng, người ta phải để có tiếng đài ở trong nhà, làm như trong nhà đang có người, trộm cắp ngại. Cô vợ nói nhiều của anh ở nhà là thay cho cái đài an ninh. Suốt ngày than thân trách phận lấy phải chồng đụt. Than thân trách phận đau đầu đau lưng. Nhức răng nhức xương. Không chịu đi làm chỉ ngồi kêu than.

Giục năm lần bảy lượt, xin được mấy lần phỏng vấn vào cơ quan này văn phòng khác, cô đều không chịu đi. Hiếm thấy phụ nữ châu Âu không chịu đi làm, cứ thập thò trong hang ngồi nhà làm nội trợ. Nội trợ cũng

chẳng tròn việc, nhà của cứ lộn xộn bày bừa, tìm cho được một cái áo đã giặt cũng khó. Việc gì rồi cũng phải làm, nhưng trước khi làm cô cứ kêu ca than vãn cái đã. Kêu xong rồi mới chùng chình nhắc chân nhắc tay lên. Anh không thấy cô có bệnh gì, nhưng lúc nào cô cũng làm như còi xương thiếu dinh dưỡng gần kề miệng lỗ.

Ở trên đã nói anh phát hiện ra cô có khiếm khuyết về thân thể khi lần đầu anh tắm cho cô. Ở dưới là chuyện anh càng ngày càng nhận ra những khiếm khuyết về tính cách về hành vi. Bạn bè anh bảo gái Tây như thế, nó không lấy được Tây nó mới lấy mình. Kiêu gì thì cũng phải là loại người lập dị hăm hập chập cheng, không thì cũng quái đản khác người, không thì cũng tự kỷ, không thì cũng cao ngạo vô lối, thế giới có bảy kỳ quan, kỳ quan thứ tám là nàng này đây. Các nàng Âu Tây ấy thường thích những thứ khác người của văn hóa phương Đông, cứ như kiếp trước họ sinh ra bên dòng sông Nile sông Hằng sông Mekong hay Hoàng Hà. Kiếp trước họ là mấy cô công chúa bị đày ải của những vương triều lộng lẫy phương Đông. Bây giờ họ khác thường, họ bơ vơ, họ lạc lõng, ngay trong xã hội phương Tây của họ. Họ không thích giai Tây mà giai Tây có các vàng cũng không lấy họ. Nói ra lại bảo một quan điểm cổ tình gây tổn thương nhưng là sự thật khó bác bỏ. Thì cũng thế với những người Á lân Tây như anh. Biết đâu anh cũng có những cái lập dị tư duy khác người mà anh không tự nhận thức được. Anh có ở lại chốn quê nhà thì những người anh thích cũng không thích anh, những cô anh yêu cũng chẳng yêu anh. Định mệnh là anh phải lấy cô khả khả khả. Kiếp trước anh trót lên vào ăn cắp cái ti vi của nhà cô nên kiếp này anh phải còng lưng làm nô lệ da vàng trả nợ cho cô. Phải nghe cô than thở số phận hẩm hiu lấy chồng đụt, chỉ nhìn mặt chồng là phát ốm phát bệnh.

Kêu ốm kêu đau nhưng lên xe là cô phóng. Phóng bạt mạng luôn. Cái xe đang đỗ bên này đường, cô muốn quay đầu xe, cô cho xe chạy lùi bằng cách cua một vòng thật rộng. Cái xe rô lên lùi bắn sang sát vỉa hè bên kia. Cua một vòng bán nguyệt. Một trăm tám mươi độ. Rủ lên rô lên. Đám trẻ con và lũ chó mèo bên ấy chạy dạt. Rô lên một cái nữa cái xe mới quay đầu lao như tên bắn. Mấy bà hàng xóm thót tim lại được dịp rửa xả con đĩ kia con đĩ kia.

Ngôi nhà mãi. Nấu nướng những món ăn nhạt nhẽo lỏng lỏng mãi. Thỉnh thoảng cô có cái thú lái xe đưa các con đi dọc theo đường liên tỉnh. Xuống thăm bà mẹ cô ở một tỉnh phía nam thủ đô. Một trăm năm chục cây số cô phóng mất một tiếng mười lăm phút. Voi mẹ và ba voi con sang xơi cỗ miễn phí nhà bà ngoại. Bà ngoại nấu ăn ngon hơn. Bà ngoại không bày bừa, nhà cửa ngăn nắp sạch sẽ. Chỉ thế cũng đủ lý do để thỉnh thoảng bốn mẹ con lại rủ nhau sang nhà bà ngoại.

Có năm anh bảo ngày mai là Tết Nguyên Đán, làm một bữa ăn Á coi như cá nhà vui Tết với nhau. Anh vào phố Tàu mua hai cái bánh chưng và một ít mứt dừa mứt bí của Việt kiều. Dẫn đo một lúc trước quây tập phẩm, anh mua thêm một cành đào một cành mai bằng giấy. Không có đào thật mai thật. Anh là người gốc xứ cầu tôm hoa đào nhưng sống nhiều năm ở xứ hoa mai. Hớn hờ mang bằng ấy thứ về nhà thì thấy vườn không nhà trống. Đúng chiến lược chống ngoại xâm, ngoại xâm có đến thì trong vườn trong nhà cũng chẳng còn gì mà sử dụng. Anh là ngoại xâm trong nhà chúng nó. Tết là Tết của anh chứ không phải của chúng nó. Chẳng việc gì chúng nó phải ngồi nhà vui vầy cùng anh.

Voi mẹ và ba voi con đã kéo nhau đi thăm bà ngoại. Lần này chắc là chúng quyết đi lâu lâu nên chúng đi xe khách, xe hơi chúng bỏ lại nhà. Có nghĩa là anh được một mình trong ba ngày Tết. Ừ thì Tết của riêng anh. Mình bỏ xứ đi gần hai chục năm rồi, có lúc thấy con cái đầy đàn, nhưng ngày Tết nhìn đi nhìn lại chỉ thấy mỗi một mình. Nghĩ đi thì trách. Nghĩ lại thì hận. Hận cái định mệnh. Mình chưa bao giờ có ý định bỏ xứ ra đi. Định mệnh đã đẩy anh vào cái đêm về sáng ấy để bị lôi xềnh xệch lên một con tàu di tản. Không ý hướng gì từ trước, không dự tính không kế hoạch. Chỉ định đi đái một bãi mà đi luôn một mạch sang trời Tây. Giờ thì ngày Tết ngồi đây, một mình.

Ngày Tết. Một mình. Anh lấy đất sét nguyên liệu làm tượng ra, nặn những miếng tròn dẹt như quả mứt hồng. Đưa lên miệng hà hơi một cái rồi quật miếng đất sét xuống nền nhà. Phệt một cái. Ném cái nữa. Phệt. Mấy cái nữa. Phệt phệt phệt. Trò chơi thời trẻ con ở đồng bằng Bắc Bộ quê anh. Pháo nổ pháo nang. Những miếng đất đập bẹp xuống nền gạch, nứt toét ra ở

chính giữa. Mỗi miếng đất hình tròn vỡ toác ra một lỗ ở chính giữa. Nổ to được coi là tài. Nút to được coi là lợi. Cái đĩa chơi sau phải lấy đất của nó dán bù vào chỗ nứt toác của đĩa chơi trước, rồi mới đến lượt nó quặt miếng đất của nó xuống.

Pháo nổ pháo nang, cả làng chịu chứa?

Bán nhà bán cửa, mà đèn pháo tôi.

Anh nhặt những miếng đất hình tròn, mỗi miếng bị toét một lỗ ở giữa, gắn vào mấy tấm gỗ dán, đem hong khô ngoài vườn. Rồi anh dựng những tấm gỗ lên, đặt ngay trước hiên nhà. Một triển lãm sắp đặt. Chất liệu đất sét trên nền gỗ. Những tác phẩm mỹ thuật mới của họa sĩ Á Đông trong ngày Tết nhớ nhà.

Những cái pháo nổ pháo nang bây giờ mới thực sự lộ hình dạng. Những cái rầm. Nổ bung ra không kiềm chế. Nổ toét mông đít sáng khoái tự do. Pháo nổ pháo nang sao người Việt không ai thấy nó là tượng hình của những cái trung tiện không kìm giữ. Ngày Tết ở đây phải vào phố Tàu mới có thể nghe đôi ba tiếng pháo tép thách thức cóm. Anh ngồi nhà có cái pháo nổ pháo nang của riêng mình. Anh đã tìm ra ý tưởng cho cuộc triển lãm sắp tới. Sẽ toàn là pháo nổ pháo nang, trên mỗi bảng gỗ sẽ là những sắp xếp bố cục khác nhau. Vài chục cái bảng gỗ pháo nổ pháo nang như vậy. Người ta sẽ đọc tờ rơi giới thiệu triển lãm về một trò chơi ở vùng cầu tôm xa xôi. Người ta sẽ đọc lời bình của một số họa sĩ tên tuổi, tán tụng tác phẩm độc đáo. Những miếng đất hình cầu nứt toác ra ở chính giữa là những con mắt vỡ. Hàng chục con mắt thao láo đã đánh mất điểm nhìn. Hàng chục cái bát Á Đông vỡ ngay từ trong lò gốm chưa ra được với đời. Hàng chục khát vọng tròn đầy viên mãn còn dang dở.

Mặc. Nói gì thì nói. Tha hồ cho họ bình tán. Chỉ có anh mới biết nó thực sự là cái gì. Nó là những cái rầm mà anh muốn chống mông bóp bụng đánh phèn phẹt vào những gì khiến anh uất giận.

Vợ đi được dăm ba ngày thì mẹ vợ gọi điện lên. Anh bảo chúng nó về đi chứ. Không thì anh xuống mà đón chúng nó về chứ. Tôi chỉ có lương hưu. Tôi nuôi nó đến mười tám tuổi là tôi tròn trách nhiệm, sau đó nếu bù chì thêm được tí nào là phần lãi suất may mắn của nó mà thôi, lời ăn lỗ chịu. Vợ không chịu đi làm là cái lẽ làm sao. Chồng không bảo được vợ đi

làm là cái lẽ làm sao. Chồng không lo được tài chính cho gia đình là cái lẽ làm sao.

Lâu lâu chúng nó lại kéo nhau đến nhà bà, bày bữa cả ra. Ba đứa con gái lôi hết xống áo khăn quàng của bà ra bên thành búp bê. Chúng giày xéo vườn hoa nhà bà. Chúng lấy kéo cắt đuôi con lợn cảnh mà bà vẫn dắt đi dạo chơi. Bà chỉ có một thân một mình, bà thương con lợn cảnh ấy như con nuôi. Thế mà chúng nó tàn bạo. Nồi nhà nó, thế nào rồi ba đứa con gái cũng lên xe là rồ máy rú máy như mẹ nó. Nghe bà nói một lúc mới càng hiểu tại sao người Âu Mỹ chuyên đời có chuyện tiêu lâm xung đột mẹ vợ chàng rể. Như là chuyện mẹ chồng nàng dâu ở quê anh.

Vài ngày sau, bà mẹ vợ tự tay lái xe chở cả lũ cháu gái con gái về nhà trả cho anh. Một trăm năm mươi cây số, bà đi mất một tiếng rưỡi. Bà không phóng, bà đi chậm hơn vợ anh mười lăm phút. Nói cho chính xác, bà chỉ có ý định chở chúng nó từ nhà bà ra bến xe khách. Nhưng đến bến xe bà lại nghĩ, nhớ đâu chúng nó đi được một chặng rồi tự nhiên lại lên con thích nhà bà, chúng nó rủ nhau quay lại lần nữa. Chúng nó sẽ giẫm nát vườn hoa và lấy kéo cắt đuôi con lợn của bà. Thế là bà tặc lưỡi tiện tay chở chúng nó về nhà luôn, một trăm rưỡi cây số chẳng mùi gì. Ăn chắc. Cũng như bà đã ăn chắc và sòng phẳng đẩy được đứa con gái đi khi cô ta đủ tuổi công dân, bà thừa biết là nó lười biếng, luôn luôn tìm cơ hội để dựa dẫm vào bà.

Anh nghe bà già nói chuyện trên trời dưới đất về thời tiết cỏ cây để bà lảng tránh cái chuyện thực chất. Anh ừ anh hử. Rồi anh ngồi thần ra một lúc.

Rồi như phản ứng máy móc, anh ra dựng lại mấy tấm sắp đặt pháo nổ pháo nang. Chĩa tất cả ra trước cửa nhà. Như chồng mộng ngang nhiên. Như thách thức. Pháo nổ pháo nang.

Chính lúc ngồi đối diện với họa sĩ trong trại tạm giam, nhìn nhau qua một bức tường bằng kính trong suốt, nghe nhau nói qua một cái thiết bị tăng âm như cục áo khoác, chính lúc ấy chú chàng tưởng như trên mặt tường kính là những cái pháo nổ pháo nang. Bằng đất sét. Dính bệt lên mặt kính. Những cái lỗ nứt toét ra như những cái rầm. Chồng mông vào tất cả. Anh họa sĩ Á Đông đang ngồi kia.

Nhưng bây giờ anh không nói chuyện về vôi nặn tượng. Hỏi han mấy câu về vợ con thì đã xong. Chúng nó chưa đến thăm anh. Vợ chưa đến thì không có ai mang con đến. Tết chúng đã để anh một mình. Tù chúng cũng để anh một mình. Chú chàng đàn em này mà không đến thì anh hoàn toàn một mình. Anh không nhìn thấy nhưng cũng đoán ra giờ này vợ đang ngồi nhà than vãn khóc lóc cho số phận hẩm hiu lấy phải chồng đụt. Thêm đụt lại còn vi phạm pháp luật đi trồng cần sa. Sắp tới biết lấy gì nuôi con. Cô ta làm sao chúng mình được khả năng tài chính để có quyền nuôi con. Cô ta làm gì có thu nhập. Cô ta chưa bao giờ nhìn được xa hơn quãng đường một trăm rưỡi cây số. Cô ta sẽ phải ngồi yên giương mắt ra mà nhìn người ta bắt ba đứa con gái vào trường tù thiện. Còn một đứa trong bụng nữa. Cô ta cứ việc ngồi đấy mà khả khả khả.

Thôi, thăm nhau trong tù, nói làm gì những chuyện bé tắc. Chú chàng có kể với anh rằng hai tuần qua chú đến thăm vợ con anh được hai lần. Mỗi lần để lại cho họ một nghìn đô. Chú không kể chú đã viết thư cho bố xin tiền để bù vào hai khoản này. Vài dòng thư lâm li kể chuyện một anh bạn bị đi tù oan, con cái nheo nhóc, nhìn thấy thế chú không thể không giúp. Nhưng chú tự nhủ cũng chẳng giúp mãi được. Đúng như cô vợ họa sĩ vẫn lý sự theo kiểu phương Đông, trời sinh voi trời sẽ sinh cỏ.

Rồi chuyện chuyển sang hướng khác. Chú có nhớ cái ông nhà văn Việt Nam sang dự liên hoan nhà văn quốc tế mà anh em mình đã gặp ở gần bên cảng Round Quay không, ông ấy đấy. Anh vừa đọc một cuốn tiểu thuyết của ông ấy. Ngoài kia anh có bao giờ đọc sách. Thì giờ đâu. Vào đây mới đọc sách của ông ấy. Sách ở đâu ra ư. Một ông nghị sĩ đề xướng chương trình mang sách đến cho tù nhân. Tù nhân nước nào thì ông ấy mang sách tiếng nước ấy đến. Có sách tiếng Anh tiếng Pháp tiếng Đức tiếng Tây Ban

Nha. Có sách tiếng Arab tiếng Trung tiếng Hindi. Có sách tiếng Việt cho anh. Ông mượn sách từ thư viện tổng hợp thành phố và chở đến phát cho tù mượn. Anh đọc cuốn sách của ông nhà văn mà anh đã gặp trên bến cảng thành phố này. Anh muốn bây giờ được gặp lại ông ở đây, nói với ông về những điều mà cuốn sách gợi cho anh muốn nói. Giá mà lúc này có ông ở đây. Văn chương là thứ không giúp gì được cho anh lúc anh đang tự do thì lúc không còn tự do nó lại khiến anh ngẫm nghĩ, khiến anh làm một cái gì đó, khiến anh muốn bày tỏ một điều gì đó.

Nghe anh nói mà tò mò. Chú chàng về thư viện trường tìm được cuốn sách mà anh họa sĩ vừa đọc. Nó nằm trong khu vực sách Đông Nam Á, ở chỗ giá sách tiếng Việt, ông ấy viết về một cội người bán loạn, đầy nhảm lẫn và ngộ nhận. Ba thằng thanh niên định hiếp định giết một cô gái nhưng chúng lần lượt chết bằng chính cái cách mà chúng định làm với cô kia. Thằng định siết cổ cô thì chẳng hiểu sao chết với sợi dây treo cổ lủng lẳng giữa phòng tắm. Thằng định dùng xe máy đâm cô thì chết cùng chiếc xe máy tan tành. Cuối cùng anh chàng thứ tư định đi trả thù cho ba đứa kia đã phát hiện ra một điều bí ẩn. Hành trình đi trả thù trở thành hành trình sám hối và ăn năn.

Chú chàng chưa bao giờ đọc một cuốn tiểu thuyết. Chú thấy ông nhà văn đã viết ra những điều mà ai cũng có thể viết. Hoặc là tưởng rằng ai cũng có thể viết. Chú có thể viết được như thế và hơn thế. Chú đã định đến hỏi anh họa sĩ có điều gì trong cuốn sách ấy đã khiến anh tạm quên được những giây phút ngồi tù, khiến anh tạm không hỏi xem vợ con anh ngoài cội người kia mỗi lần cầm tạm của chú một nghìn đô đã nghĩ ngợi ra sao.

Khi chú bị trục xuất trở về Hà Nội, chú thuê nhà ở riêng, bí mật ngay cả với bố mẹ. Nhưng với một người thì chú phải lộ mặt ra. Chính xác thì lộ danh tính ra trên điện thoại. Trước đó chú gửi thư điện tử cho ông nhà văn. Địa chỉ xin được nhờ chat chit với những người không quen trên mạng.

Một người nghe chú hỏi, thì đính kèm ngay bản chụp một trang sách. Chính xác là trang bìa lót có bút tích của nhà văn. Dòng chữ nhà văn ghi thân mến tặng một chị tên là ĐT. Chú không nhắc lại chính xác tên người ấy làm gì. Cuốn sách nằm trong cái thúng của bà đồng nát được một công dân mạng mua lại. Công dân này bình luận với chú: chỉ một việc có văn hóa mà không làm được, ấy là trước khi vứt sách thì xé bỏ cái trang có lời đề tặng đi.

Mấy người khác tức khắc suy đoán: có thể không phải cái bà ĐT vứt sách đi mà là chồng con bà ấy dọn nhà, tự ý quẳng ra cho đồng nát. Mà chính bà ấy vứt đi thì cũng đã sao. Nhưng đúng là nên xé cái trang người ta ghi tặng mình. Mà nó vào thùng sách cũ cũng có cái hay, nhờ vậy mà chính bạn đã tìm được nó trong cái thùng đấy thôi. Sách lại tìm được người cần đến nó.

Chú xông vào khoang chat chit hỏi ngay công dân này có biết địa chỉ cái ông viết lời đề tặng hay không. Một người khác vào ngay, người cho số phân, người cho địa chỉ thư điện tử.

Mười lần quăng lưới sao cũng bắt được con cá. Chú viết thư cho nhà văn: cháu xin được gặp chú. Chưa viết đã biết trước câu trả lời, đúng in câu trần tình ông nói trước công chúng trên bến cảng Round Quay năm trước. Tôi không bao giờ gặp gỡ người đọc. Biết trước nên chú chàng cũng nói luôn trong thư. Cháu thì chẳng bao giờ cần gặp nhà văn làm gì, chẳng qua bạn cháu đang ngồi tù ở hải ngoại, cái anh họa sĩ đã gặp chú ở liên hoan năm trước, anh ấy muốn cháu đến đưa cái thư của anh ấy cho chú và mong chú trả lời. Người gặp năm trước thì chưa chắc ông nhà văn đã nhớ, lại gặp ở tận bên trời Tây. Độc giả thì ông không bao giờ muốn gặp. Nhưng đây là độc giả đang ngồi tù. Có thể ông nhà văn đã nhận lời nhờ chữ ngồi tù ấy.

Ban đầu họa sĩ và chú chàng định rủ nhau đi ăn tối. Lâu lâu chưa ăn hải sản, ra Bến Cảng Tròn Round Quay uống bia ăn cua bể một bữa. Ra đến bến cảng, bỏ xe trong bãi đỗ, đi bộ qua khu vực cầu tàu thì thấy nó đã được che bạt dựng sập trở thành một địa điểm liên hoan. Liên hoan nhà văn quốc tế. Sách bày ra bạt ngàn. Người ra vào nườm nượp. Hầu như ai cũng ôm một túi sách vừa mua, mặt mũi hớn hởi cứ như được nhận quà miễn phí. Dân ở đây ngồi trên tàu điện trên xe buýt trên máy bay lúc nào cũng thấy giờ sách ra đọc. Đến địa điểm liên hoan này mới thấy có lẽ toàn bộ đám đọc sách trên tàu trên xe kia trong khoảng khắc đã dồn hết về đây. Cái phong to tướng trên bến cảng vẽ hình một chiếc bút lông ngỗng màu trắng. Chiếc bút vẽ lên cái phong màu xanh nước biển hai nét đơn giản trông như hai cánh buồm mà cũng như hai trang sách đang mở ra. Hai anh em ghé lại, đọc cái pa nô chương trình thì thấy có một nhà văn Việt Nam sẽ đọc sách trước công chúng. Reading. Từ mười chín giờ đến hai mươi giờ. Hội trường số bảy. Hội trường số bảy ở đâu. A, ngay kia thôi, góc quảng trường bên lề bến cảng.

Hai gã không bao giờ đọc sách rủ nhau vào xem buổi đọc sách. Xem. Chưa hẳn để gặp nhà văn. Chưa hẳn để nghe. Chưa hẳn vì tiện sắp đến giờ bắt đầu. Chưa hẳn vì đó là một người Việt mới từ trong nước sang. Nhưng chắc hẳn là có cả bằng ấy lý do. Sân khấu trang trí như một xa lông văn học. Một bộ sofa màu huyết dụ. Trên mặt bàn đặt ba cuốn sách chồng lên nhau. Sách của nhà văn đang đối thoại với công chúng. Chùm ánh sáng từ phía trên đầu chiếu xuống làm lộ hoa pha lê trên mặt bàn long lanh chuyển sang màu hồng ngọc. Nhà văn Việt Nam ngồi đối diện với nhà văn bản địa Peter Moore. Hai anh em không biết gì về cả hai nhà văn ta và Tây. Nhà văn ta đọc hai mươi phút đoạn trích từ bản dịch tiếng Anh tác phẩm của mình. Bốn mươi phút còn lại, ông đối thoại với nhà văn Tây. Tây hỏi những câu liên quan đến nghệ thuật và kỹ thuật văn chương. Ta trả lời. Tây hỏi những câu về thế giới về đời sống, hỏi như nhân danh người đọc mà hỏi. Ta trả lời.

Ở nước ông, ông có phải là nhân vật của công chúng không, người ta có nhận ra ông ở nơi công cộng không. Không, không hề, tôi luôn từ chối xuất hiện trên truyền hình trên mạng trực tuyến, cho nên tôi không bao giờ

bị nhận ra giữa đám đông. Một vài cái ảnh tôi có đăng trên báo chí, nhưng phải nói thật, bạn khó mà bị nhận ra từ một tấm ảnh. Ông có thể giải thích lý do được không. Giải thích thì được. Bạn có thể lội xuống bên bờ hồ trung tâm để xem một con rùa nổi lên mà không bị nguy cơ sẽ có người chụp cái ảnh ấy đưa lên báo chí truyền hình rằng nhà văn bất ngờ bị chụp cheng hăm hấp, bạn có thể đứng trên vỉa hè ăn kem một cách tự nhiên mà không có nguy cơ một người nhân danh bạn đọc chen ngang cái kem mà hỏi bạn thường viết những điều có thật hay bịa đặt. Bạn cũng chẳng cần được anh cảnh sát nhận ra và miễn phạt sau khi nhớ vượt đèn đỏ.

Tây lại hỏi. Ta lại trả lời. Vậy thì tại sao ông lại chấp nhận xuất hiện trong cái liên hoan có hàng nghìn người và chấp nhận ra mắt trong một hội trường vài trăm người này. Tại sao ư, nếu tôi không nhận lời thì làm sao tôi có cơ hội để đến được với đất nước của các bạn như một chuyến du lịch miễn phí, tôi chỉ đến đây dăm bảy ngày rồi về, tôi không sợ bị nhận ra ở nơi công cộng.

Tây lại hỏi. Ta lại trả lời. Liệu có thể suy luận rằng ông không thích gặp người đọc bởi vì ông sợ làm cho người đọc thất vọng hay không. Đúng quá đi rồi, hãy để cho người đọc dựa theo sách mà tưởng rằng tác giả cao lớn hào hoa phong nhã tinh tế lịch lãm, hoặc họ có quyền tưởng rằng tác giả râu ria xồm xoàm, sẹo đầu sẹo cổ, thẳng thùng trắng trợn mạnh mẽ, đúng là đừng để cho họ thất vọng về nhà văn.

Ngừng một lát, nhà văn ta nói tiếp. Nhưng cuộc gặp gỡ ấy thực ra cũng có thể làm cho nhà văn thất vọng về độc giả chứ, nhà văn chúng tôi cũng phải có quyền tưởng tượng rằng độc giả của mình cùng xinh đẹp duyên dáng, cũng mạnh mẽ ngang tàng, cũng lịch thiệp tinh tế, cũng thông minh sắc sảo uyên bác, chúng tôi cũng phải được có cái quyền không bị vỡ mộng.

Sáu mươi phút trôi qua. Buổi đọc sách và giao lưu kết thúc. Vài trăm người ra khỏi hội trường trù lại khoảng dăm chục người mua sách xếp hàng chờ nhà văn ký lưu niệm. Họa sĩ và chú chàng bảo nhau ở lại. Hình như vì cả mấy lý do khiến họ tiện chân ghé vào đây. Cũng mua mỗi người một cuốn sách, không bảo nhau nhưng đúng là như động lòng trắc ẩn, mua sách ủng hộ một nhà văn đồng hương mới từ trong nước sang. Hai cuốn ấy về sau mang về nhà cũng chẳng đọc, chẳng biết đã bị ai đó tha lời đi đâu đó, chẳng biết có rơi vào tay một độc giả một sách nào hay không, chẳng biết có còn nguyên chữ ký lưu niệm mà ném vào hiệu sách cũ hay không.

Họa sĩ chẳng đọc cho đến khi vào tù, được một ông nghị sĩ Tây mang sách vào tận nơi cho mượn, bản tiếng Việt hẳn hoi chứ không phải bản dịch tiếng Anh. Chú cũng chẳng đọc cho đến khi tù nhân họa sĩ làm chú nổi lòng tò mò. Người ngồi trong tù, kẻ ngồi ngoài tù lúc ấy mới đọc.

Hai chú xếp cuối hàng. Đứng trước họ là một ông trông giống người Hoa. Kính lão, mũ phớt, hết giao lưu rồi, trong hội trường đội mũ cũng được, không bị coi là bất lịch sự. Khi chỉ còn lại ba người mua sách cuối cùng với nhà văn thì hóa ra ông kính lão mũ phớt cũng là người gốc Việt. Kính anh, xin anh chữ ký. Ông nói giọng Bắc năm tư. 1954 là năm một cộng đồng người Bắc di cư vào Nam. Họ giữ nguyên giọng Bắc không pha tạp cho đến năm bảy lăm. 1975 họ một lần nữa di cư sang Âu Mỹ, mang nguyên cái thổ âm ấy sang xứ sở mới. Họ là cái bảo tàng sống lưu giữ nguyên vẹn một ngôn ngữ, một âm điệu, một cách phát thanh. Bảo thủ. Bảo thủ cùng lúc có cái hay hay và cái dở dở. Ít nhất nhờ nó hay mà lúc này ông nhà văn nhận ra ngay cách phát âm đồng hương Hà Nội, dù cách phát âm ấy người Hà Nội bây giờ coi là lỗi thời, là giọng quê.

Nhà văn chào lại bằng tiếng Việt, giọng Hà Nội của sáu mươi năm sau đáp lại giọng Hà Nội năm tư. Rồi ông đặt bút. Ký. Ký. Ký. Ba chữ ký cuối cùng, ông Bắc năm tư đề nghị nhà văn hãy viết tên tôi, đầy đủ, tôi còn phải đem khoe con cháu tôi nữa. Vâng, tên tôi là Lê Tư Rinh. Nhà văn hỏi lại, Tư Đình phải không bác, dê dê D chứ không phải e rờ R phải không bác. Ông Năm tư kiên định, không, tên tôi viết cho đúng phải là Rinh. RRRRRRRinh.

Ông uốn lưỡi lên cho nó rung bần bật. RRRRRRRinh. Nhà văn gật gù, tất nhiên tôi sẽ viết đúng như bác yêu cầu, nhưng chính tả thời nay thì Dinh mới có nghĩa, dinh là dinh thự, tư dinh là cái dinh thự riêng của ai đó. Chữ Rinh thì bác khó mà tìm thấy trong từ điển, tôi không muốn nói là nó không có nghĩa, đúng ra thì thổ âm thổ ngữ miền Trung có chữ rinh, đây là một động từ chỉ hành động ta khiêng vác bung bê một cái gì đó. Rinh cho tôi cái ghé ra đây. Bác là người Bắc chứ đâu phải người Trung. Bắc cùng lắm chỉ có chữ rinh trong động tính từ rung rinh.

Chuyện trò về lời lẽ ta để lại sau đã, ông Năm tư nói. Ông mời nhà văn và tiện đây người Việt gặp nhau, ông mời cả hai chú độc giả xếp cuối hàng đi ăn tối. Tiệm ăn của ông ở cách đây chỉ mười lăm phút đi bộ. Tôi nay ông nhà văn cũng không còn chương trình nào khác với ban tổ chức, ông nhận lời. Họa sĩ và chú chàng nhận lời, nào thì đi.

Từ bến cảng họ đi bộ khoảng hai mươi phút đến tiệm ăn của ông. Tiệm ăn Việt và ăn Tàu. Vietnamese and Chinese Restaurant. Kinh nghiệm của thực khách là tiệm ăn chuyên một món bao giờ cũng ngon hơn là bán hai ba món cùng lúc. Chính ông nói vậy. Chính ông lại giải thích luôn rằng nhưng tuy nhiên ở mấy cái phố Tây không sành đồ ăn Á Đông này, phải vừa ăn Việt vừa ăn Tàu mới nhiều khách hơn. Nhưng tuy nhiên. Đã nhưng lại còn tuy nhiên. Chắc đó là cách nói của cái thời người Hà Nội còn phát âm Dinh là Rinh. Nhà văn và hai chú chàng Bắc đều gọi ông chủ tiệm là Dinh. Ô không, xin các anh nói cho đúng, Rinh nhé. RRRRRRRinh.

Lưỡi uốn cong lên, đầu lưỡi chạm lên trên hàm ếch rồi bật mạnh ra phía cửa miệng, đẩy mạnh một luồng hơi ra. RRRRRRRinh. Vui chuyện, ông chủ tiệm kể những chuyện tình bốn chục năm ông đến xứ này. Ông rời Sài Gòn từ năm bảy ba, trước khi Sài Gòn sụp đổ hai năm. Sang đây đi học, ông cặp với mấy con Tây mấy con Á mấy con Phi. Cặp bồ, đàn dúi, lòng thông tình dục với nhau, ông gọi là răng rện. Nhà văn phải giải thích cho hai thanh niên rằng răng rện thực ra là phát âm của giảng giện, hay là giảng nhện, con nhện chẳng tơ để bắt mồi như giai giảng bấy bắt gái. Giảng giện là một từ khá là cổ khá là địa phương của xứ Bắc. Nhưng phát âm theo kiểu ông Rinh thì phải là răng rện. Phải là rrrăng rrrện nhé. Nào uốn cái lưỡi lên, các vị phát âm như thế không ra giọng Hà Nội.

Họa sĩ phải vào cuộc, bác ơi, cháu quê vùng cầu tằm cách Hà Nội tám mươi cây số, quê cháu vẫn phát âm đúng như bác đang nói đấy, chính vì thế

mà cháu đi đâu cũng bị cười cái giọng nhà quê, vào Nam rồi, đi đâu gặp phải người Bắc cũng bị họ cười giọng nhà quê.

Chú chàng nhớ lại chuyện này lúc ngồi đối diện anh bạn họa sĩ qua bức tường kính ở trại tạm giam. Họa sĩ đang rầu rầu nói cái giọng cầu tởm quê anh. Chú mày ạ, Mỹ nó chỉ có một cái rại khi nó can thiệp vào Việt Nam. Còn anh mày đời có mấy cái rại, cái rại thứ nhất là chịu theo con bò nó rủ xuống Vũng Tàu. Cái rại thứ hai là mon men ra trước ghềnh đá hút thuốc lào với mấy thằng nhận là đồng hương cầu tởm để nó đùn lưng bắt đi vượt đại rương. Cái rại thứ ba là lấy vợ cầm chim Rodin. Cái rại nữa là rích rích kiếm tiền trồng hoa trồng hoét để mà rung rảng rung rẻ vào đây. Càng nghĩ anh càng thấy mình toi một đời vì mình rại rột, rại rột quá.

Nhưng lúc ngồi trong tiệm ông Rinh thì chưa xảy ra câu chuyện rại rột. Họa sĩ quê cầu tởm chỉ uốn lưỡi đưa ra mấy cái ví dụ để chứng minh rằng ông Rinh có thể đang nói rọng Hà Nội năm tư, nhưng cái rọng ấy bây giờ sẽ làm cả Hà Nội cười lăn cười bò ra. Rọng ấy bèn bẹt khô khô, trịnh trọng khách khí, nó thiếu cái sinh sắc linh hoạt tân kỳ, đúng y rọng mấy ông bà em xi trong những chương trình ca múa nhạc văn nghệ hải ngoại. Nó lỗi thời rồi, lạc hậu rồi, cũ rích rồi, không còn ai thích rọng rện với nó nữa.

Rung mà. Rung mà chỉ là chê nhau. Người xưa người nay chê nhau. Người xưa như ông Rinh thì bảo rọng Hà Nội bây giờ chịu chịu như chim hót nghe chẳng ra làm sao. Thôi, chuyển sang chuyện khác. Ông Rinh bảo như mọi người Việt có truyền thống thơ ca, ông cũng làm thơ, thơ cho mình thôi, ông chưa mặt rày đến mức thơ sở tay của mình mà lại đem in thành tập. Ông cũng không mặt rạn mày rày mượn cơ mời người khác ăn tối mà tranh thủ xuất bản miệng tra tấn cái lỗ nhĩ của người ta. Chỉ một bài thôi, vì đây là bài thơ ông kể chuyện ông là người Hà Nội.

Nhà tôi xưa ở ngõ Hàng Lọng chuyên bán lọng che, Ở bên kia tàu hú còi ga Hàng Cỏ. Tuổi lên mười tôi theo sau thầy bám sau váy mẹ. Từ Hải Phòng con tàu vào Nam đập vùi say sóng. Tôi nhớ trước cửa nhà có cây hoàng lan. Bốn mươi năm sau tôi về lại ngõ xưa để ngồi xuống sờ gốc cây hoàng lan. Người và cây già thêm bốn mươi tuổi nhưng bàn tay sờ gốc cây là của đứa trẻ lên mười.

Đọc xong bài thơ, ông Rinh đi sang phía một cái bàn ăn cách đây không xa, mời bằng được bà mệnh phụ bên ấy sang để giới thiệu. Quý bà

đây là dân biểu của người gốc Việt ở quận này, bà là khách quen của tiệm tôi, bà cũng thuộc một gia đình Bắc năm tư như tôi, nhưng bà còn trẻ, bà sau tôi một thế hệ. Còn đây là ba ông người Bắc rặt, Bắc thật thà, Bắc không rung rinh, ông phạm húy, dùng từ rung rinh có tên mình trong ấy. Chú chàng há miệng nghe ông nói mà thầm nghĩ ông phạm húy chứ ông không để ý từ ngữ nữa. Bà dân biểu quận ngồi xuống, mắt ươn ướt kể chuyện mới hôm qua con mèo của bà chạy ngang đường bị xe hơi đâm chết làm bà khóc mất một ngày. Dần dần (rần rần, theo cách phát âm của ông Rinh) bà kể chuyện trong quận của bà, bà đã cho đẹp khá triệt để nạn người Việt đi làm dịch vụ trồng cần sa, đẹp cả nạn ma cũ rử ma mới đi hút hít tiêm chích, cứ rử được thêm hai đứa hút hít thì đứa đi rử sẽ được ông bầu cho dùng thuốc miễn phí. Bà đẹp được. Các loại ông trùm mafia đang gọi bà là nữ quái. Nữ quái mà có con mèo chết cũng khóc ti ti một ngày. Bây giờ mắt bà đã khô lại. ông Rinh tiện thể đọc lại bài thơ sờ gốc hoàng lan cho một mình bà dân biểu nghe. Ba người kia thì nghe lại, nghe lần thứ hai, không sao. vì thơ ấy không giả dối, có thể nghe lại được mà không buồn nôn.

Quả nhiên. Bài thơ làm bà dân biểu mắt đã khô lại bắt đầu ươn ướt như lúc trước. Dần dần (rần rần) nước mắt. Cùng một lúc mà hai nỗi buồn nối tiếp nhau như thế có thể là hơi nhiều với bà. Bà chuyện trò thêm một lát nữa rồi xin phép về trước, bà đã ngồi ở đây khá lâu, từ trước khi ông Rinh dẫn ba người khách vào tiệm, ông Rinh cảm động. Bà dân biểu đã suýt khóc khi nghe thơ ông. Chu đáo như với mọi thực khách quen, ông hỏi trước khi bà rời bàn của họ, thái độ quan tâm lịch sự chân tình. Quý bà, quý bà có nhu cầu chuồng xí không.

Ba ông khách không ai dám cười. Chuồng xí. Trời ơi, Hà Nội bây giờ ai mà dùng từ chuồng xí nữa. Có thể đâu đó nông thôn Bắc Bộ vẫn có người dùng. Giống như họa sĩ quê cháu vẫn còn câu đồng dao lũ trẻ rêu rao khắp làng, nhảy chuồng chồ vô bãi cứt. Chuồng chồ chuồng xí. Nhưng Hà Nội thì không, giới thị dân thì không, với các quý bà lại càng không. Ông Rinh đã rinh cái chuồng xí ấy đi từ năm năm tư cho đến năm bảy ba ông rinh tiếp nó sang cái xứ răng rện này.

Chú chàng về đến Hà Nội không có bố mẹ ra đón. Tất nhiên. Với ông bà bà, chú vẫn đang là một sinh viên con ông chăm chỉ ở tận bên trời Tây, vừa hết năm thứ hai chuẩn bị lên năm thứ ba. Về Hà Nội chú phải đi thuê nhà ở nơi khác. Tất nhiên. Mò về nhà bây giờ trong cơn kinh hoàng của mẹ và sự giận dữ của cha tức là tự dẫn thân vào hang cọp. Ở bên kia, trong đồn cảnh sát, cả khi ra đến sân bay, có lúc cảnh sát đã tỏ vẻ quan tâm mà hỏi chú rằng gia đình có ai đón chú ở đầu Hà Nội không. Chú đã lạnh lùng mà rằng bố chú chết rồi. Người Việt kỵ nói, rằng người thân của mình ốm đau chết chóc trong khi họ vẫn khỏe mạnh tung tăng. Phi phui cái mồm. Nói thể quá bằng mong cho người ta chết. Nói thể rất dễ biến lời nói tưởng gió bay thành sự thật. Nhưng chú đây không kiêng không kỵ. Chết bớt đi. Lúc nói với cảnh sát chú thản nhiên, nói chuyện chết với ai chú cũng thản nhiên. Với bất kỳ ai, khi cần một lý do vớ vẩn thôi, chú sẵn sàng lôi ra chuyện bố chết mẹ chết, thậm chí ông bà nội ngoại chết, ngay cả khi ông bố thực sự đã chết từ lâu. Sao em không tham gia chương trình vận động sinh viên nếp sống lành mạnh good temper ngày hôm qua. Thừa thầy, hôm qua em nhận được tin bà nội em chết. Cậu hẹn nộp bản thuyết trình đề tài sáng nay mà, văn bản của cậu đâu. Ôi, mình không còn đầu óc nào mà viết lách, hôm qua mình được tin mẹ mình bị ung thư, có lẽ không qua khỏi, lúc này mình chỉ muốn bay ngay về nhà. Cứ kiểu ấy mà nói. Thâm tâm không tin rằng mình và người thân của mình sẽ chết. Ai đó bất kỳ ở đâu đó bất kỳ mới chết. Người nhà mình thì không. Mình thì không. Lúc nói với cảnh sát, thâm tâm chú cũng chờ một điều thần kỳ. Cậu bố chết biết đâu có thể động lòng trắc ẩn của một người cảnh sát vô sinh hiếm muộn thêm có con chẳng hạn.

Ra đón chú ở sân bay có hai người. Cô bồ cũ thời năm cuối phổ thông. Thêm một anh dáng vẻ như một anh thợ điện cao to khá đẹp trai. Cô bồ giới thiệu đó là anh giúp việc cô thuê riêng để trông nom căn nhà mới thuê, chính anh là người đã đi thuê nhà và sẽ thường xuyên có mặt giúp việc hàng ngày. Hai người ra đón, hai con người sẽ kề kề bên chú trong thời gian chú lẩn lút trốn tránh cha mẹ. Kể ra chú chẳng phải sợ ai, chú cứ dẫn xác về nhà với bố mẹ cũng được. Con sóc ban đầu rồi cũng phải qua đi. Sóng gió chốc lát rồi cũng phải qua đi. Cha mẹ nào cũng phải chấp nhận con cái như cái

bình gốm lấy ra từ khuôn trong lò nung, không nặn lại cho tròn cho méo khác đi được. Chấp nhận thôi. Nhưng về nhà ngay lúc này giống như chú chàng vội vàng thừa nhận thất bại. Thừa nhận với chính mình. Cũng chẳng đại gì lộ mặt ra để bị cắt phăng một khoản kinh phí chỉ dành cho đứa con du học ở trời Tây. Chẳng đại.

Về đến nhà mới, việc đầu tiên là dẫn ngay cô bồ ra. Anh giúp việc bê một cái va li và một túi xách tay vào lảng ngay đi đâu đấy lên tầng ba. Chỉ còn lại anh ả. Cô ả hồi lớp mười hai đã phải một lần chú chở đến bệnh viện xê để nạo thai. Những cô ả khác thì chú chẳng chịu như thế. Chứng tỏ rằng cô ả này có một cái gì đó khiến chú phải cư xử khác. Điều ấy cũng khiến cho chàng nàng trở thành cặp vợ chồng trẻ trong mắt nhân viên bệnh viện. Lũ con gái đến đây thường là đi với mẹ hoặc chị hoặc bạn gái hoặc phải đi một mình. Cô này thì có một thằng chồng mặt non choẹt dẫn vào, rồi ngồi chờ bên ngoài, mặt mày có vẻ xót xa khi nghe thấy tiếng đàn bà con gái rú rít vọng ra. Cô này khá kiên cường. Cô tự trèo lên mặt bàn nạo thai, tự giàng chân ra cho bác sĩ thao tác. Xong xuôi cô đi cà nhắc tập tễnh ra hành lang cho gã chồng non choẹt đi. Không rên ri kêu than khóc lóc. Không.

Có khi thế mà làm cho chú chàng có ấn tượng. Cho nên khi biết chắc chắn mình bị trục xuất, chú lập tức nhớ ra ngay cô nàng trong đám gái mà chú đã ngủ thời phổ thông. Chú rút điện thoại di động gọi ngay cho cô nàng. Thuê cho anh một căn nhà, có biết chỗ nào kha khá không, trong ngõ à, trong ngõ kín đáo lại càng tốt. Thuê cho một người giúp việc nữa, có ngay à, tuyệt vời, anh đã biết chỉ cần gọi cho em là xong ngay mà, em là người phụ nữ Việt Nam trên đỉnh cao tuyệt vời đấy. Dĩ mom. Nói xong một lúc mà chú vẫn còn cố nhớ xem cô nàng này thường kêu rên kiểu gì. Đi nạo thai thì không kêu thét, tỏ ra rất kiên cường bất khuất. Nhưng trên giường thì cô rên ri. Những cô ả khác kẻ thì im thin thít như em chờ xem anh còn giở trò gì nữa ngay cả khi trò đã kết thúc, kẻ thì rú lên như gặp thằng bị bệnh mào tinh, luồng chất lỏng như một con dao găm cắm phập vào, kẻ thì hờ hờ như khóc vì vừa mất ví tiền trong chợ. Riêng cô nàng này thì rên ri, rên nho nhỏ, như bị đứt tay. Nhớ ra rồi, như bị đứt tay.

Cô bị đứt tay ở với chú đến mười một giờ đêm thì ra về. Con gái con đứa vừa nghe nói bạn trai cũ hồi hương là xông ngay đến, nhưng đêm thì cũng phải quay về nhà với ông bà cô có gia phong. Chút chút chùn chụt cắt ngang những dòng thư điện tử chú viết trên máy tính. Vừa về đến nhà là

phải viết thư ngay cho ông bố để nhắc nhở gửi tiền vào tài khoản của chú. Chút chút chùn chụt trên xe chú đưa cô nàng về nhà. Anh giúp việc kiêm luôn lái xe. Cái xe này anh ta đã kịp thuê để ra sân bay đón chú và sẽ sử dụng trong thời gian tới. Chút chút chùn chụt. Anh hoàn toàn im lặng, thái độ của anh cứ như là chẳng có ai ngồi ở đằng sau.

Hóa ra anh giúp việc cũng ở luôn trong căn nhà cô bạn thuê cho chú. Hợp đồng với cô có quy định anh phải ở luôn trong nhà. Một người giúp việc kiêm đầu bếp kiêm lái xe chắc chắn phải ở luôn trong nhà với chủ. Hon ba giờ sáng, chú nhận được tin nhắn của một thằng bạn, mày có thể ra đường bây giờ được không. Nửa đêm, chắc có việc khẩn mới nhắn bạn ra khỏi nhà, có khi tai họa gì hay trục trặc gia đình. Thì ra đường, thôi thì nhân tiện làm cho một đêm trường đỡ tẻ nhạt. Chạy lên phòng anh giúp việc ở tầng trên, dựng anh dậy. Ngủ li bì khoan tròn như một con trăn, gọi một lúc mới tỉnh, nhưng bảo đi với em ra đường là bò dậy, đánh xe ra khỏi cổng là tỉnh. Anh có đặc điểm khi lái xe là tỉnh như sáo. Nhưng bất kể khi nào, bảo ngồi sang bên cạnh để cho chú lái thì anh lại ngủ li bì như trăn. Ra khỏi nhà, chú mới móc di động a lô cho thằng bạn hỏi xem có chuyện gì bất thường giữa đêm hôm thế này. Gì, có chuyện gì mà nửa đêm dựng con người ta dậy. Không phải mày vừa nhắn tao ra đường ngay bây giờ hay sao. Gì, trời ơi, cái tin ấy tao nhắn lúc bảy giờ tối, định rủ mày ra ăn tối với vợ chồng tao, không thấy mày trả lời tưởng mày bận, tin bây giờ mới đến à, mạng di động Việt Nam thế đấy, bây giờ tao mà bò dậy ra đường báo đi với mày thì vợ tao nó cắt chim, nó chẳng tin đâu. Điện thoại thế đấy. Nhấn chụp tối mà nửa đêm về sáng tin mới đến. Chỉ còn biết trách nhà mạng. Đã ra đường giờ này mà quay về thì phí. Hai anh em bèn thẳng đường đến quán Đêm Màu Xanh uống vài ly cốc tây. Hai ông đực rựa lúc nửa đêm ngồi uống và nhìn nhau, trong mắt dân tình là nhìn nhau đăm đuối, cứ như hai gã đồng giới sắp rủ nhau lên giường. Được một lúc, anh trăn gục xuống mặt bàn mà ngủ, ngủ rất yên, im lìm như con trăn. Chú chàng đỡ cho anh nằm xuống cái sofa kê sát tường, còn chú trở lại ngồi đối diện, uống một mình. Trong mắt dân tình, một gã nằm ngủ trên sofa, một gã ngồi uống là sự tình làm sao nhỉ. Kệ, chú chưa bao giờ quan tâm dân tình nghĩ gì về mình. Chú chỉ nghĩ về anh trăn. Thoáng nghĩ hay là anh trăn yêu chú thật. Ba mươi sáu tuổi mà chẳng yêu đương bồ bịch gì, cứ nhất nhất cung phụng một thằng không phải là bạn không phải là họ hàng thân thích.

Không nề hà. Có buổi chiều một cô bạn gái khác mò đến, chú chàng được bữa ăn vụng. Cô này thì cứ ôi ôi ôi như xe nẩy tung tung qua một loạt ổ gà trên đường. Ôi ôi ôi. Anh trần biến mất vào một phòng nào đấy trong nhà hoặc có khi đã ngủ như trần trên phòng anh ở tầng ba. Ôi ôi ôi xong thì cả đôi tự nhiên tán chuyện thềm ăn lẩu ếch. Thềm nhưng ngại đi ra đường, lại nghĩ quán lẩu mùa hè khói tỏa ngùn ngụt. Bàn nhau như thế trước mặt anh trần. Anh bảo để anh lên quán lẩu ếch hồ Trúc Bạch mua toàn bộ một nồi nước dùng, đầy đủ thành phần măng ếch gia vị, mang về nhà anh ả ngồi ăn tha hồ mát. Nói là lái xe đi luôn. Không quản ngại. Không ô sin nào làm được như thế. Không thằng bạn nào làm được như thế. Không anh em nào làm được như thế.

Anh trấn lại còn cứu chú khỏi một trận đánh ghen rất có thể là kinh hoàng. Kinh hoàng và âm ỉ. Nhưng may mắn là nó không xảy ra. Nhờ anh.

Ngồi một mình buồn buồn tê tê, chú chàng mới cầm máy gọi cho một cô bạn cũ. Cùng là bồ cũ, đã vui chơi có thưởng từ ngày học phổ thông nhưng chưa phải vào viện xê. Bảo anh mới về nước, anh em mình lại có dịp hội ngộ, đến đây ngay nhé, mang theo laptop, lấy bộ ảnh từ máy anh sang, lưu giữ kỷ niệm về đẹp thân thể thời trai trẻ của anh. Chú chàng đã bỏ đi vài ba năm rồi, ấy thế mà vừa mới đánh tiếng trở lại, cô ả đã lon ton đến ngay, mang theo máy tính xách tay đúng như chú bảo. Con gái con đũa thế đấy. Cái vụ thằng thanh niên cắt cổ con bồ cũ xảy ra chưa lâu, thế mà chẳng con nào rút kinh nghiệm. Thằng kia bỏ con kia đã lâu, rồi một ngày nó cần tiền, nó mới gọi con kia đến, bảo mang theo laptop. Đã hận đã giận đã điên lắm rồi, nhưng được nó vờ đến một cái là quên hết, đến ngay, mang theo máy tính đến ngay. Thế là thằng kia cắt cổ con kia, cái đầu cho vào túi du lịch, đi xe khách chất lượng cao xuống vùng biển ném cái đầu xuống biển. Cái máy tính bán đi được mấy triệu giải quyết nhu cầu bức thiết.

Đang nói chuyện cô ả không rút kinh nghiệm, không sợ hãi mấy may, mang máy tính đến luôn. Hai anh chị nhảy lên giường luôn. Khúc kha khúc khích. Nhịp nhàng nhịp nhàng. Khúc kha khúc khích. Sau đó anh ả mới bỏ dậy xem bộ ảnh nuy của chú, chú đã nhờ anh họa sĩ chụp để lưu giữ hình thể thời thanh xuân một đi không trở lại. Sắp sửa sang thời một đồng mặt một đồng bụng, lúc ấy chụp ảnh chó nó xem. Anh họa sĩ đã quen nhìn tướng đàn ông cõi trường, cả một vườn tượng anh phải đi phun rửa xì xèo đây thôi. Anh chẳng ngần gì chụp ảnh cho chú. Anh còn dựa vào bộ ảnh ấy vẽ cho chú một bức sơn dầu. Chú đã có lời thì anh chẳng ngần.

Anh ả xem ảnh chim vào lúc ở dưới tầng một, anh trấn đang ở trong bếp. Anh giở miếng thịt gà ra định nấu cho anh ả bát miến. Nhịp nhàng khúc khích xong rồi là thêm ăn một bát gì đó nóng nóng. Anh đang định bắc nồi luộc thịt gà thì thỉnh thoảng cô nàng dứt tay đã đứng ngay sau lưng anh. Cô nàng có chìa khóa tự mở vào nhà, cô lại đi nhẹ nhàng như một con cún Nhật. Phải người khác chắc đã giật mình đánh đổ cái nồi nước. Nhưng anh trấn thản nhiên như không. Lại cũng lạng lẽ như bản tính con trấn của

anh. To dùng dài thượt, nuốt mỗi cả con hươu vào bụng mà vẫn lửng lơ như không. Cô nàng nói cười vô tư hồn nhiên bảo anh có linh tính hay sao mà định nấu sẵn miến gà cho em ăn. Anh trăn trăn nghĩ linh tính cái con khỉ. Miến gà này là của cái con đang ở trên tầng hai. Miến gà này hai con tranh nhau một bát thì sao cũng có rạch mặt đổ máu. Miến gà sẽ thành cuộc chiến của con khúc khích và con đứt tay. Cũng có khi trâu bò đánh nhau ruồi muỗi chết. Chú chàng kia sẽ gặp hạn mà thành ruồi muỗi chịu tai họa của hai con trâu bò này. Phải cứu. Phải liều mình cứu chúa. Anh trăn ngủ nhiều li bì trì độn cả ra nhưng khi cần thì nhanh trí. Anh bảo cô đứt tay rằng chú chàng đã đi uống rượu với đám bạn trên vùng Phủ Tây Hồ. Cô nàng có đi lên đấy thì anh đánh xe đưa đi. Rồi anh bấm điện thoại gọi chú ngay, a lô, em bé vừa mới đến đây này. Chú ở quán nào thì anh sẽ đưa em đến quán ấy, còn ngồi lâu à, thế thì cứ ở yên đấy, sẽ đến ngay.

Báo động đến như thế thì chú chàng với cô khúc khích đang ở ngay tầng trên im thin thít, có đốt lửa hun khói vào hang cũng chẳng chịu lộ đầu ra. Anh trăn lừa cô đứt tay ra khỏi nhà. Anh đưa cô đi lên tận Hồ Tây, quãng đường hơn mười cây số, rồi đi tiếp một vòng quanh Hồ Tây mười bảy cây số, tìm mãi mới thấy địa chỉ cái quán nọ. Thời gian đi vòng đủ cho chú chàng dắt cô khúc khích ra đường bắt tắc xi mà trần vẫn biến. Trả cô về nhà toàn thây, không bị cắt đầu, không bị mất máy tính xách tay. Lại còn hẹn hò hôm sau gặp lại, lần sau không xem ảnh của chú nữa mà xem ảnh của cô. Tất nhiên phải là ảnh đáng xem. Ảnh nuy. Nuy toàn phần.

Sau đó chú chàng mới đến một quán bánh tôm bún ốc ở Phủ Tây Hồ, ngồi chễm chệ chờ anh trăn đưa cô đứt tay đến. Con gái vốn tinh, đánh hơi ra ngay một cái hơi lạ trên người gã trai của mình, cảm thấy ngay cái vẻ khang khác của gã trai nào nói dối. Nhưng con gái này đi ba chục cây số qua những đường phố Hà Nội tắc đường ngay cả khi không phải là giờ cao điểm. Đi qua một lớp sương mù hỗn hợp của bụi và khói xăng và khói than tổ ong lúc nào cũng dày đặc. Đi qua những rừng mặt người sốt ruột hung hãn mất bình tĩnh bất cứ lúc nào. Ngay cả ngồi trong xe hơi mà phải đi qua mấy thứ như thế thì không còn đâu sự tinh tế nhạy cảm. Gặp lại chàng chẳng đánh hơi ra được mùi gì, chẳng linh tính cảm thấy cái vẻ khang khác gì. Lao ngay vào vòng tay chú chàng mà chút chút chùn chụt. Sau đấy thì bánh tôm nước mắm bún ốc mắm tôm đánh tan mọi hơi hướm tinh vi nếu như nó còn sót lại chút gì trên người chú chàng.

Càng ngày chú chàng càng thấy gần bó với anh trần. Không ai có thể so sánh với anh được. Đây là đang nói về tiêu chuẩn một người giúp việc. Một cô ô sin không thể lái xe. Một cô ô sin không thể nửa đêm đưa ta ra khỏi nhà để đến điểm hẹn uống rượu với lũ bạn. Một cô ô sin khó mà trèo lên sửa hệ thống điện bị chập cháy, hoặc thay mấy cái vòi nước bị hỏng, hoặc thụt cái cống bị tắc.

Một cô ô sin khó mà liều mình cứu chúa, cứu một bàn thua ghê rợn giữa hai nữ cầu thủ tranh nhau một quả bóng như đã kể ở trên.

Anh trần làm tất. Tất cả bằng ấy thứ. Làm xong thì im thin thít, không một câu kể công kể lênh, không một lời bình phẩm cho con này chết cho thằng kia toi. Không. Làm xong chỉ lẩn ra ngủ. Cứ như đời anh sinh ra để ngủ. Lên phòng anh ở tầng ba đập anh dậy thì thấy anh nằm khoanh tròn. Thân hình gầy mét tám thườn thượt khoanh tròn lại hiền lành im phăng phắc. Đời sẽ còn được ngủ một giấc nghìn năm mà anh, ta chỉ được đến thế gian này có một trăm năm đời người mà thôi. Sao vội ngủ thế. Sao đi ngủ sớm thế. Xong rồi lại nghĩ, anh không ngủ như một con trần, anh ngủ như một con ma ngủ, nó mà dậy thì nó quấy quả nó làm cho người này kêu thét lên người kia kinh hoàng vỡ tim. Ngủ như ma. Con ma mượn cái thân xác anh, bỏ thân xác anh lại đẩy trên giường, còn nó thì bay lang thang đâu đó quấy rối ai đó.

Đã ngủ thì còn biết gì trời đất xung quanh, về đến ngôi nhà thuê này tới ngày thứ hai, chú chàng nhận ra đã thuê sai chỗ. Đúng kiểu thuê phải một căn nhà ngày trước có người uống thuốc ngủ tự tử, chết thối ra trong nhà mấy ngày làm thối inh cả một phường. Cả phường đều biết, nhưng chỉ một người mới đến thuê nhà không biết. Cứ hồn nhiên vô tư chuyển đến ở. Thì cái nhà này có phần giống, nhưng có khía cạnh khác. Không ai chết trong ấy. Nhưng nó có nhược điểm khiến nhiều người thuê trước đã phải dọn đi.

Sáng sớm ngày thuê nhà thứ hai, chú chàng bị đánh thức bất chợt. Mấy tiếng cười ré lên. Mấy tiếng cười khàn khạch. Ré lên là mấy bà già. Khàn khạch là mấy ông già. Tiếng vọt cầu lông quật vùn vụt. Tiếng nhảy nhót giậm chân lạch bạch. Tiếng đếm thẻ dục một hai ba bốn, hai hai ba bốn. Tiếng đối đáp tán tỉnh ồm ồm. Cửa sổ tầng hai mở xuống một cái sân khoảng

ba trăm mét vuông. Chú nhồm dậy khỏi giường, ló đầu ra cửa sổ nhìn xuống.

Một nhóm khoảng hai chục ông bà già, cỡ trên dưới bảy mươi. Hai ông và hai bà đang đánh đôi. Họ đã kịp mắc lưới cầu lông vào hai đầu cột và quạt vun vút. Bên góc sân là một nhóm chục bà tay cầm quạt, mặc đồng phục bà ba xa tanh bóng lộn đủ mấy màu quang phổ, đỏ da cam vàng lục lam chàm tím. Quạt cũng là loại quạt Tàu lòn loẹt choe choét. Đang mùa may một thứ chẳng biết là thể dục hay vĩnh xuân hay thái cực, một thứ thể dục thời thượng phe phẩy phò phạch gì đó. Đã thôi một hai ba bốn thì các bà chuyển sang mở cái đầu đĩa CD mang theo. Tét Tét Tét Tét đến rồi. Còn lâu mới đến Tét. Cho em một ngày một ngày thôi. Còn lâu mới cho. Và mùa xuân hiếp em hiếp em, và chờ anh giết em giết em. Ghê rợn chưa. Chú mới ở Tây về, chú không biết lời thật của bài này, ca sĩ lại hát không rõ lời, hoặc rõ lời nhưng lúc năm giờ sáng nhập nhoạng, mắt nhắm mắt mở thì chú nghe ra như vậy. Ghê quá.

Giá có cái chậu hoa trên cửa sổ, chú đã vớ lấy mà ném xuống giữa cái đám ông bà già hiếp em giết em. Điên cả người. Cuối cùng chịu thua, đành nằm xuống mà không ngủ được. Đám ông bà dưới kia thôi mở nhạc, thôi hô một hai ba bốn, thì chuyển sang tán tỉnh nhau. Giọng bà già, mạn hỏi thì đào xin thưa vườn hồng có lối nhưng chưa ai vào. Giọng ông già, giời đất ơi, lối ấy thì có cả trăm đứa nó vào rồi cô nàng ơi. Đúng theo kiểu đồ thanh mà giảng tục. Thế mà bà già kia cười khúc khích như gái tơ, cứ như câu đáp mạn mà đậm đà duyên dáng lắm. Rồi một bà khác hát, dân ca hản hoi, anh sai đường thì em không chịu nổi. Một ông khác, hay vẫn là cái ông kia, bình giảng luôn, sai đường rồi, nhằm lối vào rồi thì con gái nhà người ta chịu sao cho nổi chứ. Lại đồ thanh giảng tục. Thế mà mấy bà lại rình rích hi hí cười như gái non. Phải gió cái nhà ông này, đang chuyện nọ xọ chuyện kia. Muốn thơ à, vậy có thơ rằng, tuần trước hội người cao tuổi chúng tớ tổ chức đi du lịch Tam Đảo vào chiều thứ bảy. Lên đến nơi thì gặp ngày cao điểm, cháy phòng, thiếu phòng, giá phòng vọt lên trời. Định quay về Hà Nội nhưng cuối cùng bàn nhau đã trót lên đến nơi rồi thì ở lại hưởng cái lạnh trên núi cao cái không khí trong lành núi cao. Thế là mỗi phòng đôi phải nhồi vào bốn cụ. Mấy ông trong đoàn máu me thơ phú, các ông ấy mới ứng tác tập thể tức cảnh mà ra thơ thế này: không đi không biết Tam Đảo, đi thì chẳng biết chỗ nào mà ngu, một phòng nó nhét bốn cụ, thôi thì đành đợi đến chu nhật về.

Mấy bà cầm quạt lại ré lên cười, cười đúng kiểu thiếu nữ bị chọc ngón tay vào bụng vào nách. Phải gió cái nhà ông này. Có mà ông chưa hiểu ấy. Tam Đảo bị nói chệch thành Tam Đảo, ngủ thì thành ngu, bốn cụ thì thành bốn cụ, chủ nhật thì thành chu nhật. Thơ ép vần mà.

Thình lình có tiếng một bà thét từ trên cao xuống. Lũ khốn nạn, có cầm đi cho người ta ngủ không, đây là chỗ hẹn hò giai gái của chúng mày đây phổng.

Im lặng được một lúc. Chỉ còn tiếng câu lông bay vùn vụt. Rồi thì đám giai già gái già lại không nhịn được. Tuổi già không nhịn tiêu được lâu. Tuổi già không nhịn nói nhịn tán tỉnh ồm ồm được lâu. Lại rộ lên. Lại giọng ông già thơ phú kia. Thơ mới. Ông tôi ra đứng bờ đê, bắn khoăn ông hỏi ca ve là gì. Câu tiếp theo giải thích cho ông cụ biết định nghĩa ca ve là gì, câu này ông đọc thơ xuống giọng nên chú chàng nằm mà tự đoán. Tiếp. Ca ve là gì. Ung dung ông vuốt râu cười, món này ông biết từ hồi bên Tây.

Chú chàng cùng biết từ hồi bên Tây. Trước cả hồi đi Tây nữa. Nhưng chú không thể cười rinh rích như mấy bà già dưới sân. Mất ngủ khó chịu bỏ ai mà cười. Chú mới ngủ được ba tiếng thì bị đám già kia khua dậy.

Chịu được một buổi sáng sớm. Chịu thêm một buổi sớm nữa. Giờ ăn sáng chú hỏi anh trấn anh nghĩ thế nào về đám giặc già kia. Giặc già nào, anh ngờ ngác hỏi lại. Phải rồi anh ngủ như thế, hồn ma đã thoát khỏi thân xác anh, anh biết làm sao được.

Nửa đêm về sáng thứ ba, đám ông bà già kia đến và mở lại bài hiệp em giết em, chú chạy lên tầng ba dựng anh trấn dậy. Nghe thấy chưa. Nhìn thấy chưa.

Anh trấn dụi mắt chạy xuống bảo các bác ời, đây không phải là sân chơi của phường, đây là sân chung của mấy nhà xung quanh, giờ này cũng không phải là giờ chơi. Hình như lại ông già thơ phú kia cười khàn khàn rồi ứng tác. Con đừng có trách các cụ, rồi ta sẽ được thiên thu ngủ nằm. Thơ phú ghê chưa. Nôm na ra là chúng tao với mày rồi sẽ chết hết, rồi sẽ được ngủ cả nghìn năm. Lại còn ngủ nằm, để phân biệt với ngủ ngồi ngủ đứng ngủ đi, đi lang thang mộng du.

Anh trấn thua.

Nhưng anh không chịu thua mãi. Anh chấp tay sau đít đi một vòng quanh sân. Cái sân này khi đến thuê nhà ai cũng thích vì đánh xe vào xe ra đều rất tiện, không như những căn nhà trong ngõ hẻm, có khi phải gửi xe bên ngoài đi bộ vào. Sân chỉ là sân chung của nhà anh thuê với hai căn nhà bên cạnh. Đám ông bà già kia ở đâu đấy phờng bên cạnh sáng sáng đi thể dục qua rồi phát hiện ra chỗ có thể tập tành tán tỉnh. Họ không phải người phờng này. Đã thể còn không biết ý biết tứ, cứ quàng quạc ồn ã từ lúc chưa rõ mặt người. Xua đi. Xua đi hết. Anh phát hiện ra trên hai bức tường gạch đã có những dòng chữ nguyên rủa. Ai đó đã viết lên đấy như chửi như xua. Nhưng mà viết bằng gạch non và bằng than. Nó mờ mờ, thành ra tiếng chửi có vẻ ập úng khẽ khàng rón rén. Nó thiếu cái rõ ràng đánh sặc sa sả đông đặc. Anh đi mua một hộp sơn trắng rồi một mình anh đứng lúi húi tô đậm mấy dòng chữ.

Lũ giặc già

Động mô động mả

Lũ giặc già

Muốn sống cút về nhà

Thơ phú đáp trả bằng thơ phú. Dòng chữ to, nổi bật, rền vang, đầy hào khí. Sáng sớm, đám già kéo đến, hơi sưng lại một tí. Nhưng thơ phú thì mấy dòng khuyết danh trên tường làm sao đo được với tổ thơ phờng quận. Một ông bật lên cười khành khạch. Ông lấy viên gạch non viết lên tường hai dòng lục bát. Mãi đến giữa buổi sáng, đám già đã cuốn gói từ lâu, anh trần mới phát hiện ra hai câu ông ta để lại. Một lời nhắn gửi. Con ơi kính mẹ nương cha, bằng không tai nạn cửa nhà thành tro. Nhấn nhủ mà có cả đe dọa trong ấy. Thật là cứng cỏi vững vàng bản lĩnh.

Sớm hôm sau đám già đến sớm hơn, mới khoảng bốn rưỡi sáng, như một sự thách thức. Xách theo mấy cái đèn điện tự sạc, đủ cho các ông bà đánh cầu lông và múa quạt một tiếng trước khi sáng rõ mặt người. Đèn bật sáng thì mấy bà rú lên. Ở chỗ có hai cái cột cho các ông bà hàng ngày chẳng lưới cầu lông bây giờ chẳng ngang một sợi dây, trên dây lủng lẳng xác hơn chục con chuột. Chuột chết. Chuột bao giờ cũng làm ghê sợ. Chuột sống đã ghê. Chuột chết càng ghê. Chuột chết như tỏa ra từ nó cái chết chóc, cái hôi thối dịch bệnh, cái tử khí hồn ma. Ấy thế, vẫn có hai ông già tỏ chí anh hào. Hai ông tháo dây cắt dây, mang cái dây chuột chết ấy giăng

hàng ngay dưới chân tường, chỗ có dòng chữ chữ đám giặc già. Một đời xông pha đánh đông dẹp bắc, mấy cái xác chuột mùi mẽ gì.

Anh trần thất bại trận thứ hai. Chỗ chuột ấy anh phải chi tiền cho một lũ trẻ đi thu gom rồi mang về cho anh. Nửa bao tải chuột. Tiếc tiền, tiếc công, tiếc cái ý tưởng độc. Đối thủ của anh quả là già đời già giờ già dãi già hột. Nhưng anh không nản chí, anh chuẩn bị đánh tiếp trận thứ ba.

Sáng sớm, đám già lại đến như mọi bận. Đang mờ nhạc hiệp em giết em thì thành linh từ trên cao ập xuống một trận âm thanh rền rĩ khóc lóc. Ôi ông ơi là ông ơi, trời xanh mây trắng không nắng không mưa cơm không cắn canh không thừa miếng ngon ông bỏ lại con ngoan cháu dại địa ngục ông đi. Ôi bà ơi là bà ơi, bà vội ra đi cháu còn đang thi ngồi chờ kết quả mà nay bà hóa cháu có vinh quy cháu mong đến kỳ tìm bà báo đáp. Vui ơi là vui, vui bỏ chị vui đi. Sướng ơi là sướng, em bỏ anh em đi. Bài này như dân gian vẫn nói, là bài khóc hai người tên là Vui và Sướng mới chết. Khóc âm ỉ mà mồm vẫn vui ơi là vui sướng ơi là sướng.

Bản thân ngôn từ không có gì ghê rợn. Cái ghê rợn là giọng khóc mướn chuyên nghiệp, rền rĩ tang thương quặn lòng đứt ruột. Kèn trống đệm theo mới ghê, cả một phường bát âm réo rắt the lương. Anh trần đã mất mấy ngày đi tìm mua cái đĩa CD khóc mướn này. Anh để hai cái loa thùng chõ ra từ cửa sổ tầng ba, rùng rợn vang vọng, mà lại không biết chính xác nó phát ra từ phòng nào.

Một đại nhạc hội âm thanh và ánh sáng. Gala. Son et lumière. Không chỉ âm thanh, mà bất đồ lửa bùng lên sáng rực ở hai góc sân. Hai đồng vàng mã đã vun sẵn ở đấy từ bao giờ bốc lửa cháy rùng rục. Những miếng vàng mã cháy dở được hơi nóng đẩy lên bay lả tả. Anh trần đã tắm dầu hai đồng vàng mã từ ban đêm. Anh để đồng hồ báo thức dậy trước khi đám già đến. Từ trên tầng cao, anh bắn hai mũi tên đầu có giẻ tắm dầu xuống hai đồng vàng mã. Cứ thế mà cháy bùng bùng lên. Lửa cháy lên soi rõ những cái bùa yểm dán đầy trên các bức tường. Dán cả dưới những dòng nguyên rửa đám giặc già lẫn hai dòng thơ đám già đe lại. Bùa yểm xanh đỏ tím vàng lấp lánh trên tường.

Tuổi già sợ nói chuyện chết. Ai nhắc chuyện chết chóc là phi phui cái mồm. Tuổi già đi đám ma về, thấy mặt ông bà đồng niên qua ô kính quan tài, phấn son choe choét, thấy rùng rợn hạ quan tài xuống huyệt, đất ném

xuống lịch bạch, chỉ thấy thể mà về nhà có khi xuống mã tái mét mất ba ngày, ốm nữa là khác. Người già vì thể ngại đi đám ma. Không được mới phải cất bước ra đi, chứ chỉ nghe nói bà kia mới chết tuần trước, ông kia mới chết hôm qua là đã rã rời chân tay. Vừa mới tụ tập nhau đẩy mà cứ rùng lên rùng xuống như bị bắn tia. Xếp theo thứ tự tuổi các cụ trong tổ thờ phường, tuổi cao xếp trên tuổi ít xếp dưới. Tuổi cao là mặt tiền, tuổi thấp hơn coi như trong ngõ trong ngách. Quy luật là mặt tiền phải đi trước, sau đẩy ngõ mới đôn ra mặt tiền, ngách mới đón ra ngõ. Tuần tự mà tiến. Ấy thế, mình mới hôm nào còn trong ngách, vậy mà mấy cụ mặt tiền rủ nhau đi liên hồi, ngoảnh đi ngoảnh lại mình đã bị đôn thẳng lên mặt tiền, bỏ qua giai đoạn quá độ.

Mấy ông bà già có thể bắt khuất trước những lời chửi rủa. Mấy ông bà già có thể kiên cường trước đồng xác chuột. Nhưng đám già hoàn toàn suy sụp về tinh thần lấy bấy về thể xác trước trống phách bát âm, trước tiếng khóc nã nùng thê thảm, trước vàng mã bay lượn trong khói tỏa, trước bùa yểm đập phẫn phật trên tường. Sợ. Run. Huyết áp lên. Nhịp tim lên. Lấy bấy. Run rẩy. Xâm xâm mặt mày.

Rút.

Bố ạ, hôm nay con đưa ba sinh viên mới đi thực tập, thầy trưởng khoa giao cho con đưa đi. Thời gian trôi nhanh thật, mới hôm nào con nhập học sinh viên năm thứ nhất mà nay đã kết thúc năm thứ hai, lại được nhà trường tin cậy giao phó dẫn ba em sinh viên mới đi tìm hiểu thực tế fact finding. Một ngày khá mệt nhưng mà cũng vui. Con đưa chúng nó trả về ký túc xá rồi vừa mới về và ăn tối lúc mười giờ bốn lăm.

Bố nhớ gửi tiền cho con.

Chuyện đi thực tế bên trời Âu nhưng vẫn chỉ ngồi ở Hà Nội mà viết mà kể. Còn biết ngồi đâu khác. Sau một vài ngày vào mạng kiểm tra xem tiền đã chuyển vào tài khoản chưa. Thường là không chậm. Ông Kềnh khá chu đáo trong việc chuyển tiền cho quý tử. Không hẳn là chu đáo, ông làm như một việc mặc nhiên phải làm, như là nó đã được mã hóa, được lập trình hóa, khi nào có một cái lệnh, send chẳng hạn, thế là ông bấm con trỏ vào đấy, sending. Gửi. Tiền gửi đi. Ngay lập tức. Không hẳn là chu đáo. Cha con nhiều khi đối với nhau như khách. Thật là xã giao, thật là lịch sự, thật là kín nhẽ. Chỉ có điều thằng con khi nổi cơn xin tiền thì trở nên thảo mai, tán tỉnh nhăng cuội thêm vài câu, làm thân, cầu lợi, cầu tài. Có tiền rồi thì nó lặn luôn mấy tháng cho đến khi lại nổi cơn xin tiền.

Thời gian đầu bố gửi tiền cho con qua đường dây chuyển tiền, ông trao mười lăm nghìn đô cho một người ở Hà Nội buổi sáng. Buổi trưa đã có người ở đầu đường dây bên châu Âu mang tiền đến trao tận tay quý tử. Không gửi iurô mà gửi đô. Được gần một năm như vậy, quý tử đề nghị từ nay quý tử sẽ lập tài khoản bên ấy rồi từ Hà Nội ông Kềnh chỉ việc chuyển tiền qua ngân hàng. Hà Nội, bố gửi tiền cho con, không phải ra ngân hàng, chỉ việc ngồi tại nhà dùng máy tính mà gửi tiền trực tuyến. Bên Âu, con nhận tiền bố gửi, không phải ra ngân hàng, chỉ việc ngồi tại nhà dùng máy tính mà kiểm tra tiền đã rót vào tài khoản hay chưa.

Ông Kềnh thích cách chuyển tiền qua đường dây hơn. Cách ấy không ai kiểm chứng được mỗi quý mỗi năm ông gửi cho quý tử bao nhiêu tiền. Cái thằng dai huyền dài ấy tiêu tiền hơi bị nhiều huyền nhiều. Gửi trực tuyến vào tài khoản, ông phải chia nhỏ mỗi khoản tiền, có khi phải gửi từ những tài khoản mới lập thêm, tránh bị mang tiếng là gửi nhiều hơn mười

ngàn đô mỗi lần. Yên lành thì không sao, đến lúc không yên lành sẽ có kẻ tìm cách lấy được số liệu tài chính chu cấp cho quý tử, sử dụng số liệu ấy làm vũ khí để chống ta. Tiêu diệt ta. Chính trường là chiến trường. Chúng từ là vũ khí. Víp cấp là chiến sĩ. Nhưng ở trời Âu quý tử không chịu hiểu cho ông. Quý tử nằng nặc đòi chuyển tiền vào tài khoản. Lúc ấy với nó hai cách chuyển tiền không khác gì nhiều. Nhưng bây giờ bị tổng về Hà Nội thì nhận tiền qua tài khoản là một lợi thế. Chẳng nhẽ đầu đường dây chuyển tiền Hà Nội nhận tiền của ông Kỉnh xong thì phi thẳng đến nhà quý tử trao tiền. Nhận ở Hồ Tây rồi phóng xe xuống chợ Mơ để trả. Lộ hết. Quý tử lại đang muốn giấu danh tính giấu địa điểm. Giấu hết.

Chuyện đi thực tế fact finding không hẳn là chú chàng bịa. Ngồi viết thư, chú bắt chợt nhớ ra cái chuyện đi nhớ đời ở thành phố bên ấy. Chẳng có trường có khoa nào giao nhiệm vụ cho chú. Cũng chẳng phải là ba em sinh viên mới. Chỉ có ông chủ đường dây đưa người từ Việt Nam sang nhập cư bất hợp pháp. Đây là người giao nhiệm vụ. Chỉ có ba chú lính mới theo đường dây sang được đến bên này, chờ đi tiếp sang nước thứ ba. Đây là ba gã mà chú chàng viết trong thư là ba sinh viên được chú dẫn đi thực tế.

Ba thằng này nó mới sang, chưa quen thung thổ, còn đang ú ớ Việt gian, mày đưa chúng nó đi chơi phố một ngày cho thư giãn, ông chủ đường dây ngồi trong quán cà phê chỉ nói thế. Bàn giao luôn. Ba chú nhà quê lơ láo còn chưa giữ hết bùn đất đồng chua nước mặn. Ba chú quê đâu đó trong miền Trung, thổ âm thổ ngữ nồng nặc, không có phiên dịch có khi chú chàng chỉ hiểu được sáu mươi phần trăm. Ga ni ga mô ri bây tui nỏ biết chi. Ô ô i i mới nghe tưởng tiếng Nhật. Mi ra ri là bởi số phận mi nỏ phải cha mạ mi. A a i i nghe một lúc lại tưởng tiếng Ý. Một thằng thấy chú chàng ngẩn mặt tò te thì nó biết ngay là phải phiên dịch. Thằng kia nó hỏi ga này là ga nào mà chúng tôi chẳng biết gì. Lại dịch tiếp. Thằng này nó bảo mày ra nông nổi này là bởi số phận mày chứ không phải bởi cha mẹ mày. Rạch ròi chưa, quy kết trách nhiệm cụ thể chứ không nhập nhằng nhầm lẫn.

Nào thì số phận, số của ba gã là số xuất ngoại. Chú chàng dẫn ba gã đi chơi một ngày, coi như giúp ông chủ kia. Ông ta có quán thực phẩm Việt ẩm thực Việt, nhập từ trong nước sang mắm tôm, nước mắm cốt nhĩ, các loại gia vị thịt kho Tàu, phở Hà Nội, bún bò Huế, hủ tiếu Sài Gòn cho đến bánh phồng tôm, rau dưa sả ớt rau răm húng Láng. Giúp ông, không lấy tiền công vì thỉnh thoảng ông vẫn để dành cho chú đôi ba thứ thực phẩm hiếm

có mới nhập sang. Có đi có lại như vậy cũng quá bằng tiền công. Công làm tour guide hướng dẫn viên du lịch cho ba gã trai ngơ ngáo mới sang.

Chú chàng chở ba gã lên khu trung tâm. Đứng trên bờ cảng Round Quay mà ngắm cái cầu sắt bắc ngang vịnh. Đang giờ cho tàu thuyền đi qua, cái cầu sắt tự tách ra làm đôi, nâng dần lên như chĩa súng lên trời. Tàu thuyền cứ thế mà đi qua bên dưới, không bị vướng cầu. Máy chiếc du thuyền buồm trắng thông dong lướt qua cùng với tàu sắt xuống máy. Hai nửa cầu sắt cứ thế mà chĩa thẳng lên trời. Máy chú xuýt xoa, đòi mi nỏ biết chi cho tới hôm ni. Phiên dịch. Cho đến hôm nay đòi mày chẳng biết gì. Hóa ra một trong ba gã lại trở thành thông ngôn cho chú chàng.

Thôi thì người này hướng dẫn cho người kia, người này phiên dịch cho người kia, cứ thế mà đổi ngôi cho nhau. Chú chàng dẫn ba gã vào công viên trung tâm Central Park. Rậm rạp sỏi cỏ thụ, phong cỏ thụ, du cỏ thụ, trắc bá cỏ thụ. Bốn loại cây lâu năm đồ sộ đặc trưng của xứ này. Oak, maple, elm, cypress. Công viên diện tích gần bằng một quận. Trong ấy có đủ khu vui chơi giải trí cho trẻ em, đánh bài cá cược cho người lớn. Một cái hồ nước tung tăng bơi lội thiên nga trắng và vịt uyên ương và ngỗng Canada. Đòi mi nỏ biết chi cho tới hôm ni.

Một chú lặp lại câu than thân. Chú kể ở quê chứ trong làng vắng hết con trai rồi. Trai làng xưa nay đều mơ ước thoát ly, đi khỏi đồng ruộng để thoát cái nghèo. Ngày trước thoát ly là được đi làm bộ đội công nhân, có lương có chế độ cấp phát lương thực thực phẩm. Ngày nay thoát ly là đi tận sang trời Tây, làm thuê làm mướn. Có đường dây. Một bà từ tận Hà Nội vô, nhận bao thầu cho cả làng. Mỗi đầu người nộp hai chục nghìn đô. Giết người hay sao mà có hai chục nghìn đô. Anh ơi thì vay mượn cầm cố cái đất cái nhà mình đang ở. Mà điều kiện của bà này cũng nhân đạo. Không phải nộp tiền trước. Viết biên nhận giao sổ đỏ để làm tin. Xong xuôi đăng ký tên vào đoàn đi du lịch. Khi nào sang được đến điểm cuối, Đức Pháp Anh Ý Tây Ban Nha gì đó thì báo về nhà, khi ấy ở nhà mới giao nộp hai chục nghìn đô cho bà thầu. Rứa là bà ni nhân đạo. Bà ni nỏ lừa lọc chi mô.

Trong làng đã vắng hết đàn ông như đã kể. Nhà nào cao, xây ba bốn tầng thậm chí năm tầng, là nhà có người đã sang được đến nơi. Đi làm thuê một năm rưỡi gở lại được hai chục nghìn tiền vốn. Những năm sau thêm năm nào là lãi năm ấy. Tiền chuyển về thành nhà cao tầng, mua đất, mở khách sạn nhà nghỉ quán kinh doanh đồ ăn đồ nhậu trò chơi điện tử, nuôi

cha mẹ nuôi vợ con. Tiền chuyển về cũng thành xe máy xể hộp vì vu hút hít nằm bẹp, nhưng ở làng của các gã số hút hít không nhiều. Đứa nào đi thoát là cả nhà đứa ấy đòi.

Chú dẫn ba gã đi qua trung tâm giải trí. Bắn súng. Ném vòng vào cổ vịt. Đu quay. Tàu cao tốc dốc ngược. Ghế rơi. Đùng đùng bum bum chan chát vùn vụt. Ba gã không chơi trò nào mà cứ lân la đến gần chú bảo vệ giờ chân giờ tay ra hiệu. Làm quen làm thân. Chắc là thế. Một lát, chú bảo vệ nhún vai xin lỗi ba ông khách không mua vé không chơi mà cứ làm mất thời gian. Chú bỏ ra chỗ soát vé lên ghế rơi. Người chơi ngồi lên một cái ghế tập thể, thắt dây an toàn chéo qua người. Cái máy như thang máy nâng họ lên cao theo phương thẳng đứng, ngang tầm một cái nhà ba tầng, rồi thình lình nó rơi đánh đùng một cái, rơi xuống như một cái búa máy, như một cái lưỡi máy chém. Trò chơi cảm giác mạnh.

Ba gã lè lưỡi thất thểu đi tiếp. Qua khu đánh bài cá cược, ba gã lại xúm quanh một chú bảo vệ, lại hoa chân múa tay làm quen. Chú chàng bắt đầu cảm thấy có gì đấy không bình thường. Chú bảo, không vào chơi thì đừng làm phiền nó, nó chỉ là thằng bảo vệ soát vé, nói chuyện với chúng mày nó sẽ bị chủ nó mắng.

Đi. Một gã hỏi cảnh sát bên này quân phục như thế nào. Chú bảo lúc nào gặp cảnh sát, chú sẽ chỉ cho biết. Gã hỏi hai thằng lúc này mặc quân phục đeo cầu vai mà lại không phải cảnh sát hay sao. Chú cười, cảnh sát gì chúng nó, mấy thằng bảo vệ khu vui chơi. Cười xong thì nghỉ. Sao ba thằng này gặp kẻ chúng tưởng là cảnh sát mà lại xông đến bắt chuyện giờ chân giờ tay làm hiệu. Tình cảnh chúng nó, đứng ra thấy cảnh sát từ xa là phải lẩn cho nhanh. Chúng không kịp lẩn cho nhanh thì chú có trách nhiệm phải lôi chúng đi trước khi gặp sự cố. Đòi nào chú để cho chúng tiếp xúc cảnh sát.

Cầu được ước thấy. Vừa mới mong gặp cảnh sát thì xuất hiện ngay hai chú cảnh sát đi tuần trong công viên. Mũ chào mào theo kiểu vệ binh cổ. Cầu vai hằn hoi. Súng ngắn bên hông hằn hoi. Ngồi trên ngựa hằn hoi. Không thể nhầm với bọn bảo vệ hãm tài. Hơi tiếc, lúc ấy cả bốn người lại đang lượn trong mê cung bách thảo. Những hàng giậu xén tia thẳng tắp cao quá đầu người, bài trí theo kiểu ô vuông bàn cờ ô chữ nhật ô bát giác. Dích dắc. Đi loăng quăng trong mê cung hàng giậu có khi tìm được đường ra cũng khó.

Đúng lúc ba gã nhìn thấy hai cảnh sát ngồi trên ngựa lướt qua bên ngoài mê cung. Đúng hơn là nửa thân hình của họ nhô cao hơn hàng giậu mê cung. Vó ngựa lóc cóc trên con đường đá cổ. Ông ơi, một gã gọi bằng tiếng Việt, gọi như ngạt hơi. Nhanh quá, đột ngột quá, gã không kịp sửa giọng chuẩn bị. Tiếng gọi ngân ngạt đôi với hai cảnh sát trên ngựa chỉ như tiếng một con chó ăng ăng quanh chân chủ hoặc như tiếng ngân ngạt của một đôi trai gái nào đó chùn chụt bên trong mấy hàng giậu. Họ cứ lướt tới. Gã vừa gọi lao theo ra nhưng mê cung chắn ngang không biết lối nào ra. Hai gã kia điên cuồng lao theo, nhưng cũng đâm sầm ngay vào hàng giậu chẳng chịt cây lá, như đâm vào bụi rậm. Chúng vùng ngay dậy, hung hãn tìm đường chạy ra.

Đến lúc này chú chàng mới hiểu. Ba gã này chỉ muốn chặn đường cảnh sát để nói một điều gì đó. Không biết nói thì chúng sẽ ra hiệu. Chú đâm vào mặt thẳng lên tiếng gọi cảnh sát khiến nó ngã ngựa vào hàng giậu bùng nhùng cành lá. Hai thẳng kia vội tản sang bên chùng chân xuống thế thủ. Chú quát, chúng mày muốn gặp cảnh sát thì tao cho gặp. Đi, tao dẫn đi, đến thẳng đồn luôn. Cảnh sát nó chẳng còng ngay lại rồi đánh đập tra tấn đến chết.

Lâu lâu sau thì bình tĩnh lại. Cả bốn người. Chú dẫn ba gã vào quán ăn Ý, cùng đến giờ ăn trưa rồi. Gọi món ăn cho chúng. Thằng ăn bánh pizza thằng ăn mì sợi pasta. Đờn chúng chưa bao giờ biết đến ẩm thực Ý kiểu này, lại trong tình cảnh này. Chú rút cái khăn giấy đưa cho thằng bị chú đâm vào mặt. Mũi nó vẫn rỉ rỉ máu. Thằng ấy vừa lau mũi vừa lau nước mắt. Anh cứ để cho cảnh sát bắt chúng em đi. Chính nó là thằng phiên dịch cho nên lúc này nó nổi giọng phổ thông. Đờn chúng em chưa bao giờ nhục như thế này. Nhục như chó.

Ba gã ở trong một nhóm chín thẳng rời làng ra đi. Chúng nhập với mười ba thẳng ở tỉnh khác thành một nhóm du lịch. Hộ chiếu thị thực đã được bà thâu lo đầy đủ. Chúng bay sang đây, lộ trình là sẽ từ đây đi tiếp sang Đức. Từ đây chúng không được đi máy bay không được đi tàu hỏa. Đường bộ. Một nhóm du lịch có xe ca chở lên biên giới. Gần đến biên giới thì đổi sang xe thùng chở bò hay gia súc nào đó. Trong xe vẫn còn mùi phân gia súc hay là mùi thịt bò thịt lợn ướp lạnh gì đó. Thành xe đầy kín như bọc thép. Hai mươi hai thẳng bị nhồi vào cùng hai chục thẳng nữa trong một cái thùng xe chỉ vừa chỗ cho ba chục người. Đè lên chân lên tay

nhau, ép lên ngực lên bụng lên mặt nhau. Mặt thằng này dí vào đít thằng kia. Ban đầu là nhức mồm, rồi đau đớn, rồi mất cảm giác, chỉ còn tê bại, rồi hoàn toàn cảm thấy chỉ còn lại mỗi cái đầu, chỉ còn biết mang máng, chỉ còn mắt mở nhập nhèm. Không còn cảm giác gì của thân thể và tứ chi. Gã phiên dịch chỉ còn cảm thấy thằng bạn cùng làng bị đè dúi mũi vào cổ gã, như dúi đầu vào đồng cát để mà ngạt thở trong ấy. Gã biết thằng bạn không còn thở nữa. Gã hét lên có người chết rồi. Lái xe chẳng nghe thấy. Chết rồi. Lũ người chồng đứng xung quanh muốn hét lên cùng gã mà đều đã ngạt thở mê man. Mãi cho đến gần biên giới, xe dừng trên một đỉnh đèo vắng tanh vắng ngắt, mãi đến lúc ấy lái xe mới dừng cho cái thùng xe mở ra. Một luồng sinh khí từ bên ngoài ập vào. Lũ người lái đi bây giờ mới tỉnh lại. Bây giờ mới nhận ra chúng đang ngộp trong tử khí. Bây giờ mới nhận ra mùi người chết mà trong cơn mê man chúng đã không ngửi thấy. Thằng cùng làng đã chết được một ngày, cút đái đùn ra trong quần, dịch tử thi rỉ ra từ chín lỗ trên người.

Lái xe và tay nhà thầu ngoại quốc ra hiệu cho mấy thằng tự bò ra được. Chúng lấy bảy khiêng xác thằng cùng làng ra khỏi xe, đặt lên mặt đường. Gã phiên dịch lồm cồm bò bên xác thằng bạn muốn khóc mà không khóc nổi. Gã xé cái áo lót, một mảnh làm khăn lau mặt cho người chết được sạch ít nhất là cái mặt. Gã xé nhỏ phần áo còn lại, vo viên mấy miếng vải như cục bông, nhét vào lỗ mũi lỗ tai cho dịch tử thi khỏi rỉ ra nữa. Sau đó gã mới chấp nhận cho mấy thằng kia nhấc cái xác lên. Hai thằng xách hai cặp chân, hai thằng xách hai cánh tay. Cả bốn thằng đều yếu, tay run chân run. Chúng khiêng cái xác đến bên bờ vực, lẳng qua lẳng lại mấy cái như đánh võng rồi lẳng cái xác xuống vực. Nó phải rơi ra xa đề phòng chó hay cảnh sát phát hiện ra kéo lên trở lại.

Gần biên giới hơn thì cả bọn được chia làm ba nhóm. Hai nhóm rời xe xuống trước, được người đường dây dắt xuyên rừng vượt qua biên giới. Chẳng biết hai nhóm ấy có đi thoát hay không. Ba gã thuộc nhóm ngồi lại trong xe, đi thêm đoạn nữa thì lái xe và nhà thầu cảm thấy có điều không ổn. Thay đổi kế hoạch. Quay trở lại, chạy ngược trở lại thành phố. Để yên yên rồi sẽ tìm cách vượt biên sau. Chờ cho yên tưởng là nhanh mà cũng gần bốn tháng rồi. Ba gã bị nhốt dưới tầng hầm quán thực phẩm. Nằm giữa đồng thực phẩm bốc mùi. Gần bốn tháng không nhìn thấy ánh sáng mặt trời. Chỉ có một ngọn đèn đỏ dòng dọc vừa đủ nhìn thấy cái bờ để mà bò đến ị vào đấy. Vừa đủ nhìn thấy suất cơm người ta bê xuống cho, đặt trên

một cái thùng gỗ chứa những chai nước mắm khẳm lăm. Ba gã xin với chủ quán cho chúng lên hầu ông dọn dẹp quét tước lau rửa quán hàng. Không được. Lộ ra chúng ở đây thì chủ quán đi tù, không thì cũng bị trục xuất. Chúng van xin, chúng khóc lóc, chúng nguyên rủa, chúng tuyệt thực. Một ngày ông chủ quán động lòng. Trong cơn quẫn trí nghĩ mãi không ra cách giải quyết, ông nảy ra ý cho chúng ra ngoài một ngày để giảm xì trét căng thẳng. Ông liều, ông bảo là chúng sẽ được đi du lịch. Ông rất liều. Sẽ có một anh bạn đưa chúng đi thăm thành phố. Nhớ là phải đảng hoàng, nhất cử nhất động phải nghe lời anh bạn hướng dẫn.

Chúng được một chuyến tham quan thành phố. Nhưng đi được một lúc thì chúng đã nhất trí với nhau phải để cho cảnh sát bắt. Cảnh sát bắt, tổng giam rồi trục xuất về nước vẫn còn hơn quay lại cái tầng hầm ngạt thở kia, còn hơn lại đi một chuyến nữa lên biên giới rồi chết thối ra trong cái thùng xe kia, còn hơn cái xác bị đánh lẳng xuống vách đá kia khiến cha mẹ vợ con không bao giờ thấy xác.

Anh cứ để cho cảnh sát bắt chúng em đi. Em lạy anh, anh đưa chúng em đến trước đồn cảnh sát, anh bỏ chúng em lại đấy, chúng em sẽ tự đi vào, không làm liên lụy đến anh.

Ba gã già nẫu, chắc phải hơn chú gần chục tuổi mà cứ suốt muốt lạy chú, gọi chú bằng anh. Chú chàng đã hơi động lòng, ừ, hay là làm thế cũng được. Chỉ cho chúng cái đồn cảnh sát rồi phóng xe đi.

Nhưng rồi chú giờ giọng đe nẹt. Ngu lắm, cảnh sát bên này nó ác lắm, bắt được là nó tra tấn đến chết mới thôi. Có biết thế nào là tàu bay tàu lặn không. Chú miêu tả mấy cách tra tấn. Tàu bay là nó cho nằm lên một tấm ván như mặt cái ghế băng, rồi treo lên lơ lửng giữa nhà, cứ thế nó đẩy cho lao bắn vào tường bên này rồi bật trở lại đâm sầm vào tường bên kia. Cứ bay qua bay lại như thế mà nát người. Còn có biết thế nào là tàu ngầm không. Nó buộc dây quanh hai cổ chân, rút dây lên cao, treo ngược người lên, chân ở trên, đầu chúc xuống dưới, gần chạm một cái thùng phuy đầy nước. Tàu bắt đầu lặn. Nó hạ dây xuống cho cả cái đầu nhúng vào thùng nước. ít nhất một phút, đủ cho ngạt thở sặc sụa nhưng chưa chết, nó lại rút dây lên. Cứ thế nâng lên nhúng xuống. Chỉ cần nó tính nhầm, một phút thành hai phút là ngập úng một đời trai.

Thực ra chú đang miêu tả cuộc tra tấn của lão chủ trại cần sa. Chú chưa gặp lão bao giờ dù đã đi tưới cây trong trại của lão. Chú biết chuyện khi vụ việc vỡ lở, báo chí đăng lên, miêu tả tỉ mỉ các trò tra tấn của lão. Hai kẻ làm thuê cho lão mang cần sa đi giao cho khách hàng, lên phía bắc thành phố thì bị cướp. Một toán cướp châu Á. Hai đứa bị cướp không dám trốn mà quay về báo lại với ông chủ. Họ hy vọng sự thành khẩn sẽ khiến ông chủ nường nhẹ. Nhẹ à, giá trị sô hàng bị mất gần năm chục nghìn đô la chứ không nhẹ. Lão chủ nghĩ bọn này nói dối để giấu số hàng. Lão bèn cho chúng đi tàu bay tàu lặn. Đúng như báo đã viết, lão cũng đã quá tay, khiến một thằng chết trong lúc đi tàu ngầm. Đám đàn em lão mang cái xác đi thủ tiêu thì bị bắt. Từ đó mà trại trồng cần sa mới bị phát hiện. Anh bạn họa sĩ hôm ấy lơ ngơ đến tưới cây thì bị bắt. May cho chú, hôm ấy không phải phiên, chú thoát.

Bây giờ chú chàng kể lại cho ba gã nghe. Chỉ đổi lại chủ thể tra tấn, từ lão chủ trại cần sa đổi thành cảnh sát. Bây giờ chú đem ra dọa lại ba gã. Cảnh sát mà bắt được thì nó cho đi tàu bay tàu lặn rồi chết mất xác.

Kể xong, chú rút khăn giấy đưa thêm cho ba gã sụt sịt. Rồi chú gọi cà phê cho ba gã uống. Sang đến đây rồi, thì cùng phải biết cà phê xứ này nó ngon ngọt thế nào. Mọi chuyện của ngày mai thì để ngày mai. Tính sau.

Bố có nhận được email trước của con không, cái thư kể về việc đưa sinh viên mới đi thực tế ấy. Nếu không thì chắc là nó đã bị đưa vào hộp thư rác rồi. Vậy con gửi lại cái thư đã gửi bảy ngày trước để bố biết.

Bố ạ, hôm nay con đưa ba sinh viên mới đi thực tập, thầy trưởng khoa giao cho con đưa đi. Thời gian trôi nhanh thật, mới hôm nào con nhập học sinh viên năm thứ nhất mà nay đã kết thúc năm thứ hai, lại được nhà trường tin cậy giao phó dẫn ba em sinh viên mới đi tìm hiểu thực tế fact finding. Một ngày khá mệt nhưng mà cũng vui. Con đưa chúng nó trả về ký túc xá rồi vừa mới về và ăn tối lúc mười giờ bốn lăm.

Bố nhớ gửi tiền cho con.

Quan trọng nhất là câu cuối. Chú chàng gửi lại thư cũng chỉ nhằm mục đích ấy. Chú đang lo tiền sẽ hết mà ông bố vô tư lại chưa kịp chuyển khoản.

Đúng vào những ngày ông cựu hiệu trưởng sang Hà Nội thăm chú. Bất ngờ thành linh đột ngột. Hôm trước nhận được thư điện tử ông báo tin sẽ sang thì hôm sau ông đã đến. Tác phong khác hoàn toàn với một ông hiệu trưởng, bao giờ làm gì cũng có kế hoạch trước cả tháng cả tuần. Chắc ông muốn nhắc cho chú nhớ ông không còn là hiệu trưởng nữa, ông đã thành người tự do. Ông cũng muốn nhắc rằng ông với chú là người thân thiết sau vụ chú cứu ông, cùng ông trèo qua cửa sổ phòng vệ sinh, cũng nhau nằm dán mình xuống đất để phòng cảnh sát và thẳng cầm súng bắn chéo cánh sẻ. Họ đã thành thân thiết khi ông cho chú tá túc trong nhà đến nửa năm trời. Chú ở trông nhà cho ông vì vụ sang Hàn Quốc, bệnh nhân người Úc đi gặp lại cô y tá Nam Hàn. Rồi một hôm ông trở lại nhà, thấy căn nhà sạch sẽ ngăn nắp nhưng chú chàng đã biến mất. Ông cũng không phải bận khoản lâu. Tung một cái, một bức thư điện tử nhảy vào máy tính của ông. Thầy kính mến, em đã bị trục xuất về Việt Nam, bất ngờ đột ngột thành linh. Khi thầy về nhà, một số thứ rau quả và đồ ăn trong tủ lạnh có thể đã hỏng, thầy dọn giúp em. Ở ngăn đá lạnh còn nửa con gà và hơn một cân thịt bò vẫn dùng được thầy ạ. Cỏ trong vườn chắc là đã mọc lờm chờm, thầy chịu khó xén cỏ vậy thầy nhé. Chú cố gắng dặn dò chu đáo như một đứa con trai có

trách nhiệm. Với cha mẹ đẻ của chú, chú chàng chẳng bao giờ có được sự chu đáo tỉ mỉ như vậy.

Anh trấn lái xe đưa chú chàng ra sân bay đón thầy về ở trong nhà chú. Một phòng ngủ ở tầng hai, cạnh phòng chú. Thầy mang cho chú cái túi to đựng quần áo và một số đồ dùng chú đã phải bỏ lại nhà thầy. Hôm ấy chú bị chop ở gần bãi đỗ xe siêu thị, trên người chỉ đeo một cái túi đựng máy tính xách tay và vài thứ lặt vặt. Không đời nào chú lại khai ra nhà thầy để cảnh sát dẫn về lấy đồ tùy thân trước khi bị trục xuất. Chú bảo là bố chú ở Việt Nam mới chết. Nhà thuê bên này thì mới trả. Chú chẳng còn chỗ nào mà về. Đứa nào mà nói với chú là bố chết mẹ chết, chú sẽ thâm rửa, chết bớt đi. Thế giới này hơn sáu tỉ người. Chết bớt đi. Mỗi ngày có hơn hai mươi lăm nghìn người chết chỉ vì đói. Người nhiều quá, ăn hết phần của nhau cho nên mới từng ấy người chết. Vậy người sống cũng cần chết bớt đi. Ý nghĩ hèn học đến lúc chú ngồi trong đồn cảnh sát chờ người ta mua vé máy bay cho chú để trục xuất.

Lúc ông thầy gốc Úc từ Hàn Quốc quay về căn nhà của ông ở châu Âu, ông có gửi email bảo ông sẽ gửi đồ qua đường bưu điện cho chú. Thôi thầy ạ, rồi có ngày em sẽ sang thăm thầy và nhận lại. Nói là nói thế, một kẻ đã bị trục xuất khó có cơ hội được cấp thị thực quay trở lại. Thâm tâm chú nghĩ mấy thứ quần áo đồ dùng chẳng đáng làm phiền thầy.

Vậy mà lần này thầy sang chơi, thầy mang cái túi to tướng ấy sang hoàn trả cho chú.

Lại nhớ cái ngày đánh gió giải cảm cho thầy, nấu cho thầy một vài món ăn đơn giản, rồi bên giường người ốm, chú chàng thay cô y tá Nam Hàn thời chiến đọc sách cho thầy nghe. Lúc ấy chú đã hỏi thầy có ý định nhận con nuôi hay không, và thầy hỏi ngược lại, liệu có ai muốn nhận một đứa con nuôi năm mươi tám tuổi này.

Nói cho chính xác thì khi ấy chú chàng không chỉ muốn được thầy nhận làm con nuôi mà thôi. Nhận làm gì cũng được. Miễn là lấy được cái thẻ cư trú hợp pháp.

Bất cứ ai mà đọc được mục đích thật sự của chú lúc ấy đều tưởng chú đang ở vào tình trạng cố cùng. Nếu bị trục xuất về Việt Nam thì rơi vào loại vét đĩa đi làm cừ vạn đi xúc than đi lấy phân tươi. Quên đi. Không có chuyện ấy. Chú thuộc loại cậu ấm cô chiêu lá ngọc cành vàng. Ở Hà Nội có

khi còn sương hơn đi Tây. Chẳng qua thích cái đời đi du học tự túc được ăn chơi văn minh phồn hoa trung tâm thế giới. Dĩ Âu vi trung, lấy châu Âu làm trung tâm. Châu Âu làm hạt nhân cho một đồng điện tử phải quay xung quanh đến chóng mặt, chóng mặt rụng hạt điện tử nào thì rụng, hạt nào không rụng cứ thế mà quay tiếp. Ở châu Âu chú chẳng là cái đỉnh gì, bị thôi học thì phải sống chui sống lủi trốn cảnh sát. Ở trong nước chú là con ông Kềnh hăn hoi, cái ông Kềnh bà con ta vẫn thấy diễn văn diễn võ trên ti vi trên báo chí đấy. Một mống con trai độc, ông gửi đi du học nước ngoài, ông khỉ khải không thèm xin xỏ ông thượng thư đồng cấp nước ngoài cấp học bổng, ông tự chi tiền cho con ông đi học xứ người.

Trong những ngày ở cùng thầy cựu hiệu trưởng, có lúc chú chàng thoáng nghĩ hay thầy đồng giới, hay thầy là gay. Nếu thầy gay thật thì chú có thể làm người tình của thầy được hay không, cầm tay cầm chân, chắc là được, ôm hôn ve vuốt, chắc là được. Lên giường, chắc là. Chắc là. Chắc là được hay không nhỉ. Chú chưa tưởng tượng nổi lên giường thì sẽ làm gì. Sẽ ra sao. Mình có nổi điên lên mà đánh thầy toi bời hay không. Chú tưởng tượng ra mình sẽ đánh đập túi bụi lên cái thân thể chẳng chịt sọc của thầy, nghe nói bên trong ấy xương cốt toàn là nẹp sắt thép với lại đinh vít bản lề cũng sắt thép. Nhỡ mà nó gãy nó vỡ nữa thì mình đi tù. Xong. Nát một đời hoa chột ba đời chuối.

Một ngày giữa tháng mười hai, không khí đã bắt đầu náo nức chuyển vùn vùn gần đến Giáng Sinh. Đúng lúc ấy thì nhà hàng xóm phàn nàn cây thông từ vườn nhà thầy vươn cành sang nhà họ, chạm cả vào mái nhà. Thầy vốn là người tinh ý mà cũng không nhận thấy gần đây cái cành thông ngày càng vươn dài ra. Thầy xin lỗi. Rồi thầy gọi công ty dịch vụ cây xanh đến chặt mấy cành thông gây phiền cho hàng xóm. Thầy đi vắng, chú chàng ở nhà trông thợ. Thợ đến. Tính toán chiều dài cành cây, trọng lượng của cành, tính lực rơi khi cành bị cưa gãy, tính mức độ có thể giảm lực rơi nếu cưa dần từng đoạn. Xong xuôi, họ cưa mấy cành thông mà không gây hư hại khu vườn của cả hai nhà. Đám cành thông họ cho vào một cái máy nghiền đang sau chiếc xe trông như xe bọc thép lội nước. Nhoáng nhoáng một cái, cái máy nghiền ù ù rồi phun ra một núi toàn vụn gỗ thông, trông giống như đồng vỏ bào của thợ tiện thợ mộc. Cả một núi vỏ bào cao hơn đầu người ở góc vườn chênh ềnh ra đấy. Rồi họ nhận tiền và đi.

Chú chàng không kịp phản ứng. Họ đi rồi mới nghĩ ra quên bảo họ dọn đồng vỏ bào ấy lên xe chở đi cho xong, cần tiền dịch vụ thì trả tiền dịch vụ. Quên mất. Chỉ còn biết ngán ngẩm đứng nhìn cái đồng vụn gỗ thông cho đến lúc thầy về. Thôi không sao, thầy bảo, hai ta cùng dọn vậy, thế là có thêm việc đỡ buồn chân buồn tay.

Mỗi người một cái xẻng, xúc hết một buổi chiều. Xúc đồng vỏ bào hất vào gốc thông, hất sang những gốc cây khác. Cả một lớp vụn gỗ thông trắng xóa các gốc cây, thành một lớp thảm dày. Xong. Thầy nằm lãn ra giữa đồng vụn thông như nằm trên thảm, nhắm mắt như nghỉ ngơi. Nhắm mắt như mê.

Chú nằm xuống bên cạnh. Ngửa mặt nhìn trời. Có mấy con chim cốc, mấy con hải âu từ dưới vịnh biển bay lên sườn núi Rainer trên này. Thầy mở mắt cùng nhìn, ừ chim cốc, ừ hải âu. Chú làm như vô tình dịch người sang rồi đặt đầu lên bụng thầy nhìn theo mấy con chim đang chao liệng. Đầu chú đặt trên bụng thầy. Không hề giật bắn mình. Không hề ngồi phất dậy. Không hề lãn nhẹ sang bên để tránh cái đầu chú. Không một xao động nào. Hay là lớp da bụng thầy phía sau làn áo phông, phía dưới chỗ đầu chú đặt vào, lớp da ấy nó chẳng chịt sọc, nó đã mất cảm giác và mất khả năng truyền ngược rung động trở lại. Không một tí nào. Nếu có thì cái đầu của chú đã bắt nhạy được ngay rung động ấy.

Thầy cứ nằm yên cho cái đầu chú gối lên bụng mình. Cái nằm yên và chuyện trò tiếp tục cho thấy đây chỉ là hai cha con hai chú cháu.

Đêm Giáng Sinh, đám bạn bè mà thầy mời đến nhà cùng vui có hai ông bạn là dân đồng giới. Hai ông này là bồ của nhau, họ không gọi nhau là người tình lover mà là partner, là đối tác, người cùng hội, bạn tâm giao, chữ partner của họ cũng hàm ý bạn tình ở trong ấy. Cả hai ông đều to cao lực lưỡng, hai chú voi con ra vào tếu táo quăng quật, đúng hệt như hai chú voi con baby elephant, ông tóc húi cua bảo ông là bạn chiến đấu của thầy thời chiến tranh ở Việt Nam. Hai người là đồng hương, lại cùng một tiểu đội. Cả hai đều ra trận chưa kịp bắn phát đạn nào cho ra hồn thì bị loại khỏi vòng chiến đấu. Ông húi cua bị trúng đạn trước. Đã nằm dúm mật xuống một đám dây leo trên mặt đất rừng thế mà vẫn bị một mảnh đạn trúng lưng. Máu chảy xối xả. Cái chính là không bò không chạy được nữa. Ông thầy xóc bạn lên lưng chạy. Khi ấy thầy chưa phải là thầy, chỉ là chú lính mới. Lính mới công lính mới, nhắm mắt mà chạy. Đạn bay chiu chiu veo véo xung quanh

tưởng thế nào cũng phải dính ít nhất một viên. Chú húi cua làm ướt cả lưng thầy. Máu và nước dãi. Sợ vãi dãi. Chú trên lưng dãi, chú cống cũng vãi dãi. Chạy được về chỗ tập kết của đơn vị thì chú cống nằm vật ra khóc rống lên. Lúc ấy mới khóc. Sợ phát khóc. Sờ khắp người bê bết máu và khai mù nước tiểu nhưng không thấy một vết thương nào. Mừng phát khóc.

Ông húi cua vẫn giữ chiếc áo lót của thầy ngày hôm ấy. Chiếc áo trắng ngấn tay loang lổ vết máu. Mấy ngày sau thầy mới mang áo ra giặt thì vết máu không sạch được nữa. Máu đỏ trên áo đã chuyển sang màu tím thâm, ông húi cua nằm quân y viện gần ba tuần thì thầy được đưa vào. Giẫm phải mìn. Mê man thêm vài tuần nữa Thầy tỉnh lại, hai chú lính giường nằm cạnh nhau nói chuyện về cuộc chiến mà họ chưa kịp nhúng tay vào. Rồi ông húi cua xin thầy chiếc áo còn in nguyên vết máu của ông. Ông giữ nó đã hơn bốn chục năm nay. Màu tím thâm vẫn còn nguyên đấy hơn bốn chục năm nay.

Đám bạn bè vui Giáng Sinh của thầy gồm hai gay và năm không gay thấp nền mở nhạc ăn uống xong thì rủ nhau đi đâu đấy lên khu Đường Lớn Broadway. Những khu phố cổ khi con người bắt đầu đến định cư xây nhà mở đường thường có một con đường đặt tên là Broadway. Giống như những khu mới mở ở ta thường có con đường gọi là Đường Đất Đỏ. Người đề xuất đi xem phim, người bảo vào một tiệm cà phê, hai ông gay thì rủ đến quán đồng giới gay bar. Ủ thì gay bar. Tất cả vui vẻ tán thành. Khu trung tâm Đường Lớn là tụ điểm của cả gay lẫn đồng giới nữ lesbian. Từng đôi nam từng đôi nữ dắt chó đi dạo. Có cả một dất lợn cảnh đi dạo. Lợn cảnh giống như bà mẹ vợ của anh họa sĩ pháo nổ pháo nang, bà không nuôi chó cảnh mèo cảnh mà nuôi lợn cảnh. Chú bật cười nhớ chuyện con lợn của bà bị ba đứa cháu gái lấy kéo ra cắt đuôi khiến bà tru tréo khóc lóc. Ở đây thì thấy hai đôi nam dắt chó, một đôi nữ dắt lợn. ông húi cua bảo khu Đường Lớn ở đây to rộng không kém khu Castro ở thành phố San Francisco bên miền Tây nước Mỹ. Castro ấy vốn được xem như trung tâm của người đồng giới trên đất Mỹ. Đường Lớn bên châu Âu này cũng vang danh không kém. Đồng đúc không kém, Những lá cờ màu cầu vồng là biểu tượng đa sắc cho cộng đồng của họ. Tính tình ôn hòa bình ổn, cảm xúc tình tế lịch thiệp, thái độ chu đáo tỉ mỉ sẵn sàng giúp đỡ người khác. Tất nhiên từng cặp từng đôi cũng có giận hờn căm tức thù hận. Cũng có đồ kỵ ghen tuông báo oán như mọi người. Tất nhiên cũng có đánh ghen ghê rợn như mọi cặp mọi đôi khác giới tính, ông húi cua tâm sự, ông bạn đi cùng hôm nay là bồ mới, còn bạn

tình cũ của ông thì mới chia tay vài tháng trước. Đạo trước chung sống, họ cùng nuôi một con mèo một con chó. Lúc chia tay, ông bạn kia nhận con chó, ông húi cua nhận con mèo. Hai con thú cưng vốn đã quen có nhau, quen chành chọe tranh giành với nhau, bây giờ phải chia ly, chúng nó cũng buồn, Hai ông phải giao ước hai tuần một lần mang chó đến mang mèo đến cho chúng chơi với nhau một buổi.

Trong gay bar nhạc tung bùng. Những bức tường bị trống đập thành thành rung lên bần bật. Từng cặp từng đôi ôm nhau nhảy. Gọi là gay bar nhưng cũng có vài cặp đồng giới nữ vào nhảy. Đám bạn bè thầy không gay cũng ham vui vào nhảy. Ở trên bục cao, một chàng vũ công mặc mỗi cái xi-líp ngực nở bụng lép trông rất chuẩn men đang nhảy một mình. Nhảy để làm môi. Nhảy để phô trương vẻ đẹp hình thể. Thình thoảng một ông một chú một cậu ở bên dưới lại buông bạn nhảy chạy đến với tay lên, nhét vào trong quần xịp của chú vũ công một tờ iurô. Vũ công vừa nhảy vừa vặn mình uốn lượn chùng chân xuống để cho người kia nhét tiền vào. Quần xịp của chú phồng lên toàn tiền, nhiều tờ tiền lòi cả ra ngoài cặp lắt phất theo nhịp nhảy nhịp quay.

Một lát sau vũ công rời bục nhảy trên cao đi xuống. Xuống rồi thì hóa ra anh ta không cao như trên bục, chỉ cỡ một mét bảy lăm, còn thấp hơn chú chàng. Anh ta đi qua cái bàn chú chàng ngồi uống một ly cốc tây, nhận ra khuôn mặt Á Đông duy nhất, bèn dừng lại hỏi thăm đôi câu. Cứ mặc xịp giắt đầy tiền giấy mờ hôi như tấm mà nói chuyện. Hai bên tai đeo hai cái khuyên bạc. Lát sau vũ công đi rồi, ông húi cua mới giải thích cho chú chàng biết rằng ở thành phố này, không phải gay nào cũng đeo hoa tai, nhưng đeo hoa tai cả hai bên như thế thì chắc chắn là gay. Deo một bên thì có thể gay có thể không.

Đám ôm nhau nhảy vừa nhảy vừa hôn nhau chút chút. Mút môi chùn chụt. Tự nhiên chú chàng muốn đi ra khỏi quán. Chú nhẹ nhàng men theo tường, tránh những cặp giật dưng dưng có thể va vào. Ra đến bên ngoài thì đứng hít một buồng phổi khí lạnh. Và khí lạnh. Nhiệt độ ngoài trời vẫn dưới không. Đứng trước cửa quán có thể hút thuốc được. Chú hút.

Ông húi cua theo ra, để lại ông bạn partner ở bên trong nhảy với thầy. Chú chàng vẩy tàn thuốc xuống lớp tuyết dưới mái hiên, vừa gõ ngón tay vào đuôi điều thuốc vừa bảo chú có thể nhìn hai người phụ nữ hôn hít nhau được, nhưng không thể nhìn hai người đàn ông hôn môi nhau, ông húi cua

mim cười thấu hiểu. Ông không tiện nói ra rằng ở đây câu nói ấy có thể bị coi là kỳ thị, không khác gì anh ngang nhiên tuyên bố kỳ thị chủng tộc với người da đen, người miền núi, người thiểu số da vàng da nâu nhập cư. Ông không nói. Ông không muốn chú chàng đứng một mình ngoài trời lạnh nên ông ra theo cho chú có người nói chuyện mà thôi.

Một anh chàng da đen dìu một chàng da trắng run lẩy bẩy đến gần hai người, đẩy cho da trắng đứng tựa lưng vào tường bên cạnh họ, rồi có lời nhờ. Hai vị trông giúp bạn tôi, bạn ấy say quá rồi, đừng để cho bạn ấy đi khỏi đây, tôi đi lấy xe và sẽ quay lại đón bạn ấy.

Anh da đen đi rồi, da trắng lập bập điều thuốc, run run xin lỗi, tôi uống nhiều quá tôi say quá. Không sao, anh cứ đứng đây cùng chúng tôi. Lúc này chú chàng mới hỏi một câu muốn hỏi từ lúc chập tối ăn Giáng Sinh ở nhà thầy, ông húi cua là bạn chiến đấu của thầy từ thời chiến, tình bạn ấy kéo dài đến tận bây giờ, ông phải rõ hơn ai hết. Chú hỏi. Thầy tôi có phải là gay không.

Ông húi cua cười khe khẽ. Ông kể một câu chuyện. Dạng chuyện tiểu lâm. Một cô gái than phiền với cô bạn rằng cô không có một gã nào đáng mặt để yêu. Cô quen mười gã trai. Tám thằng xấu xa, chỉ có hai thằng tốt, nhưng buồn quá hai thằng tốt thì chúng lại yêu nhau mất rồi.

Ông tiếp, nếu định nghĩa cứ người nào tốt là gay thì ông thầy là gay chính hiệu. Tinh tế lịch thiệp chu đáo luôn sẵn sàng khi bạn bè cần đến. Nhưng nếu định nghĩa gay là phải lên giường với người cùng giới thì ông thầy không phải là gay. Không hề. Cũng là định kiến của người đời thôi. Tàn bạo trơ tráo đều cái là thuộc tính của đàn ông. Người tốt nice guy luôn được nghi là gay bởi cái tốt chu đáo tỉ mỉ là thuộc tính nữ.

Ông húi cua hạ giọng như một tiếng thở dài, ông thầy của cậu ấy mà, giá như ông ấy là gay.

Anh chàng da đen đã đánh xe trở lại. Anh đen đỗ xe rồi quay vào dìu anh trắng ra xe, không quên cảm ơn hai vị đã trông hộ. Anh ta từ từ đặt anh trắng ngồi vào cạnh ghế lái, cẩn thận thắt dây an toàn cho anh trắng, rồi mới đóng cửa lái xe đi.

Chỉ có hai gã đàn ông tốt, tỉ lệ hai phần mười, hai mươi phần trăm, thế mà chúng lại yêu nhau mất rồi. Hết cơ hội cho phụ nữ.

Chỉ có một người đàn ông tốt, tỉ lệ một phần mười, mười phần trăm, thế mà ông thầy ấy không phải là gay. Hết cơ hội cho chú chàng.

Sau đêm đứng với ông húi cua, những ngày còn lại sống trong nhà thầy, chú không còn băn khoăn về chuyện ông thầy nữa.

Bây giờ thầy sang, ở lại ngay trong nhà chú, bên cạnh phòng chú, chú không băn khoăn lẫn tẩn gì cả. Đây là Hà Nội, đây là thung thỏ của chú, nơi chú là công dân, chú chẳng còn cần ai bảo lãnh để xin quyền công dân quyền cư trú.

Một buổi tối, chú chàng dẫn thầy theo anh trần đến dự liên hoan họp mặt đồng đội cũ của anh trần. Kỷ niệm ngày nhập ngũ. Anh trần mà cũng từng đi bộ đội hay sao. Hơi một tí lẫn ra ngủ như thế thì giữa chiến hào chắc cũng chỉ ôm súng mà ngủ. Chắc cũng không khác gì thời chiến tranh bên châu Âu, gặp ngày lễ ngày Giáng Sinh thì bắc loa qua chiến tuyến báo với kẻ thù bên kia ngừng bắn một ngày cho chúng tao ăn Noel cái đã. Hay là như các chiến binh Hồi giáo. Đang bắn nhau ùng oàng, đến giờ cầu nguyện là quăng súng sang bên, trải xuống lòng hào một cái thảm cầu nguyện rồi quỳ lên rồi hướng về phía thánh địa Mecca rồi dập đầu cầu khẩn Allah chúa trời.

Đám đồng đội cũ gặp nhau cũng trêu anh trần chuyện ngủ ngáy như vậy. Một anh kể, hết phiên trực mình vào lay nó dậy bàn giao, nó ừ nó hử thậm chí nó ngồi dậy rồi, mình yên tâm về giường đi ngủ. Nhưng hóa ra nó ngồi được mấy phút rồi lại đổ xuống giường ngủ tiếp. Thế là gần một tiếng sau tiểu đội trưởng vào quát ầm lên, đứa nào không trực bỏ vụng gác trống không ngoài kia. Cả tiểu đội bị phạt, nửa đêm phải thu dọn quân trang súng ống di chuyển địa bàn chạy mười lăm cây số trên những cánh đồng. Anh trần lớn lên thì đất nước hoàn toàn hòa bình, không phải làm lính đánh giặc. Đời lính của anh chỉ là lính nghĩa vụ thời bình.

Một anh khác kể, cũng là chuyện ngủ nghề của anh trần. Một đêm anh trần nhận phiên trực, ra vọng gác, ngồi ôm súng đằng hoàng. Ngồi. Lại còn ôm. Không ôm gái mà ôm súng. Ghì chặt thắm thiết như tình nhân. Nhưng cứ thế mà ngủ luôn trong vọng gác. Xê phó tức đại đội phó phát hiện ra. Ông đi qua không thấy chú lính gác chào hỏi gì. Ông đi lại cũng không thấy động tĩnh, ông e hèm khạc nhổ rất cả họng cũng không đánh thức được chú lính ngủ. Ông vào gọi tiểu đội trưởng, tiểu đội trưởng đập mười chú lính dậy chạy ra dàn hàng ngang trước vọng gác, hô nghiêm hô nghỉ ầm ĩ. Chú lính ngủ vẫn không hề rung động. Tiểu đội trưởng chạy vào đập cho anh trần ngã lăn ra khỏi cái ghế, khẩu súng cướp cô đánh đùng. Một phát chỉ thiên. Đạn lên trời. Còn may.

Vụ ấy anh trần bị phạt tạm giam mười ngày lao động công ích trong trại quân pháp trung đoàn. Tiểu đội trưởng bị kỷ luật cảnh cáo vì liên đới, gây ra vụ súng cướp cò.

Còn một vụ ngủ nghề nữa. Lần này tận dụng vừa xong phiên trực, trần ta mới đi vào một con bốp trong làng. Nói cho đúng thì hai chị em nó bán quán trong làng, nửa bán hàng nửa làm bốp. Khách hàng chủ yếu là mấy chú lính trong tiểu đoàn đóng ở giữa đồng. Anh trần lôi nó vào trong cái lò gạch của đơn vị, gạch mới nung xong, mới tắt lửa một ngày, ngày hôm sau sẽ dỡ ra, chui vào đấy ấm ngủ không buồn dậy. Quả nhiên, xong việc thì trần lăn ra ngủ không còn biết trời đất gì. Con kia gọi, đánh vào người, tát vào má, vằn qua vằn lại. Lôi kéo xềnh xệch. Chẳng ăn thua. Trời thì sắp sáng. Nó hoảng quá, tụt lấy đôi giày của trần, thôi thì không có tiền lấy tạm đôi giày gỗ gặc lại. Sáng ra trần thất thểu đi về, lính mất giày. May mà mượn tạm được đôi giày của một thằng ốm nằm nhà không đi dỡ lò gạch được. May mà con kia về nhà thì thấy có mấy chục đồng trần đã nhét sẵn trong giày để trả. Nó lấy tiền, rồi tối hôm sau mang đôi giày ra đơn vị trả lại cho trần.

Đám cựu binh rôm rả ôn chuyện cũ. Đặt món rắn trong quán đặc sản rắn. Rượu tiết rắn đỏ hồng. Rượu mật rắn màu xanh lục. Nào anh em nào đồng đội, ta nâng cốc mừng ngày nhập ngũ mười bảy năm trước. Làm lính nhưng không phải gặp hòn tên mũi đạn. Làm lính, gần hai chục năm trở về đều làm ăn được, không đứa nào phải lo lắng cho đứa nào. Gần hai chục năm trở về, mà hàng năm đều gặp mặt đầy đủ được thế này là quý. Nào, một hai ba, hát. Vùng đông đã hừng sáng, núi non xanh ngàn trùng xa, Tổ

quốc bao la hiền hòa, tươi thắm bóng cờ, vờn bay trên cao, muôn trái tim này hòa nhịp cùng nghìn lời ca trên sóng lúa, lấp lánh sao bay trên quân kỳ...

Anh quán ca cầm cốc rượu mật xanh tiến lại gần ông thầy. Anh trấn giới thiệu lại lần nữa, đây là thầy hiệu trưởng của thằng em từ bên Tây mới sang. Quán ca hỏi thầy người nước nào. Chú chàng dịch. Tôi người Australia. Quán ca cao giọng bắn ngay một câu tiếng Anh, ô kê ai láp ô-tô xi-tơ rây-li-a. Nhưng tôi định cư ở Europe châu Âu. Quán ca bắn tiếp câu nữa, ô kê ai láp iu-rốp. Hiện tại thì tôi qua lại ở Korea Hàn Quốc. Quán ca vẫn không ngán, ô kê ai láp cô-ri-a. Chấp hết. Kiểu gì cũng yêu, yêu nước Úc, yêu châu Âu, yêu Hàn Quốc. Không phân biệt. Miễn là nó thuộc về thầy.

Thầy bật cười, gật đầu, OK I love Vietnam. Đúng rồi tôi yêu Việt Nam. Bị cuốn vào không khí bùng bùng của các cựu binh, thầy cũng bật ra một câu không hề xã giao. Quán ca đưa cho thầy một cốc rượu thủy tinh to bằng cái chén hạt mít, đúng loại chén uống rượu rần. Trong chén rượu tiết rần màu hồng có một quả tim rần. Còn đang đập phập phồng. Người chỉ có một quả tim. Rần cũng chỉ có một quả tim. Đặt làm một con rần, có mỗi quả tim, tim dành cho ai người ấy phải là đầu chòm khách quý. Thầy cầm chén rượu, rồi thầy bảo tôi không biết uống cái tim này. Quán ca bảo vậy thì cho chú em khách quý. Chú chàng thấy tim vẫn phập phồng, chú cũng hoảng, cảm ơn các anh nhưng em cũng không biết uống. Một anh xông vào, thôi thì xin phép thầy, xin phép các đồng đội, cho tớ uống vậy. Quân ca quay sang, a, xin giới thiệu với thầy giáo sư châu Âu, đây là tiến sĩ duy nhất của bọn cựu binh chúng em. Ô kê, tiến sĩ Tây không uống thì cho tiến sĩ ta uống vậy. Tiến sĩ ta ngửa cổ ực một hơi, không có dấu hiệu gì chứng tỏ quả tim rần bị mắc lại trong cổ.

Lúc này quán ca mới hắt hàm hỏi, tiến sĩ giấy, mà nói cho anh em biết cái bằng tiến sĩ của mày mua mất mấy chục triệu. Tiến sĩ không ngập ngừng, tao ôm đi năm chục triệu rải khắp hàng ngũ giáo sư, nhưng thực ra cái bằng thì giá tròn vành của nó là ba mươi lăm triệu mày ơi. Ba mươi lăm triệu mua cái bằng, coi như đầu tư bước đầu để tao cổ thể thành lập cái trung tâm phát triển công nghệ này. Tiến sĩ móc điện thoại trong túi ra nghe, a lô, cái gì, phải ký ngay à, vậy thì em mang đến đây, anh đang có cuộc họp mặt quan trọng không thể về văn phòng lúc này được.

Quản ca dẫn giáo sư Tây đi một lượt quanh bàn rượu gần hai chục cự binh. Cậu này chủ một đại lý cho thuê xe tải. Cậu này chủ hợp tác xã cây cảnh. Cậu này đang làm thuê cho một công ty Đài Loan. Cậu này có cửa hàng sửa xe rửa xe. Cậu này đang làm ô sin, ô sin đực. Cái chức vụ ô sin đực là chỉ vào anh trần. Trần cười trong khi chú chàng vội chen vào một câu, anh ấy lái xe cho em, là anh em chứ không phải ô sin. Quản ca giới thiệu xong lại bắt nhịp hát.

Cuộc đời chiến sĩ giản dị thật đáng yêu, một chiếc ba lô, một khẩu súng trường một ngôi sao trên mũ, cuộc đời chiến sĩ giản dị thật đáng yêu, một túi lương khô một tấm vải dù một đôi dép cao su...

Các món nhậu đã vơi, con rắn đã chui vào bụng gần hết, bữa tiệc đã gần tàn. Lúc này mới lại rộ lên giai thoại mới. Hóa ra trần ta là người gây ra cực kỳ nhiều chuyện để đời. Trần có thêm một khả năng là có thể nôn ọe bất cứ lúc nào. Ăn phải thứ gì khó chịu, hoặc rượu nhiều quá anh ách trong bụng, muốn nôn ra để giải tỏa, thông thường người ta phải móc họng. Trần thì không cần. Anh chỉ hát hàm nấc lên một cái là nôn thốc nôn tháo. Có lần trần lên trạm xá trung đoàn khám bệnh xin thuốc đau đầu. Gặp đúng cô y sĩ nổi tiếng đánh đá lăm điều. Cô này ghét ai cô ta cấm phập mũi kim, tiêm cho thật đau. Vừa khám vừa mắng chửi lính xoe xoe. Trần ta khám xong nhận thuốc rồi, không đi ngay mà lảng vảng trong phòng khám. Lừa lúc cô y sĩ đang cấm phập mũi kim vào mông một thằng cần tiêm kháng sinh, trần lấy trộm được một lọ B1, định mang về bón thúc cho cảnh đào trung đội nở đúng dịp Tết. Ăn cắp bị bắt quả tang. Cô y sĩ quả là phù thủy. Mắt cô là mắt cú mắt vọ. Linh tính của cô là con cầu rình mồi. Bắt được rồi, cô mắng chan chát như chan tương đồ mỡ vào mặt. Cô đòi lập biên bản để gửi trần sang bên quân pháp. Trần ta van xin rã bột mép. Không ăn thua, uất quá. Uất ứ tận cổ. Trần ta mới hát hàm một cái. Nấc lên một cái. Cả một dòng dung dịch sền sệt đẩy ngược từ dưới dạ dày lên trào qua thực quản vọt cần câu ra khỏi mồm. Vèo một cái. Nôn. Một bãi nôn tung tóe vào chân cô y sĩ. Lầy nhầy trắng vàng xanh đỏ chảy từ đầu gối quần phục xuống đến tận giày. Cô ta rú lên, chạy ngay ra khỏi phòng khám, bỏ trống trận địa. Trần ta thừa cơ cũng chạy luôn một mạch về tiểu đoàn của mình xa tít giữa cánh đồng.

Lần khác là trong một bữa cơm. Mỗi mâm cơm lính sáu người. Mâm của trần gồm sáu thằng cố định, khá hợp nhau, bữa nào cũng ăn cùng nhau. Chẳng may có hôm một thằng trong nhóm về phép, chỉ còn năm. Thế là có

một thằng ngoài hội chạy sang cho đủ mâm sáu. Thằng này mới đến, không biết nhường nhịn ai, nó chỉ quơ vài đĩa là hết rau, vài đĩa nữa là hết luôn mấy miếng thịt lợn mỏng như tờ giấy, mỏng đến mức nổi lênh bênh trên mặt bát nước kho loãng bồng. Năm thằng điên lắm nhưng chưa biết nên chửi hay nên đánh. Chửi hoặc đánh. Lính chỉ biết có hai biện pháp ấy. Đúng lúc trần ta hát hàm nắc lên một cái. Hát hàm và nắc. Đám bạn đã hiểu ngay đó là triệu chứng gì, bèn vội vàng bê bát đĩa lùi lại một bước. Trần cúi xuống nôn tóa vào bát thằng kia. xối xả. Thằng kia buông vội cái bát xuống mặt bàn, đứng chờ ra. Nó chưa kịp phản ứng gì thì trần cầm bát nó lên, thân nhiên húp cái bát nước nôn. Thằng kia tái mét, một lúc sau mới hoàn hồn, nó vớt lại cả bát cả đĩa của nó, chạy biến. Hình như nó cũng phải chạy ra ngoài để nôn.

Đang chuyện trò thì cô thư ký của tiến sĩ giấy bước vào quán. Cô đưa trình tiến sĩ mấy cái hóa đơn chứng từ phải ký để gửi đi luôn, sếp và thư ký đều trông dáng vẻ như ông tổ trưởng hợp tác xã cơ khí thủ công và cô kế toán tổ gò hàn. Ký. Ký. Ký. Soàn soạt như thế, ngòi bút không xẻ rách giấy là may. Sếp ký xong, cô thư ký lễ phép chào toàn bộ đám cựu binh rồi đi. Vài người đã lục tục ra về. Tiến sĩ giấy cũng đứng dậy ra về. Tiến sĩ giấy chủ động tiến đến bắt tay chào tiến sĩ Tây rồi bắt tay anh em rồi mới ra cửa.

Anh trần ngồi thừ người ra. Lầm lì như sắp sửa lăn ra ngủ. Lầm lì như đang tính toán âm mưu điều gì. Lầm lì như dọn giọng sắp sửa nắc. Mấy đồng đội ngồi bên cạnh hỏi sao lúc này mày không nôn cha nó vào đồng giấy tờ chứng từ của thằng tiến sĩ rơm ấy. Chúng tao cứ tưởng là mày sẽ nôn. Thì ra ai cũng làm như không để ý lúc tiến sĩ giấy biểu diễn ký cốt nhưng không gì qua khỏi mắt họ. Trần chờ người ra rồi xuống giọng. Tao cũng tưởng là tao sẽ nôn, nhưng rồi chẳng biết làm sao mà không nôn được. Chắc là lâu quá rồi anh chàng không phải dùng đến cái võ nôn này. Mất cả phản xạ có điều kiện rồi. Cái gì cũng phải thường xuyên, giống như văn phải ôn võ phải luyện.

Quán ca không để cho mồm nghỉ, lại bắt nhịp hát. Một ba lô cây súng trên vai, người chiến sĩ quen với gian lao, ngày dài đêm thâu vẫn có những người lính trẻ, nặng tình quê hương canh giữ nơi miền đất mẹ...

Cho em thơ ngủ ngon...

Cho yên vui mùa xuân...

Đám cừu binh cứ thế mà lặp đi lặp lại cái điệp khúc. Vỗ tay hát. Đập tay xuống bàn mà hát. Triền miên.

Bố ạ, con lo cái email trước bị tổng vào ngăn thư rác spam rồi, cho nên bố không nhìn thấy. Con gửi lại dưới đây để bố biết tình hình.

Tuần vừa rồi con đi dự bữa tiệc cựu chiến binh của thầy hiệu trưởng. Thầy từng là cựu chiến binh ở Việt Nam mà. Thầy bị thương sẹo chẳng chịt khắp người. Thầy bảo sắp tới có dịp sang Việt Nam thì thầy sẽ đến thăm bố đấy. Con nghĩ là bố gặp thầy cũng vui, coi như hai cựu chiến binh gặp nhau, một người bây giờ là ông Kênh, một người là giáo sư tiến sĩ hiệu trưởng đại học.

Bố nhớ gửi tiền cho con.

Cho đến ngày thầy hiệu trưởng rời Hà Nội, cả hai thầy trò chẳng ai nhắc chuyện ai nhận ai làm con nuôi, ông năm mươi tám tuổi không nhận ông hai mươi một làm con nuôi. Ông hai mươi một không muốn hóa thành tám một để nhận ông năm tám làm con nuôi. Ai ở đâu cứ ở yên đấy. Nguyên trạng. Cứ tiếp tục là thầy trò như thế này thôi. Thầy đã không còn được dạy, mất dạy. Trò đã không còn được học, thất học. Nhưng nghĩa tình với nhau thì vẫn thế, không thất không bát.

Trước khi thầy ra sân bay, chú chàng mới nhớ lôi từ trong tủ ra cái áo khoác dạ của thầy. Kiểu áo pađờxuy. Cái hôm cuối cùng chú rời nhà thầy ra đường để rồi bị cảnh sát chặn, chú tự nhiên nảy ra ý thử mặc cái áo của thầy xem sao. Mặc vào thì thấy rất vừa. Cả hai đều tầm gần một mét tám. Thầy đi vắng, mình mượn mặc tạm mấy hôm, trước khi thầy về mình sẽ giặt và treo lại vào tủ như cũ. Nghĩ vậy rồi mặc mà đi. Ai ngờ mặc cái áo vào đi ra khỏi nhà thầy là đi một mạch về Hà Nội luôn. Lâu nay chú quên phắt cái áo, trong thư điện tử gửi qua gửi lại với thầy, chú cũng chẳng nhớ mà nhắc đến áo xống.

Chú đưa trả thầy cái áo. Lòng băn khoăn không biết thầy có ồ lên ngạc nhiên. Ô, thì ra lý do đây rồi, lâu nay tôi tìm mãi mà không thấy cái áo này. Liệu thầy có bảo thôi thì em giữ lấy mà mặc, để nhớ về tôi.

Nhưng thầy không ồ lên. Cũng không báo chú cứ giữ lấy. Thầy nhận chiếc áo mà không nói gì. Thầy cho chiếc áo vào trong va li rồi đóng lại. Ấn

thêm một cái nữa lên nắp va li mềm cho nó xếp thêm xuống. Hình ảnh cuối cùng chú nhớ về thầy là thầy ấn thêm một cái lên nắp va li. Quả đúng là cái va li có xếp thêm xuống, có gọn hơn.

Tiền thầy đi được một ngày thì anh trần biến mất.

Sáng ra không thấy anh gọi xuống tầng một ăn sáng, chú tự mò xuống. Bếp lạnh, bàn ăn không bày món gì. Không có một dấu hiệu nào chứng tỏ sáng nay anh trần có chuẩn bị bữa sáng. Chú lên tầng ba vừa đi vừa gọi anh trần ơi anh trần ơi. Anh không có trong phòng. Hay là anh chạy ra ngoài mua đồ ăn sáng. Giường chiếu gối đệm gọn gàng phẳng phiu, không có dấu hiệu gì đêm qua có người nằm ở đây. Khác thường. Chú mở cánh cửa tủ, không thấy một bộ quần áo nào, không một cái túi đựng tư trang, không một chiếc va li. Giật mình. Chú bấm điện thoại gọi cho anh. Số máy này hiện không liên lạc được.

Chỗ để chiếc ô tô bây giờ cũng trống không. Anh trần bỏ đi rồi.

Tiền lương tháng này anh chưa lĩnh. Trong nhà cũng không mất gì. Chú gọi điện cho cô bồ dứt tay. Cô không biết nhà anh ở đâu. Cô bấm điện thoại di động cho anh thì vẫn chỉ có một câu của nhà mạng, số máy này hiện không liên lạc được.

Anh trần ơi. Chú chàng rên thầm. Chú tiếc không phải như tiếc một người giúp việc. Mà tiếc hơn. Tiếc một người bạn.

Không phải chỉ có một người bỏ đi. Đêm hôm ấy, chú mở hộp thư điện tử vẫn không thấy thư trả lời của ông Kỉnh. Kiểm tra tài khoản thì tiền sắp cạn mà vẫn chưa thấy được bơm thêm vào. Ba cái thư nhắc nhở rồi, bố ơi là bố ơi. Nếu bố tên là Vui thì chú sẽ rên lên vui ơi là vui.

Chú quyết định dùng đến biện pháp không mấy khi dùng là a lô cho Vui. Văn hóa thư điện tử có cái hay là truyền đạt đầy đủ ý mà không cần phải nghe giọng của người đối thoại. Không cần phải lắng nghe hỏi han sức khỏe lương tâm thế nào. Nhưng bây giờ phải tạm từ giã văn hóa thư điện tử để sử dụng đến văn hóa điện thoại. A lô ai đấy. Chính người chủ động gọi đến lại bắt đầu bằng câu hách dịch và ngó ngán như vậy. Rất nhiều người gọi đến bắt đầu thiếu văn hóa như vậy. Tất nhiên chú thì không. Chú hăng giọng đề nghị xem câu đầu tiên nên đập thẳng vào vấn đề, bố ơi gửi tiền cho con đi, hay là hỏi han một lúc xem ở nhà thế nào rồi mới nhắc

chuyện tiền nong. Tín hiệu bình thường, kèm theo ngay câu leo lẻo của nhà mạng, số điện thoại này hiện không liên lạc được.

Cùng đường rồi. Chú đành giở sách cuối cùng là gọi điện thoại cho mẹ. Không bao giờ chú chàng nói chuyện tiền nong với mẹ. Vì thế cũng chẳng mấy khi viết thư cho mẹ. Mẹ có gửi thư thì mấy ngày sau chú mới trả lời, có khi quên luôn chẳng viết lại nữa. Càng không bao giờ gọi điện thoại cho mẹ. Mẹ chú có lần bảo mẹ đã mất con, con mình bây giờ là của xã hội rồi, của bạn bè nó rồi, chứ không còn là của mình nữa. Xác định sớm như vậy là hợp lý là phải chăng. Đừng có cậy cái quyền mình sinh ra con mà đòi thêm cái quyền sở hữu chúng, điều khiển sai bảo chúng. Gọi cho mẹ thì đường điện thoại thông. Mẹ ơi. sao con gửi cho bố ba cái thư trong mười ngày qua mà bố không trả lời. Ôi con ơi, bố biến đâu mất rồi, cơ quan người ta cũng đi tìm mà mẹ không biết trả lời ra sao. Biến à. Biến đi đâu. Làm gì có chuyện biến. Đi mất rồi. Cứ im im xách cái túi nhỏ mà ra khỏi nhà rồi.

Thôi, không lãng nhăng chuyện biến chuyện hiện nữa, Chú cắt ngay đề tài, chuyển sang chuyện khác. Mẹ gửi tiền cho con vậy. Ôi con ơi, mẹ có bao giờ dính vào chuyện tiền nong, trong nhà này gửi tiền là chuyện của hai bố con, mẹ cũng chẳng biết tài khoản của bố con ở đâu, không biết nơi bố con để tiền để vàng ở đâu. Đúng thật, mẹ chú không nói sai. Chú bảo mẹ gửi tiền là cũng nói cầu may hú họa vậy thôi. Nước non gì. Mong chờ gì.

Chú thôi nói chuyện điện thoại với mẹ. Không một câu an ủi. Mẹ con nhà này thế đấy. Có đàn bà nào như thế không, không nắm quyền quản lý tài chính kinh tế của gia đình. Có người mẹ nào như thế không, chẳng bao giờ tự tay gửi tiền cho con hoặc hỏi xem con tiêu pha sinh sống thế nào.

Chú tìm vào mạng. Cả một cái chợ giời thông tin ngồn ngàng bày bừa bùng nhùng. Tìm một tí ra ngay. Có đoạn buôn chuyện chát chít của một hội nào đó. Biết không, tin nội bộ chưa lọt ra ngoài đâu, ông Kỉnh ấy mà, cái ông xuất thân từ chiến sĩ lái xe Trường Sơn ấy mà, đột nhiên biến mất rồi. Bất ngờ thành linh đột ngột. Nghe nói có vụ bê bối gì đấy làm thất thoát của nhà nước cả nghìn tỉ, vài trăm triệu đô đấy, các cơ quan chức năng đang điều tra thì lão biến. Liệu có phát lệnh truy nã toàn quốc hay truy nã quốc tế hay không thì chưa biết, hồi sau sẽ rõ.

Bố ơi. Chú chàng thăm rên lên trong đầu. Theo đúng quán tính viết thư, sau câu bố ơi sẽ nhất thiết dẫn đến câu cuối cùng, bố nhớ gửi tiền cho con.

Nhưng bây giờ ông Kỉnh biến mất rồi, không thể kết thư bằng câu gửi tiền được nữa. Bố ơi. Chú thăm rên. Chết con rồi.

Bây giờ không phải là chuyện bố chết, bố em mới chết vì ung thư. Bây giờ đến lượt con chết.

Một câu phản biện vọt ngay ra. Chết bớt đi.

ĐỜI BIẾT MẤY CHUYẾN XE

Ông Kễnh đi khỏi nhà, đi khỏi Hà Nội bằng một chuyến bay đêm vào Sài Gòn. Ông hình dung mình đang bay trên tuyến đường xuyên Việt từ Bắc xuống Nam. Tuyến đường thời chiến tranh ông đã lái xe tải đi không biết bao nhiêu lần.

Thời ấy Kễnh còn lâu mới là kễnh. Thời ấy Kễnh khởi đầu mới chỉ là lính trơn, cũng chỉ bắt đầu từ lính bộ binh cuộc bộ, chứ chưa phải là lính lái xe. Đơn vị được một cô giao liên người dân tộc dẫn đường lên đánh một cái chốt của địch. Cứ điểm của chúng trên đỉnh núi, cứ thẳng hướng mà lên thì khó trèo, dốc dựng đứng chóng mặt, bám được dây leo đu lên thì nhích từng chút một, gót chân người ở trên ngang mắt người ở dưới. Gay go. Thế này lên gần đến nơi không kiệt sức thì cũng bị phát hiện, chúng nó đánh cho toi bời. Lúc này mới cần đến giao liên người dân tộc. Lũ làng phái đến một cô. Da ngăm ngăm, lông mày rậm, lông mi rậm. Sau này thành Kễnh, có nhiều chuyện đi thăm chính thức nước ngoài, ông mới nhớ lại cô mà thấy rằng cô có nét thổ dân Malaysia, thổ dân Mỹ Latinh, hoặc có nét người bản địa miền Nam nước Ý. Lúc ấy chỉ có thở phào vì cô vừa đến đã nói ngay, các anh không thể lên núi bằng đường thẳng như vậy được. Theo em. Nào thì theo em. Cô dẫn các anh đi đường vòng, theo đường xoáy tròn ốc mà lên, vừa đi tay vừa vung dao phạt đứt đám dây leo cản đường. Bộ đội cũng làm theo cô, cũng rút dao găm hoặc tháo lưỡi lê ra mà phạt. Lại nhớ chuyện người miền núi ngoài Bắc bảo đường đi chỉ một con dao quăng thôi, cứ tưởng ngắn, tưởng nói cho hình ảnh là chiều dài chỉ bằng con dao thôi, ai ngờ một con dao quăng tức là khi nào mỏi tay, đổi dao sang tay kia mới tính một quãng đường, mà đợi cho đến bao giờ anh Mèo ấy mới mỏi tay.

Theo đường xoáy tròn ốc đi lên. Theo em. Các anh theo em và các anh lên nhờ được cái đòn địch trên đỉnh núi. Lại còn bắn cháy luôn một chiếc trực thăng vừa đổ xuống tiếp tế quân lương vũ khí.

Xong trận, cô giao liên xuống núi rồi đi. Tưởng là khó có bao giờ gặp lại. Buôn làng cô ở lưng chừng núi bên kia. Lưng chừng. Và ngay bên kia. Nhưng mà trèo được qua chắc cũng mất cả ngày đi rừng. Biết khi nào mới gặp.

Ấy thế mà một hôm Kỉnh ta đang rình xiên cá dưới con suối bên đường thì gặp cô giao liên. Cô đứng bên đường, bao gạo năm chục cân quăng dưới chân. Làm sao vác được bao gạo này lên núi về cho lũ làng của cô được. Làng đang đói. Ngô khoai dự trữ đang kiệt dần trong ngày giáp hạt. Bắp non mới bắt đầu ra hoa trổ cò chưa đóng hạt. Cô đeo súng đang đi bên đường thì một chiếc xe tải chở lương thực đi qua. Anh bộ đội ơi, cho em bao gạo. Gặp được anh lái xe rộng rãi không ngần ngại. Cho luôn. Anh trèo lên thùng xe, ném xuống cho cô một bao. Rồi anh nhảy xuống đường. Khoan hãy đi em. Cho anh thơm em một cái. Cô che mặt, quay đi, chỉ chìa cho anh cái má. Hẹn gặp lại em nhé. Hẹn ngày chiến thắng.

Nhưng được bao gạo rồi mới không biết làm sao mà vác lên núi, vác về buôn làng. Chẳng xe tải nào có thể leo lên đến cổng Trời của cô được, đến quãng lưng chừng dốc Gãy Lưng kia cũng không. Kỉnh đứng lại cùng cô chờ một phép lạ. Bây giờ giá mà được hôn lên cái má kia nhỉ. Lại một xe tải nữa đi qua, dừng lại. Gì thế hai cô cậu. Kỉnh bảo anh cho em một bao gạo, đơn vị đang đói. Có một bao kia rồi còn gì. Bao ấy là của em này, em mang về cho lũ làng cũng đang đói. Lại một anh lái xe vui tính và xởi lởi. Một bao à, ừ thì một bao. Anh ra sau thùng xe, quăng xuống cho Kỉnh một bao rồi đi.

Còn lại hai người với hai bao gạo bên đường. Đi chẳng đi được, ở không ở được. Bà Hồ Xuân Hương sẽ ứng tác thành thơ, đi thì cũng dở ở không xong. Sao mình không tranh thủ lúc này hôn vào má em kia một cái. Thế mà vẫn không dám. Trong cái ba lô nhẹ bồng trên lưng có tấm ny lông che mưa mang sẵn để xiên được cá thì cho vào gói lại. Và có một thứ nữa, bây giờ mà cho em giao liên này xem thì em sẽ mừng rú lên. Nghĩ đi một chuyện khác, nghĩ lại vẫn nhớ về hai bao gạo dưới chân. Rồi Kỉnh nghĩ ra một cách. Bây giờ em cứ leo lên dốc Gãy Lưng trước đi, chờ anh ở đấy. Từ giờ đến chiều thế nào cũng có xe máy đi qua. Anh sẽ nhờ họ chở gạo lên cho em.

Không còn cách nào hơn.

Cô giao liên đi được hơn một tiếng, cổ vể đã đủ thời gian đến được dốc Gãy Lưng. Bất đồ một cái xe máy phi đến. Loại xe máy của quân địch, ta tịch thu được trong thị trấn vùng biên mà chúng vừa rút chạy. Lính ta dùng luôn xe máy để vận chuyển đồ thiết yếu cho đơn vị. Anh nuôi thì chở thực phẩm, anh kho thì chở nhu yếu phẩm, anh quân khí thì chở vũ khí. Anh

chàng này thì chở phía sau một rọ lợn, chắc anh ta là dân tiếp phẩm. Kềnh vừa vẩy vừa chạy ra chặn đường. Cứu đói đã đồng chí ơi. Anh kể vắn tắt chuyện hai bao gạo. Tháo ngay cái rọ lợn ra, ném xuống đường. Con lợn rống lên. Buộc thay vào đấy một bao gạo. Đốc này mỗi lần chỉ chở được một bao năm chục cân thôi. Đồng chí lên rồi quay xuống chở nốt cho tôi bao này nhé.

Dự tính là bao đầu tiên chở lên đỉnh dốc cho cô giao liên. Xong rồi chàng xe máy sẽ quay xuống chở giúp bao còn lại lên nốt. Từ trên đỉnh dốc anh sẽ về gọi anh em đơn vị ra sẽ bao gạo vào ba lô mang về.

Chàng xe máy hân hoan phóng xe xuống cười nói khanh khách. Xong rồi đồng chí ơi, em đã nhận được gạo. Vật làm tin đâu, Kềnh hỏi. Chẳng là lúc chia tay, Kềnh đã đưa cho cô giao liên cái khăn mặt của anh, dặn là khi có người chở xe máy lên, nhận được gạo rồi thì đưa cho anh ta cái khăn này mang xuống, coi như xác nhận. Chàng xe máy lại cười khanh khách. Đây khăn đây, quên làm sao được. Hai người khệ nệ khiêng bao gạo thứ hai đặt lên đuôi xe. Chàng xe máy đã làm phúc thì làm phúc cho trót. Anh ta trèo lên xe, vừa nâng chân phải lên định đạp máy cho nổ thì lại bỏ chân xuống. Anh ta quay sang Kềnh cười khanh khách. Thơm phết cậu ạ. Mình bảo cho thơm một cái, em e ấp quay nghiêng chìa má ra. Lại còn lấy chiếc khăn của cậu che mặt che mắt, chỉ để hở ra mỗi cái má nâu nâu hồng hồng. Khăn che mặt ăn thua gì. Tớ mới lừa lừa giật phắt được cái khăn ra, tớ hôn luôn một phát vào môi.

Bất ngờ đột ngột thành linh. Đúng như ngôn ngữ của thằng con trai Kềnh mấy chục năm sau vẫn nói. Thành linh Kềnh tung ngay một quả đám vào mặt gã xe máy. Gã bật tung lên văng ra khỏi cái xe. Cái xe đổ ập xuống đường. Kềnh cúi xuống ôm bao gạo dựng cái xe dậy, rồi tức tốc phóng ngay lên dốc. Anh chàng xe máy ngồi choáng váng giữa đường. Chẳng phải là gã không đánh lại được. Nhưng mà đang choáng.

Kềnh phi xe lên đến nơi. Em giao liên dân tộc vẫn đứng chờ. Mở dây buộc bao gạo, hất nó xuống đường, dựng lại cái xe máy. Xong bằng ấy thứ thì cái hừng hực trong người làm tăng can đảm. Lúc này Kềnh mới mở cái ba lô vẫn đeo trên lưng. Mở một cái gói giấy. Chìa cho cô. Của em đây.

Giàng ơi. Biết ngay mà, có cô nào trông thấy cái này mà chẳng thốt lên không kiềm chế nổi. Gái Kinh cũng thốt mà gái Thượng cũng thốt. Gái

Kính trời ơi, gái Thượng giàng ơi. Đây là thứ mà Kềnh mới nhặt được trong thị trấn vừa giải phóng. Cửa hàng vô chủ mở toang hoang ra. Lính đã bị nghiêm cấm nhặt nhanh hôi cửa. Nhưng thừa lúc không ai để ý, Kềnh đã nhặt được vài thứ nho nhỏ bóp chặt lại chỉ gọn trong lòng bàn tay. Thì một trong hai thứ ấy đây. Tặng em đây, Kềnh bảo.

Cô gái nhận, định dúm ngay vào trong cái gùi nhỏ đeo trên lưng. Không, em thử ngay xem nó có vừa không. Ở đây à. Không ở đây thì ở đâu, để anh cài giúp em.

Cái xu chiêng đẽm mút như hai cái bát úp. Một sản phẩm của tư bản đế quốc thu được trong thị trấn xa tít dưới kia. Bình thường, vào buôn làng, có thể đem đổi cái xu chiêng lấy hai con gà. Cái quần xi líp đổi được một con gà. Cuốn lịch bỏ túi bằng bàn tay có ảnh diễn viên Trà Giang, Tuệ Minh, Thụy Vân, Ngọc Lan, Kim Chi, Ái Vân đổi cho lính được một bao thuốc quân nhu, đổi cho dân tộc được cái đùi gà hoặc năm bắp ngô. Các chàng dân tộc đổi xong còn hít hà cái ảnh lịch, giàng ơi hần ăn chỉ mà đẹp dữ.

Để anh cài giúp em. Đúng là phải vòng tay ra sau cài cái khuy thì hơi khó. Chưa quen. Hai người lôi nhau vào bụi rậm để đeo thử cái xu chiêng cho cô. Nào thì xốc lại hai cái bát úp. Nào là cài khuy cài móc. Rồi thì tháo tuột ra. Chả cần xu chiêng với lại coóc xê. Mà cũng không chỉ thom má thom ngực ở phía trên.

Chuyện ấy được cô giao liên khai báo lại đầy đủ. Cô và Kênh bị làng lôi ra phạt vạ. Có đại diện của đơn vị Kênh cùng đến nhận trách nhiệm. Bụng cô đã lùm lùm ra. Già làng tra vấn, cô khai thật, người dân tộc không có giấu diếm cái gì. Mang bầu thì sinh thôi, thêm người là thêm cái phúc giàng cho, mẹ cô bảo với buôn làng. Ở thì phúc của giàng, nhưng việc của làng thì vẫn phải phạt. Bộ đội đi đâu không dắt trâu theo đấy, bộ đội không có trâu để nộp phạt, vậy bộ đội nộp một bao gạo ngang bằng một con trâu. Đơn vị anh cán rằng mang đến một bao gạo năm chục cân, thêm mười cân đậu xanh hiếm hoi từ Bắc mới chi viện vào. Nói cán rằng thì cũng quá, đồ đem nộp cho lũ làng của mình thôi, lũ làng lâu nay vẫn chi viện cho bộ đội con cá con gà con lợn, vẫn chỉ đường cho bộ đội đi đánh giặc ở vùng núi xung quanh. Lại thêm cái cậu Kênh gây ra tội, nhưng mà lâu nay nó đóng góp cho đơn vị rất tích cực. Nó vào thị trấn, thấy cái xe tải của quân địch bỏ lại, nó tấy máy trèo lên lái về, rồi từ đấy nó thành chiến sĩ lái xe của đơn vị, một chiếc xe tải của nó chuyên chở bằng sức cả trăm người. Giá mà không có cái bụng đội áo của cô giao liên, anh chàng chắc phải được đi báo công cấp trung đoàn.

Cái sân trước căn nhà sàn là nơi hội họp của buôn làng, người ta cấm cộc buộc con trâu. Con trâu là vật hoán đổi cho bao gạo. Nó là vật tế giàng để sau đó làm lộc của làng, làng ăn để xóa tội cho đứa con gái bị phạt vạ. Vùng này lũ làng không làm nhà rộng. Nhà hội họp chỉ là cái nhà sàn to rộng hơn nhà dân. Trước nhà có sân rộng để vui chơi nhảy múa hoặc để đâm trâu như hôm nay.

Hây hây hây. Đám con trai cỡi trần đóng khố cầm giáo mác vừa nhảy vừa đâm trâu. Chém nữa. Con trâu cứ cúi đầu như lựa thế tránh, cứ xoay vòng vòng để tránh nhưng nó đã bị buộc mũi vào cọc, tránh đi đâu được. Hây hây hây, lại nhảy nhót lại đâm lại chém. Thân mình con trâu tóe máu. Be bét. Rốt cục nó cũng trụ được một giờ đồng hồ. Nó gục xuống. Một người đàn ông tiến đến đâm một nhát kết liễu vào cổ nó. Hồn nó đã lìa khỏi xác. Giàng đã cho.

Ở trên hiên nhà, chỗ cầu thang đi lên, cô giao liên vẫn quỳ bên trái. Bà già làng ngồi giữa. Bên phải là anh chàng Kênh và đại đội trưởng ngồi xếp

bằng. Bộ đội không phải quỳ. Dù một bộ đội đang phải chịu lễ phạt vạ. Cô giao liên vẫn đang phải kể lại vụ việc. Cô vẫn chưa nhớ ra hết. Cô xin phép chạy về nhà để lấy cái ghi nhớ của cô. Rồi cô hồng hộc chạy trở lại. Tay ôm một cái bình nhỏ bằng đồng đã ngả màu xanh đen. Bản ghi nhớ của cô đây. Cô dốc ngược cái bình xuống mặt sàn. Một nắm ngô hạt tuôn ra.

Mỗi hạt ngô là một lần chàng nàng ôm ấp nhau. Có cả hạt vàng và hạt đen. Cô giao liên giải thích. Hạt đen là hai đứa chỉ ôm nhau, giống như hôm đầu tiên đưa nhau vào bụi rậm thử cái xu chiêng đó. Hạt vàng là hai đứa ôm nhau rồi đi vào người nhau. Nói cho rõ hơn cho lũ làng nghe đi. Giàng ơi, hạt đen là chỉ có hai cái ăn cơm nó gập nhau. Còn hạt vàng là hai cái đi đái nó gập nhau.

Bình ngô toàn hạt vàng, chỉ lóm đóm lác đác mấy hạt đen. Lũ làng không biết cái chuyện dưới xuôi có cô Tấm bị mẹ Cám trộn gạo với thóc bắt nhặt riêng ra, gạo ra trắng gạo, thóc ra trắng thóc. Ở trên cao này, nếu bắt cô mang bầu nhặt ngô thì quá dễ, chỉ nhón một cái đen ra trắng đen, vàng ra trắng vàng.

Đây là ý nghĩ lóe lên rất nhanh trong đầu Kỉnh. Kỉnh vẫn chưa thấy hết cái nghiêm trọng của vụ việc. Đại đội trưởng ngồi bên thì xấu hổ cảm tức đầy mình. Từ lâu nay anh ta đã ghét cái thằng dân thủ đô mồm miệng hoạt bát như tép nhảy, thấy gái là như mèo thấy mỡ. Tội hủ hóa ngu nghệ là tội nặng của bất cứ một người nào trong chế độ xã hội chủ nghĩa. Quân nhân thì tội càng nặng hơn. Đại đội trưởng đồng ý nhận lỗi với già làng, hứa sẽ giáo dục lính vi phạm, sẽ báo cáo sang quân pháp, có thể mở phiên tòa làm gương, có thể sẽ xử chiến sĩ này một cái án treo.

Cô giao liên bật khóc. Xin bộ đội đừng có treo anh ấy, anh ấy chết mất. Già làng cũng hắng giọng run run. Đừng có treo nó, nó làm thêm ra người, nó không có tội, tội là nó không chịu làm lễ với con gái trước khi ngủ thôi. Ăn cơm trước keng, Kỉnh nghĩ. Hủ hóa thông dân, đại đội trưởng nghĩ.

Hây hây hây. Đám đàn ông vẫn nhảy múa dưới sân xung quanh con trâu đang bị xả thịt. Họ chẳng nghe chẳng biết chuyện gì ở trên này.

Bất ngờ đột ngột thành linh. Ba chiếc trực thăng sầm sầm lao tới mà không ai kịp nhận ra. Chúng vừa bay vừa xả súng như vãi đạn xuống làng. Cả súng phun lửa. Kỉnh chỉ kịp lao sang vò lấy cô giao liên cùng lăn một

vòng rơi xuống gầm nhà sàn thì cái nhà tan tành. Anh lôi cô dậy chạy qua
khoảng sân đâm đầu vào một bụi rậm. Rồi cả hai cùng ngất đi.

Họ là hai người sống sót trong cả cái làng hơn năm chục nhân khẩu. Hủy diệt hoàn toàn. Cả làng còn sót lại có một người con gái. Vài chục trai tráng đã đi chiến đấu giờ không biết rải rác nơi đâu.

Nhà cháy. Cây đổ và cây cũng cháy. Người chết la liệt trên sân. Người già ở trong những căn nhà cháy thì cũng chết cháy. Xương thịt be bét. Mảnh da thịt tung tóe bắn lên cả những cành cây đen thui. Mắc lại đó.

Chàng lái xe và cô giao liên tỉnh lại. Sờ khắp người nhau để thấy không ai bị thương. Vùng ngay đây, phải ngay lập tức mang những xác người đi chôn. Chôn xong thì mới có thể rời làng mà đi. Hiếm còn cái xác nào nguyên vẹn phải khiêng. Chỗ này mảnh thân trên. Chỗ kia mảnh thân dưới. Chỗ khác cái chân. Chỗ nọ cái tay. Một tấm da, một mảnh xương sọ còn dính nguyên bộ tóc. Cứ thế mà suốt từ trưa đến tối. Quần quật kéo lôi, khiêng vác, thu gom, nhặt nhạnh, bốc xếp. Rồi đào hố. Có thể cô giao liên nhận ra được hình hài của đôi ba người, số còn lại hầu như không nhận ra được. Lũ làng của cô đây. Sống mỗi người mỗi nhà, chết mỗi người mỗi mồ, đây thì không được mỗi người mỗi mồ, cả đồng người chôn chung trong một cái mồ. Lũ làng ở đây cả. Chỉ có đại đội trưởng không biết bay đi đâu, không thấy một mảnh xương thịt nào dính một tí quân phục.

Hai người đào một cái hố to, đưa hết lũ làng xuống đó. Lửa rừng rực cháy trong những ngôi nhà soi cho họ quần quật mai táng suốt đêm. Hai người định đốt đuốc xuống núi luôn đêm ấy, nhưng lại sợ cầm đuốc đi đêm bị máy bay địch quay lại phát hiện được. Vùng giải phóng, nhưng địch trả thù, thỉnh thoảng vẫn đổ quân tràn sang lấn chiếm hoặc cho máy bay quay lại bắn phá. Trận hủy diệt làng là một vụ trả thù. Biết đâu chúng sẽ còn quay trở lại.

Đêm, hai người vào ngủ trong hang. An toàn hơn. Xử lý phần sót lại của mấy chục xác người, lại phải hùng hục đào huyệt, cả hai đều mệt mỏi rồi. Họ nằm vật xuống một tảng đá sâu trong hang. Đống lửa đốt lên bên cạnh. Cô giao liên nằm ôm cái bình đồng. Cô tìm thấy nó trong lúc thu nhặt xác người. Cái bình hơi bị móp một tí ở chỗ bầu phình ra. Vóc ngô vàng ngô đen tất nhiên đã tung tóe đi đâu hết rồi. Anh chàng ôm cô. Cô ôm cái bình. Ngọn lửa bên cạnh bập bùng.

Đêm ấy giá mà còn ngô thì cô đã bỏ thêm vào cái bình một hạt ngô vàng.

Sáng hôm sau, anh chàng đưa cô giao liên xuống núi về thị trấn, giao cho huyện đội. Cô đã mất toàn bộ lũ làng cha mẹ người thân. Từ nay cô chỉ còn huyện đội. Người ta sẽ giao cho cô một công việc gì đó ở huyện đội. Cũng coi như anh gửi cô lại đây với đứa con của anh trong bụng.

Đâu còn ai nghĩ đến việc kỷ luật anh chàng nữa. Đại đội trưởng hung hăng thành kiến nhất thì đã chết cùng với lũ làng. Đại đội phó là người đã bàn ngang, kỷ luật làm gì, nhưng đại đội trưởng không nghe, định lên chịu phạt vạ xong sẽ quay về xử lý. Giờ thì anh ta đã bay lượn đâu đó trên cánh rừng mà nhìn xuống đơn vị cũ. Thôi, đại đội phó xua đi, coi như cho qua một việc. Không cho qua cũng chẳng được. Công việc ngập đầu, địch đang rình mò cả trên trời lẫn dưới đất. Trên trời thì chúng sẽ cho máy bay lên thẳng hoặc phản lực tầm thấp đến bất cứ lúc nào. Dưới đất thì thám báo len lỏi trong rừng tìm cho ra chỗ ta đóng quân để báo cho máy bay đến bắn phá hoặc pháo dập. Lại phải nhờ đến cô giao liên bụng mang dạ chửa.

Cô dẫn một tiểu đội đi tuần tra trên đoạn đường đoàn xe ta sắp qua. Gặp năm chiến sĩ đi ngược trở lại. Chào hỏi đôi câu rồi ai đi đường này. Đi qua rồi mới nhớ năm anh lính này ai cũng có da có thịt, lại hồng hào. Bộ đội ta đang thiếu đói, mặt mày hốc hác da dẻ võ vàng. Giàng ơi, cô kêu lên, bọn nó là thám báo các anh ơi. Sao nhận ra thám báo được. Các anh có để ý không, bộ đội mình súng nào cũng lấp lưởi lê đầy đủ, còn súng của năm thằng đó đều tháo hết lưởi lê.

Một phát hiện sinh tử.

Tiểu đội lập tức lạng lẽ quay lại đuổi theo năm thằng kia. Chúng đã tạt vào trong rừng chứ không đi trên đường xe chạy như lúc này. Có thể chúng đang đánh tín hiệu về gọi máy bay đến dội bom xuống đoạn đường chúng vừa phát hiện được. Kịp thời, tiểu đội ta đã vây được chúng lại và diệt gọn năm thằng.

Thời chiến, không ai tính đếm được hết những chiến công như vậy. Chỉ một chiến công như của cô giao liên thực ra có thể được phong anh hùng. Chiến công của chiến sĩ lái xe như anh chỉ một đêm thôi cũng đáng được phong anh hùng. Một chuyến xe đầy hàng, anh chạy ban ngày chỉ dám chạy vận tốc mười cây số một giờ, chạy rì rì, đủ để con đường đất đỏ bụi đỏ không bay tung lên. Bụi đỏ tung mù lên là máy bay địch phát hiện được ngay, chúng đuổi theo ngay, dội bom xuống, phóng rốc két xuống, ném bom napan xuống. Ban đêm thì chạy xe không dám để nguyên cái đèn pha mà chạy. Đèn pha bật lên cũng không khác gì báo bọn máy bay rằng bố chúng

mày đang chạy đây. Anh phải làm đèn rùa. Mổ hai cái hộp sữa nước ra, bẻ cho nó cong cong như cái mu rùa. Che hai cái mu rùa ấy lên phía trên hai pha đèn đầu xe. Thế là hai cái đèn rùa vẫn cho anh nhìn thấy đường mà máy bay trên trời khó phát hiện.

Ấy thế, có lần đang chạy thì rơi mất cái mu rùa. Máy bay trên trời nó thấy. Nó đuổi sát sát, bắn sát sát. Anh cũng liều luôn một thể, đã vậy ông cũng chơi bài ngựa luôn, ông không dừng lại tắt máy tắt đèn, ông cũng phi hết tốc lực. Bom dội xuống chỉ mười mét phía sau chỗ anh phóng qua. Ùùùùùù. Rốc két nó phóng xuống chỉ mấy mét ngay đằng sau. Véééééé. Oàààààà. Có khi sức nổ như còn dúi thêm xe về đằng trước, đẩy nhanh vận tốc. Ngang đường có một hố bom tấn, đường kính phải cỡ dăm mét chứ không ít. Cùng đường rồi. Phanh xe khi vận tốc đang tối đa thế này chắc xe sẽ lật. Ngoặt tay lái sang trái thì đâm vào vách đá. Ngoặt sang phải thì lao xuống vực. Nhớ lại thì phân tích ra như vậy chứ lúc ấy chẳng kịp nghĩ. Chỉ có lao tới. Laaaaaao. Xe đâm sầm xuống hố bom. Chóp mắt đã trôi hết qua cái hố bom, dừng đứng đầu, vọt lên khỏi hố bom lao như tên bắn. Thần kỳ. Lao qua cả cái hố bom. Bom với tên lửa vẫn cứ ùng oàng veo véo đằng sau. Lại chạy, cho đến khi căng mắt thấy phía trước có một cái hầm xe. Lao ngay vào đó. Cái hầm hầm ếch, cả một tầng đất đã che lấp trên đầu, không còn thấy xe thấy ánh đèn đâu nữa. Thẳng trên trời bỗng nhiên thấy tối mù, chẳng biết xe biến đi đâu. Có khi cái xe lao xuống vực rồi cũng nên. Nó quần qua đảo lại một lát rồi cũng phải biến.

Chỉ một đêm như vậy có thể phong anh hùng được hay không. Đây là câu hỏi của hàng chục năm sau này. Chắc khó có ai nghe chuyện mà không gật đầu tán thành. Nhưng tiêu chuẩn ấy mà phong thì phong cho tất cả chiến sĩ lái xe ngày ấy. Phong tất thì cũng phải phong, đúng không nhỉ.

Anh chàng chui ra khỏi buồng lái. Chui ra cùng anh là một cô nàng. Lại là gái. Anh chàng này không đi đâu mà không cho gái lên xe, khi thì trong cabin, lúc thì sau thùng xe tải. Cái tội nợ ấy chết cũng không chừa. Lần này là một cô quân lương của tiểu đoàn. Bộ phận cung ứng lương thực thực phẩm. Cô xin đi nhờ về trung đoàn bộ. Có việc thật, nhưng cô không đi nhờ xe người khác mà nhờ xe anh là cả một điều bí ẩn. Là chủ ý của cô. Các cô vẫn đồn nhau là anh chàng này đã làm cho một cô dân tộc ôm về huyện đội một cái bình đồng đựng đầy ngô hạt. Lại đồn thêm là cái ấy của anh chàng phải cỡ gang tay đàn ông. Nó dai huyền dài.

Cô quân lương chẳng qua lắm điều thích đùa chuyện. Cô tò mò thử tí xem sao. Chỉ cần nhìn thấy tận mắt, chỉ nhìn thôi, về tiểu đoàn có cái mà kể với chị em. Cô ra khỏi buồng lái, luồn quần theo sau anh chàng. Dừng ở đây thôi, anh bảo, bây giờ mà đi tiếp nó bắn cho nát bét. Anh bảo cô bấm đèn pin cho anh chui vào gầm. Rồi anh xoay qua xoay lại dùng tay vặn hai con ốc. Hai con ốc bắt vít vào bình xăng. Tháo bình xăng ra. Để bình xăng cùng với xe, chẳng may máy bay nó bắn trúng thì xe cháy như bó đuốc, có khi cháy thành vạ lây cho cả đoàn xe. Nếu xe không đi theo đoàn thì đám cháy lan ra cả một khoảng rộng, càng soi rõ con đường cho trên trời nó thấy, càng chết. Tháo bình xăng đã thành thói quen của anh khi dừng xe. Hai con ốc bị vặn bị xoắn nhiều quá, nó sáng trắng cả ra, trong khi cái bình xăng han gỉ đen kịt.

Không xa lẽ đường có một dòng suối. Suối chạy dọc theo đường suốt từ trên chỗ máy bay bắt đầu đuổi xuống đến đây, cũng phải vài ba chục cây số. Trong đêm tối thế này mà biết có suối là nhờ tai. Suối nhỏ thôi, không rào rào mà chỉ róc rách. Đây, róc ra róc rách. Gần như là suối cạn. Cô quân lương lại soi đường cho anh xe đi xuống suối. Họ bỏ bình xăng phía trên một tảng đá to không gần con suối.

Có lần anh để bình xăng bên suối, thằng máy bay chẳng biết ăn may thế nào, nó bắn hú họa mà trúng bình xăng. Xăng tràn ra đầy mặt nước, nước đầy xăng cháy bùng bùng trôi dọc theo cả một dòng suối. Một dòng suối lửa. Sáng như ban ngày. Trận ấy tí nữa thì toi.

Hai người xuống suối tắm rửa. Cô quân lương bảo anh tắm trước đi. Ừ thì trước. Anh cũng không hỏi tại sao hai người không cùng xuống tắm một thể cho nhanh. Cứ như là một người tắm một người canh gác vậy. Nhưng cô đâu có canh gác. Chẳng hề nghĩ lại có địch hay thám báo lúc này. Cô có ý của cô. Anh xe cởi quần áo nhảy xuống suối. Chỗ sâu nhất cũng chỉ đến thắt lưng. Nước lại hiền hòa rì rào, không xô không đẩy khiến người phải trôi đi. Đàn ông tắm bao giờ cũng nhanh, cứ như chỉ nhúng mình một cái, chỉ tráng qua người một lớp nước. Xong. Đến lượt cô xuống suối. Cô dặn trước. Không được bật đèn pin nhé. Ừ thì không bật. Thế mới yên tâm mà cởi hết quần áo ra, đỡ phải giặt, đêm còn có quần áo khô mà đi tiếp. Cô vừa tắm vừa nghĩ tí nữa có cách nào để được xem cái vật đồn đại của anh chàng, có đúng là nó thực sự dai huyền dài. Cô lại tiếc. Giá mà lúc này anh chàng từ dưới suối lên, cô bấm đèn pin thì có phải đã rõ thực hư rồi hay không.

Cô lên bờ. Trong bóng đêm mà chạy hơi lom khom về chỗ để quần áo. Vẫn là phản ứng bản năng dù không ai có thể nhìn thấy. Hóa ra bản năng không thừa. Một luồng đèn phóng ra chụp lên người cô sáng rực. Tách một cái. Úi, cô đưa vội hai tay che xuống một điểm dưới. Nhưng lại lộ hai điểm trên. Cô ngồi thụp xuống, hai chân khếp chặt che được cả bên dưới, hai đầu gối che được cả bên trên. Anh xe cười khanh khách. Đồng đội ơi, anh kêu lên. Anh quay ngược cái đèn pin chiếu vào người mình. Hóa ra này giờ anh chàng chưa mặc lại quần áo. Vẫn trần trụi nong nong. Mà cũng chẳng thém lấy tay che đây, cứ ưỡn ngực ra, ưỡn cả phần dưới ra.

Quả là tiếng lành đồn xa. Đầu óc đang rối bời mà cô quân lương vẫn nghĩ ra được rằng đây không phải là chuyện lành hay dữ. Quả là danh bất hư truyền. Danh giá gì ở chỗ này. Chỉ là cái tiếng tăm đồn thổi không hề sai. Cái vật kia lỏng thông thả xuống đến nửa bắp đùi của anh chàng. Cứ như anh chàng đã biết rõ chủ ý trong đầu cô. Cô muốn xem. Đã muốn thì cho xem. Anh chàng lao ngay đến vỗ lấy cô quân lương. Lúc ấy anh ta mới tắt đèn pin.

Cô quân lương không ngờ đến cơ sự ấy. Cô đã tính toán trước khi đi nhờ xe anh là có dịp chỉ cần nhìn một cái. Bây giờ đã nhìn thấy rồi. Không nên đi xa hơn. Nhưng sự việc không như cô tính. Anh xe đã dẫn cô xuống bên bờ suối. Suối rì rào an ủi vỗ về. Cô quân lương lặn người sang thành nằm nghiêng để tránh cái đèn trực diện từ trên xuống của người đàn ông. Cô với tay lấy được cái đèn pin. Giá phải người khác thì đã dùng ngay cái đèn pin ấy đập vào mặt vào đầu anh xe. Cái đèn thành vũ khí. Cô không đập. Một tay cầm đèn pin, một tay cô đẩy ngực anh xe ra không cho nó ép sát vào. Cô bật đèn. Để em xem, để em xem. Cô bảo.

Bây giờ anh xe mới hiểu. Anh buông cô ra và ngồi thẳng dậy trước luồng đèn. Muốn xem à. Ừ thì cho xem.

Được một lúc ánh sáng mờ dần mờ dần. Pin đang cạn. Cái bóng đèn nhỏ như đầu ngón tay không còn sáng trắng mà chuyển sang đùng đục màu đỏ. Đỏ. Như là nó cũng biết đỏ mặt ngượng ngùng. Cô quân lương tắt đèn đi. Đèn tắt thì anh xe lao đến ôm lấy cô. Cô cũng không chống cự nữa. Cũng không đòi bật đèn lên xem lần nữa. Con suối ngay bên cạnh vẫn rì rầm vỗ về.

Chẳng ai tính trước được cho ai những ngã rẽ cuộc đời. Anh đi lính bộ binh rồi lại chuyển sang làm lính xế. Làm lính xế chạy xe tải chở hàng chở lính rồi có ngày chuyển sang chạy xe chở văn công quân khu. Chạy xe quân đội mãi rồi lại chuyển ngành sang chạy xe dân sự. Tưởng cứ làm tài xế suốt đời, rồi có ngày được đi học hàm thụ tại chức, đi làm công tác đoàn thanh niên, rồi cứ thế mà lên, rốt cục thành ông Kềnh. Một cuộc đời phấn đấu không ngừng nghỉ, thăng tiến cũng không ngừng nghỉ. Chỉ một đêm chạy xe điên cuồng mà không để máy bay địch bắn cháy xe cũng đủ là anh hùng. Anh phải hàng chục lần anh hùng mới phải.

Ta đang nói chuyện cái thời Kềnh chưa phải là Kềnh. Sau giải phóng Sài Gòn, anh chàng được điều sang lái xe cho một đoàn văn công xung kích của quân khu. Các em văn công môi hồng má đỏ ríu ra ríu rít. Gì chứ muốn thơm vào má là thơm được ngay. Má văn công mộng bộ đội. Mộng bộ đội dễ dàng, tiện chỗ bụi cây hòn gạch đâu cũng ngồi được. Má văn công dễ dàng, ai thơm vào đấy cũng xong, bất cứ lúc nào chỗ nào cũng xong. Mấy anh diễn viên đóng cặp hoặc song ca trên sân khấu chỉ mang tiếng là kịch giả tình thật. Hát múa đóng kịch cầm cái tay ôm cái eo mắt lúng liếng đưa đẩy. Chỉ vậy thôi. Mang tiếng thôi. Cái má văn công ấy chủ yếu là dành cho mấy anh phụ động khuôn vác trong đoàn hoặc cho mấy anh xe mấy anh quân lương quân khí quân pháp trung đoàn sư đoàn, thậm chí cho đám lính tráng trong các đơn vị.

Anh xe bây giờ chở văn công, loại xe ca chở khách mới lấy được trong vùng giải phóng. Anh xe bây giờ không phải chạy đường núi mà vì vu đồng bằng. Đi biểu diễn cho các chiến sĩ quần áo còn chưa hết mùi thuốc súng. Biểu diễn cho đồng bào vùng mới giải phóng quần áo còn chưa hết mùi nước hoa mỹ phẩm đế quốc thực dân. Con gái họ thơm thì thơm nhưng toàn thơm mùi hóa chất chứ không phải thơm da thơm thịt tự nhiên, không phải thơm mùi lá bưởi lá sả lá bồ kết. Anh thích tất cả các cô trong đoàn, cô nào anh cũng đánh mắt trai lơ buông lời ong bướm. Nhưng thâm tâm anh kết nhất cô múa chính xô lô ít. Xe dừng, có đủ chân đủ tay là anh xách hộ túi đồ va li cho bất cứ em nào, nhưng trước hết đặc biệt lưu tâm xách cho em múa chính. Anh vừa cúi người định nhắc cái tay cầm va li của em lên thì đã có một bàn tay đàn ông gạt ngang xách trước. Bàn tay của đoàn phó chính

trị. Đoàn phó cấp thượng úy chức vụ tương đương xê phó. Anh ta không thích được gọi là đoàn phó mà thích gọi đại đội phó. Quán tính từ hồi ở đơn vị lính chiến chưa hết. Đoàn văn công xung kích thiếu lãnh đạo nên trên điều anh ta từ đơn vị bộ binh lính chiến sang. Chỉ huy văn công như chỉ huy lính chiến. Đoàn văn công cũng được coi như lính xung kích. Xê phó chính trị quê đồng bằng Bắc Bộ, giảng chính trị vẫn e lờ e nờ lẫn lộn nhưng không bao giờ nhận mình lói ngọng. Ngày tập đêm diễn. Trước mỗi buổi tập, xê phó bao giờ cũng giảng chính trị ít nhất một tiếng đồng hồ. Các đồng chí phải biết rằng chiến tranh chưa kết thúc. Mới chỉ có im tiếng súng. Nhưng còn một cuộc chiến tranh khác vẫn tiếp diễn. Đó là cuộc đấu tranh giai cấp, không chỉ trong phạm vi một đất nước mà trên toàn thế giới. Đúng lúc có hai con chim sẻ đuổi nhau bay vào phòng. Chúng vào qua cửa sổ. Phó đoàn hét, đóng cửa sổ lại. Một cái cửa sổ đóng lại. Phó đoàn lại hét, đóng hết cửa sổ, đóng cửa ra vào lại. Đóng hết. Hai con chim cứ bay vụt qua mặt người này lại bỗng lên trên đầu người khác. Chúng cũng hoảng vì vài chục con người cứ vung tay nhảy lên la hét. Chúng đập cánh loạn xạ có lúc sa cả xuống đất. Chim sa cá nhảy, diêm không phải là lành. Cuối cùng một cậu nhạc công ghi ta và một diễn viên múa nhảy lên vồ được hai con chim. Chắc là họ định mang chúng ra ngoài thả. Phó đoàn bảo, đưa cho tôi. Anh ta lấy một cái túi ny lông, bỏ hai con chim vào, xoắn chặt miệng túi lại. Bảo, chim sẻ rán nhấm rượu phải biết.

Bài giảng triển miên ngày này sang ngày khác. Không còn đạn nổ, không còn viên đạn đồng, nhưng lại xuất hiện những viên đạn bọc đường. Ngọt ngào thế nhưng nổ vào tim vào óc của các đồng chí. Ngọt ngào thế nhưng các đồng chí đã thấy chưa, chính quyền cũ để lại trên đất miền Nam hai triệu người nghiện xì ke ma túy và gần một triệu gái điếm. Con gái nó thơm nhưng là xúc nước thơm hóa chất, tóc nó đen nhánh nhưng là đen hóa chất, tóc nhuộm. Giả tạo hết. Như cái con bán gạo ở chợ các đồng chí có thấy không, nó bị tim la giang mai, khắp người nó lở loét, hai cánh tay nó bốc gạo cũng đầy những vết tím bầm lở loét đang rỉ nước. Chúng ta còn phải tiếp tục cuộc chiến đấu dọn dẹp hậu quả mà đế quốc tay sai để lại.

Ở trên đã nói là anh xe thích cô múa chính. Nhưng hễ anh lảng vảng gần cô để tìm cách xách giúp cái túi hay đưa cô túi kẹo là đoàn phó lại xông ngay đến. Cứ như đuổi gà vào mỏ thóc sân nhà anh ta. Anh xe cầm túi kẹo tần ngần nhìn theo thì một bóng người tạt ngang giật lấy túi kẹo. Buông lại một câu, không nước non gì đâu. Anh đi theo. Thì hóa ra đó là cô đơn ca,

chuyên hát mấy bài tử Câu hò bên bến Hiền Lương, Hà Nội Huế Sài Gòn, sau giải phóng thì có thêm mấy bài Mùa xuân trên thành phố Hồ Chí Minh, Nhịp cầu nối những bờ vui. Có giật túi kẹo của anh, anh cho luôn, cũng không đi theo đòi nữa. Thóc nuôi gà, không gà này thì gà khác, thóc ấy không bao giờ thiệt.

Quan hệ tam giác cứ thế mà thành tứ giác. Anh xe lẳng vẳng quanh cô múa thì bị đoàn phó xông đến xua đi. Cả ba người lại không thoát được cặp mắt quan sát của cô đơn ca. Người thứ tư. Cô đơn ca khi mang đến cho anh xe cái bánh, khi quả ổi quá cam. Như là chăm sóc như là an ủi. Các em văn công ở đoạn đầu đời bao giờ cũng mê lái xe, lấy lái xe. Lái xe nó vui tính, mồm miệng nó hoạt bát, tán tỉnh nó bài bản, nó có cái xe vì vu chỗ này chỗ khác có điều kiện mang về cho chút thực phẩm chút mỹ phẩm hàng tiêu dùng. Lúc cần nó lấy xe tranh thủ đưa em đi tụt tạt chỗ này chỗ khác. Nhìn chung trong một đoàn văn công, lái xe là anh có lợi thế với các em văn công. Thế là cầm tay, thế là ôm, thế là cưới. Cưới nhau dăm bảy năm rồi, em văn công mới gặp một anh vừa dầm vừa giề, vừa giàu vừa già, quan trọng là anh có thể cho em một đời sống sung túc thừa thãi. Lúc ấy em mới nghĩ đến chuyện thay chồng, đổi anh xe lấy anh dầm.

Hiện tại thì anh xe đang là điểm ngắm của các em văn công, là mị chính cánh trong đoàn. Anh thừa hiểu không phải cô múa không thích anh, nhưng cô bị đoàn phó kèm sát quá, phải ăn ở như vợ chồng với anh ta. Chỉ trừ giờ giảng chính trị, còn thì trước và sau mỗi đêm biểu diễn, cô múa phải kè kè ở cùng phòng với đoàn phó. Đoàn trưởng chỉ là một anh nhạc công đàn bầu được đề bạt lên, không có thành tích lính chiến như đoàn phó, đàn bầu không độ được với súng ống. Làm đoàn phó một đoàn văn công thời bình mà bên hông vẫn lủng lẳng cái bao da súng lục. Đoàn trưởng đành làm ngơ cái chuyện đoàn phó giữ riêng cô múa chính trong phòng anh ta.

Tay này phải tôi trị mới xong. Một hôm cô đơn ca bảo anh. Cô kể rằng cô và đoàn phó đều là dân miền Nam tập kết năm năm tư. 1954 ra đến miền Bắc, được gọi là dân miền đù. Dân Bắc chửi nhau đêch mẹ đêch cha thì dân miền Nam chửi là đù mẹ đù cha. Đám con nít ra học trường miền Nam ở Hải Phòng, được thầy cô miền Bắc bà con miền Bắc rất thương, cho quà cho bánh trái. Mỗi đứa được phát quần áo giày dép chăn bông hoa. Bọn con gái chỉ mỗi tội hay khóc, nhớ nhà nhớ cha mẹ ở lại miền Nam. Bên trường

con trai thì hung hăng uỳnh lộn. Nhận được giày dép thì đem bán lấy tiền ăn quà. Được phát giày dép bổ sung lại đem bán.

Chính là tay đoàn phó này ở bên trường con trai, ngồi trong đám học sinh xem liên hoan văn nghệ của các trường. Cô đơn ca lúc ấy mười sáu tuổi, thiếu nữ mới lớn, giọng trong vắt. Cô đang đứng trên sân khấu hát, Miền Nam em dừa nhiều, miền Nam em dứa nhiều, miền Nam em xoài thơm, miền Nam em khoai bùi... Cô nhìn xuống thấy một thằng nhìn lên cười đều. Không quan trọng cái cười đều mà là con mắt nó hơi khác thường. Nó hơi lác. Ca sĩ đứng trên sân khấu mà nhìn thấy được một người mắt lác dưới đám khán giả thì phải kìm nén lắm mới không lạc giọng nghẹn giọng, kìm tắt mới nén được một tiếng cười. Cô đang định lướt mắt nhìn ra chỗ khác, không nhìn thằng lác cười đều nữa để khỏi bị phân tán thì cô thấy nó vung tay lên. Chiếc dép nó ném thẳng về phía cô đang hát. Nó muốn gây ra một vụ chộc què gây cười cái chơi. Nếu nó nghĩ nó là cao thủ thì nó không biết cô là cao nhân. Cô đưa tay bắt được chiếc dép và chẳng cần giữ ý tứ như một ca sĩ chuyên nghiệp, ca sĩ thẳng cánh nhằm thằng lác mà ném trả. Chiếc dép trúng đỉnh đầu. Thằng kia choáng váng. Khán giả cười rộ lên. Cô bình tĩnh hát hết bài rồi mới đi vào cánh gà, tư thế sẵn sàng chờ thằng lác lên gây hấn để tấn cho nó một trận.

Thằng ấy không lên. Nó tránh cô. Nó thừa biết ba của cô là một ông trung tá có súng ngắn rất oai. Tập kết ra Bắc, ba cô ới chuyến tàu sau, phải mấy năm sau ba cô mới tìm được ra cô. Ngày nghỉ ba má miền Nam đến các trường tìm con. Cái sân trường thành nơi người lớn đi tìm trẻ con hỏi han, trẻ con đi tìm người lớn hỏi han. Một chú bộ đội hỏi cháu nào người Quy Nhơn, cháu nào người Quy Nhơn. Giọng Nam Trung Bộ mà ngôn từ pha Bắc. Cô bé mười tuổi nghe loáng thoáng bèn dậm bô tới. Có cháu đây. Chú bộ đội hỏi cháu tên gì, nhà cháu mấy người, tên ba má là gì, tên anh trai là gì. Cô bé trả lời vanh vách. Chú bộ đội quỳ xuống ôm lấy cô. Trời đất ơi, ba là ba của con đây, ba đi tìm con ba năm nay, vào cả Nghệ An Thanh Hóa tìm con. Hai cha con ôm nhau khóc.

Lúc ấy cô bé thoáng nhìn thấy một thằng trạc tuổi mình lượn lờ gần đấy. Mắt nó gườm gườm. Cái gườm gườm của người lác. Nhớ ra rồi. Thì ra thằng này hận cô từ ngày ấy. Chắc là nó không tìm được ba má anh chị.

Trường miền Nam hầu như đến năm sáu lăm thì giải thể. Dứa bé nhất lúc ấy cũng đã hết phổ thông. Thằng lác đi học sĩ quan rồi xung phong vào

chiến trường. Từ đó cô không biết tin tức gì của nó. Cô vào trường âm nhạc Hà Nội, học sơ cấp ba năm, tốt nghiệp thì xung phong đi chiến trường B luôn. Trở lại miền Nam chiến đấu. Ở đây còn có mẹ cô với một đứa em trai một đứa em gái. Biết đâu cô sẽ sớm gặp lại. Cô đi cũng còn một lý do, cô mới qua sơ cấp thanh nhạc, mà lên trung cấp đại học thì phải thêm gần chục năm nữa. Ngay cả người tốt nghiệp đại học cũng không hẳn sẽ được lên sân khấu lớn, không hẳn sẽ được thu thanh trên đài. Sân khấu âm nhạc Hà Nội không có chỗ cho một cô sơ cấp thanh nhạc.

Cô đơn ca tâm sự. Cô trần tình. Cô mở lòng ra với anh xe. Họ đang ngồi trên bờ một con sông, từ trên bãi ngô mà nhìn xuống dòng nước trong vắt. Bản tính gái gú, anh tiện tay ôm vai cô như an ủi. Chỉ chờ có thế, cô ngả đầu lên vai anh, mắt hơi nhắm lại. Cô chờ. Chờ một hành động chủ động từ phía anh. Nhưng bất chợt anh xe buông tay ra đứng dậy. Về thôi, sắp đến giờ chính trị rồi. Trời đất ơi, ngày nào cô chẳng nghe cái tay đoàn phó ấy giảng bài. Đời cô sao cứ dính với cái thằng lác từ thời ở trường miền Nam đến vậy. Rồi cô quay ra hận anh xe. Trai Bắc cao lớn trắng nõn trắng nà thế kia, thế mà cứ theo đuổi cái con múa kẹp díp với thằng đoàn phó làm gì. Về à. Về để mà luẩn quẩn tuyệt vọng bên cạnh con múa đó à.

Cô hận anh xe. Cô đã trải lòng ra đến vậy. Anh ta đã tỏ ra xúc động đến vậy, lẽ ra phải biến xúc động thành tình thương thì anh lại lảng đi. Lảng xa cô. Anh chỉ muốn đến với con múa kia. Cô hận. Cô nghĩ ra một cách để giành giật được anh.

Chiều tà, sau buổi diễn tập, anh em được tự do, ai đi đâu thì đi cho đến năm giờ ba mươi về ăn cơm theo kèng rồi chuẩn bị bảy giờ ba mươi mở màn. Sân khấu ngoài trời dựng ở quảng trường trung tâm thị xã. Cô đơn ca đêm nay sẽ hát bài Mùa xuân trên quê hương và Đường tàu mùa xuân cùng tập múa. Bây giờ nghỉ, cô không đi lang thang bát phố mà đến phòng anh xe. Anh xe đang định rủ mấy em văn công đi loanh quanh phố xá. Anh rủ cô đi cùng. Tôi không đi. Cô lạnh nhạt nói. Hôm nay có dí súng vào người, có đạn bắn ngang tai tôi cũng không đi. Cô cứng cỏi nói. Anh xe hơi ngạc nhiên trước sự chuyển giọng của cô. Sao lại súng ống đạn pháo vào lúc này.

Anh thoáng nhớ truyền thuyết về cô vốn dĩ cả đoàn đều biết. Sau Hiệp định Paris đầu năm bảy ba, ranh giới quân ta và quân tay sai Mỹ có khi chỉ là gang tấc. Bên này bãi mía là vùng giải phóng, bên kia hàng rào dây thép gai là vùng địch. Có khi chúng cho quân sang lấn đất của ta, ta đẩy chúng bật trở lại. Cứ thế mà giằng qua giằng lại như kéo co. Đoàn văn công đến hát múa cho vùng giải phóng của ta, ngay chỗ ranh giới giữa hai bên. Hát cho bên ta nghe nhưng cũng là hát cho lính tráng bên địch nghe. Một công đôi việc. Động viên cổ vũ tinh thần chiến đấu cho quân ta nhưng cũng là địch vận, tức là vận động chuyển biến tinh thần lính tráng bên kia. Cô đơn ca lại hát bài tử của mình. Cô cầm cái loa tay, hướng sang phía bên kia hàng rào mà hát. Thuyền ơi có nhớ bến chăng, bến thì một dạ khăng khăng đợi thuyền, nhấn ai luôn giữ câu nguyên, trong con bão tố vững bền lòng son, ơi cầu hò chiều nay, sao nghe nặng tình ai, hay là anh bên ấy trong phút giây nhớ nhung trào sôi, tình này ta xây đắp nên thủy chung không bao giờ phai.

Lính bên này lẫn lính bên kia chờ cả người ra, mê mẩn cả ra. Đang thông thượt cả chân tay ra thì đoàng một cái. Một viên đạn bắn từ bên kia sang, sượt qua tai cô. Một thằng sĩ quan dù mẹ dù cha đồng thời vẩy một phát súng ngắn. Cô tỉnh như không. Coi như muỗi. Vo ve bên tai mà thôi. Phía bên kia có tiếng la ó của đám lính đang yên lặng nghe hát phản đối viên sĩ quan phá đám. Bên này cô vẫn coi như không, vẫn hát tiếp lời hai. Trông qua rặng Trường Sơn, miền quê xa tít chân trời... Đến đó thì tự nhiên nổi điên. Không thể giải thích nổi cơn điên bất ngờ thành linh đột ngột. Cô quăng cái loa tay xuống, giật lấy khẩu tiểu liên của anh bộ đội đứng bên

cạnh. Cô xả luôn một băng sang bên kia. Bắn chỉ thiên thôi. Cho hả cơn điên. Thế là cả đôi bên cùng rú rít náo loạn. Đạn bắn qua bắn lại. Tan luôn một cuộc biểu diễn.

Không ai lấy làm lạ tính nết cô ca sĩ. Trước đó, đơn vị văn công xung kích đến hát cho một đại đội vừa từ một cao điểm rút xuống. Định cho trực thăng thả quân xuống đỉnh núi, đánh bật quân ta khỏi cao điểm. Cả một đại đội gần trăm người chỉ còn bảy người sống sót trở về. Coi như xóa sổ một đại đội. Cô đơn ca đến hát cho bảy người sống sót nghe, toàn những bài hành khúc. Cuộc đời vẫn đẹp sao tình yêu vẫn đẹp sao, dù đạn bom man rợ thét gào, dù thân thể thiên nhiên mang đầy thương tích, dù xa cách hai ngả đường chiến dịch, ta vẫn còn chung nhau một ánh trăng ngàn, một tiếng chim ngân, một làn gió biển, một sớm mai xuân trước căn hầm dã chiến, thấy trời xanh xao xuyên ở trên đầu, ta vẫn thắm hái hoa tặng nhau.

Cô cứ hát, hết bài này sang bài khác, tay đơm lại cái cúc áo bị mất cho một anh, vá một miếng rách trên chiếc quần của anh khác. Các anh nhận cô làm chị. Các anh đều mới mười bảy mười tám, vừa mới vào chiến trường. Cô hơn hẳn họ dăm ba tuổi, gọi chị cũng được. Rồi đơn vị thành lập đại đội mới, họ đề nghị lấy tên cô đặt thành tên cho tiểu đội sống sót. Một số đơn vị trên chiến trường cùng đã lấy tên văn công xung kích như thế.

Lúc này, nghe cô đơn ca chuyển giọng cứng rắn lạnh khô, anh xe tự nhiên nhớ lại những giai thoại về cô. Không sai, cô mò vào phòng anh lúc này không phải để lời lẽ ngon ngọt. Cô không loanh quanh mất thì giờ nữa. Cô rút trong túi ra một quả lựu đạn. Cô đặt quả lựu đạn lên mặt bàn, trong tầm tay của cô, xa tầm tay của anh. Cô bảo cô đã tính kỹ rồi. Cô thương anh, người miền Nam không nói yêu mà nói thương. Cô thương anh, nhưng biết anh hồng có thương cô. Anh mới hai mươi, nồn nà dễ thương, em nào cũng thích, còn cô hơn anh chín tuổi, anh toàn gọi cô bằng chị, anh không chịu nhìn cô ôm cô hun cô. Anh chỉ nhìn cái con đĩ múa kia. Nó đã là của trăm thằng, trước khi thằng phó lác về đoàn và cột chặt nó vô. Anh quên nó đi, quên con điểm thúí ấy đi, anh hãy nhìn cô. Hãy thương cô.

Quả lựu đạn này là để dành cho anh và cô, nếu anh dứt khoát rằng anh không thương cô. Ồ không, đàn ông như anh không cần phải cưỡng ép. Không thích không có nghĩa là không thể ôm hôn ve vuốt. Mèo trắng cũng như mèo đen. Vuốt ve ôm ấp thì như nhau mà thôi. Nhưng anh chưa kịp bày tỏ sự sẵn sàng thì cô cầm quả lựu đạn lên, cô giật phắt cái kíp nổ ném ra

ngoài cửa sổ. Cô bấm ngón tay vào để giữ cho nó không nổ. Nào, anh chọn đi.

Anh xe bắt đầu run. Anh biết lúc này chỉ một cử chỉ trái ý, chỉ một câu ậm ờ trì hoãn thì anh tan xác. Cô cũng tan xác, tất nhiên. Bản năng sống khiến anh có hơi run cũng phải ôm lấy cô. Vuốt ve xoa dịu. Quá dễ. Anh đưa tay khắp người cô từ trên xuống dưới. Quá dễ. Anh hun cô. Quá dễ. Anh ngả cô ra giường. Quá dễ. Cánh tay phải của cô vẫn duỗi ra, cứng đờ đờ như một thanh củi. Tay ấy đang giữ quả lựu đạn. Bây giờ cô mà phê, cô làm rơi quả lựu đạn xuống đất thì cả hai đều đi tong. Không làm rơi, chỉ cần cô lơ lửng ngón tay thì cũng tan xương. Vuốt ve ôm hôn mà đầu vẫn nghĩ đến quả lựu đạn thì vẫn còn được. Nhưng ai mà làm ăn gì nổi khi người đàn bà vẫn nắm khư khư quả lựu đạn như thế kia.

Anh xe thì thầm vào tai cô đơn ca. Không thì thầm lời yêu lời thương mà là một giải pháp. Bây giờ chúng mình ra tìm cái chốt lựu đạn lắp lại, rồi chúng mình sẽ thương nhau, anh thương em mà. Anh xe đã đổi xung hô. Anh và em chứ không phải tôi và chị. Chúng mình chứ không phải chúng ta.

Cô ưng thuận. Cô cũng cảm thấy anh xe không hề giả vờ trì hoãn. Hai người vòng ra sau nhà, tìm bên ngoài cửa sổ. Không thấy cái chốt đâu. Mãi vẫn không thấy. Cả hai đều toát mồ hôi. Thôi, không tìm nữa, đi ra đường. Anh xe càng toát mồ hôi. Ra đường thì trấn, cửa hàng chợ búa quảng trường, ném quả lựu đạn vào đâu. Hai người dắt tay nhau qua cổng ra đường, mọi hôm không ai dắt tay ai như tình nhân vậy, ông bảo vệ nhìn cũng phải thắc mắc. Kệ. Họ dắt tay nhau thực ra cũng vì sợ. Nắm cho chặt như nín như bám như giữ lấy nhau. Tay phải cô đơn ca vẫn đút trong túi quần bộ đội. Cái tay ấy đang bấm vào chỗ quả lựu đạn mất chốt.

Qua khu chợ bán vải, có một cái bãi trống, mấy cái vô xe cũ được dẹp vào đây. Có cả một đông xe máy Honda như đồng sắt vụn. Có cả vài cái xe lội nước hỏng đã bị tháo mất lốp và các chi tiết máy. Ném quả lựu đạn vào đây được không. Không. Nhỡ mảnh đạn văng ra đường hoặc văng vào nhà dân. Lại nắm tay nhau đi. Một đôi tình nhân mặc quân phục, chắc là vừa mới gặp lại nhau, vừa mới từ một khu nhà hạnh phúc của đơn vị nào đó đi ra dạo phố. Đi qua một hồ nước công viên, giờ này vắng người. Nhưng ở phía xa vẫn lượn lờ mấy ông bà già đi dạo quanh những gốc cây to. Ném vào đây, chẳng may có ông bà già nào bị thương thì cũng khôn.

Họ đi tiếp. Chỗ quảng trường, sân khấu dựng lên một góc. Chú phụ động cờ đèn đang nói ra rả vào micro. A lô a lô, kính mời đồng bào đón xem chương trình biểu diễn văn nghệ tối nay của đoàn văn công xung kích quân khu. Đây là chương trình đặc sắc của đoàn chúng tôi gửi tới đồng bào và chiến sĩ trong thị xã, gồm những bài ca điệu múa tấu hài của văn nghệ cách mạng do các nghệ sĩ xuất sắc biểu diễn. Anh ta liệt kê ra một loạt tên tuổi, tất nhiên là có tên cô đơn ca và cô múa. Cứ như cặp bài trùng, đi đâu loa đài cũng đọc tên hai cô cạnh nhau, nhưng ngoài đời thì như mặt trăng mặt trời. A lô a lô, chú loa đài đang định đọc lại nội dung quảng cáo thì thoáng thấy anh xe và cô đơn ca đi qua, a lô a lô, ơ anh chị đi đâu đấy. Chứ quên hạ cái micro xuống mà nói luôn vào máy. Anh xe giật bắn người, như bị bắt quả tang. Anh vội đưa tay vẫy. Cô đơn ca không cả dám giơ tay, cô chỉ cười một nụ cười gượng gạo. Rồi hai người bỏ đi luôn.

Đi hết quảng trường, đầu óc họ đã trở nên rối mù hoang mang, thậm chí bán loạn. Anh xe hỏi như dốt, có còn giữ được chốt không, hay đưa đây anh giữ giúp cho một lúc. Không, cô đơn ca lắc đầu, anh không giữ được đâu. Hoang mang, nhưng cô vẫn còn đủ chí khí. Chuyển cho nhau quả lựu đạn lúc này, không khéo nó nổ ngay giữa phố.

Đến lúc ấy thì cô nghĩ ra. Cô hạ giọng. Đi ra sông anh ơi. Sông. Đứng rồi sông. Chỉ còn mỗi chỗ ấy. Vậy mà không nghĩ ra ngay từ đầu. Họ vội vàng cắt ngang một bãi ngô bên bờ sông. Gặp đúng chỗ bọn trẻ con đang tắm. Hò reo náo động, đập nước ùm ùm. Lại phải chui ngược trở lại, luồn lách trong bãi ngô mà đi cho xa đám quỷ con kia.

Lên đến một quãng vắng. Dừng lại. Cô rút quả lựu đạn ra khỏi túi quần. Tay cô run run vì đã quá mỏi quá căng thẳng. Cô nhắm mắt hít một hơi thật dài để lấy bình tĩnh. Như thể nếu không hít không bình tĩnh thì cô không thể ném nổi quả lựu đạn đi. Hít hít hít. Rồi. Đã sẵn sàng. Cô xoay người sang phải, nghiêng về sau, cánh tay phải cũng đưa về sau. Rồi rất nhanh rất mạnh, cô vung quả lựu đạn về trước. Quả lựu đạn bay vút lên, rơi tòm xuống sông.

Hai người ngã vật xuống. Nằm dán chặt xuống mặt đất giữa những gốc mía khô không. Đưa mắt nhìn sang nhau chờ đợi. Một hai ba. Một đàn kiến bò thành dòng trên gốc mía, thản nhiên như không giữa hai luồng ánh mắt đàn ông đàn bà chéo cánh sẻ tia vào chúng. Bốn năm sáu. Một con kiến rưng khỏi hàng ngũ rơi từ trên cao xuống chân cây mía rườm rà những

nhánh rẽ nhỏ. Mười mười một mười hai. Sao vậy nhỉ. Sao không nổ nhỉ. Năm mười mười lăm hai mươi hai lăm ba mươi ba lăm bốn mươi bốn lăm năm mươi. Như là bật mắt chờ đến lúc được mở mắt ra, được thấy điều mình chờ sẽ đến. Lúc này là chờ một tiếng nổ.

Nhưng không một tiếng nổ.

Sẽ không bao giờ có một tiếng nổ ở chỗ ấy, kể cả mấy ngày sau, kể cả hàng tháng sau, khi đoàn văn công rời khỏi thị trấn.

Hai người lúc đó mới sờ nắn khắp người nhau. Một tiếng đồng hồ căng thẳng với quả lựu đạn rút chốt. Đàn ông chìm thụt lại. Đàn bà vú nhào ra. Chỉ có chất dịch gây hoang mang hồi hộp adrenaline là dâng lên đầy ứ trong máu. Sờ nắn khắp người nhau hồi lâu thì mọi sự mới bình thường cứng rắn trở lại. Lúc ấy mới thực sự là cuộc khám phá cơ thể của nhau. Lần đầu tiên của anh xe với cô đơn ca.

Quá giờ cơm họ mới quay trở về. Đã tranh thủ ăn mấy cái bánh bột nếp lúc ngang qua chợ nên không vào nhà ăn nữa. Về đến đầu khu tập thể thì gặp đoàn phó. Anh ta gườm gườm nhìn hai người. Mắt lác mà vẫn gườm gườm được. Ngờ vực. Anh ta nhận ra một điều khác lạ ở hai người. Có thể. Những kẻ soi mói rình rập thường có linh cảm bất thường. Anh ta lại còn cất giọng đọc thơ, và hai đứa hôn nhau hai người đồng chí, dắt nhau đi cho đến sáng mai nay. Không đến sáng đâu, cô đơn ca bảo, tôi đi chơi về vẫn kịp chuẩn bị cho đêm diễn, còn thừa thời gian.

Vài ngày sau bên quân khí phát hiện ra bị mất một quả lựu đạn. Kiểm kho thì thấy mất. Chẳng biết mất từ bao giờ. Đoàn phó đi họp ở trên về truyền đạt trong giờ giảng chính trị rằng phải nâng cao cảnh giác cách mạng. Vùng đất mới giải phóng, còn nhiều thế lực thù địch chống phá. Chúng ta dân chủ với nhân dân, nhưng đồng thời phải chuyên chính với kẻ thù. Không có mơ hồ lẫn lộn.

Xong, anh ta thông báo quyết định điều cô đơn ca lên giúp việc cho đoàn phó. Cậu cần vụ đi phép ra Bắc nửa tháng, lãnh đạo thiếu cần vụ, cô đơn ca sẽ tạm giúp, công việc cũng nhẹ nhàng thôi. Không nói ra nhưng trong đầu cả đoàn đều nghĩ, cô múa đầu sao không kiêm cần vụ. Cô ta kè kè trên giường đoàn phó như thế thì làm cần vụ luôn cho tiện. Trong đầu cả đoàn lại cũng nghĩ, hay là đoàn phó đã no xôi chán chè, đoàn phó thải cô múa ra, lấy cô đơn ca vào thay thế. Trong đầu cũng nghĩ, hay là đoàn phó bắt đầu đổ đốn ra, anh ta chén cả hai cô, cùng một lúc.

Chỉ một ngày sau là rõ ngay. Cô đơn ca phải châm bếp thổi lửa, nấu cơm nấu canh, cơm bung nước rút, lo từ nồi nước lá tắm cho đến cái tắm xia răng. Cô múa thấy thế cũng chướng. Cô bảo với đoàn phó để em làm cùng với chị ấy. Nhưng đoàn phó không cho. Bây giờ mới lộ ra cái hận của đoàn phó. Anh ta hận vì cả đoàn chị em đều vâng dạ thừa gửi với chỉ huy, chỉ một mình cô đơn ca không coi anh ta ra cái gì. Hình như anh ta vẫn nhớ cái dép ném choáng đầu thời còn ở trường học sinh miền Nam. Anh ta ghi nhận cái tội cô đơn ca lại mới cầm tay anh xe đi bát phố. Ông bảo vệ đã kịp thời mách lại. Gái già hai mươi chín tuổi như cô ta còn vô được thằng giai non hai mươi đẹp giai ngồi ngồi hơn văn công. Cái ghen tuông đồ kỵ làm

anh ta mờ mắt anh ta mù quáng. Anh ta không biết hoặc không nhớ những giai thoại những chiến tích của cô văn công. Có biết có nhớ thì anh ta cũng coi như rác. Đây là thái độ của người tự nghĩ mình đang ở trên đỉnh cao quyền lực.

Cô đơn ca vẫn hàng ngày dự đủ các giờ học chính trị, vẫn sáng chiều tập hát để tối biểu diễn, ngoài ra kiêm việc cần vụ cho đoàn phó. Không chỉ mua bán thực phẩm nấu ăn, trà nước, cô còn phải giặt giũ. Quần áo của đoàn phó và quần áo của cô múa. Quần đùi xu chiêng xi líp giặt hết. Toàn những thứ xa xỉ phẩm đồ xài của vùng mới giải phóng, chứ không phải là quần con vải màn của miền Bắc thắt lưng buộc bụng cho tiền tuyến. Thì giải phóng rồi cô nào chẳng dùng đồ lót tư bản. Nhưng cô nào dùng cô ấy tự giặt chứ không phải đưa ăn đưa đưa đồ vô.

Anh xe biết chuyện giặt giũ. Anh hiểu tai họa đến nơi rồi. Anh lẳng lẳng đến phòng đoàn phó, xin nói chuyện riêng. Anh kể chuyện thành tích của cô đơn ca, người ta đã lấy tên cô đặt cho cả một tiểu đội cảm tử. Anh kể chuyện tính cô nóng nảy, đạn chiu chiu bên tai cô đã coi như muối. Cô còn giặt phất khẩu AK xả liền một băng sang hàng rào bên địch.

Anh xe kể lại toàn bộ thành tích của cô đơn ca chỉ nhằm mục đích để đoàn phó hãm ngay cái phanh cái thắng. Hãm lại. Bỏ ngay cái việc cần vụ giặt xu chiêng xi líp cho tình nhân đoàn phó đi. Nhưng đoàn phó hát hàm hỏi lại, cậu nói chuyện ấy là có ý gì. Nó xui cậu lên đây đe dọa tôi phải không. Nó quên rằng nó miền đu thì tôi đây cũng miền đu. Bên ấy tám lạng bên này nửa ký. Nếu nó xui mà cậu lên tức là cậu không có cái đầu biết nghĩ, đã không có đầu mà cầm tay lái thì có ngày cho cả đoàn xuống ruộng. Không có đầu thì cậu lên đây làm cần vụ cùng với nó, có cặp có đôi.

Anh xe thất thểu bỏ ra phố. Tối nay đoàn không diễn, anh em được tự do ở nhà. Anh đi ngang quảng trường. Không diễn nên cũng không dựng sập làm sân khấu, không loa đài cờ đèn kèn trống. Lại nhớ cái hôm đi loanh quanh các đường phố tìm chỗ ném quả lựu đạn. Lại bắn khoả quả lựu đạn xẹt ấy bây giờ nằm dưới lòng sông, nhớ có ngày nó nổ. Giá mà ai đó biết bơi, lặn xuống tìm đúng chỗ ấy, may ra. Anh xe bơi không giỏi. Anh mà ra ngụp lặn ở chỗ ấy không khéo sẽ gây nghi ngờ. Đang miên man nghĩ ngợi thì nghe một tiếng bục. Như một quả pháo bùng nhưng nổ ở rất xa. Bục. Vùng mới giải phóng, thỉnh thoảng một phát đạn bắn tĩa, một quả lựu đạn

của bọn tàn quân, nghe xa cũng bực một cái như thế. Lơ là không để ý là mất cảnh giác, có khi thiệt thân.

Anh xe vội vàng quay về. Tiếng bực phát ra từ phía khu tập thể của đoàn. Anh định chạy về phòng mình thì thấy ở bên kia sân, phía phòng đoàn phó mọi người chạy qua chạy lại. Huỳnh huynh nhón nháo xông xáo ồn ào. Nhanh lên, đánh xe đưa đi bệnh viện cấp cứu. Một người thét vào mặt anh. Anh chạy về phòng mình lấy chìa khóa xe. Cô đơn ca đang ngồi trong phòng anh, mặt phẳng lặng, giọng bình thản, có chuyện gì à. Ừ, đoàn phó bị rồi. Anh luống cuống tìm cái chìa khóa xe trong ngăn kéo vừa lúc xe cấp cứu bệnh viện lao vào trong sân, đèn đỏ chớp nháy, còi tí te tí tò. Hai cái băng ca khiêng vội lên xe. Đám người rầm rập chạy theo cái xe cấp cứu ra tận cổng.

Nhiều ngày sau, dân thị xã vẫn còn đồn đại về vụ lựu đạn nổ trong phòng đoàn phó. Đoàn phó và cô múa đang ngồi ăn cơm thì một quả lựu đạn từ vườn sau ném qua cửa sổ vào phòng. Quân pháp đến điều tra, không phát hiện ra dấu chân dấu tay nào. Quân khí lúc ấy mới thông báo tiếp là bị mất hai quả lựu đạn chứ không phải một, hôm trước họ kiểm kê đếm nhầm. Hai. Không phải một.

Hình như vụ ấy quân pháp rốt cục phải kết luận rằng có bàn tay phá hoại của tàn quân địch đang lén lút chống phá chế độ mới.

Đoàn phó và cô múa bị nặng. Họ đi quân y viện chữa trị mãi rồi xuất viện là cũng đi luôn, đi đâu đó, không bao giờ quay về đoàn nữa. Quân pháp điều tra xong, lãnh đạo đoàn và ông bảo vệ vào mở căn phòng đã gỡ bỏ niêm phong, bàn giao phòng cho người khác. Bất chợt nhớ lời đoàn phó trong một bài giảng, hãy cảnh giác với chính mình. Trong chiến tranh ta là đồng đội sống chết có nhau, nhưng hòa bình rồi, không khéo tình đồng đội đồng chí phai nhạt, để cho quyền lực làm tha hóa, xa cách giữa chỉ huy với chiến sĩ, làm xuất hiện tính lộng quyền hống hách kiêu ngạo, không nhớ rằng mình cùng từ nhân dân mà ra, từ chiến sĩ mà ra. Họ mở căn phòng hoang lạnh và thoáng thoáng tử khí. Trong ngăn kéo cái bàn làm việc của đoàn phó, người ta thấy một gói giấy báo lốm đốm vết mỡ. Bên trong là hai con chim sẻ rán đã khô quắt. Không phải là hai con chim sẻ bị bắt vì bay lạc vào phòng trong lúc đoàn phó đang giảng chính trị. Hai con ấy chính mắt anh xe đã thấy đoàn phó cất tiết, nhỏ tiết vào chai rượu trắng để uống, rượu tiết sẻ là sung lắm, anh ta nói và nhai con sẻ rán rau rầu lúc anh xe vào báo

cáo tình hình xăng xe trong tháng. Hai con sẻ này chắc đoàn phó mua đầu
đó ở quán nhậu ngoài đường. Anh ta thích món chim rán.

Anh xe không lái cho đoàn văn công quá lâu. Được vài năm. Xong rồi anh xin chuyển ngành, ra dân sự, lái cho một công ty vận tải. Thời bao cấp thiếu đói, ngành vận tải và ngành thương nghiệp lên ngôi. Di chuyển trên đất nước mình thôi mà sao khó khăn quá. Thiếu xe, thiếu xăng. Trèo được lên một chiếc xe để đi thăm cha thăm mẹ về quê về quán là như được một đặc ân một may mắn lớn. Mấy cô mậu dịch viên bán hàng tem phiếu cho dân mà như đứt thịt của mình ra, như bị ăn cướp. Hạch sách quất tháo, mặt mũi vênh váo, chề tiền rách, chề tem phiếu quần queo mờ chữ. Đang bán muốn vào ngồi tán chuyện với đồng nghiệp bên trong thì treo biển hết hàng, mặc kệ con nhà người ta hôm nay về tay không có thể chết đói.

Văn công với lái xe hay lấy nhau. Bây giờ sang cái thời cô mậu dịch viên thương nghiệp với lái xe hay lấy nhau. Nhất cử lưỡng tiện. Anh có xe, ả có hàng. Chở hàng đến cho nhau, bớt lại con cá miếng thịt cho nhau, nhờ anh đánh xe đưa người nhà đi huyện này tỉnh nọ. Quan hệ cạnh ti móc ngoặc kết nối tương trợ. Quan hệ ấy không phát triển lên thành giường chiếu có mà lạ.

Anh xe không lái xe khách mà xe tải. Xe tải cũng tận dụng chở ít khách trên đường, kiếm thêm. Khi chở gạo chở thực phẩm. Khi chở nguyên vật liệu xây dựng gạch ngói xi măng sắt thép. Chờ cái gì bớt xén được cái ấy, thành ra đời sống cá nhân cũng rúng rinh tiền tiêu. Cũng có một vài cô mậu dịch lúng liếng đong đưa với anh, anh cũng ngủ với vài cô, nhưng lấy vợ thì hãy phanh vôi. Anh còn muốn sống đời vi vu đây đó.

Từ phục vụ quân đội ở miền Nam, anh chuyển ra dân sự ở miền Trung. Sau này chuyển dần ra Bắc, rồi trở về Hà Nội. Vẫn trung thành với nghề tài xế. Cái sự chuyển chuyển ấy cũng chỉ trong vòng hơn mười năm bao cấp sau chiến tranh. Đoạn đường miền Trung anh đi nhẵn, đánh bóng mặt đường. Trên từng cây số. Trên từng cây số là một bộ phim truyền hình li kỳ của Bungari thời ấy bà con ta chờ đón trên chiếc máy thu hình đen trắng. Trên từng cây số trở thành một thành ngữ cửa miệng. Tất nhiên nghề của anh là trên từng cây số. Một ông lão đứng bên đường vẫy xe. Bỏ qua. Hai anh công nhân đứng bên đường vẫy xe. Bỏ qua. Một cô đứng bên đường vẫy xe. Xem nào, em này có vẻ phốp pháp còn ngon. Không bỏ qua. Dừng.

Anh cho em về thành phố với anh ơi. Cô xách hai cái túi du lịch. Cô huỳnh huých nâng từng cái túi bằng cả hai tay lên quá đầu, bỏ lên thùng xe phía sau. Gì mà nặng thế em. Nói thiệt với anh, hai cái túi này là cả cơ cả nghiệp nhà em, anh cho đi nhờ em không dám quên ơn. Hai cái túi ném vào thùng xe lách cách lạch cách. Đồ kim loại.

Người đàn bà trèo lên ngồi cùng anh trong buồng lái. Đi. Sợi phíp thì đi ka ki ở lại. Cánh lái xe đường dài có câu ấy. Đàn ông thường mặc quần ka ki. Đàn bà thường mặc quần sợi phíp, loại vải bóng nhẫy như xa tanh, mỏng hơn xa tanh nhưng dày thô hơn lụa, thường là màu đen. Sợi phíp mà vậy thì anh dừng xe cho lên. Đi đường xa tán tỉnh được đỡ buồn ngủ, có khi may mắn còn sờ soạng được chút ít, có khi may mắn hơn nữa thì dừng chỗ vắng, giằng được em ra trong buồng lái hoặc ra thùng xe phía sau. Có lần anh dừng xe cho một sợi phíp thật là ngon thật là ngon, anh cho em về làng Yên năm chục cây thôi anh ơi. Anh nhắm trong đầu năm chục cây số trước mặt không biết có chỗ nào để mà dừng xem cái em này ngon lành thế nào. À có, có một đoạn vắng, có thể đánh xe tạt vào bên đường, cạnh một vườn nhãn. Đang nghĩ thế thì em kia chạy vào bụi rậm bên đường, chắc lại lòi ra một bao tải hàng giấu trong ấy. Té ra chẳng có bao tải nào. Con bé lòi ra một ông già như là ông nội. Mà ông nội thật. Con bé tinh quái. Nó mà đứng bên đường vậy xe cùng ông nội, dám chắc không có anh xe nào dừng. Gái ngon mà có ông già ngồi kèm bên cạnh thì làm ăn gì. Anh bảo, cabin không đủ chỗ cho hai người đâu. Thôi, anh làm ơn làm phúc, anh cho ông em ngồi trên buồng lái, em ra ngồi sau thùng hàng vậy. Định đuổi cả hai ông cháu đi, nhưng bỗng nhiên lòng hào hiệp nổi lên, anh cho cả hai người lên cùng ngồi ép trong buồng lái.

Bây giờ thì cô sợi phíp phốp pháp một mình ngồi với anh. Anh xe cảm thấy hôm nay ngon ăn rồi. Anh huýt sáo, từ ngày hôm nay chỉ còn những tiếng ca. Mấy năm sau giải phóng, đài đóm văn công ở đâu cũng thấy hát những bài như vậy. Chưa có bao giờ đẹp như hôm nay. Lại hát ra rả như vậy. Cô sợi phíp nghe anh huýt sáo thì cười khúc khích. Từ ngày hôm nay chỉ còn những tiếng ca. Chỉ có ca hát mà không được làm ăn thì biết sống sao đây anh ơi. Em ơi sao giọng bi thương vậy. Anh ơi, em không ăn cắp ăn trộm không làm điếm, em chỉ muốn làm ăn ngay thẳng, nhưng mà gần sông cấm chợ thế này em mang hàng đi đâu bán cũng bị bắt bị thộp, em sống làm sao. Cô kể mang được bao gạo của nhà đi bán, lên xe khách, phải giấu dưới ghế ngồi mà giữa đường vẫn bị chặn lại. Công an với phòng thuế

lên xe bắt được bao gạo như bắt trứng đồ ăn cắp. Họ bảo cô ký vào biên bản vi phạm chính sách lương thực. Lương thực làm ra phải nộp đủ thuế cho nhà nước, kể cả đã nộp đủ rồi, lương thực đem đi bán là tiếp tay cho gian thương, là phát triển tư bản chủ nghĩa. Có lần cô mang một lồng gà mười hai con lên chợ tỉnh, giữa đường xe lại bị chặn. Lại bị bắt. Xin xỏ mãi, người ta mới đồng ý ghi vào biên bản bắt mười con, trừ lại cho hai con đi bán lấy tiền nuôi cha mẹ được hai ngày. Lại dạy rằng buôn bán là mầm mống tư bản. Thực phẩm làm ra có thừa thì đem nuôi dân trong làng trong xã, việc gì phải mang đi đâu xa, bán với lại chả buôn.

Chẳng cần nghe cô sợi phíp than vãn. Anh ngày ngày trên từng cây số, anh lại chẳng hiểu quá đi. Xe anh ngày nào mà không bị chặn lại bị lục soát. Người ta vẫn nghĩ lái xe dùng xe tải chở hàng nhà nước nhưng tranh thủ chở thêm hàng lậu. Hàng lậu tức là hàng tư nhân. Tức là như bao gạo của cô nọ, con gà của cô kia. Có khi bị phát hiện, anh cũng phải vớt hàng lại cho họ, hoặc là biếu xén cho họ một phần, hoặc là đưa cho họ mấy đồng. Không thể, gặp phải tay công an phòng thuế rắn, nó làm biên bản, nó gửi về cơ quan thì anh mất nghiệp.

Anh xe bắt đầu nhảm tính. Quãng đường phía trước chỗ xuống đèo có một cái lồi rẽ vào đường lánh nạn. Xe xuống dốc mất phanh, không sao dừng được nữa thì cứ phi tiếp cho đến khi gặp chỗ lánh nạn ấy thì ngoặt vào. Một đoạn mấy chục mét dốc lên cao đủ để triệt tiêu vận tốc cho cái xe. Anh nghĩ mình sẽ ngoặt vào đấy, làm như xe hỏng phanh. Chỉ một lúc là xong việc với cô nàng này.

Anh bắt đầu đưa tay phải sang đặt lên vai cô sợi phíp. Từ vai rồi sẽ đưa dần xuống dưới. Chạm ngực chạm eo chạm bụng chạm thêm một số thứ trước khi làm cho cô nóng lên. Lúc đến được chỗ có thể ngoặt xe vào thì cô đã nóng lên toàn phần đầy đủ bao quát.

Đang lâng lâng nghĩ thế, tay anh trượt xuống ngực cô thì giật thót. Ở cái chỗ căng phồng lên đáng lẽ mềm mại thì nó cứng như sắt. Giấu cái gì trong ấy vậy. Cô mỉm cười. Đồ buôn bán thôi anh ơi. Anh bài ngựa chuyện vú vè. Cô bài ngựa chuyện buôn bán. Ai cũng biết ai, chẳng việc gì phải tránh né nói dối. Thôi thì chẳng ngực thì tay anh vuốt xuống bụng cô. Lại cứng như sắt, lại lỏn nhón như mắt xích. Gì vậy. Anh lại cuống lên. Không phải anh sợ hàng lậu đồ quốc cấm. Anh cả cuống vì sờ đến như thế mà không chạm được vào chỗ nào có thịt có da.

Cô sợi phíp lại vẫn chỉ mỉm cười. Cái cười thông cảm hơn là giễu cợt. Thôi thì không vòn vĩa xa xôi nữa, anh quyết định đánh vào sào huyệt. Anh đưa hắc tay xuống dưới, như chiến thuật đánh địch luôn rộng thọc sâu. Lại gì thế này. Lại vẫn là sắt. Khủng khiếp chưa. Khắp người cô toàn là sắt, nó không kêu lách cách lục cục như hai cái túi cô bỏ phía sau thùng xe, nó lạnh tanh nhưng bây giờ cứ thử lấy gậy quật vào người cô mà xem. Sẽ như đánh vào cái áo giáp sắt.

Thời chiến, nhiều lần anh đã phải mặc áo giáp sắt nặng bảy cân, đầu đội mũ sắt nữa. Cứ thế mà ngồi trong buồng lái phóng xe hết tốc lực, phóng thì với thẳng máy bay trên trời đuổi theo bắn rốc két. Bây giờ thời bình, ai bắn ai đâm ai chém mà mặc áo giáp. Không phải áo giáp, đến thế thì anh đoán ra rồi. Không một thân thể sợi phíp nào qua được mắt anh. Không một món hàng nào mà anh không tia ra. Chắc chắn trong người cô là một đồng xích líp xe đạp. Trên hai bầu vú là hai cái líp tròn, răng cưa tua tủa, cô úp chụp nó vào bầu vú, cho cái ti chìa ra ở giữa rồi đeo xu chiêng vào để giữ cho líp không rơi. Ngay bên dưới khuôn ngực, cô quấn mấy cái xích xe đạp, quấn tròn quanh người, vẫn còn trù lại phần bụng để có thể gập người khi đứng ngồi đi lại. Bắt đầu từ cái gấu quần xi líp, cô lại quấn đầy xích xe đạp cho xuống đến tận đầu gối. Thảo nào mà trong cái ống quần sợi phíp lủng nhùng vẫn thấy hằn lên hai bắp đùi như hai cái cột đình. Đang ngon đang lành, tưởng là trơn lông mượt da, nào ngờ toàn sắt thép lách ca lách cách.

Bất đồ ở chỗ xuống đèo, hai anh phòng thuê lao ra chặn xe. Hai anh nấp sau gốc cây bên đường này giờ chưa bắt được xe nào. Em đây em đây, cô sợi phíp mau mắn thò đầu ra khỏi cửa xe, nhìn xuống tươi cười. Cô lần lưng quần lấy ra mấy tờ giấy bạc cuộn tròn chìa cho hai anh bảo để hai anh uống cà phê. Mọi bận vẫn thế mã. Cứ thế cho nhanh, tiền cà phê. Nhưng một anh bảo, cà phê gì, đang phê đây, em xuống đây ngay. Hiểu rồi, cô đành trèo xuống, nặng nhọc như bà bầu bảy tháng. Bàn bạc với hai tay kia một lát, cô quay lại bảo anh xe, chúng nó đòi, không cho cũng chết, em thì mất hàng, anh thì liên lụy. Thôi thì anh làm phúc cho trót, anh chờ em ở đây.

Cô không dám cởi áo trong buồng lái trước mặt anh. Cô trèo lên thùng xe ở đằng sau. Lục cục ở đằng sau ấy. Cởi áo ra, tháo những vòng xích xe đạp quấn quanh bụng, tháo hai cái líp úp chụp vào vú. Cởi quần ra, tháo

những vòng xích xe đạp quấn quanh bắp đùi bắp chân. Sau đó cô mới nhẹ nhàng đi xuống, theo hai anh phòng thuê vào trong bụi rậm.

Anh xe ngồi yên trong buồng lái như vô can. Hút hết mấy điếu thuốc. Hút thì ít cắn thì nhiều. Nhay nhay cắn cắn cái đầu thuốc khét mù. Nhay rồi nhỏ. Nhỏ toẹt toẹt.

Hai anh phòng thuê cũng nhỏ. Xong việc hai anh vừa chui từ bụi rậm ra vừa chít nước bọt qua kẽ răng. Mồ cha hấn, người em toàn mùi dầu nhớt thôi à, mất cả hứng, lần sau nhớ đi buôn nước hoa nghe em.

Đã tới nước non này chẳng cần giữ ý tứ gì nữa, cô sợi phíp tiến đến mở cửa buồng lái nói lên với anh xe. Anh à, em mời anh xuống làm luôn đi anh, chút nữa em đeo lại xích líp vào người, khó khăn ra. Anh xe chưa kịp bảo thôi, thì hai tay phòng thuê xua như xua ruồi, đi đi cút đi, không được làm ăn bậy bạ gì ở đây hết. Trong giọng xua đuổi có cả ghen tuông. Cô sợi phíp lúc này chỉ được phép là mảnh đất cấm dùi của riêng hai anh, cô không được chia sẻ với ai hết. Chia sẻ là xúc phạm hai anh.

Xe lại đi. Cô sợ phíp bảo cô áy náy quá vì làm phiền anh xe, áy náy cả vì anh không chịu nhận ân nghĩa của cô. Ai bảo cô là tôi không nhận. Anh xe cáu. Anh vẫn còn cái thái độ của hai tay phòng thuế lúc nãy. Nó làm thì được, mình thì không. Thôi, bớt giận đi anh, chút nữa anh ghé nhà em nghe, anh không thiệt đâu anh.

Xuống hết con đường đèo vài chục cây số là nhà cô. Căn nhà lá biệt lập, phải đi thêm vài cây số nữa mới đến điểm quần tụ của nhà cửa quán xá bên đường. Trước căn nhà trông tênh là một cái bãi nhỏ đồ sắt vụn phế thải, vỏ xe máy xe ô tô, mấy cái vỏ bom vỏ mìn, mấy cuộn dây thép gai bùng nhùng. Toàn đồ phế thải cũ gi, không phải đồ mới như xích líp cô đeo trên người và bỏ trong hai cái túi du lịch.

Một người đàn ông ngồi xe lăn, tay vịn bánh xe đi một đoạn ra đón cô. Anh ăn cơm chưa, anh chờ em làm chỉ, trời đất, đồ ăn cũ không nhai nổi phải không, em thì đi về làm chỉ có giờ giấc. Cô đẩy xe cho người đàn ông vào trong nhà. Có mỗi cái bóng đèn công suất thấp đồ đồng đọc thả từ giữa nhà xuống. Anh xe theo vào ngồi uống nước.

Cô sợ phíp nổi lửa nấu ăn. Chỉ một lát là xong. Bữa cơm có hai khúc cá kho tộ, mấy miếng thịt kho, một bát canh tập tàng. Cô vừa ăn vừa thỉnh thoảng quay sang xúc cho chồng. Đúng là chồng. Đúng ra thì tự anh ta vẫn ngồi trên xe lăn và xúc được. Cụt hai chân chứ không cụt tay. Nhưng tay vẫn hơi lỏng ngóng.

Sau giải phóng, chồng cô thuộc loại hàng tháng phải lên trình diện với chính quyền. Anh là lính của chế độ Sài Gòn cũ. Cái gọi là ngụy quân. Tức là một quân đội không chân chính không hợp hiến hợp pháp. Làm công chức viên chức cho chính quyền cũ thì gọi là ngụy quyền. Đây là ngôn ngữ của bên giải phóng. Anh chồng ngụy quân lên trình diện. Tên anh có trong sổ sách của một đơn vị lính chiến nhưng thực ra anh không cầm súng một ngày nào. Nói năng hay nhĩ. Dạ thưa cán bộ, tui hông có dám nói sai. Bà con chòm xóm xác nhận anh ta không hề đi lính, mấy năm chiến tranh vẫn ở nhà đi buôn đi bán, vào tận miền Đông miền Tây chở hàng ra. Sự việc là như vậy, gia đình anh lo lót cho quân đội để ghi tên vào danh sách đi lính. Quân đội cầm tiền, chinh quyền cầm tiền, cầm xong rồi thì để yên cho anh

ở nhà. Tên anh trong sổ là tên ma. Sổ là sổ thật mà tên là tên ma. Đơn vị là đơn vị thật nhưng trong đơn vị có một số lính ma. Có tiền là biến được người thành ma.

Ừ thì nghe giải thích vậy, biết vậy. Anh được đề cho yên ở nhà. Nhưng ở yên một chỗ tại gia thì lấy gì ăn. Đi buôn cái gì bị bắt cái ấy. Thờì mang danh lính ma, anh vào miền Đông miền Tây buôn hàng quân tiếp vụ ra, buôn một lần hai lần ba lần bốn. Thờì nay được đề yên nhưng buôn một mất ba bốn năm sáu. Ngăn sông cấm chợ, xe đi dăm trăm cây số gặp hàng chục trạm gác. Giữa rừng núi heo hút cũng có chốt gác. Bạn bè anh ta bỏ đi vượt biên hết. Rủ đi cùng. Không dám. Nghe đâu vài triệu người đi mới có vài ngàn người thoát. Còn thì vào bụng cá. Cướp biển đâm chém giết hiếp, đàn ông cũng bị hiếp. Không muốn chết đói thì phải ăn thịt lẫn nhau. Không thì cũng vào bụng cá. Không thì cũng bị bắt lại. Thằng bạn anh ta bị bắt lại, giờ cũng ngồi lê Sài Gòn ngả nón ăn xin đó.

Không có chí lớn vượt biển bỏ xứ. Không. Anh ta thu mua chế biến sắt vụn. Bom mìn lựu đạn dây thép gai. Mua hết. Xử lý hết. Cưa quả bom, vừa cưa vừa sờ xem nó nóng lên đến đâu. Cưa từ viên đạn nhỏ, vừa cưa vừa sờ xem nó nóng đến mức nào. Nó nóng lên tức là có nguy cơ nó sắp nổ. Nhưng làm nghề nào thành tinh nghề ấy. Vỡ về quả bom, xoa vuốt nó, thì thầm với nó hãy ngủ yên cho đến khi mình cưa được nó ra, lấy được thuốc nổ ra. Thuốc nổ bán riêng, vỏ thép bán riêng. Gom góp nhặt nhanh từ cái lớn đến cái nhỏ. Nhỏ như viên đạn đồng cũng gom góp được tí thuốc nổ tí vỏ đồng. Nó là cái chết, nó là tử thần, nó là hỏa ngục địa ngục, nhưng nó cũng là miếng cơm manh áo.

Nhưng rồi một ngày nó trở lại nguyên hình là hỏa ngục. Nó nổ bùng lên. Nổ tung lên. Nổ tan tành. Cô sợi phíp đang giao một chuyên hàng gạo vừa chuyển về tới thì nghe tiếng nổ. Khu chợ cách xa hai cây số mà cô nghe thấy. Biết ngay là nổ ở nhà mình. Cô đi nhờ một anh Honda học tốc phi về. Bay sạch sẽ. Cả nhà cả núi sắt vụn dây kẽm gai. Chồng cô lóp ngóp trong vũng máu.

Cụt hai chân thì cũng phải sống. Anh thu gom chỗ sắt vụn dựng lên được cái xe lăn tự tạo. Không tự tạo thì tiền đâu mà mua. Có tiền còn mua được chân giả nữa kia, nhưng chắc phải chờ cô đi thêm nhiều chuyên xích líp hay buôn gạo buôn gà nữa.

Cơm nước xong, cô sợi phíp đặt chồng lên cái giường tre duy nhất ở góc nhà. Cô trải một tấm chiếu xuống góc nhà bên kia. Tắt đèn đi thì cũng ổn. Nhưng mà cô vẫn ngập ngừng không muốn. Chồng cô có vẻ sắp ngủ ở góc nhà nhưng có vẻ không phải là anh ta không cảm thấy một điều gì. Anh xe gõ bí cho cô, mình ra xe đi. Đêm nay anh không nghỉ lại đây sao. Đâu có được, lái xe đi cả đêm, trên từng cây số mà, mình ra xe đi.

Mình ra xe đi. Mình. Xung hô với cô như vậy anh muốn chứng tỏ sự thông cảm đồng cảm. Như họ là một đôi. Như cùng hội cùng thuyền.

Ở trên thùng xe, có một lúc anh đã bật đèn pin lên. Cô đã tắm rửa kỹ càng rồi, nhưng hai bên bầu vú vẫn hằn vết hai cái lốp xe, vẫn hằn cả những cái răng cưa lởm chởm. Còn khắp người cô từ ngực xuống dưới đùi xuống tới bắp chân vẫn in dấu xích xe đạp. Chỗ đỏ hồng hồng, chỗ tím bầm. Và nữa. Khắp người cô mùi xà phòng thơm vẫn không át đi được mùi dầu máy.

Anh cứ chuyển dần ra phía Bắc. Những chuyến tiếp theo anh chạy ra bắc miền Trung, chính xác hơn là đoạn đường giáp giới giữa một tỉnh bắc miền Trung và một tỉnh miền Bắc. Cái vùng chó ăn đá gà ăn sỏi. Đã khô cằn, thời chiến tranh cũng là cái túi đựng bom Mỹ. Dấu tích chiến tranh vẫn chưa hết. Dân cũng nghèo như dân trong tuyến lửa miền Trung. Hai cô gái vẫy xe đi nhờ. Bây giờ đã ít sợi phíp mà nhiều đàn bà con gái bắt đầu mặc quần phăng. Nó là cái quần Tây hơi kiểu đàn ông cũng ka ki cũng xi mi li cũng tuyết xi pha len như đàn ông. Thấy một lúc hai cô thì cảm thấy có cho lên xe cũng chẳng chăm mút được gì nhiều. Nhưng mà thoáng nhìn từ xa thấy mặt hai cô đều tròn đều trắng. Tự nhiên dâng tràn cảm hứng. Nào thì cho lên. Hai cô công nhân công trường về phép. Gái công trường như rương không khóa. Một khi nhé, một khi đã thích nhé, thì cứ việc mở toang hoang ra. Mở xong có quên đây lại thì cái rương tự nó đây nó lại.

Hai cô chuyện trò như tép nhảy. Không bốc bãi được gì thì cũng có gái tán tỉnh cho vui. Một tay vô lăng, một tay anh thò sang sờ eo một cô. Úi giờ buồn em. Cô rú lên. Cô thò tay sang cù vào bụng anh đáp trả. Gái này mạnh bạo ghê. Anh lại thò thay sang sờ bụng cô. Úi giờ buồn em. Cô lại cù bụng anh đáp trả. Đàn ông đàn ông râu quai nón mấy ngày không cạo mà bị cù cũng rúm lại cười. Thấy thế cô A càng thích. Cô lại đáp trả liên hồi. Liên hồi đến mức cô B ngồi bên ngoài cũng không chịu được. Cô đòi đổi chỗ để vào ngồi bên trong, cạnh anh xe, để cù anh. Cô thích cù anh hay là cô muốn anh sờ nắn hiện vật của cô. Chắc là cả hai. Kém miếng khó chịu. Hai đứa con gái cùng lên xe không đòi nào chịu để cho một đứa được sờ và được độc quyền sờ lại anh xe.

Lâu nay anh xe chỉ có quyền đi sờ soạng các cô mà lần này anh được các cô xông vào sờ soạng không còn sót một chỗ nào. Một cảm giác mới, ấn tượng mới.

Cứ tíu ta tíu tít như vậy mà đường xa thành gần. Anh xe tiếc là các cô sẽ rẽ vào một quãng tỉnh lộ chứ không đi tiếp quốc lộ cùng anh. Thôi đành. Cảm giác mới mẻ lạ lùng thường ngăn ngủi. Nó không ở lại với ta lâu. Có thể vì vậy mà nó mới được gọi là mới mẻ. Anh chở các cô vào bến xe của tỉnh. Từ đây các cô sẽ mua vé xe khách đi tiếp về quê.

Chia tay anh rồi, các cô mất biến vào giữa đám người xếp hàng rồng rắn dài cả cây số. Vẫn đang thời ngành giao thông vận tải lên ngôi. Xe ít xăng ít, mua được cái vé xe là như trúng số độc đắc. Phải quen anh lái xe. Phải quen cô bán vé. Phải quen chú điều vận bến xe. Phải quen cậu lái phụ. Phải quen anh nhân viên ở bến. Không quen được ai thì phải có tiền đưa cho cô phe vé, giá vé gấp rưỡi gấp đôi gấp ba. Cô phe vé ấy có quan hệ móc ngoặc với toàn bộ biên chế bến xe.

Đã có bao nhiêu người chỉ đi có một quãng đường bảy chục cây số thôi mà phải nằm lại vạ vật ở bên xe qua một đêm, sáng hôm sau mới xếp hàng lại từ đầu. Cái xe nhồi bốn chục khách, cô bán vé bán được mười bốn vé thì sập cửa treo biển: hết vé. Hai tiếng hết vé như tiếng sét giữa trời quang. Cái biển nhỏ tí như tấm gỗ tắt vào mặt. Kinh hoàng. Cả trăm con người lại la ó kêu gào rồi lại van xin khóc lóc. Đi không đi được. Ở lại thì tiền chỉ đủ mua vé xe, không có tiền ăn. Có anh bộ đội về phép đành rời bến xe, đeo ba lô cuốc bộ năm chục cây số về nhà. Đi mãi rồi cũng phải về đến nơi, lại thêm tinh thần khí thế chiến binh vẫn chưa hết. Có người không phải là chiến binh đành dựa tường nhà chờ ngồi phệt xuống đất mà xỉu đi.

Anh vẫy tay chào hai cô công trường, định trèo lên buồng lái thì một bà già run rẩy đi đến. Chú bộ đội, bà lão phào gọi. Anh không còn là bộ đội, nhưng vẫn mặc cái áo pho tá màu lá cây. Chú bộ đội, già đói quá, già sắp chết rồi, già chờ từ chiều hôm qua đến giờ mà không mua được vé xe.

Bà già run lên bần bật. Cái mồm móm chỉ còn lại vài chiếc răng. Một bên khoe mắt hình như có một tí nước mắt hiếm hoi. Mắt già toét nhoèn dễ khóc. Nước mắt rí ra có khi cũng vì đói. Nước mắt rí ra cũng có khi vì suy kiệt.

Anh xe thường yếu đuối trước các bà già. Nhìn thấy một người đàn bà phúc hậu nói một câu đôn hậu là anh chạnh lòng nhớ đến mẹ. Nhìn thấy một bà già gầy gò nghèo khổ, anh cũng chạnh lòng nhớ đến mẹ. Mẹ anh không nghèo đói, nhưng mẹ anh cũng gầy. Cứ bà già nào gầy yếu đều gây ấn tượng là người mẹ. Cứ bà già nào khổ sở là làm anh nhớ đến mẹ. Chẳng hiểu sao anh lại có ấn tượng như thế. Và đó là chỗ yếu nhất trong lòng anh.

Anh đã bảo, xe cháu không chở khách bà ơi. Nhưng cũng bất chợt anh nhận ra rằng mình mà bỏ bà già lại đây, mình mà đi lúc này thì cái thân hình run rẩy kia sẽ không bao giờ buông tha, sẽ ám ảnh tâm trí anh suốt đời. Anh

bền dặt bà già sang phía cửa bên kia, nhắc bổng thân hình chỉ hơn ba chục cân cho bà bò vào buồng lái. Nào thì đi.

Bà già đi thăm một người con gái lấy chồng ở bên đồng, cách thành phố năm chục cây số, bây giờ lại từ thành phố trở về bên đồi, cách thành phố sáu chục cây số nữa. Vị chi hai nơi cách nhau hơn trăm cây số. Từ chiều hôm qua đến giờ chưa có gì vào bụng. Con gái lấy chồng xa, con gái đẻ một đồng con, nhà quê lại đang kỳ giáp hạt. Gạo thóc dự trữ từ vụ trước đã hết mà chưa đến kỳ gặt vụ sau. Cả nhà mỗi ngày ăn một bữa, bỏ mất bữa sáng bỏ mất bữa tối, ở quê gọi là dứt bữa. Mấy đứa cháu, đứa bỏ học, đứa cố đi học thì tựa lưng vào bàn sau mà xỉu dần, không thì gục mặt xuống bàn. Cô giáo phải lấy đường của cô hòa một cốc nước đường, cho mỗi đứa uống một thìa nhỏ, cho chúng tỉnh lại đủ sức đi về nhà.

Bà già kể chuyện mà bụng cứ sôi ùng ục. Sôi chán thì đánh rắm pành pạch. Không sao kìm giữ được. Hàng tràng như thế may mà không thối. Rắm kêu thì không thối đâu con ạ, bà cười móm mém. Anh xe nghĩ bụng có ăn gì vào bụng đâu mà thối được. Anh đưa cho bà cái bánh bột gạo tẻ nhân đỗ xanh chẳng có thịt thà gì. Bà bóc lớp lá bọc không khách khí, rồi nhay nhay cái bánh.

Bà già định nán lại giúp cho đám cháu đan cái rổ cái rá, mò con cua bắt con ốc. Nhưng phải về, bên đồi có đứa cháu gái hai ngày nữa đi xuất khẩu lao động. Nó đi chuyến này may ra cả nhà mới đổi đời. Có đứa con gái đi lấy chồng cách nhà chỉ mới trăm cây số đã thấy là xa, đi thăm đã khổ sở thế này. Bây giờ đứa cháu đi sang tận một đất nước xã hội chủ nghĩa, nó phải trèo lên một cái tàu bay bay trên giong, thế là coi như đi biệt xứ, biết bao giờ mới về được.

Bà già lại đánh rắm pành pạch. Có thứ tạm dần bụng rồi mà bụng vẫn sôi vẫn đánh rắm. Lại vẫn may là không làm thối ỉn cái buồng lái lên. May nữa là quãng đường sáu chục cây số lồi lõm ổ gà đi chỉ mất ba tiếng đồng hồ. Đến đầu làng thì trời tối. Vào nhà già đi con, có gì ăn nấy, khoai sắn thì cũng là khoai sắn, không có con thì đêm nay già chết ở bến xe rồi. Nói thế là nói thật.

Gặp lại cô cháu gái, bà già lại nhắc lại câu ấy. Không có anh ấy đưa về thì đêm nay bà ngồi mà chết ở bến xe thôi cháu ơi. Thân già gần tám chục tuổi, không ăn không uống thì hai đêm ngồi chầu bến xe là đủ hóa. Chết

cũng được. Nhẹ nợ. Nhưng mà chết đường chết chợ thì tui cho mình, tui cho con cho cháu.

Cô cháu gái của bà cỡ tuổi anh, hăm hai hăm ba gì đó. Cô mặc cái áo bò mới. Cái quần bò cũng mới. Đồ jean Lào, hình như nhập từ Thái qua Lào rồi mới sang ta. Thấy anh nhìn gái quê mặc bò cả cây, cô giải thích. Em mặc thử đây anh ạ. Lềnh này ai mặc bò bê gì đâu. Thì ra người cô đâu có đầy đặn được đến thế. Cô đang mặc trên người ba cái áo phong Lào, ba cái áo bò Thái. Bên dưới thì chỉ được hai cái quần bò. Cô bảo định mặc ba cái nhưng nhồi mãi chưa được.

Tiêu chuẩn cho mỗi người đi lao động xuất khẩu chỉ được mang không quá năm cái quần bò, năm cái áo phong, năm đôi kính râm giọt lệ, năm đôi dép tông Thái. Một số thứ vân vân nữa hình như cũng năm. Cô nghe phổ biến vậy. Anh thoang thoáng nhớ hình như mỗi thứ được mang mười, nhưng chỉ tiêu xuống đến lính trơn thì chỉ còn năm. Năm suất còn lại công nhân sẽ phải mang giúp cho đội trưởng đoàn trưởng là những người sẽ dắt họ đi. Dân đen ở đâu cũng phải làm cái thân bốc vác, bung bê, gồng gánh cho các sếp.

Năm suất quy định thì cô có đủ rồi. Nhưng cô cũng như mọi cô mọi chàng khác, tranh thủ mang thêm được cái gì lấy cái ấy. Ba bộ quần áo bò mang sang bên ấy có thể đổi được một tủ lạnh Xa ra tốp. Năm cái áo phong ngang giá một cái phích đá hoặc cái nồi áp suất. Vài ba cặp kính râm đổi được cái bàn là. Tủ lạnh, phích đá, nồi áp suất, bàn là gửi được về nước là xây dựng cả một cơ nghiệp. Một gia sản cả nhà cô suốt đời mơ không thấy. Nó có thể biến một căn nhà tranh vách nứa thành một căn nhà xây mái bằng.

Anh nhìn cô xuất khẩu đi qua đi lại một lát thì hiểu mình phải đạo diễn cho cô. Cô có thể mặc năm cái áo phong bên trong. Năm cái áo bò khoác ngoài. Một cặp kính râm giọt lệ đeo trên mắt. Hai cặp kính nữa giắt vào túi áo ngực bên trong. Quần bò thì không mặc được năm. Ba thôi. Nhưng mặc ba cái quần dày cộp mà muốn đi lại linh hoạt thì phải tập. Bên trong cô mặc ba cái quần xi líp Thái Lan. Sau đó, nào, bắt đầu. Mặc cái quần bò thứ nhất, kéo khóa, xong. Mặc cái quần bò thứ hai, kéo khóa, xong. Mặc cái thứ ba. Cúi người xuống, luồn tay vào trong đùi, đẩy nhẹ từng nếp quần nhả xuống phía dưới. Làm sao cho không có vết hằn vết nhăn nào cả. Một là

che mắt hải quan sân bay. Hai là không hần không nhần thì mình cử động chân mới dễ dàng. Đang ngồi thì đứng lên được. Đang đứng thì ngồi xuống được. Có kẻ không biết mặc cho khéo, ngồi trên máy bay hơn mười tiếng đồng hồ, sang đến sân bay xứ người, hai chân tụ máu phù lên, phải khiêng đi cấp cứu.

Một hai. Một hai. Một hai. Anh hô, bắt cô vung tay đi đều bước theo kiểu lính tập đội ngũ. Phải nhắc được chân, phải vung được tay thì mới bảo đảm đi lại tự nhiên trước hải quan cửa khẩu, mới bảo đảm không tụ máu phù chân. Quan trọng là không bị hải quan nó trấn lột. Nó sẽ lột sạch, lột mất bốn cái áo bò, hai cái quần bò. Gặp phải thằng đều, nó còn lôi vào phòng kín, nó đề ra lột thêm hai cái quần xi líp, chỉ để lại cho một cái mà mặc. Thằng đều hơn thì nó lột nốt, xi líp cũng chẳng còn một cái.

Đúng ra anh chỉ định ngả cô xuống chiếu một lần rồi nửa đêm anh đi. Nhưng cô chủ động giữ anh lại đến sáng. Đòi em sẽ không thể gặp được người nào đẹp hơn anh tốt hơn anh. Kể cả sang đến bên kia mà phải ngủ với Tây cũng thế. Em biết chắc đấy. Từ bé đến giờ làng này đều bảo em có linh. Em đi qua nhà ông chài lưới, em thấy có một con cá to cỡ vài ba chục cân giấy đành đập trong nhà. Em nói, ai cũng bảo em hoa mắt. Y như rằng ngày hôm sau ông ấy đánh được con cá như thế, cả huyện đổ về xem, có người trả cá mấy chỉ vàng.

Một lần khác cô gặp ở cổng nhà một ông chú đi bộ đội đã bảy năm, giải phóng ba năm rồi vẫn chưa thấy về. Cô chào chú mới về ạ, rồi chạy vào nhà thím bưởi mượn đôi quang gánh. Gọi là thím bưởi vì nhà có cái vườn mấy chục cây bưởi. Cô hỏi chú về đêm qua hay sao mà cả làng không ai biết. Thím bưởi mới bảo con này mê sảng hay sao, chú ấy mất tích bảy năm nay rồi. Ấy thế mà ba ngày sau chú bưởi khoác ba lô trở về.

Em có linh. Cô lặp lại như vậy. Cô muốn có con với anh. Sang bên ấy cô sẽ đẻ cô sẽ nuôi. Cô kéo dài thời gian bên nhau suốt một đêm cho chắc. Chuyến này cô đi không chỉ mang theo quần bò áo phong kính râm giọt lệ. Cô sẽ mang theo giọt máu của anh.

Anh định dẫn cô ra chỗ xe đỗ. Nhưng cô bảo cứ ở lại đây. Bà em ngủ rồi. Bà già nằm trên cái giường không ngáy không thở phều phào mà đánh rầm ầm ầm. Người già và trẻ con đánh rầm như một thứ xả bình hơi cho thông thoáng, già và trẻ thì còn biết ngưng ngưng gì. Ngủ rồi cũng chẳng

biết ngượng ngùng gì. Hai người trái chiếu nằm trên nền nhà. Ban đầu anh bắt cô mặc đủ bằng ấy áo phông áo bò, phải tập cho quen mọi nơi mọi lúc. Kể cả lúc ôm ấp hôn hít vờn vãi. Nhưng sau lần đầu, anh thay đổi ý định. Anh cởi hết ra cho cô. Lần lượt. Áo bò, một hai ba bốn năm. Áo phông, một hai ba bốn năm. Quần bò, một hai ba. Quần xi líp, một hai ba.

Vài năm sau anh gồng được về Hà Nội. Gồng thật. Phải nhờ ông anh một thằng bạn, ông anh làm bên ngành lâm nghiệp, ông anh là cán bộ đầy triển vọng của ngành, sau này trở thành ông cấp mà ai cũng biết. Lúc ấy ông anh mới chỉ là cán bộ cấp vụ, nhưng từ bên lâm nghiệp ông anh quen sang ngành vận tải, rồi nội vụ, rồi vân vân.

Anh về được thủ đô như cá về với nước. Đường vô xứ ấy quanh quanh, non xanh nước biếc như tranh họa đồ, ai vô xứ ấy thì vô, riêng tôi cứ ở thủ đô đàng hoàng. Nói xứ ấy là tránh chỉ rõ bất cứ một nơi nào trên non sông gấm vóc của chúng ta. Nói thế là để nhắc lại câu giàu có nhà quê không bằng ngồi lê Hà Nội. Đời anh đến lúc này, không có ai nhà quê cũng không có ai phải ngồi lê. Nhân tiện kể chuyện chuyển ngành về Hà Nội thì nói thế.

Anh chở một nhóm liên ngành đi tịch thu tài sản của những kẻ làm ăn bất chính. Giàu sang lên giữa thời buổi ai cũng nghèo là bất chính. Làm giàu lên tức là chỉ nhờ thủ đoạn trăn lột lừa đảo người khác. Làm giàu lên tức là đã phải sử dụng đến biện pháp bóc lột tư bản, đi chệch hướng tư tưởng, chệch hướng đường lối kinh tế xã hội chủ nghĩa. Phải tiêu diệt gian thương. Đã là thương, thương mại tư nhân, là chỉ có gian. Đã đi buôn thì chỉ có là con buôn, không ai gọi là ông buôn bà buôn cô buôn bác buôn. Gian thương, con buôn, đây là đối tượng của cách mạng trên mặt trận kinh tế.

Cái nhà họ phải xử lý vốn là nhà cũ từ thời Pháp. Mặt tiền có sáu mét, tổng diện tích năm mươi tám mét, ba tầng, mới được sửa sang lại. Chính quyền có ngay số liệu ước tính nhà mới sửa sang lại hết mười bảy nghìn đồng. Lương tháng trung bình của công nhân là bốn mươi lăm đồng. Lương trung bình công chức hơn năm chục. Mười bảy nghìn đồng thì đúng là chỉ có buôn gian bán lận. Không giết người cướp của nhưng mà cũng buôn thàm bán vụng, cũng ngấm ngấm qua mắt nhà nước qua mặt nhân dân. Lưới trời lồng lộng, cũng phải nhờ có nhân dân phát hiện tố cáo thì chính quyền mới giạt mình. Mới nhận ra. Nhà nó ngày nào cũng ăn thịt gà, nhưng nấu nồi thường thì hơi bay ra, lộ hết. Nó mới nghĩ ra cách nấu nồi áp suất, ngồi trông thình thoảng nhấc cái nút xả lên một tí, hơi bay ra ít một, rồi nó để cái quạt máy thổi hơi gà nhẹ nhẹ ra đằng sau nhà. Được hôm con bé nhà nó mãi chơi, bỏ ra ngoài, không ngồi nhấc cái nút xả lên, một lúc cái nút xả sập

xuống. Hơi bị nén trong nồi lâu, áp suất quá mức chịu đựng, nó mới nổ cho một phát. Như bom nổ. Sập cả một góc bếp. Lúc ấy chính quyền và nhân dân mới xông vào mới biết nó ninh thịt gà.

Đội kiểm tra hành chính ập đến đúng lúc nhà ấy không ngờ. Anh đỗ xe ngay trước cửa. Anh theo đội kiểm tra vào tận trong nhà. Chúng tôi biết chỗ các vị cất giấu tài sản nhưng chúng tôi cần sự thành khẩn trước. Một người giờ sổ ra, rút bút ra, chuẩn bị viết sẵn biên bản. Chỉ còn chờ sự thành khẩn. Sau đây là chờ kết quả lục soát. Phát hiện thêm thứ gì ghi ngay vào biên bản thứ ấy. Chỉ cần gạch một cái đầu dòng và điền tên vật bị thu giữ vào. Một gạch hai gạch ba gạch. Có nhà mấy chục cái gạch đầu dòng, viết hết cả hai mặt giấy, phải viết sang tờ thứ hai. Cái nhà chưa tịch thu được, để yên đấy. Nhưng mấy thứ của nôi thì phải tịch thu ngay. Bà chủ nhà cũng biết thế nên bà tỏ ra thành khẩn. Một cái xe máy Pơ giô một linh ba. Một linh ba là đời mới nhất, mơ ước của tất cả dân Hà Nội, hay nói cách khác là hầu hết dân Hà Nội không dám mơ. Một linh ba màu đỏ. Hai chiếc xe đạp, một Pha vô rit, một Đi a măng, đều là xe ngoại. Cái xe máy tương đương căn phòng cấp bốn hai chục mét vuông. Mỗi cái xe đạp tương đương căn phòng tập thể sáu mét vuông. Cửa nôi chỉ có thể. Bà chủ sụt sịt, mồ hôi nước mắt cả đây các anh ơi, chẳng qua nhà có ông chú họ ở Pháp thỉnh thoảng gửi về cho cháu tí chút gọi là bù chì. Nhóm đi tịch thu hết căng thẳng, quay ra đùa. Bà u nhận tiền nhận đồ từ Pháp về hóa ra tiền đồ của bà u là tư bản thối nát. Tiền đồ thì bây giờ cũng tuyệt nôi rồi các anh ơi. Biết sống làm sao đây. Một chú trong nhóm bỗng reo lên. Đây rồi. Chú giẫm bành bạch lên hòn gạch hoa ở góc nhà. Đúng chỗ hòn gạch màu nâu sẫm có hình cái hoa loa kèn màu trắng. Đây rồi. Cửa nôi từng ấy thì chỉ ít của chìm cũng phải tương đương. Gọi công nhân vào. Đào. Bà chủ xô lại, nát hết nhà hết cửa rồi, các anh nhón tay làm phúc, không còn gì đâu. Không còn gì à. Không còn này. Mấy nhát xà beng đục xuống. Vỡ tan mấy viên gạch hoa. Đục tiếp qua lớp vữa, gặp ngay chỗ bê tông đã bị chủ nhà đục thủng để chôn giấu đồ. Cuộc tiếp cho mấy cuộc. Chạm ngay một cái bình hoa bằng đồng. Hoa hoét ai chôn giấu dưới nền nhà bao giờ. Nào thì hình hoa. Lôi lên. Trong bình có năm cây vàng. Ghi vào. Chú biên bản đang ngồi đuổi ruồi ở phòng ngoài, mấy phút sao nhãng chuyện nhón nháo ở phòng trong. Giật mình. Chú cầm bút ghi vào biên bản: năm cây vàng.

Anh xe lúc ấy loanh quanh gần bàn thờ gia đình. Anh nhắm tính năm cây vàng có thể mua được một căn phòng ba chục mét vuông trong ngôi

biệt thự Pháp ở nhà anh. Sao lại kẻ ăn không hết người lần chẳng ra thế này. Sao lại giàu đâu mà giàu đến thế này. Sao mình không họ hàng với bà ta để được chia cho một ít trước khi bị bắt sạch thế này. Anh nghĩ thế và nhìn pho tượng Phật trên bàn thờ. Tượng Phật bằng đồng, hình như cũng thừa ở nước ngoài về, dân đúc đồng trên đất nước xã hội chủ nghĩa ai đúc tượng Phật làm gì. Tôn giáo là phong kiến cổ hủ lỗi thời. Tôn giáo là thuốc phiện của nhân dân. Anh đọc thấy trên sách trên báo như thế. Anh thò tay búng búng vào bên sườn tượng. Không dám sờ eo tượng như khi trên cabin xe sờ gái. Tôn giáo cổ hủ thật nhưng cũng chưa đến mức dám báng bổ. Cái búng tay không coong coong rỗng ruột. Nó bịch bịch. Nó bạch bạch. Tượng đặc. Nếu nó rỗng ruột như tượng bình thường thì nó chỉ nặng khoảng bảy tám cân thôi. Nhưng nó đặc như thế này, nó phải hơn chục cân.

Trong tượng có vàng. Anh xe thoáng nghĩ. Anh định reo lên như anh bạn lúc nãy reo lên giẫm bành bạch xuống nền nhà. Nhưng anh ghìm lại. Búng thêm mấy cái nữa. Bà chủ đang nước mắt ngấn dài từ phòng trong đi ra phòng ngoài để ký vào biên bản. Búng. Bịch bịch. Bạch bạch. Cùng lúc anh nhìn lên bức ảnh gia đình treo bên cạnh. Anh nhìn ngay vào gương mặt một cô gái đứng ở chính giữa. Trong ảnh có năm người, ông bố bà mẹ, hai người con gái một người con trai. Thê mà anh lại nhìn ngay vào cô đứng giữa. Chính giữa. Anh nhận ra luôn.

Đó là cô hoa khôi của lớp anh hồi năm cuối phổ thông. Năm lớp mười. Cô thuộc loại có hoa tay. Vẽ. Nhà cô có nghề truyền thần. Từ một tấm ảnh con con, cô có thể vẽ lại thành một bức truyền thần, chân dung người trong ảnh được phóng to lên, giống hệt. Căn nhà này anh chưa đến bao giờ, hôm nay trước cửa vẫn treo tâm biển truyền thần tô màu ảnh. Có bức truyền thần diễn viên điện ảnh Kim Chi nghiêng mình bên cạnh liễu. Ảnh đen trắng thì tô màu cho nó thành má đỏ môi hồng áo màu xanh nước biển. Thì ra nhà cô lâu nay vẫn hành nghề truyền thần, nhưng nghề truyền thần đâu có giàu được. Tiền vàng chắc là từ ông chú bên Pháp gửi về hay buôn bán đồi chác. Đang cái thời người ta coi thường nghề truyền thần. Mỹ thuật là phải sáng tạo ra cái mới, là phải ước lệ cách điệu, là phải siêu thực trừu tượng. Đang thịnh hành mỹ thuật theo chủ nghĩa hiện thực xã hội chủ nghĩa, hiện thực ấy cũng không coi trọng truyền ảnh truyền thần. Nhưng mà anh vẫn cứ phục lẫn cô bạn có bàn tay tài hoa. Trước ngày anh nhập ngũ, cô vẽ tặng anh một bức truyền thần. Từ tấm ảnh anh chụp chung với cả lớp, cô gắn cái kính lúp vào bên mắt trái, soi lên, vẽ chính xác đến cả mấy sợi lông tơ lún phún bên

mép. Năm ấy anh mới mười bảy tuổi, khai tăng lên một tuổi để đi bộ đội. Cô biết, và cô ghi một dòng chữ bé tí ở bên dưới bức sơn dầu: 17 tuổi.

Anh hoảng lên. Tay phải chém vào tay trái rồi. Mình có mặt ở đây thì đúng là bạn chém vào bạn. Anh chạy ra ghé tai đội trưởng, bỏ cha rồi, đây là nhà bạn tôi. Đội trưởng nhìn anh một lúc như xem đùa hay thật. Nhìn một thoáng thì tin. Đội trưởng cũng là cánh hẩu của anh. Đội trưởng khoát tay. Thôi xong rồi, rút.

Bà chủ vẫn van vãn. Hết cả cơ cả nghiệp của tôi rồi còn gì. Anh ghi biên bản ba cây vàng thôi, anh cho lại hai cây để sống anh ơi. Đội trưởng lại nhìn anh như ý bảo đẹp ngay được bà chủ đi cho nhanh thì tốt hơn. Anh kéo bà chủ vào nhà trong. Ghé tai bà. Bác ơi, trong tượng Phật còn vàng đấy, nhưng chúng cháu đi thôi.

Bà chủ sững người nhìn anh. Anh nhìn lại. Nghiêm. Rồi anh cười, ghé tai bà chủ. Cháu là bạn lớp mười của cô cả nhà bác đấy, hồi cháu đi bộ đội, cô ấy vẽ tặng cháu cái ảnh truyền thần mười bảy tuổi. Thôi, cháu đi đây.

Buổi tối anh vừa tắm rửa ăn uống xong thì cô truyền thần đến. Tìm được nhà cũng là giỏi. Xa nhau mấy năm rồi, khi anh đi, Hà Nội sắp sửa đánh B52 làm trận Điện Biên Phủ trên không, thành phố còn yên tĩnh trước cơn bão chưa đến. Anh không biết nhà cô, cô không biết nhà anh. Thế mà sáu năm sau, chỉ trong ba tiếng đồng hồ, cô đã chạy đôn chạy đáo đến nhà mấy người bạn cũ mà hỏi ra được địa chỉ của anh. Sao số phận không giữ cô ở nhà hôm nay có phải mọi việc đã đơn giản hơn. Cô về đến nhà thì một góc nhà tan hoang. Bà mẹ sụt sịt khóc. Rồi bà nhớ ra, có một thằng nhận là bạn con, nó biết trong tượng Phật có vàng nhưng nó xua cả bọn đi, nó không bắt nữa. Bà miêu tả thằng ấy vóc người cao to, mắt trai lơ ướm long lanh, nó lại nhắc đến bức tranh mười bảy tuổi. Cô nhớ ra ngay.

Vẫn có cách xin lại được cái xe máy và một cái xe đạp. Một nọ một kia thôi. Xin lại tất cả thì khó. Vàng lại càng khó. Anh đưa cho cô giấy bút, hướng dẫn cô cách làm đơn xin lại xe máy xe đạp. Trình bày cặn kẽ. Chiếc xe máy một linh ba là của em trai cô. Chiếc xe đạp Pha vô rit là của cô. Hai thứ ấy không phải của chủ gia đình, tức là không phải của bà mẹ. Một cách phán tán tài sản, chia sẻ bớt tài sản, không dồn hết vào cho một người. Người bị dồn hết vào mang tai tiếng tư sản mại bản. Mà đã là tư sản thì phải bị tịch thu, nhà tư sản bị giáo dục, bị áp dụng những biện pháp cứng rắn.

Hai người bạn cũ nằm bò ra giường để viết đơn. Rồi kéo nhau ngồi dậy ra bàn ngồi viết cho đảng hoàng, mặt giấy phẳng, chữ viết không xiên xẹo. Chẳng bao giờ cái tay anh xe có thể dễ yên. Nhưng cũng chỉ tí toáy ôm cái vai, chạm cái cổ, nghịch cái dải tai. Chỉ đến thế. Có một cái gì giống như ký ức thời phổ thông tuổi mười bảy sắp sửa lên đường bỗng như sống lại. Nó sống lại và nó ngồi chễm chệ ngay trước mặt mà nhìn hai người. Xem hai đứa làm gì nào. Xem hai đứa viết gì nào. Xem hai đứa có thành công trong vụ này hay không nào.

Anh xe chỉ cho cô đến gặp ông anh của thằng bạn. Anh ấy là cán bộ cấp vụ bên ngành lâm nghiệp nhưng anh quen biết quá nửa quan chức các ngành. Anh xe vẫn gọi anh ấy là chú. Cô truyền thần ngại đi một mình. Anh xe phải đi cùng. Hai người đến nhà anh vụ trưởng, chú chú cháu cháu một lát thì anh ấy bảo cứ gọi anh xưng em thôi, quan hệ đồng chí công tác thì

chỉ nên xưng hô anh em. Đồng chí. Công tác. Anh ấy coi hai đứa bình đẳng với anh.

Thực ra vừa nhìn thấy cô truyền thần là anh vụ trưởng trong lòng đã hơi cà cuống. Lòng anh không xôn xao động dậy mới là chuyện lạ. Cô là hoa khôi khối phổ thông của anh xe ngày trước. Nhiều gã thanh niên trong tiểu khu không vẽ truyền thần mà ngày ngày vẫn lảng vảng qua trước hiệu vẽ chỉ để nhìn thấy cô đang miệt mài chiếc bút lông chấm chấm màu dầu. Anh vụ trưởng cảm mến cô ngay. Dung nhan cô có thể là hơi nghiêm một tí hơi khô khan một tí. Nhưng dung nhan kiểu ấy thường vừa mắt các vị chức sắc. Những cô mắt đong đưa lúng liếng quá, mồm miệng đưa đẩy dẻo quẹo lẳng lơ quá sẽ làm các vị ngại. Nơi đông người nơi quan trên trông xuống người ta trông vào, các vị đều ngại những cô quá lộ liễu, vẻ đẹp như cô truyền thần là vừa vặn, vừa đủ đẹp, vừa đủ mờ màng, lại vừa được xem là kín đáo chừng chặc chín chắn. Anh vụ trưởng mến cô. Anh cũng mến chú xe. Người như chú, anh vẫn nghĩ anh sẽ chuyển cho chú đi học đại học tại chức rồi đưa vào diện quy hoạch thành cán bộ kế cận. Anh sẽ làm.

Gia đình cô nhận lại được cái xe máy và một chiếc xe đạp. Coi thế là thành công. Thành công với cô và thành công với anh xe. Thành công lớn nữa là sang năm sau anh vụ trưởng được đề bạt lên thứ trưởng. Anh sẽ còn lên nữa trong mấy năm tới để dần dần anh trở thành ông cấp. Anh sẽ còn thành công trong việc bảo ban quy hoạch mấy đàn em, trong đó có cô và chú xe. Chú xe học xong tại chức, được điều về chuyên trách công đoàn dưới trưởng anh. Công đoàn thời ấy không chỉ là những cuộc vận động chủ trương chính sách đối với giai cấp công nhân với cán bộ nhân viên trong ngành. Công đoàn còn đi vào những việc cụ thể thiết thực như cơm áo gạo tiền lương thực thực phẩm. Thời bao cấp tem phiếu có hạn, lại thêm cái chiến tranh biên giới phía Bắc biên giới Tây Nam, thiếu thốn đủ mọi bề. Công đoàn phải lo thiết lập quan hệ với các ngành thương nghiệp nông nghiệp. Liên hệ với trại chăn nuôi để họ ưu tiên bán thêm cho mấy con lợn mấy con bò. Liên hệ với bên thủy sản để họ bán thêm cho mấy tạ cá biển cá nước ngọt. Liên hệ với hợp tác xã nông nghiệp để mua vài ba tấn rau quả. Mang về xẻ thịt gia súc ra, rải mấy tạ cá ra khắp sân, chia bôi cho mỗi vụ mỗi phòng một ít. Cán bộ nhân viên mỗi người được thêm miếng thịt con cá mớ rau.

Đây là thành quả là phúc lợi mà công đoàn đem lại cho anh chị em vào những dịp lễ Tết. Đây là thành tích của anh xe.

Đến lúc này ta không gọi là anh xe nữa. Anh còn lái xe nữa đâu. Anh đã là anh công đoàn có bằng đại học hàm thụ tại chức. Anh công đoàn làm việc tốt, nhiều thành tích, rồi anh được đề bạt lên chủ tịch công đoàn của ngành. Rồi anh sẽ còn lên cao hơn, anh sẽ thành ông Kềnh như ta đã biết. Nhưng mà chuyện ông Kềnh hãy tạm để lại sau.

14

Cô truyền thần đã xách cặp đi theo ông Cốp từ lúc nào. Cả nhà ông đều quý cô. Bà vợ ông khen cô khôn ngoan xinh đẹp biết điều. Bà từ miền rừng về, bà thấy con gái Hà Nội chỉ được mỗi mình cô vừa biết điều vừa chân thật. Người miền rừng ưa những ai chân thật không quá khéo mồm. Cô dẫn bà chị đi may áo dài đi phi dê, nhưng biết chọn những thứ phù hợp vừa vặn nhất với bà. Áo dài thường là những màu sẫm, chất nhung the. Màu đen, màu xanh dương màu xanh lá thẫm gần như ngả sang đen. Áo nhung the những màu ấy thường có lúc ánh lên kín đáo nhưng đủ độ trầm sang trọng mệnh phụ trong những dạ tiệc nhà nước hoặc dạ tiệc ngoại giao. Phi dê cũng không cắt tóc quá ngắn, không uốn tóc rối tinh xù xòa. Như vậy là quê, hoặc tự tiết lộ mình quê. Bà nghe cô, tóc đến ngang vai và chỉ vài lọn tóc sóng lượn. Trang điểm không biến một dung nhan bình thường thành đẹp, nhưng có thể biến dung nhan bình thường thành hài hòa dễ chịu.

Đến lúc này ta không gọi là cô truyền thần nữa. Cô vẫn vẽ trong những lúc rỗi rãi hiếm hoi. Nhưng cô đã thành cô thư ký. Một cô thư ký có trăm việc không tên. Nhưng rảnh rỗi lúc nào thì cô vẽ. Cô truyền thần chân dung ông Cốp, đây là bức tranh đầu tiên cô mang đến nhà ông. Cả nhà xúm vào đẹp quá, giống quá. Người không hiểu mỹ thuật cứ thấy vẽ giống thì coi đây là đỉnh cao nghệ thuật. Cô vẽ chân dung bà Cốp, mấy lọn tóc sóng lượn và áo dài nhung the xanh đen sang trọng. Cô vẽ thêm trên cổ bà một chuỗi hạt ngọc trai, càng thêm sang trọng. Đến chân dung con trai ông bà thì đích thực là một công tử đẹp giai ngồi ngồi. Đẹp theo kiểu một người đang được quy hoạch thành cán bộ khung. Ba bức chân dung ban đầu định của ai thì treo ở phòng người nấy. Nhưng cả nhà đều thấy đẹp quá, treo phòng trong thì phí, bèn mang tất ra treo ở phòng khách. Kể ra cùng hơi phô, hơi giống

những phòng khách hãnh tiến, có cái ảnh chụp với Víp với Cốp nào thì phóng to treo hết ra phòng khách. Nhưng đỡ lại, đây chỉ là tranh gia đình thôi mà, tranh lại đẹp thế, khách đến chơi còn có chuyện để mà bình phẩm.

Bức chân dung ông Cốp uy nghi nhất. Bức tranh bà Cốp sang trọng nhất. Bức tranh công tử sáng ngời nhất. Rất đặc biệt là bức thứ ba này. Cái cúc cổ lơ lửng nhưng không phanh ra. Phanh ra thì nó đã mang tính cách tay chơi miền rừng núi đốn. Nó chỉ bật nhẹ ra khỏi lỗ khuyết, thế thôi, như một tấm gương giai cấp công nhân tuốt một cái khuy trong lao động, như một người chiến sĩ tuốt một cái khuy trên thao trường. Gương mặt sáng, nhưng là cái sáng của giai cấp. Vẽ đẹp toát ra là vẽ đẹp của một cán bộ khung trong tương lai.

Có thể anh con trai không ý thức hết ý nghĩa của bức tranh này. Anh chỉ thấy vừa lòng với nó. Anh thích cái vẽ chính nhân nghiêm ngặt của chính mình trong tranh. Anh thích người vẽ ra nó. Cô thư ký hơn anh ba tuổi nhưng cô gọi anh xưng em. Chỉ vì cách xưng hô ấy mà cô phải đổi sang gọi vợ chồng ông Cốp là cô chú. Thế cũng được. Họ cũng coi cô thư ký như con cháu trong nhà. Công tử cũng xưng với cô là anh. Phụ nữ hơn tuổi vẫn là bề dưới, vẫn là nằm dưới.

Chỉ mấy năm sau, ba bức truyền thần sơn dầu đã hóa thành ba bức tranh đá quý. Tranh sơn dầu làm thời bao cấp. Tranh đá quý làm thời kinh tế thị trường. Sự thay đổi chất liệu của tranh phản ánh sự chuyển đổi của nền kinh tế. Cô thư ký bắt rất nhạy thị trường đá quý. Cô xông ngay vào. Cô đưa ý tưởng mở công ty đá quý cho ngành mình, ông Cốp chỉ biết gật gù tâm đắc. Cô lập dự án công ty khai thác kinh doanh đá quý, ông Cốp chỉ biết vung tay chém gạt khẳng định quyết tâm trước cuộc họp toàn ngành. Cô học đâu rất nhanh kỹ thuật làm tranh đá quý. Ghép những viên đá nhỏ, chèn vào đấy những vụn đá nhỏ, thành những bức tranh hoa đào hoa mai, cánh buồm biển cả, dòng sông con suối, mây vờn đỉnh núi, phất cờ đại thắng mùa xuân. Cô học rất nhanh kỹ thuật nghiền đá quý, thành bụi cám thành cát, rồi biến chúng thành chất liệu làm tranh. Hồng ngọc, nghiền. Ngọc lam, nghiền. Ngọc bích, nghiền. Hắc ngọc, nghiền. Ngọc lục bảo, nghiền. Cô rải những thứ bột đá quý ấy lên bức chân dung và sử dụng chất kết dính bền chặt. Ba bức truyền thần trong nhà ông Cốp bây giờ đã thành ba bức tranh đá quý. Tính giá trị vật chất thì mỗi bức hàng nghìn đô. Nhưng không ai nói chuyện vật chất. Đây là thành quả của bao tháng ngày lao tâm

khổ tứ nghiên cứu tìm hiểu và tự tay thực hiện. Đây là cảm hứng là sự rung động là nhiệt thành của cô. Không thể tính đếm chi li mà ra được.

Guồng máy công ty đá quý đi vào hoạt động êm xuôi. Lúc này ông Cốp mới giao cho cô thư ký một việc ông nung nấu từ lâu. Ông gửi cô sang Ấn Độ tìm hiểu về thị trường chứng khoán. Hệ thống xã hội anh em Đông Âu có còn thì cũng không có chứng khoán để mà tìm hiểu. Học hỏi chứng khoán tư bản thì xa vời, không phù hợp với điều kiện hoàn cảnh tình hình trình độ của ta. Phải là những nước bạn bè như Ấn Độ. Cô hăm hở lên đường. Từ truyền thần sang thư ký, từ thư ký sang đá quý, từ đá quý sang chứng khoán, không có việc gì khó chỉ sợ đầu ta nhỏ. Đầu có không nhỏ, ý chí bản lĩnh quyết tâm của cô không nhỏ. Cô hăm hở lên đường. Cô hăm hở quay về nửa năm sau. Cô hăm hở làm luận chứng khả thi trình lên ông Cốp. Cô thiết kế dự án theo chỉ đạo của ông.

Tạo hóa không bao giờ cho ai được đắc ý đắc chí lâu lâu. Mọi việc đang xuôi chiều mát mái chỉ có thành công chỉ có phát triển vùn vụt thì bà Cốp lẫn ra ốm. Bà đang đi tập khí công múa quạt với đám phu nhân. Đúng theo bài tập chỉ xoay hai vòng thì bà quay quay thêm hai vòng nữa. Rồi ngã vật ra. Cấp cứu. Bác sĩ chẩn bệnh ngay, ung thu gan. Kinh hoàng. Cả nhà choáng váng. Sao mà đến cái lúc ai chết cũng ung thư thế này. Không khí sặc sụa khói xăng và bụi công nghiệp không ai chịu cân đo tính đếm mức độ. Nguồn nước thấm thấu toàn là dung dịch hóa chất thải từ các nhà máy các hợp tác xã tiểu thủ công nghiệp. Thực phẩm ngấm tẩm chất bảo quản chống thối chống hoại. Cả một thùng thịt nhập từ ông láng giềng mang về chôn xuống đất hai tháng đào lên không thối. Rau quả bà con nông dân ta mua thuốc sâu đem phun xong đi bán cho đồng bào đồng chí ăn ngay. Thực phẩm, thuốc bảo quản, thuốc sâu, gia vị lẩu nướng cứ thế bạn láng giềng cung cấp giá rẻ như cho. Còn bán chịu cho. Xơi trước trả sau. Rẻ mới tham. Xơi trước mới tham. Bác cho bao nhiêu em lấy bấy nhiêu em xài bấy nhiêu. Không ung thư mới là chuyện lạ.

Gần hai tháng trời cô đá quý bám bệnh viện. Con gái con trai có lý do đi công tác không mấy khi đáo qua. Thuê thêm một người phụ giúp cô đá quý. Tự tay cô phải làm nhiều hơn chị giúp việc. Tự bung bỏ đồ chậu. Thông đường hô hấp thông thực quản đường tiết niệu. Đêm ngồi nhìn các đường đồ thị xanh đỏ loằng ngoằng trên màn hình theo dõi. Có khi ông Cốp vào trông cùng cô một lát. Hai chú cháu ôm nhau khóc. Hay là cháu đưa cô sang Singapore xem sao được không chú. Bà Cốp nghe thấy lắc đầu. Không nói được nhưng hàm ý là thôi. Hóa trị đã rụng hết cả tóc rồi. Muốn khóc cũng chẳng khóc được nữa. Muốn trách con cũng chẳng trách được nữa. Có cái gì cứ như làm cho bà sụt xuống một cái, sụt xuống sâu mà không lên lại được nữa. cổ trườn lên cổ bò lên cổ đẩy cái giọng mình lên mà không được.

Nhưng rồi có một ngày bà nắm tay cô thều thào. Trong két sắt nhà bà có một cái hộp sơn mài. Trong hộp sơn mài ấy có bức ảnh chụp lại cái tranh truyền thần đá quý do cô vẽ. Cái ảnh không to lắm, cỡ mười nhân mười lăm. Cùng với cái ảnh là chuỗi hạt mà bà không bao giờ đeo. Chẳng qua khi vẽ bà, cô thêm vào trên cổ bà một chuỗi ngọc, thành ra bà được gợi ý. Bà mới đi đặt làm một chuỗi ngọc đá quý tổng hợp. Một viên hồng ngọc xen kẽ

một viên bích ngọc, xen kẽ một viên ngọc lục bảo, xen kẽ một viên mắt hổ mắt rồng gì đó. Bà đã định đeo mấy lần đi dự chiêu đãi ngoại giao nhưng lại sợ người ta cười thầm mỉa mai quê mùa miền rừng. Bà không đeo nữa, cất đây, thỉnh thoảng mở ra ngắm một mình.

Nhưng bây giờ bà muốn trao lại cho cô.

Cô đá quý cực tinh xảo. Cô không dám. Cô cảm ơn bà và nói sẽ trình bày cho cả nhà cùng biết. Có mặt đủ ông Cốp và con gái con trai, cô kể lại và đề nghị trao chuỗi hạt ấy lại cho con gái ông bà Cốp. Cô ghi được điểm với cả nhà.

Sau giỗ trăm ngày bà Cốp, cô đá quý tìm gặp anh công đoàn. Hỏi ý kiến, ông Cốp dạo này có những lúc bất thường. Trên diễn đàn, ông vẫn vung tay chém gạt hùng hồn. Mỗi chữ thi đua ông chém tay một cái bày tỏ quyết tâm mạnh mẽ. Bộ thi đua. Cục thi đua. Vụ thi đua. Phòng thi đua. Cán bộ công chức thi đua. Mỗi thi đua lại chém tay xuống. Có thi đua được không các đồng chí, có được không, khó khăn à, khó khăn thì vượt qua khó khăn để cho thuyền đến bến, khó khăn à, khó khăn thì phải vượt qua khó khăn để rung cây động rừng, nói tóm lại là có thi đua được không, được chứ gì, thế thì cứ quyết tâm thi đua đi. Rành rẽ đâu ra đấy. Hội nghị hội thảo tọa đàm nào cũng phát biểu mạch lạc. Nhưng khi chỉ có một mình, ông đi qua đi lại trong phòng, lơ phờ như mộng du. ông nhấc ba bức chân dung đá quý ra khỏi bức tường, rồi lật ngược lại như xem có cái gì ở đằng sau. Như là có ai giấu đồ trang sức hay gắn máy ghi âm ở đằng sau ấy. Ông không đi đứng lơ phờ thì ông ngồi ông lẩm bẩm hát dân ca quê ông. Lẩm bẩm thôi. Môi mấp máy rung rung như thể mồm ông là cái loa và đang có một người khác mượn cái loa ấy mà hát mà tăng âm qua đây. Sòn sòn sòn đô sòn, sòn sòn sòn đô rê, rê rê rê mí sì rê.

Rồi một hôm ông nắm tay cô. Hai chú cháu ôm nhau khóc như hôm hai chú cháu đã ôm nhau khóc bên giường bệnh bà Cốp. Ông bảo cô, em vẽ cho anh một bức tranh nữa. Vâng, em vẽ ngay, em vẽ anh đứng giữa rừng núi quê hương anh nhé. Không, không phải vẽ anh, không phải rừng núi, anh muốn em vẽ em, bức chân dung của em. Cô đứng lặng. Có chút e ấp. Tuổi băm hai chưa chồng, mặn mà, nhưng vẫn còn e ấp. Vâng, anh nói thế thì em sẽ vẽ.

Cô đeo kính lúp lên. Dò từng nét tinh vi trên tấm ảnh của mình. Đẹp, nhưng đã hơi hần vài nếp thời gian. Đẹp, nhưng là cái đẹp một mình, đơn, khô, lạnh. Thiếu một sự tương tác. Thiếu một sự giao hòa. Phải lên kính lúp, tự soi mình, cô mới nhận rõ ra mấy nét ấy. Nhưng người vẽ là phù thủy. Như người hóa trang cô dâu là phù thủy. Hóa trang chứ không phải trang điểm. Hóa trang là biến người này thành người khác. Biến A thành B, biến B thành C. Nhiều chú rể lúc đón dâu đã tưởng mình bị đánh tráo một cô khác. Người vẽ có thể phù phép hơn cả một người chấm sửa ảnh. Phù phép có thể biến người này thành người khác. Nhưng cái khó là vẫn phải làm sao cho giống. Không đơn giản như người thợ ảnh làm công việc chấm sửa ảnh. Cô bắt đầu bằng công việc chấm sửa, tức là xóa đi vài nếp hần thời gian. Cô tiếp tục bằng cách đưa thêm vài màu ấm vào cho bớt vẻ khô lạnh. Thêm chút sắc hồng sắc vàng sắc tím. Phía sau đầu thêm một giò phong lan đu đưa cho không gian xao động tăng vẻ giao hòa.

Ông Cốp nhìn vào bức truyền thần phác thảo khen đẹp. Nhưng em phải làm tranh đá quý nữa. Tôi thích chân dung em bằng đá quý.

Ông được toại nguyện. Chân dung cô bằng đá quý, ông đem treo trong phòng riêng của ông. Tất nhiên không thể treo phòng khách cùng với bốn bức chân dung gia đình. Đã thêm bức con gái ông nữa, bây giờ là bốn.

Treo chân dung cô bằng đá quý trong phòng riêng. Đây là bước một. Sang bước hai, ông cầm tay cô nói bây giờ anh không thể thiếu em. Cô đã cảm thấy điều này từ lâu rồi. Có khi linh cảm ấy đã mạnh nha từ ngày cô đi cùng anh xe mang đơn đến nhờ ông can thiệp để lấy lại một ít tài sản bị tịch thu. Có khi ngay từ ngày ấy.

Thế thì còn gì phải băn khoăn lẫn tẩn cần nhắc nữa. Anh công đoàn hỏi. Có đấy. Đã nói thì nói luôn một thể. Con trai ông, cái anh cán bộ khung kém cô ba tuổi ấy, cái anh ấy sau khi mẹ chết cũng đã nắm tay cô. Hôm ấy anh ta đã khóc. Mất mẹ thì ai chẳng khóc, chỉ có khác là người khóc chứa chan người không ra nước mắt mà thôi. Anh ta bảo đời anh ta thế là hoàn toàn cô quạnh. Mất mẹ là mất tất cả. Họa chẳng chỉ còn lại một người. Đang cầm tay cô mà anh lại nói là họa chẳng anh chỉ còn lại một người. Cô không dám nghĩ xa, không dám nghe thoáng trong gió phong thanh mà vịn vào mình. Không. Nhưng hôm vừa rồi anh ta lại thừa lúc ông bỏ đi vào phòng trong, anh ta rủ cô ra ban công chỉ cho cô xem giò lan phi điệp mới nở. Anh ta nhắc lại câu nói hôm trước, cứ như là câu đầu mới chỉ nói trước

đấy mấy phút chứ không phải đã hơn một trăm ngày. Em thấy không, họa chẳng chỉ còn lại một mình em.

Mình phải bỏ đất này mà đi thôi, nếu không muốn bị chẹt chẹt giữa hai quyền lực. Cô bảo với anh công đoàn. Cậu là bạn, cậu khuyên thế nào. Cô hỏi.

Đây không phải là thời phong kiến, không có chuyện chẹt giữa hai quyền lực mà sợ bị thủ tiêu xử trảm lăng trì. Anh công đoàn phân tích. Đây cũng không phải là hai quyền lực. Cậu con trai không phải là một quyền lực. Tương quan lực lượng quá ư chênh lệch. Không nói chuyện quyền lực nữa, đây chỉ là chuyện giữa hai con chim và một con bướm. Không phải đùa tếu tiểu lâm đâu, thực chất của vấn đề đấy. Cô ở giữa, cô phải chọn con mạnh hơn con to hơn con áp đảo. Thời của thế giới phân cực, cô là một vệ tinh, cô phải chọn cái cực mạnh hơn mà chịu hút vào đấy, chứ vệ tinh đơn độc bay lượn tự do thế nào cũng phải rụng.

Cô nghe lời anh. Không bỏ xứ mà đi. Bỏ xứ đi là một cách nói. Đúng ra là bỏ ngành mà đi, bỏ sang ngành khác nghề khác. Gây dựng bao nhiêu năm mới được đến mức này, cả cô, cả anh công đoàn. Giờ mà bỏ cuộc tức là đổ hết xuống sông xuống biển. Không. Cô không thể bỏ cuộc. Cô muốn bỏ anh cũng không cho cô bỏ.

Đám cưới ông Cốp với cô đá quý là cơn động đất trên vùng hồ thủy điện. Hậu quả khôn lường. Con trai con gái ông huyền truyền thế. Những người phản đối huyền truyền thế. Vợ chết chưa đoạn tang đã lấy vợ mới, ừ thì không phong kiến, không phải đợi đoạn tang ba năm, nhưng ít ra cũng một năm cho phải phép. Lại lấy ngay cô thư ký ngày trước đồng thời là cô giám đốc đá quý đương kim. Không sợ cho uy tín, không sợ nó hao hụt nó sa sút nó rơi rụng nó phai nhạt nó lở lói. Ừ thì cũng chẳng có gì phải sợ, trai không vợ gái không chồng cả, nhưng cũng phải tính đến tình cảm và thái độ của con cái. Con cái ư, giá bố không lấy vợ, con trai có chịu ở nhà đàm đạo trao đổi những vấn đề quốc kế dân sinh với bố không, con gái có chuyển cả gia đình về cơm bưng nước rót nâng giắc cho bố không. Con chăm cha không bằng bà chăm ông. Hơn nữa bà này có thể vừa chăm miếng ăn giấc ngủ, vừa là cô vấn trợ lý thư ký đắc lực trong mọi vấn đề kinh tế chính trị văn hóa xã hội.

Đám cưới ông Cốp, anh huy động toàn bộ biên chế công đoàn lao vào cuộc. Nhà hát ca múa dân tộc, chương trình giao duyên dân ca ba miền đậm đà bản sắc dân tộc. Em xi dẫn chương trình là một nhà thơ hàng đầu nói năng lưu loát, nói cái có trong đầu mình chú không phải cái người khác soạn ra giấy cho mình đọc vẹt. Khăn trải bàn vải bọc ghế phối hai màu trắng và booc đô, một nhà trang trí nội thất có hạng thiết kế riêng. Bức tranh chân dung cặp uyên ương bằng đá quý do cô dâu thiết kế và chính những nghệ nhân hàng đầu ở công ty cô thực hiện.

Những điệu hát giao duyên tình tứ ý vị cất lên bên ngoài, còn bên trong lòng thì ông đối đáp ông phản biện ông phụ họa. Noọng ơi, non ngàn nở hoa, cùng chung mái nhà, noọng về cùng ta tiếng ca lưng núi ta tắm chung dòng suối, nghe sáo diều vi vu ú ú u ta về với noọng. Theo cái lý thông thường thì đây là tâm trạng ông rủ rê noọng một cô nàng miền cao về với ông, cô đá quý là người miền xuôi, cô dâu phải là noọng. Người đi xa có nhớ là nhớ ai người trông cánh chim trời, sao chẳng thấy em. Đang ngồi đây, em ở bên cạnh đây, sao lại nhớ người đi xa. Xin anh hãy về mấy ngỏ ý với mẹ cha, đến mùa lúa chín đón em về cho thỏa nỗi nhớ mong. Thỏa rồi, bây giờ thì đã thỏa, không còn ước mong gì hơn nữa.

Đám cưới có thể gọi là mỹ mãn nếu không xảy ra một sự cố lúc gần tàn tiệc. Con gái ông Cốp ra về mới phát hiện ra cái vé gửi xe hơi của cô bị rơi đâu mất. Cô quay vào tìm khắp chỗ ghế ngồi, tìm trên đường từ bãi xe vào đến trong phòng tiệc, nhờ cả ông nhà thơ thông báo vào mi cờ zô. Cuối cùng cô nhớ ra có thể lúc bỏ phong bì mừng đám cưới bỏ vào hòm song hỷ, cô đã sơ ý mà bỏ cả cái vé xe vào theo. Hai đứa em họ giữ hòm phong bì nói hay là chị chờ xong đám cưới, rồi đổ hòm ra mà tìm vậy. Cô quắc mắt lên, tao còn phải đi làm việc của tao, bao nhiêu việc hệ trọng đang chờ, cái đám cưới này có là gì mà bắt tao phải chờ. Một tháng nay, từ lúc bắt đầu bàn bạc kế hoạch tổ chức đám cưới, hai anh em cô đã nổi xung nổi khùng lên kiểu ấy rồi. Hai người đã kéo đến nhà ông Víp đề nghị bác can thiệp để hủy bỏ cái đám cưới này. Họ cho rằng cô đá quý đã bỏ bùa cho vợ chồng ông Cốp. Ngay từ khi bà Cốp nằm trên giường bệnh, con ấy đã đánh bả để bà di nguyện tặng cho nó cái chuỗi hạt đá quý. Nó biết nuốt không trôi cho nên nó mới chủ động tuyên bố không nhận. Ba anh em nói. ông Víp chỉ nghe. Tất nhiên ông bảo việc gia đình thì hẵng về giải quyết với nhau, bác sẽ nói thêm vào. Nói thêm vào. ông có nói gì đâu, hứa thế ai mà chẳng hứa

được. Lòng vả cũng như lòng sung. Chính ông hơn bảy mươi cũng lấy một cô giảng viên đại học gần bốn sợi dây thoi.

Cái lúc cô con gái đang đòi mở hòm song hỷ ra để tìm chiếc vé xe, ông Víp cũng đi ra cùng với cô vợ trẻ, sửa soạn chào từ biệt cặp uyên ương để về. Dân tình xúm lại lặng lẽ kín đáo theo dõi đúng kiểu để yên xem sao. Ngày mai thông tấn xã vỉa hè lại có tin giật gân để bổ sung, ông Cốp chú rể là người trong cuộc, nhưng ông cũng chưa quyết có nên can thiệp hay không. Nhờ đâu chỗ đông người này, đứa con gái đáo để của ông sẽ tận dụng mà mồm năm miệng mười gây điều thất thố. Ông yên lặng. Cô đá quý càng chẳng dám lên tiếng. Anh công đoàn cũng ngại, con này chỉ có lỗi lên giường giằn ngứa ra thì nó mới im, anh nghĩ. Phải chỗ khác anh đã xử lý bằng cái thao tác muôn thuở ấy và anh chắc chắn thành công. Nhưng chỗ này thì chịu.

Im hết. Lờ hết. Lúc này mới cần đến cái uy của ông Cốp. Ông đưa ra một giải pháp, ông hất đầu vào trong, nói nhẹ nhàng. Hai đứa bê cái hòm vào góc kia, đồ ra, kiểm tra cẩn thận, tìm xem sao. Lờ ông là cả lờ non nước. Nhẹ nhàng nhưng đồ ai dám cưỡng lại. Nhẹ nhàng xong thì ông bước ra luôn, thừa biết không có mặt mình mà mọi việc vẫn đúng răm rắp.

Vỡ hài kịch không có hậu. Lục tung cả hơn một nghìn phong bì lên cũng không thấy cái vé xe của cô con gái. Cũng có thể cô đánh mất cái vé. Cũng có thể cô bày ra chuyện để gây náo loạn trong đám cưới của ông bố. Cho tôi bời hoảng loạn ra. Chẳng ai biết sự thực thế nào. Lại có đồn đại rằng ba chị em cô mỗi người cầm đi cả trăm cái phong bì. Phong bì ấy không phải là phong bì thường. Giá trị mỗi cái phải gấp hàng chục lần phong bì thường. Chỉ khổ cho những kẻ mang phong bì đến, không được tính đếm vào sổ, công trạng coi như không được vua chúa ghi nhận, coi như mất trắng, coi như về mo.

Đêm. Cặp vợ chồng mới cưới về đến nhà lại gặp một chuyện bâng hoảng khác. Bốn cái chân dung đá quý treo ở phòng khách, giờ chỉ còn hai. Hai cái ưanh vẽ hai người con đã được gỡ xuống đem ra khỏi nhà. Trên tường chỉ còn bức chân dung ông Cốp và bà Cốp. Chân dung bà Cốp khung đen, có một băng vải đen bắt chéo ở phía trên, bên góc phải. Thì mọi hôm vẫn vậy. Cái mới là chân dung ông Cốp hôm nay cũng được thay bằng khung đen. Ở phía trên, bên góc phải, cũng chẳng chéo một cái băng vải đen.

Đám con ông đấy. Hai người con ông đấy. Có ăn học đảng hoàng, có chức tước đảng hoàng, đều thuộc diện cán bộ được quy hoạch cho tương lai đấy. Đấy. Thế. Đó.

Anh công đoàn xử lý rất nhanh. Anh ra lệnh cho đám cán bộ nhân viên công đoàn chạy ra cửa hàng làm khung ảnh, dựng chủ hàng dậy, gọi nhân viên dậy. Giá nào thì đêm nay cũng phải thay cái khung ảnh ông Cốp cho anh, bỏ cái khung tang màu đen đi. Khung gỗ có sẵn, kính có sẵn, bào lại một tí, chuốt lại một tí, cắt xén một tí. Hai giờ sáng thì xong. Bức tranh bà Cốp viền khung đen được đưa lên bàn thờ. Giữa phòng khách chỉ treo chân dung ông Cốp và cô đá quý. Từ nay cứ thế mà treo. Cứ thế.

Đường công danh của anh công đoàn là do ông Cốp quy hoạch. Anh nhanh nhẹn thông minh sáng ý. Không thể bằng lòng mãi với cái nghề cầm vô lăng được. Một người lái xe giỏi là rất có ích. Nhưng một người quản lý giỏi mà chỉ làm lái xe giỏi là lãng phí là thất thoát là gây thiệt hại cho xã hội. Ông gửi anh đi học tại chức, sau về làm công đoàn chuyên trách, rồi khi ông lên cao khỏi bộ thì anh đã được ông chuẩn bị cho một chức thứ trưởng. Bắt đầu từ đây anh lên, từ đây anh thành ông Kễnh.

Nhưng lại vẫn như trước, ta khoan nói chuyện Kễnh ở đây. Lúc này anh mới đang đi học tại chức. Đứa nào nói dốt chuyên tu ngu tại chức là tại vì nó không đi học mấy cái ấy, nó không biết. Nhiều thạc sĩ tiến sĩ chính quy mà vào việc đâu có bằng cái móng chán mấy ông hàm thụ chuyên tu tại chức. Nhiều hàm thụ chuyên tu tại chức đã và đang nắm những vai trò chủ chốt trong mọi lĩnh vực, chỉ đạo xuống dưới quyền mình cả một đồng tiến sĩ thạc sĩ lớp ngóp trong đồng giấy tờ vô bổ. Đây là vấn đề của chất lượng đào tạo, vấn đề của chất lượng trí tuệ cá nhân, được sự dẫn đường chỉ lối của lãnh đạo cùng sự quan tâm sâu sát của chính quyền và các cơ quan đoàn thể. Nói thế để dẫn đến việc anh đi học tại chức. Hướng dẫn khóa luận cho anh là một nữ tiến sĩ ở viện nghiên cứu. Cô này đúng là một trí thức thuần túy. Cô chỉ kết hôn với những công trình cấp nhà nước và cấp bộ chứ chưa một lần kết hôn với giai nào. Cô ba mươi ba tuổi trong khi anh mới hăm tám. Anh gọi cô xưng em. Bình thường thì đừng hòng, đàn bà hơn tuổi vẫn là đàn em. Nhưng nhất tự vi sư, bán tự vi sư, dạy một chữ là thầy mà nửa chữ cũng là thầy. Vừa liếc qua cái đề cương khóa luận đầy lỗi chính tả, lấp ghép sách này một đoạn sách kia một khổ, cô đã đẩy trả lại văn bản anh đưa và chối khéo. Cô quay lại nói với giáo vụ và hội đồng rằng tôi đang thực hiện nước rút công trình cấp nhà nước, tôi không có thời gian hướng dẫn cử nhân. Anh không năn nỉ xin xỏ. Giáo sư giảng viên đây ra kia, không người này có người khác, không có anh đi học thì lấy đâu ra thu nhập cho đám giảng viên ngồi đầy các trường. Anh đưa tay ra lấy lại cái đề cương đúng lúc tay cô vẫn còn đặt trên ấy. Tay anh chạm vào tay cô. Không một chút cố ý. Thề. Cô cũng không cố ý. Thề.

Nhưng hai bàn tay chạm vào nhau không như điện giật. Hai bàn tay bình lặng. Chỉ có hai người hơi sững con người. Cô nhìn vào mắt anh. Cặp

mắt đàn ông màu nâu trong veo ươn ướt đa tình. Cô chưa bao giờ để ý một cặp mắt đàn ông, càng chưa bao giờ phải sưng lại vì một cặp mắt đàn ông như cặp mắt này. Từ cặp mắt, cô mới thấy sao lại có một gương mặt đẹp đến thế. Nó trai lơ, nó láu lỉnh, nó linh hoạt, nó thông minh, nó hứa hẹn làm cho đời người ta vui. Trong giới giảng viên nghiên cứu viên của cô, không bao giờ có được một gương mặt hội đủ bằng ấy sắc thái.

Còn anh nhìn thấy gì. Một đôi mắt sau cặp kính cận mù sương. Như ở Sa Pa một sáng thời tiết như mùa đông, vừa nhìn thấy cái nhà thờ đá đầy thì một làn sương đã kéo qua che khuất nhà thờ, chìm khuất tất cả. Như là trên Đà Lạt một chiều sương mù chỗ hồ Than Thở. Cặp mắt như có một màn sương mù khiến cô ngồi đấy ngay trước mặt mà anh lại thấy cô đã lùi lại rất xa, lùi xa hơn cái ghế cô ngồi, lùi xa hơn bức tường sau lưng cô, lùi xa hơn cả khuôn viên đầy cây ở phía sau bức tường. Lùi xa. Khoảng cách tăng thêm thì anh thấy anh phải vớ tới, anh phải nắm lấy bàn tay ấy để giữ cô lại, không cho cô bị đẩy lùi ra xa. Một lần này không giữ nổi thì chẳng bao giờ giữ nổi.

Anh đã nắm lấy tay cô. Phút ấy anh biết có ngày cô sẽ ở trong vòng tay anh.

Cô để yên tay cho anh nắm. Phút ấy cô biết mình sẽ không buông anh chàng này ra. Có thể anh ta sẽ học hành văn dốt vũ dốt, có thể, nhưng mặc kệ, anh ta phải là người đàn ông của cô.

Cô phải động bút vào bản khóa luận tốt nghiệp của anh. Nói cho chính xác, không phải là động bút mà cô phải viết lại hoàn toàn bản khóa luận cho anh. Viết trên máy tính xách tay. Xen vào quãng nghỉ giữa những luận cứ, anh đưa cô đi một vòng Hồ Tây, Hồ Trúc Bạch. Xen vào quãng giữa những luận điểm, anh đánh xe đưa cô đi Mẫu Sơn mù sương, Tam Đảo mù sương. Giữa nơi mù sương, cặp mắt mù sương của cô bỗng trở nên tinh tường không ngờ. Mấy đêm ở nơi mù sương ấy, lần đầu tiên họ ở bên nhau, cô không cho anh sử dụng phương tiện phòng vệ an toàn. Em sạch sẽ. Cô bảo. Em không thích thế. Cô báo.

Anh chưa hề có ý định lấy vợ. Anh đang sống đời thụ hưởng cái tự do của mình. Anh không hề nghĩ mình sẽ lấy cô giáo hướng dẫn khóa luận. Thầy là thầy mà trò là trò. Chẳng qua thầy trò thì cũng là trai gái, họ bập vào nhau cặp vào nhau là chuyện tự nhiên muôn thuở. Sau đó đường ai nấy

đi cũng là chuyên tự nhiên muôn thuở. Vậy nên anh hoàn toàn sững sờ, hoàn toàn đờ dại khi cô nói cô đã có thai. Anh bảo vệ thành công khóa luận tốt nghiệp rồi cô mới nói. Hai đứa con. Một đứa là cái khóa luận. Một đứa là con trai trong bụng cô. Tháng thứ tư rồi, cô đi siêu âm và cô đã biết giới tính của nó. Cô biết tính anh là muốn vui chơi không có thưởng. Còn cô thì chơi trò ném vòng vào cổ chai con vịt, cô muốn thực sự đoạt được con vịt ấy, không thì cũng con gấu bông, không thì cũng một hộp kẹo để mà chén, tức là vui chơi xong thì ít nhất cũng phải lấy được một cái gì mà mang về.

Nhưng cô cũng sòng phẳng. Cô yêu anh. Người như anh cô không tìm được trong giới kinh viện của cô. Tuy thế, cô không ép anh phải gắn vào đời cô một khi anh miễn cưỡng. Cô sẵn sàng sung sướng làm vợ anh. Nhưng cô cũng sẵn sàng làm người mẹ nuôi con một mình.

Ông Cốp biết chuyện. Lấy nó đi. Con bé ấy rồi sẽ còn khá. Nó đã là tiến sĩ, nó sẽ thành phó giáo sư rồi giáo sư. Nó sẽ là nhà nghiên cứu đầu ngành. Đứng về mặt gia đình, đây là một lý lịch tốt cho sự nghiệp sắp tới của cậu.

Cô phu nhân Cốp thì gật đầu. Cũng được. Anh cũng đâu có chơi bời được mãi mà không chịu lấy ai. Chỉ có điều nữ viện sĩ ở ngay trong nhà nhưng sẽ luôn xa anh cả một quãng đường chim bay rất dài, chắc cũng phải dài bằng từ Hà Nội vào Sài Gòn. Đây, rồi anh xem.

Chứng thực lời cô Cốp. Chẳng phải là khoảng cách không gian. Chẳng phải là khoảng cách địa lý. Chẳng phải là khoảng cách giữa hai đô thị. Chẳng phải là khoảng cách trình độ học vấn. Không nghĩa lý gì với anh những khoảng cách ấy. Nói theo kiểu ngôn ngữ sách vở mỹ miều thì đó là khoảng cách tình yêu. Tình yêu của bên này không làm sao vượt qua được một quãng đường để đến với trái tim yêu bên kia. Nói theo ngôn ngữ tính dục học thì hai công cụ ấy không tìm đến với nhau. Không có được ngày mát giời như lý trưởng mong ngóng với mẹ Đốp. Không có được một đêm gió mát giăng thanh như trong Kiều. Không có được chỉ còn đêm nay hãy đến bên anh như lời bài hát bình dân. Không có đủ yếu tố ngoại cảnh để gây cảm hứng.

Càng không có nội tổ ở ngay trong lòng trong dạ thôi thúc kích thích giục giã xô đẩy làm tới. Đây là nói về phía cô. Cái màn sương mù Sa Pa Đà Lạt trong mắt cô khiến anh ngày trước cuống lên muốn lôi cô kéo cô gần lại, bây giờ màn sương ấy lại càng xa thật là xa. Nó dày lên nó che khuất không cho cô nhìn thấy anh nữa. Như là không còn anh ở đấy nữa. Cô đã bị quây lại bị giam lại trong lớp sương mù của chính mình. Cô cũng chẳng muốn phá toang lớp sương mù ấy mà ra với anh nữa. Cô chìm vào trong những lý thuyết, những giáo điều, những chủ nghĩa, những công trình cấp nhà nước cấp bộ. Cô kết hôn với nó từ lâu, cô ăn nằm với nó từ lâu. Sự kết hôn và ăn nằm với anh chỉ làm gián đoạn một thời gian, nghỉ ngơi một thời gian. Rồi sau đó tình cũ không rủ cũng về, cô quay lại với đám tình trọn thủy trọn chung của cô. Cô gạt anh ra rìa. Nói cho đúng, cô quên mất sự tồn tại của anh rồi.

Anh nhận ra sự quên lãng của cô lần đầu tiên khi cô hỏi gì thế. Gì thế. Cứ như là ngạc nhiên lắm. Anh trèo lên giường, vừa mới đưa tay tháo cái cúc áo ngực của cô thì cô hỏi. Gì thế. Đàn bà khác mà hỏi câu ấy thì chết với anh, nó chỉ càng kích cho anh nóng ran lên phát điên lên. Nhưng câu gì thế khô khốc này như một nhát dao chém. Gì thế. Anh đừng làm phiền tôi. Anh đừng sàm sỡ tôi. Anh không biết là tôi chẳng còn chút sinh lực nào sau một ngày viết lách chuyên đề hay sao. Anh không biết là tôi chẳng còn một chút hứng thú nào ngay cả với đời sống sau một ngày ngồi ghế phản biện

tiền sĩ hay sao. Gì thế. Sao anh không để tôi yên. Cô không nói hết ra thế mà hàm ý như thế.

Anh ngồi dậy. Rón rén. Ngồi phất dậy thì phũ phàng quá làm cô giật mình.

Anh ra khỏi nhà. Nhẹ nhàng như một con mèo. Hồng học như một con béc giê sẽ làm cô bị sốc.

Anh đồng công sắt cố gắng không gây ra tiếng xích sắt loảng xoảng tiếng cánh cửa kèn kẹt. Ra đến ngoài đường rồi anh mới cầm điện thoại di động gọi cho cô A cô B cô C. Gọi hú họa. Phải gọi đến C thì mới có được một cô đang ở nhà một mình. An toàn. Anh tìm đến cô C. Bảo đảm không có câu gì thế. Xong việc nửa đêm ra về, anh cũng tránh nói với cô C cái câu, thế thôi nhỉ. Bỏ bịch gặp nhau xong, đàn ông mặc quần áo ra về, không biết nói gì hơn, đánh ngay một câu, thế thôi nhỉ. Một tay bạn của anh đã bị cô bồ nhảy lên tát cho một cái chỉ vì câu ấy. Phải tránh. Đừng có thế thôi nhỉ.

Không phải bao giờ cô vợ cũng hỏi câu gì thế. Có khi cô im lặng thuận tình. Nhưng thuận tình mà cô cứ nhéo ra rữ ra xoay vần thế nào thì chịu thế, lăn lóc bên nào thì cuộn tròn sang bên ấy. Cả lúc đương hành sự đến lúc xong việc cứ nhũn nhèo bơ phờ ra như thể đã chấp nhận bị hiếp, không kêu than không khóc lóc không van xin không dọa kiện tụng.

Anh ngại câu gì thế. Anh ngại cái trạng thái chấp nhận bị hiếp. Anh dần dần quen với chiến thuật đánh nhanh diệt gọn với A với B với C với XYZ. Sau giờ làm việc buổi chiều, anh trì hoãn về nhà được giờ nào hay giờ ấy. Tính toán giờ vợ về nhà, vợ tắm rửa ăn uống xong, sinh lực trở lại, thoải mái trở lại, lúc ấy anh hăng mò về. Về là chỉ loanh quanh với cái ti vi xem vài trò văn nghệ bình dân nhạt như nước ốc rồi đi ngủ. Anh cũng mệt rồi. Buổi trưa đã kéo cô X đi ngủ trưa một tiếng rưỡi. Buổi chiều đã kéo bạn bè đi uống bia vài ba tiếng. Nếu hôm nào không bia thì đến nhà cô Y ẩm thực kết hợp với tính dục.

Cứ như thế anh quen dần với ma men. Chiều nào cũng bia không thì rượu thuốc. Rượu thuốc nhà hàng đáng ngờ. Đi đêm lắm có ngày gặp ma. Gặp đúng hôm ngộ độc rượu thuốc, miệng nôn trôn tháo, đau đầu nằm bẹp mấy ngày. Trờ dậy lại triền miên ma men. Đi từ cơ quan đến bệnh viện có bảy cây số, hẹn với vợ là anh sẽ đến ngay, thế mà đi từ chín giờ sáng đến

tám giờ tối mới đến nơi. Chẳng là hôm ấy buổi sáng anh ra khỏi nhà, vợ đã dặn hôm nay mẹ ở trong bệnh viện đã yếu lắm rồi, có gì em gọi điện thì anh nhớ về ngay. Anh ừ anh hử. Lên đến cơ quan, gần chín giờ nhận được điện thoại của vợ báo tin mẹ vợ vừa đi. Anh sẽ đến ngay. Nói thế, lên xe máy đi một đoạn thì có anh bạn a lô rủ đi nhậu. Mới nửa buổi sáng đã nhậu. Dân chủ vô chính phủ, cái xứ không ai cấm đoán nổi ai. Rủ thì nhậu. Đang nhậu cuộc đầu đã có ngay điện thoại rủ nhậu cuộc trưa, sắp cuộc trưa thì có lời rủ cuộc chiều xếp chỗ trước. Cứ thế, bảy giờ tối, ngồi bãi bia được hơn một tiếng mới nhớ ra việc mẹ vợ chết lúc chín giờ sáng. Bỏ cha. Bỏ mẹ thì đúng hơn. Chạy ra lấy xe phi hộc tốc đến nhà xác bệnh viện. Tủ thi đã được gửi vào ngăn lạnh. Phải phi về nhà, rượu bia làm cho rũ ra, nhưng vẫn phải ngồi bàn bạc kế hoạch tang lễ với anh chị em nhà vợ.

Giọt nước cuối cùng làm tràn cái ly chịu đựng của cô gì thế. Gì thế. Cô hỏi như lạ lùng. Cô hỏi khi anh đội khăn tang đi qua đi lại dính mẩu băng đen lên ngực áo cho người đến viếng. Gì thế. Cô hỏi khi tang lễ đã xong. Mẹ đã thành lọ tro trong nhà hỏa táng, đêm về chỉ còn hai vợ chồng và thằng con, anh tỏ ý ân hận bằng cách ôm lấy vai cô. Gì thế.

Anh phải buông vai cô ra.

Đến thế cô Cốp phải gọi anh đến. Anh phải nhớ anh là chủ tịch công đoàn một ngành, ông Víp biết, ông Cốp biết. Đã bắt đầu vua biết mặt chúa biết tên. Anh không thể hủy hoại thân thể bằng rượu bia nhậu nhẹt. Anh không thể hủy hoại thanh danh bằng điều tiếng, đã hơi có điều tiếng rồi, rằng anh tránh vợ tránh về nhà sớm. Điều tiếng là phải dập ngay.

Cô Cốp giúp cho anh tránh được cuộc ly dị mà vợ anh hầu như đã sẵn sàng. Không bỏ. Cô Cốp bảo. Không được bỏ. Đòi anh còn trong quy hoạch của ông Cốp. Bao nhiêu điều lớn lao hơn đang ở phía trước. Không thể gây ra một xì căng đan như thế này. Vợ vẫn. Không được để cho cô ấy bỏ.

Cô Cốp phải đem thân mình ra để cải biến anh. Hết giờ làm việc nếu anh không muốn về nhà sớm để phải nhìn mặt vợ, anh phải đến đây. Ông Cốp có thừa việc giao cho anh. Thiết kế một chương trình đi thăm đồng bào bão lụt. Chuẩn bị tổ chức hội thảo kinh nghiệm thị trường chứng khoán. Soạn một bài đề dẫn cho xê mi na với viện nghiên cứu phát triển của bộ, không soạn được thì về tham khảo nữ viện sĩ tại gia.

Mỗi một việc cô giao là một lần giao trên giường của cô. Trái cấm. Trái độc. Biết thế mà vẫn hái. Cấm vệ của những bậc vua chúa, lính bảo vệ tiếp cận của những tổng thống thủ tướng bộ trưởng, vệ sĩ của những ông trùm. Tất cả đều biết ranh giới cấm kỵ không thể vượt qua, tất cả đều sợ hãi, nhưng tất cả đều không cưỡng được những cung phi mỹ nữ, những vợ những bồ những gái gú của ông trùm. Không cưỡng được dù kết cục của các trang nam nhi cường tráng ấy đều ở dưới đất đen. Ngủ được với người đàn bà của vua chúa tướng lĩnh ông trùm thì bị chặt đầu bị bắn nát ngực vỡ toang đầu. Con bộ ngựa đực chỉ được giao cấu một lần với con cái rồi bỏ mạng mà vẫn không bỏ chạy, vẫn lao vào.

Anh có lúc thoáng nghĩ đến đòn trừng phạt ghê người của các bậc quyền hành. Một ngày nào đó người ta có thể thấy xác mình vắt trên miệng cống. Đòn rằng hai băng đảng thanh toán nhau đạn lạc. Một ngày người ta thấy cái đầu mình nổi lên trên một hồ nước, chân tay thì bị tháo khớp vứt rải rác đâu đó. Đòn rằng quan hệ tiền nong không sòng phẳng với các băng nhóm. Một ngày mình bị cắt chim phải đưa lên một linh ba phẫu thuật chỉnh hình. Đòn rằng quan hệ lãng nhăng bất chính với một cô nàng nào đó. Nghĩ mà rùng mình.

Nhưng chuyện ấy không xảy ra. Có một chuyên rùng mình khác. Đúng ra thì cũng hơi run một tí nhưng may mắn không ai đoán được.

Một thời gian cô Cốp đóng cửa cảm hóa cho anh công đoàn chữa rượu, cho anh hòa giải với vợ, cho anh chí thú gây dựng thành tích thanh danh. Một thời gian ấy thôi đủ cho cô mang trong lòng một khối tình con. Tình con thôi. Thời đại này lấy đâu ra một khối tình lớn. Lũ chúng ta ngủ trên giường chiếu hẹp, cái gối con đè nát cái đầu con. Tất cả đều con con.

Ai cũng mừng cho ông Cốp. Năm mươi tám tuổi. Hai con lớn đã trưởng thành. Anh con cả ba mươi sáu tuổi đã là cấp cục trưởng. Bây giờ trời lại cho ông đậu thêm một quý tử. Lại một cục trưởng tương lai. Phúc nhà ông quả là phì nhiêu phong phú tràn đầy.

Bên nhà ông Kễnh thì không được như thế. Cô vợ viện sĩ không có tính đóng cửa dạy chồng. Không thu vén cho gia đình. Thu nhập của chồng, cô không để tâm không hề biết. Từ anh công đoàn đề bạt dần lên thành ông Kễnh, lợi tức lợi ích đổ vào nhà qua quà cáp biếu xén, dưới hình thức hiện vật hay phong bì, cô không nhìn ngó gì hết. Cô mặc kệ hết. Đàn ông mới là chủ trong nhà, đàn ông nắm kinh tế tài chính gia đình, đàn ông quyết mọi vấn đề quan trọng. Chồng bảo gửi con trai sang châu Âu học chứ để nó ở nhà rồi người ta mang con gái đến bắt đền bắt bồi cái bụng to, không biết gạt đi đâu cho hết. Ừ thì anh lo cho con nó đi đi. Chồng bảo gửi con đi du học, chứ nền giáo dục kinh viện ở cái xứ này dù có học mãi cũng chỉ là ABC mà thôi. Ừ thì anh tìm cho con một cái trường bên ấy để nó đi đi. Ông nói chuyện giáo dục kinh viện, giá mà nói với tiến sĩ khác chắc không khỏi làm chạnh lòng, cứ như ám chỉ cả bà vào trong ấy. Nhưng bà viện sĩ chẳng lấy đấy làm điều mà chấp nhận. Bà đã có một thế giới riêng và bà tự nhún sâu mình vào trong thế giới ấy, chẳng ai lôi được bà trở ra để mà lo tính với cuộc đời này.

Bà viện sĩ chuyên chú với những công trình của mình là đã quá đủ. Bà mê mẩn miệt mài miệt mài. Sự chuyên tâm không phải chỉ đem lại danh tiếng viện sĩ, không phải chỉ đem đến giá trị tinh thần, niềm vui tinh thần. Ai nói việc nghiên cứu chỉ mang lại cho nhà nghiên cứu một núi giấy tờ một đồng bản thảo là không hiểu gì. Công trình nhà nước công trình cấp bộ nhận về, bà đứng ra chủ biên, tập hợp một nhóm các nhà nghiên cứu già và trẻ, ai có việc người ấy, ai có lợi ích chia bồi cho người ấy. In sách vài nghìn bản, mỗi trang trong ấy tính ra được sáu chục nghìn đồng, mỗi trang tương đương ba đô la. Nhưng một trang nghiên cứu khổ A4 của bà viện sĩ có giá bét ra là năm chục đô la. Nào, ai bảo nhà nghiên cứu không biết gì đời sống trần thế. Nào, còn ai không tin công trình của nhà nghiên cứu tốn kém nhưng xếp xó mười năm lòi ra mông má lại vẫn được coi là thành tựu mới.

Bà viện sĩ của chúng ta sống trong thế giới riêng biệt ấy của bà. Chuyện gia đình chuyện con cái bà đẩy hết cho chồng. Thế giới riêng cũng không kích động tham vọng chức quyền. Bà được đề bạt làm trưởng ban nghiên cứu so sánh. Ý đồ quy hoạch của viện là sau một năm sẽ đưa bà lên

làm phó viện trưởng. Nhưng khi tổ chức chuẩn bị đưa trường hợp đề bạt viện phó ra trưng cầu ý kiến trong viện thì bà từ chối. Hơn cả từ chối, bà xin nghỉ nốt chức trưởng ban đề tập trung nghiên cứu đề tài mới. Ông Kễnh nghe chuyện không lấy làm ngạc nhiên. Vợ chồng hơn hai chục năm sống với nhau, ông không hiểu bà đâu. Ông chỉ biết rằng đưa bà ra làm viện phó tức là phải lôi bà ra khỏi cái thế giới ngập sâu như cái hang đầy sương mù kia. Mà bà đã quen đắm mình trong ấy từ lâu lắm rồi. Không ai có thể lôi được bà ra. Đến chồng con còn chẳng lôi được bà ra, ngay cả khi bà ăn cùng một mâm ngủ cùng một giường với họ.

Cũng là một anh chàng ấy thôi, cũng chỉ một cái công cụ dai huyền dài ấy thôi, vẫn chỉ một tính năng ấy thôi, nhưng đối tượng của nó thì mỗi thời mỗi khác. Thời còn là anh lính xé non choẹt thì chỉ toàn thao tác với những nàng buôn chuyến những gái công trường, tóm lại là thuộc diện bố cu mẹ đi đồng chua nước mặn. Rồi chuyển ngành rồi thăng tiến thì đối tượng của nó cũng cao dần lên thơm dần ra. Nó đã nhắm tới những nữ viện sĩ những nữ doanh nhân những nghệ sĩ những người mẫu. Nói chuyện người mẫu là không hề quá lời. Có một cô như thế. Cô là ba trong một. Người mẫu, nghệ sĩ, doanh nhân. Đồ thị sự nghiệp của cô là công thức cho bất kỳ một cô người mẫu nào làng nhàng nhưng đầy tham vọng. Anh chàng nghĩ, thăng tưng ra mà nói thì người mẫu đâu có đòi hỏi tài năng. Mặt đâu đòi hỏi phải đẹp, chỉ cần góc cạnh, má hóp gò má cao môi sưng mắt hiếng, cái gọi là có cá tính, cấu trúc cơ thể chỉ cần mặc sao cho vừa vặn. Học lấy đôi ba cách đi đứng sao cho không lệch vai tẹo chân trên sàn catwalk. Học một lấy đôi ba cách phương Tây, cái nhìn gườm gườm, cái dáng đi loắt thoắt, cái vung tay phăn phất, cái nguẩy người ngoằn ngoặt. Thi thanh nhạc thì trượt, thi diễn viên sân khấu điện ảnh trượt nốt, khởi đầu sự nghiệp bằng nghệ thuật xứ này không khó, nhưng dù gì cũng không dễ. Vậy hãy bắt đầu bằng làm người mẫu.

Cô người mẫu của ông Kênh chính xác là như vậy. Cô mang một dự án kinh doanh bước vào phòng làm việc của ông, ông đã biết ngay dự án ấy sẽ được trình bày trên giường. Cô kể sự nghiệp người mẫu kéo dài được ba năm thì cô thấy đã chín muồi cho sự nghiệp ca hát. Đi đứng mãi trên sàn thời trang cũng cho mình can đảm cũng làm mình hết sợ. Lúc ấy mình có thể cầm mic mà hát mà không run nữa. Giọng khê giọng khàn giọng vỡ giọng mèo hen lại được khen là độc đáo có cá tính, ông bầu gọi đến một chuyên gia thanh nhạc để tập hát cho cô. Gọi đến một chuyên gia múa để luyện vũ đạo động tác biểu diễn cho cô. Bắt đầu hoi nổi danh thì phải giấu tiệt chuyện lấy chồng lúc mười sáu tuổi đi, giấu tiệt thằng con để lúc mười bảy tuổi đi. Ông bầu cho vay tiền để quảng cho thằng bố thằng con một ít để chúng nó cảm ơm. Xong bằng ấy thao tác, nền âm nhạc xuất hiện thêm một giọng ca trưởng thành từ người mẫu. Bên truyền hình thỉnh thoảng kéo cô sang nhận một vai, thế là ngày trước đi thi người ta bảo cô không biết

diễn, bây giờ truyền hình thiếu người, vào diễn kiểu gì cũng xong. Giả tạo giả dối, tay gỗ chân gỗ, hình thể cứng như cái hình nhân thể mạng cũng xong.

Vừa nhìn thấy cô, ông Kềnh đã lơ mờ nhận ra một vai diễn trong một bộ phim cổ sử nào đó, ở trong ấy hình như cô đã khóc đã cười một cách rất giả tạo ngô nghê, ông nhớ mình đã thấy gòn gợn giả dối định tắt ti vi đi nhưng lại nghĩ cứ để thế cho trong nhà có tiếng người. Thì bây giờ nghệ sĩ đã đến ngồi trước mặt ông, bằng xương bằng thịt, không khóc giả dối nhưng cười vẫn giả dối. Chết nét không thừa. Đến chết vẫn diễn. Nghệ sĩ lớn xuống khỏi sàn khấu luôn tỏ ra mực thước chân thực, với họ cái việc diễn đã quá mệt quá lao lực, về với đời là họ cần được nghỉ. Còn nghệ sĩ bé thì ngồi ngay giữa đời thật vẫn diễn, mặc cảm đầy mình, không diễn nhờ đâu người đời không tin mình là nghệ sĩ.

Ông Kềnh làm ra vẻ trân trọng một nghệ sĩ như cô. Ông làm ra vẻ chăm chú nghe cô trình bày dự án mở công ty nhập hàng bằng đường biển. Dần dần ông không làm ra vẻ nữa, ông chăm chú thực sự. Nghệ sĩ muốn chứng tỏ mình không mây gió xa xôi, mình cũng có đầu óc, mình cũng biết kinh doanh. Đang cái thời mở cửa kinh tế thị trường, việc xin giấy phép mở công ty dễ hơn đâm đơn xin xây nhà vệ sinh công cộng. Bằng chứng là đó ai tìm ra nơi công cộng một cái nhà vệ sinh.

Nói vậy cũng không có gì là quá. Trên đà tiến tới, lập công ty nhập khẩu đường biển xong rồi, cô lập tiếp công ty nghĩa trang. Cô mua hai quả đồi mười hai hec ta, mười hai vạn mét vuông, biến nó thành một quần thể nghĩa trang có quy hoạch. Mô hình nghĩa trang bên Mỹ. Bia mộ hình cột cây số màu trắng đều tăm tắp. Đào sâu chôn chặt, không tanh lợm bùn đất nhão nhoét. Trong khuôn viên trồng cây cơm nguội cây nhãn cây sấu. Ai mà ăn nhãn lồng với uống nước sấu dầm của cô nhi. Ông Kềnh nghĩ bụng nhưng không nói ra. Những loại cây lưu niên sẽ lớn dần lên thành cổ thụ, cho bóng mát. Dưới gốc cây, cô sẽ cho đặt những chiếc ghế đá để người viếng mộ ngồi như ngồi công viên, tưởng niệm người chết, chiêm nghiệm lẽ sống. Dự án ghế đá granitô cũng nhiều ý nghĩa. Trên mặt ghế đá cô sẽ cho khắc châm ngôn. Đời người thoáng đi qua mấy nhát, thì chẳng qua chốc lát mà thôi, sống tạm trăm năm rồi ra đi vĩnh viễn. Đời người ai cũng chỉ sống một lần, phải sống sao cho ra sống. Vân vân.

Cô ngồi trên lòng ông mà nhờ ông nghĩ giúp cái tên cho quần thể nghĩa trang. Gái ngồi trên lòng mà bảo giai nghĩ. Lúc ấy đàn ông nào cũng chỉ nghĩ được bằng cái dai huyền dài chứ không thể nghĩ được bằng cái đầu huyền đầu. Cô người mẫu thừa biết. Cô nói là nói vậy thôi. Cô đưa ra mấy cái tên để trưng cầu ý kiến ông.

Nghĩa trang SỰ YÊN TĨNH ĐỜI ĐỜI
Nghĩa trang ĐÁ VÀNG TRĂM NĂM
Nghĩa trang VẠN NIÊN HỘI NGỘ
Nghĩa trang VÂN DU CỰC LẠC
Nghĩa trang DU TIÊN

Rối hết cả đầu. Một cô người mẫu lấy đầu ra bằng ấy ngôn từ Hán Việt, cũng bằng ấy tích Tàu tích Tây để mà đặt tên nghĩa trang. Chắc chắn cô ta đã phải đi hỏi mấy ông đồ đời mới hoặc mấy ông sử học Lý Văn Lai Khương Tâm Cốc. Ông Kênh sẽ phải về hỏi bà viện sĩ nhà ông, may ra bà mới biết được. Nghĩ lại thì cũng chẳng cần phải hỏi. Kệ nó, nó thích chọn cái tên nào thì tùy ý nó. Dân làm ăn, nó mê tin đầy mình, nó sợ xui sợ rủi, nó phải rất thận trọng với mấy trò này. Ông chỉ nhận ra mỗi cái tên đầu tiên. Ngày trước trong nhà ông có treo một bức tranh Nga mang cái tên Trên sự yên tĩnh đời đời. Mấy cái kia thì Tàu đứt đuôi đi rồi, đầu như hàm ý sự bền vững của cái chết, sự lang thang của đám thiên thần tiên thánh ngoạn du.

Ông và cô người mẫu từ đấy bay bổng ngoạn du trong những dự án những công trình những luận chứng khả thi. Cô tâm niệm kinh doanh nghĩa trang là cô tu nhân tích đức. Mỗi cái mộ cô bán chỉ năm trăm đô, nếu có nhu cầu cả quần thể gia đình, tối đa là năm mộ, cô chỉ lấy hai nghìn đô. Mua nhiều được khuyến mãi. Nhờ có ông, cô ta vay được tiền ngân hàng để thực hiện cùng lúc rất nhiều dự án lớn. Cô nổi lên là một doanh nhân thành đạt được đi báo cáo điển hình, được có mặt trong những lễ kỷ niệm lớn, trong những hội thảo quốc tế mời chuyên gia nước ngoài vào trao đổi kinh nghiệm làm ăn.

Bất ngờ đột ngột thành linh. Cô chạy đến ôm lấy chân ông mà khóc ióc. Anh cứu em. Anh cứu em. Anh cứu con gái chúng ta. Con bé ấy là con anh, bây giờ em mới nói để anh biết.

Thì ra bao lâu nay mấy công ty của cô ta đều thua lỗ. Lỗ hàng nghìn tỷ. Cô đã lạy lục ông tổng cục trưởng cho cô ngừng lại, cho cô tuyên bố phá

sản. Nhưng ông kia không cho. ông kia thúc dít cô làm tiếp, triển vọng sẽ tươi sáng hơn, tươi sáng hơn thì trả được nợ. Cô mà ngừng lại bây giờ thì mất mo tất cả, mất mo từ trên xuống dưới chứ không phải chỉ có một cái mất mo của cô. Tù tội từ trên xuống dưới chứ không chỉ tù tội một mình cô.

Cô nghe lời, cô làm tiếp thêm vài năm nữa. Nhưng càng làm càng lỗ. Nợ mẹ đẻ nợ con. Bây giờ công ty cô rỗng ruột, không còn gì để trả nợ. Anh chàng người tình cũ của cô mười hai năm trước chỉ thua lỗ mấy chục ti đã phải dựa cột. Cô bây giờ để mất gấp hai chục lần như thế, cô phải hai chục lần dựa cột. Anh cứu em đi anh. Anh cứu con đi anh.

Choáng rồi. Động đất Đường Sơn. Sóng thần Fukushima. Có mà giờ cứu. Lần này thì chết cả nút. Không chỉ chết con người mẫu này mà chết cả ông. Gì mà người ta không thấy có phần ông dính líu vào đấy.

Trong thoáng chốc ông mới nhớ ra một loạt thành tích bất hảo của cô người mẫu. Người ta bảo cô là con yêu tinh, con thú độc, con mực đen, con chim cú chim lợn chim kền kền bay đến đâu gieo rắc chết chóc ở đấy. Thuở ban đầu cô ta đến với ông, có nghe loáng thoáng nhưng ông đã không để tâm. Nó lặn vào lòng ông, nó vằn ông nó lật ngược lật xuôi ông trên chân đệm. Nó làm ông mờ mắt. Đàn ông loan truyền tin đồn vào tai nhau. Con này dính vào thằng nào, thằng ấy chết.

Bồ đầu tiên của nó là một chàng doanh nhân vào cái thời mới chuyển sang kinh tế thị trường. Chàng vay tiền ngân hàng, lần vay sau trả cho lần vay trước, cứ thế mà vay mãi cho đến khi phá sản hoàn toàn. Nợ không trả được. Ra dựa cột pháp trường, trong khi cô người mẫu ở nhà mặc khăn xô áo xô ngồi gõ mõ tụng kinh cầu siêu.

Bồ thứ hai của cô là nghệ sĩ ba lê hai lần đoạt giải thưởng quốc tế, diễn hợp đồng cho một nhà hát hoàng gia châu Âu, sống ở Tây nhiều hơn ở ta. Chàng nàng cặp nhau đi Tây, đang tính chuyện định cư ở Tây luôn. Đùng một cái chàng ngã một cú ác hiểm, gãy ngang xương ống. Nghệ sĩ ba lê gãy xương ống thì cũng coi như nhận án tử hình.

Bồ thứ ba là một bác sĩ phẫu thuật đầu ngành. Đầu ngành nhưng rất trẻ, mặt hoa da phấn, hào hoa phong nhã. Bàn tay mỗ phanh mỗ moi lại còn chơi được ghi ta pi a nô. Đang yên đang lành, dính vào cô người mẫu. Quán quít vào nhau được mấy tháng trời thì bác sĩ gặp hạn. Một ca mỗ rất bình thường, chỉ là mỗ dạ dày thế mà u mê làm sao mỗ ngay vào túi mật con nhà

người ta. Tí chết. Bên nạn nhân kiện tụng mãi. Bên bệnh viện phải dàn xếp để bác sĩ tạm đình chỉ hành nghề, cầu thủ bóng đá phải treo giò thì bác sĩ phẫu thuật phải treo tay.

Ba nhân vật lầy lùng. Ba tai họa. Dính vào con ấy là độc lắm. Không chết thì cũng thân tàn ma dại. Bây giờ cái câu ấy mới thực sự đến tai ông Kềnh.

Cô người mẫu không toi một mình. Cô ta không ra đi một mình. Cô ta đã bị tạm giam nhưng cả một dây lằng nhằng đằng sau sẽ đi theo cô ta. Cả một trận đô mi nô sụp đổ dây chuyền. Giậu đổ bìm leo. Công ty đá quý của cô Cốp cũng đang ngập nghề có kẻ tìm đến kiểm toán thanh tra. Máy công ty dưới quyền ông Kềnh cũng đang trong tình trạng bị tung tin thua lỗ hàng nghìn tỷ đồng. Chợ giời thông tin trên mạng tung tin rằng Kềnh đang chạy chọt qua các cửa Víp của Cốp. Lại có mạng bình luận rằng chỉ cổ mà chạy hai vạn dặm dưới biển hoặc vân du cực lạc trên trời. Chúng ám chỉ dự án nghĩa trang của cô người mẫu. Vân du cực lạc. Lại có mạng tung tin hình như Kềnh đã bị cho nghỉ ngơi chờ kết quả thanh tra, hoặc hình như Kềnh đã biến mất, đang phải truy nã toàn quốc. Lại có mạng nhắc lại câu bình luận, dính vào con ấy thì thân bại danh liệt.

Mạng khác bình luận cô nàng ấy trước khi bị tạm giam đã kịp đến chùa xin quy y, nhận được pháp danh hắc hoi, đầu như Diệu Liên Diệu Hiền Diệu Tính Diệu Tâm Diệu Đức gì đó. Một công thức cho danh vọng thời nay mà thôi:

người mẫu → ca sĩ → diễn viên → doanh nhân → phạm nhân

Cái chạng cuối nghe có vẻ bi quan quá, và chắc chỉ dành cho một số rất ít thời nay.

Người đời đã đồn rằng Kỉnh biến mất. Ừ thì Kỉnh biến. Kỉnh đã cảm thấy kết cục này từ cách đây không lâu. Bắt đầu từ nửa năm trước ông Víp đã xa xôi bóng gió cảnh báo Kỉnh rồi. Ba bốn tháng trước ông Cốp cũng đã nhắc nhở Kỉnh rồi. Họ về hưu rồi, họ trở thành người dám nói dám cảnh báo dám nhắc nhở. Họ trở thành người ở bên ngoài nhìn vào, họ có lợi thế sáng suốt hơn. Nhưng ở bên ngoài rồi, họ không cứu được ông. Những người có thể cứu được ông bây giờ lại chính là người đang trực tiếp diệt ông. Con trai ông Cốp đấy, bây giờ đã là một Víp đầy quyền lực. Con gái ông Cốp đấy, bây giờ đã là một quý bà thuộc mạng lưới thế lực. Họ không bao giờ tha thứ cho ông vì tội đã dắt cô đá quý vào nhà họ mà trở thành bà Cốp. Ông đã cống rấn về căn gà nhà của họ. Chân dung người cha đang sống của họ mà họ còn viên băng tang đen thì họ ngán gì ai. Cái băng tang đen ngày cưới ông Cốp cũng là lời tuyên chiến với chính Kỉnh.

Không còn ai cứu được Kỉnh nữa rồi.

Kỉnh lẳng lặng xách cái túi du lịch ra khỏi nhà. Để lại trên mặt bàn tờ giấy vài dòng chữ. Đừng có gọi điện, anh đi mấy ngày rồi sẽ về.

Ông lên một chuyến bay đêm vào Sài Gòn. Không phải là tự lái xe đi như tin đồn trên mạng. Cuộc đời ông từ thời trai trẻ đúng là triền miên những chuyến xe, nhưng hôm nay thì ông không lái. Hôm nay ông bay.

CHUYỂN THU GOM XUYÊN VIỆT

Chẳng phải trong đời không có lúc ông Kỉnh nghĩ nếu mà tập hợp được toàn bộ lũ con một lần thôi, ít ra cũng được một đại đội. Trăm đứa chứ không ít. Rải rác từ Nam ra Bắc, trên từng cây số, trên từng lối ngoặt, từng chỗ rẽ. Đường đồng bằng, bờ đê ruộng lúa. Đường đèo đường núi, chỗ vách đá, chỗ vực sâu, chỗ hẻm núi. Từ ngày anh lính bộ binh mười bảy tuổi vào chiến trường đến hôm nay năm mươi chín tuổi, bốn mươi hai năm rồi. Đứa con đầu tiên nếu trời cho đậu thì nay cũng đã bốn mươi hai tuổi. Đứa gần nhất, con cô người mẫu, cũng hơn bốn tuổi.

Xách túi quần áo ra sân bay, ông chỉ nghĩ là cứ đi đi đã, tạm đi cho khỏi cái chốn này. Cái chốn giờ đây đã trở nên kinh dị thiếu thiện chí với ông. Rồi sẽ kiểm toán, rồi sẽ thanh tra, rồi sẽ đình chỉ công tác, rồi sẽ tạm không cho xuất cảnh. Xa thêm một bước nữa sẽ tạm giữ, sẽ thông báo kỷ luật về mặt chính quyền về mặt tổ chức. Xa hơn nữa báo chí hàng ngày sẽ đăng dần dần từng chút tin, về sự thiếu trách nhiệm, năng lực quản lý kém, gây thất thoát nghiêm trọng tài sản nhà nước.

Ông lường được tất cả rồi. Sẽ không trông chờ có người cứu nữa. Chờ cùng chẳng có. Mình làm mình chịu kêu mà ai thương. Giống như cô người mẫu đấy, em đã xin các anh ấy cho em dừng lại, cho em phá sản, nhưng các anh ấy không cho, các anh ấy thúc dúi em bắt em tiếp tục làm để gỡ nợ, ngờ đâu càng gỡ càng rồi, càng gỡ càng nợ chồng chất. Bây giờ cô ta đang ở tù mà khóc lóc trong ấy.

Ông bay vào Sài Gòn. Trú trong một nhà khách nhỏ. Không gặp ai. Không điện thoại cho ai. Tắt máy. Như là xóa sạch một hệ thống đồng nghiệp cũ. Xóa sạch đám người quen cũ. Xóa hết.

Từ đó nảy sinh một thế giới mới. Như cái thế giới riêng mà bà vợ viện sĩ của ông đã tự mình tạo ra. Ông cũng có một thế giới mới như vậy. ông nghĩ ngay đến đám con cái mà ông đã rải khắp miền đất nước bốn mươi hai năm qua. Một đại đội gồm ba trung đội. Mỗi trung đội gồm ba tiểu đội. Mỗi tiểu đội gồm mười một người. Có khi còn phải hơn thế.

Chuyến này ông thử quay lại tìm chúng nó xem sao. Có thể không tìm được một trăm nhưng trên dưới ba chục đứa thì chắc là được. Một trung

đội. Đủ cho một cuộc hội ngộ cha con anh chị em sau mấy chục năm trường không ai biết đến ai. Ba bốn chục người. Đủ số lượng người cho một cuộc tọa đàm, hội thảo, giao lưu, liên hoan, ga la, xê mi na. Phạm vi toàn quốc. Có khi phạm vi quốc tế không biết chừng. Trong đám ấy có đứa đi du học, có đứa đi xuất khẩu lao động, thế là thành hội thảo quốc tế còn gì.

Ông vào Sài Gòn bằng máy bay. Ông quay trở ra bằng một chiếc xe khách. Loại xe bốn chục chỗ ngồi, kiểu xe khách của những tổ hợp cà phê kinh doanh du lịch, có mạng lưới trên khắp miền đất nước. Xe có chỗ ngồi khá rộng khá thoải mái, bọn Tây ngồi còn có thể duỗi chân được, ông bảo chú em ruột đang làm ăn ở Sài Gòn đi thuê cho ông chiếc xe này. Thuê ở Sài Gòn và sẽ trả ở Hà Nội. Không cần thuê lái xe đi kèm xe. Ông tự tay lái. Kể từ ngày chuyển từ anh xế sang làm công đoàn, hai mươi sáu năm rồi, ông không cầm vô lăng chuyên nghiệp nữa nhưng thỉnh thoảng vẫn tự lái. Ngồi vào sau tay lái một lúc thì bản năng thói quen trở lại.

Ông lái. Ông đưa xe ra khỏi đường phố Sài Gòn, ngược theo quốc lộ Một lên hướng Bắc thì cái áo ông đang mặc như cũng dần dần lột ra, lột nốt cái may ô ra. Rồi cũng rất từ từ, như có ai khoác vào đấy cho ông một tấm áo quân phục màu xanh lá. Tấm áo của anh lính xế mười bảy tuổi.

Mang tấm áo lính xế, ông cho xe tiến dần ra phía Bắc. Ông đi tìm lại những đứa con của ông.

Ông tự định cho mình đi khoảng năm trăm cây thì mới dừng lại ăn tối. Chịu đựng được. Trước đây đã dùng vài lần uống cà phê. Thấy dễ chịu. Tuổi gấp ghé sáu chục, lái xe dăm trăm cây số thấy không cần phải cố sức. Khá. Tự khen thầm. Bây giờ có một con bé mười tám đôi mươi xin lên xe đi nhờ thì làm sao nhỉ. Nó lại quần đầy xích lép xe đạp khắp người như cái thời ngán sông cấm chợ. Nó lại riu rít thò tay sang bốc bãi sờ nắn hiện vật của ông như mấy cô công trường, ông sẽ làm sao nhỉ. Có cho nó lên xe không. Cho lên rồi thì có phải rào trước một câu, trên xe toàn là con trai con gái chú cả đấy. Chẳng nhẽ con bé đôi mươi mới lên xe sẽ thuộc về mấy thằng quỷ sứ nhà ông chứ không thuộc về ông nữa.

Ôi thời gian. Cái ông thời gian, ông đang làm gì thế này. Một cuộc đổi chỗ nghiệt ngã. Một sự thay ngôi thứ. Một sự đảo chính tại gia. Ngay trong một nhà, bố lái xe chở những thằng con đi, bố thấy một gái đẹp, bố muốn mà bố không làm gì được, vì cuộc đảo chính đã trao đứa con gái ấy cho mấy thằng con mất rồi.

Đám con trai ông đang ngồi hết trên những hàng ghế phía sau. Ông bố lái xe chở gần bốn chục đứa con đủ mọi lứa tuổi đủ mọi vùng miền. Chúng đang ngồi đằng sau tán chuyện. Bô bô quang quác xôn xao ồn ào chí chöhe chành chọe. Giọng Nam. Giọng Nam Trung Bộ. Giọng Trung. Giọng bắc miền Trung. Giọng đồng bằng Bắc Bộ. Giọng Hà Nội. Giọng đồng bằng giọng miền núi. Cứ nói đi cứ cười đi chúng mày. Bố đang ngồi lái ở đằng trước nhưng bố nghe rõ cả. Cũng chẳng có gì mà phải phân xử hay trọng tài. Tự mà giải quyết lấy với nhau. Trên tuổi công dân cả rồi. Ngang tuổi làm bố làm mẹ cả rồi. Tự mà giải quyết lấy với nhau,

Ông nhìn thấy hết, nghe thấy hết, cảm nhận thấy hết. Mặc dù những hàng ghế đằng sau chưa có một đứa nào lên ngồi. Chúng đang vô hình vô ảnh. Rồi từ đây ra đến Hà Nội thì sẽ lấp đầy xe thôi. Rồi lúc ấy ông sẽ chẳng phải lên tiếng đe nẹt chúng bơn bót cái mồm đi một tí, nhin nhau đi một tí, đừng tranh luận nữa mà chuyển sang chuyện gì vui vui. Tiểu lâm chẳng hạn.

Dần dần ông cảm thấy sự tĩnh lặng phía sau lưng hình như hơi khác thường. Nó khác thường kể từ lúc ông dừng xe ăn tối và trở ra đi tiếp.

Dường như từ lúc ấy cái xe không xôn xao ồn ào tranh luận như trước nữa. Hình như bọn trên xe quay ra chọc ghẹo một thằng nào đó. Thằng nào. Một thằng dài thườn thượt lại co quăm quắp. Đã dài thườn thượt lại còn co quắp. Một thằng mắt diu diu dính dính như lúc nào cũng cần ngủ. Chúng nó xúm vào trêu thằng kia. Bố nhìn mà xem, sao giữa đám chúng con lại có một thằng như thế này.

Ông bật cười, ông muốn quay lại bảo chúng nó rằng thời còn làm lính xế, ông cũng hay diu diu dính dính cặp mắt, may mà chưa lần nào cho xe xuống ruộng vì ngủ gật. Trước đó thời chiến, máy bay nó chúi xuống phóng rốc két, có mà cho ăn kẹo cũng chẳng dám ngủ gật. Chạy vãi dài.

Ông vừa đi vừa nói với bọn trai tráng ngồi trên xe. Nhưng hình như. Nhưng dường như. Nhưng có lẽ. Nhưng có linh tính. Có một cái gì đấy khác thường trên xe. Khác thường à. Nào thì dừng lại xem sao.

Dừng. Chạy xuống kiểm tra bánh lốp xăng dầu. Không có gì lạ. Dầu xe đuôi xe cũng ổn. Cái xe này thuộc loại còn ngon. Trước lúc nhận xe ông cũng đã bảo chú em dẫn nhà xe bảo dưỡng cẩn thận, nhắc kỹ rằng xe sẽ chạy xuyên Việt nhiều ngày trời, phải thật bảo đảm. Bây giờ kiểm tra lại thấy nhà xe có giữ lời hứa. Không đến nỗi bất tín như nhiều lĩnh vực khác.

Ông quay trở lên xe. Đứng nhìn cái vô lăng và ghé lái một tí như sấm soi kiểm tra cái người vô hình đang ngồi ở đấy. Rồi ông cảm thấy một cái gì đó ở trên những hàng ghế. Xem nào. Ông men theo lối đi giữa hai hàng ghế đi dần xuống phía dưới. Như chú phụ xe đi soát vé. Yêu cầu quý khách cầm vé ra tay, vé của ai người ấy cầm để tránh nhầm lẫn. Từng cặp mắt ngược lên cười cợt. Bố ơi, vé của con đây. Bố ơi, cái vé sát góc là vì cô bán vé xé hơi mạnh tay. Bố ơi, vé của con chỉ đi nửa đường. Nửa đường là thế nào, tất cả phải ra đến Hà Nội. Đây, cầm lấy cái vé bổ sung, ra tận Hà Nội. Ra đấy, bố sẽ tổng hết chúng mày vào quán bánh tôm hồ Tây. Bún ốc hồ Tây nữa. Lẩu ếch hồ Trúc Bạch. Quán cá ven đê sông Hồng. Sợ chúng mày không đủ mười cái bụng để mà ăn.

Ông đi soát vé đến tận hàng ghế cuối cùng. Đến đây thì ông biết tại sao mình đã cảm thấy có điều khác lạ. Cái ghế cuối cùng chạy ngang hết phần đuôi xe, thường là đủ chỗ cho năm người ngồi. Hoặc cho một người nằm. Bây giờ có một người nằm đấy.

Một gã trai dài thườn thượt và co quăm quắp. Dài nhưng mà nằm co. Gần như khoanh tròn lại mà nằm ngủ. Như một con trăn nằm ngủ. Khoanh rất tròn và ngủ rất yên. Chắc là gã đã lên lên xe lúc ông vào quán ăn tối.

Ông định đánh thức gã trai dậy. Một là bảo gã xuống xe. Hai là hỏi cho ra nhẽ. Nghĩ đi nghĩ lại thì thôi, không gọi nữa. Kệ cho nó nằm đấy. Ngủ mãi rồi cũng phải dậy, nếu đi quá chỗ gã phải xuống thì gã sẽ có cách bắt xe để quay trở lại. Không phải lo hộ cho gã. Ngủ đến mức thế kia tức là chẳng cần có ai lo hộ.

Mà gã có mặt trên xe cũng chính là lý do để cho cuộc trêu chọc kia rộn ràng tíu tít cả lên. Chính là vì gã ở trên xe mà này giờ các hàng ghế mới xôn xao chuyện trò đối đáp, khiến ông phải cười, khiến ông phải nhắc nhở, khiến ông tỉnh ngủ.

Bắt đầu từ đó, ông canh cánh một nỗi khi nào thì gã trai tỉnh dậy. Một mình trong đêm, đêm đầu tiên trên đường, ông muốn thử xem tuổi mình sức mình còn đi được đến đâu, lúc nào sẽ phải dừng để vào nhà nghỉ. Hai trăm cây số phía trước là một thành phố biển cho người du lịch. Vận tốc cảnh sát giao thông cho phép thì xe này phải đi mất bốn tiếng nữa. Ừ thì bốn tiếng. Bốn tiếng nữa chắc là chịu được. Không cần phải Việt Nam cố lên. Không cần phải hoa hậu ơi cố lên. Không cần phải thần tượng Việt ơi cố lên, bố mẹ hy vọng nhiều vào con. Ông không cần theo phong trào toàn quốc cố lên. Mọi gắng gượng đều đánh mất tính hồn nhiên tính thực chất. Tưởng là gắng gỏi thúc đẩy chí tiến thủ mà thành ra chạy theo thành tích, tự cưỡng ép mình, tự kiểm chân rướn cổ làm mồi cho mình. Không, không việc gì phải cố lên.

Ông lắc đầu xua đi cái chuyện cố lên. Lại cũng như lắc đầu xua cơn buồn ngủ. Nó chưa đến. Ông vẫn còn tỉnh táo lắm. Đúng lúc gã trai dài thượt từ cuối xe lò dò đi lên. Gã tiến đến đứng bên cạnh ông tay dụi mắt miệng ậm ừ xin lỗi. Con định xin bố cho đi nhờ rồi mới lên xe. Nhưng buồn ngủ quá, thế là con mạn phép lên ngủ trước, báo cáo bố sau vậy.

Như vậy gọi là tiền trăm hậu tấu, chém đầu trước, phán xử sau. Ông bảo. Thôi ngồi xuống đi. Gã kia có vẻ vụng đường ăn nói, gã chẳng biết đối đáp ra sao với cái câu chém đầu xử trăm. Gã cười hiền lành ngồi xuống chiếc ghế lái phụ. Gã bảo, con lái được, lúc nào bố mệt, bố nghỉ con lái cho. Ông Kênh đưa mắt nhìn sang, một anh chàng vạm vạp dài thượt, đẹp trai ra phết. Ông hiếm khi đề cho người khác gọi mình là bố. Không để không

nuôi, để cho người ta gọi mình là bố nó cứ vênh cứ chương thế nào. Nhưng cách xưng hô bố con của anh chàng này có một cái gì đó khá êm, cứ như là bố con thật. Cứ như cái thằng con du học châu Âu của ông vẫn thường bố ới bố ạ trong những bức thư điện tử.

Gã trai ngả người ra như chuẩn bị một tư thế thích hợp để ngủ tiếp. Lại ngủ à. Ông hỏi. Vâng, bố tha lỗi nhé, lúc nào cần bố cứ gọi con dậy. Gã trả lời.

Đi đến đâu. Bố cho đến đâu thì con đến đây. Sướng nhỉ, đi mà chẳng cần biết phải đến đâu. Con đi hết tuyến xuyên Việt này ra tận Hà Nội cơ, nhưng bất cứ chỗ nào bố bảo xuống thì con xuống.

Bố bố con con. Tự nhiên trên xe có thêm một thằng xưng là con. Lại là thằng lên xe đầu tiên. Lại là thằng khiến cho đám người vô hình vô ảnh đằng sau rộn ràng sinh động hẳn lên. Chào đón chòng ghẹo khích bác đùa cợt.

Gã trai ngủ luôn. Ngửa cổ ra sau, gáy tì vào phần tựa của cái ghế bọc nỉ mà ngủ. Không ngáy không ú ớ không rên. Đến tiếng thở cũng hầu như không nghe thấy. Thoát hồn. Thoát toàn diện. Hồn bỏ lại thân xác đây mà bay lên cao, lơ lửng trên nóc xe, bay theo xe, có lúc lang thang tạt vào bên đường, xin một cái bánh trong quán nước, có lúc dừng lại trên một tổ chim mớm cho lũ chim non miếng bánh. Bay lượn phơ phất chốc lát rồi lại vùn vụt đuổi theo trên nóc xe. Đúng rồi, thân xác nó ở trên chiếc ghế, hồn nó thì thoát lên bay lên ở bên trên.

Gần đến thành phố biển thì hồn nó quay xuống nhập vào thân xác trở lại. Con ngủ có lâu quá không hả bố. Ngủ được thì ngủ đi. Thôi, để con lái thay cho bố. Không lái nữa, một giờ sáng rồi, tao vào khách sạn ngả lưng một tí.

Ông đưa xe vào bãi đỗ của khách sạn ngay bên bờ biển. Sóng đều đều ru ngủ ngoài kia. Gã trai xin phép ngủ lại trên xe. Cũng được, gã cũng chẳng biết đi đâu. Mới gặp lần đầu, ông không thể để cho gã theo mình vào phòng trọ khách sạn. Thôi thì ngủ trên xe, trông xe luôn nhé. Ông không hỏi tên gã, trong đầu thậm gọi gã là thằng thoát hồn.

Cái kẻ cứ lên xe là ngủ thực ra cũng có cách làm cho nó mở mồm. Đứng ra thì ông chẳng có cách gì. Chỉ việc trao tay lái cho nó, đổi chỗ, nó sang lái xe, ông sang ngồi ghế phụ. Lúc ấy thì nó lái và nó mở mồm, một cái máy nói chậm như bản tin đọc chậm ở các đài phát thanh tiếng nước ngoài. Đọc chậm nhưng đọc đều đọc đủ đọc không ngừng.

Gã bảo ở trên xe nếu phải lái xe thì gã sẽ tỉnh. Lái xe thì gã không bao giờ ngủ gật, dù là lúc hai giờ chiều hay là hai giờ sáng. Lái xe thì gã sẵn sàng nói chuyện, dù gã không phải là kẻ mồm mép linh hoạt.

Sáng hôm sau, rời thành phố biển, ông để cho gã lái và ông biết ngay thẳng này tay lái cứng cựa. Được, thế là yên tâm. Đã tự xác định từ trước là một mình lái xe chở cả đống con ra Hà Nội. Giờ tự nhiên lại có thêm tay lái phụ. Chuyên đi thu gom đàn con khắp miền đất nước. Chuyên đi quy tập nhiều mối con về lại một mối. Ông chưa cần tính đến chuyện gì sẽ xảy ra sau đó. Chỉ có tâm trạng sụp đổ hoàn toàn mất mát hoàn toàn mới dẫn ông đến quyết định đi thu gom này. Mất trắng. Một sự nghiệp gây dựng cả đời bỗng chốc có đũa nó đến nó đập cho tan hoang. Bao nhiêu mưu tính kế hoạch chạy chọt vận động hành lang cả đời bỗng chốc tan thành bọt biển trước cơn sóng thần tsunami tàn khốc. Danh tiếng bỗng chốc thành ô danh. Chỉ một cơn lũ quét là mất sạch, thế mà vợ chẳng cần biết chẳng cần chia sẻ, con chẳng cần biết chẳng cần an ủi. Vợ thì rút lui vào hang giấy tờ sách vở của vợ. Chỉ giỏi thờ ơ. Con thì biến vào chốn ăn chơi của con. Chỉ giỏi nã tiền.

Cái tàn khốc mất sạch sành sanh trong thoáng chốc khiến ông chhuizen choáng. Cái trở lại một mình trắng trơn trong thoáng chốc khiến ông chênh vênh. Như bên bờ vực. Dưới sâu kia là hư vô, là về mo, là số không. Số không to tướng làm ông hoảng hốt. Bất ngờ đột ngột thành linh, ông nảy ý đi ra khỏi nhà. Cả bộ cả ngành cả cục vụ cả văn phòng bỗng nhiên không tìm thấy ông ở đâu cả. Ông đã bị xóa sạch. Không tăm hơi không dấu vết. Ông không trốn đi đâu cả. Rồi ông sẽ trở về. Rồi ông sẽ không trốn tội không trốn trách nhiệm. Nhưng ông sẽ từ con số không ra đi để tìm lại những con số ông đã đánh rơi rải rác trên mọi nẻo đường. Trên từng cây số. Tìm lại để quây quần quy tập sum họp tụ hội. Để thấy một đời người có thể

mắt trắng tay này nhưng có thể nắm được một nắm gạo tay kia. Nắm đồ tay kia. Nắm ngô tay kia.

Ông đang nghĩ chuyện nắm ngô thì gã trai bảo gã sẽ có việc dừng lại ở cổng Trời, chỗ đèo Gáy Lung. Giàng ơi, ông thăm kêu lên, đây là nơi có cái bình đồng đựng mấy nắm ngô vàng ngô đen của cô giao liên thời chiến tranh, ông và có đã phải đi chôn cả buôn làng, chôn đến từng mảnh xương mảnh thịt, từng búi tóc.

Ông bảo ông cũng sẽ về cái buôn ấy, ông cần tìm một người và cần gặp một người. Ông không nói với gã rằng ông cần gặp cô giao liên ngày trước và cần tìm đứa con của ông. Chưa cần phải nói vội. Ông quay sang hỏi gã quen ai ở đây. Gã bảo gã đi gặp con trai bà trưởng buôn, con trai bà là bạn của gã.

Cầm vô lăng thì gã không ngủ. Và gã kể chuyện cho ông nghe theo cách thực hiện chương trình đọc truyện đêm khuya hoặc phát thanh một bản tin đọc chậm.

Có một thời gã rất tệ hại. Đây là lời lẽ gã dùng, gã lặp đi lặp lại. Rất tệ hại. Làm ăn thất bại. Bị lừa. Trong bước sa cơ tuyệt vọng, gã đã cầm nhảm tiền bạc của người này người khác, cầm nhảm. Gã gọi đây là cầm nhảm. Vài năm trôi cứ thế trôi đi, gã đã trượt đi, trượt xuống hố sâu và trở thành một tên cầm nhảm, một tên đạo chích, một thằng ăn cắp.

Nhưng rồi từ cái hố sâu ấy, gã đã bám đã bấu, đã trèo đã trượt, đã leo lên và đã lên được. Nhờ vào một phép lạ. Phép lạ chính là nhờ thị trường bất động sản nóng trở lại, không nóng mà chỉ âm âm thôi, nhưng cũng đủ cho gã bán được mảnh đất của mình. Lấy lại được vốn và đủ lãi để trả nợ. Nợ của gã chính là số tiền mà gã đã lấy cắp của những người rủi ro kia.

Lần này gã ôm tiền đi tìm họ để trả lại. Lai hoàn bản chủ. Của ai trả lại người ấy. Có người gã biết địa chỉ, có người không. Có người chỉ gặp tình cờ trên đường, chuyện trò qua lại khiến gã nhớ mang máng. Mang máng thì cứ tìm về vùng ấy, hỏi thăm mãi rồi cũng phải tìm ra.

Ông đi tìm kiếm thu gom những đứa con ông.

Gã đi tìm những người mà gã đã lấy cắp của họ.

Đạo ấy gã hay lên vùng biên giới. Biên giới không còn là rừng rậm. Một con đường cao tốc kéo dài hàng chục cây số từ bên ta qua cửa khẩu sang bên bạn. Từ đây con đường dẫn vào nước bạn, qua một nước bạn khác, rồi cứ thế mà đi khắp một cụm nước trong khu vực. Một cái hành lang thông thương cho dân chúng qua lại trao đổi hàng hóa, thăm hỏi lẫn nhau, gặp gỡ họ hàng. Họ hàng nữa. Thông thương kèm theo di dân, dân dịch chuyển qua lại giữa những đường biên, tìm cách nán lại buôn bán, rồi cứ thế mà có quan hệ họ hàng bên này và bên ấy.

Gã chung vốn với một vài người bạn, mua lấy một mảnh đất ba trăm mét vuông. Mỗi người ba trăm mét. Anh bạn chủ xưởng cầm trích thì mua gần một nghìn mét. Nghe đồn người ta sẽ mở tiếp một con đường nhánh từ đường cao tốc vượt núi để rẽ sang tới con sông bên kia biên giới. Từ đây sẽ xây cầu vượt sông, tạo thêm một tuyến đường thương mại mới. Mảnh đất mà bọn gã mua nằm bên con đường sẽ mở này. Đường mở, đất sẽ được chia lô để xây khách sạn nhà hàng nhà kho bãi xe. Xây những điểm dừng chân du lịch midway cho khách vào đi vệ sinh và mua sắm. Nghe viễn cảnh ăn chắc, mọi người hân hoan đóng tiền vào cho anh chàng cầm trích đi làm hợp đồng làm sổ đỏ.

Gã đóng vào đây tám nghìn đô, một trăm sáu mươi triệu, toàn bộ cơ nghiệp của gã. Ba trăm mét đất. Cả bọn mong ngóng theo dõi tin tức giá đất lên xuống trời sụt. Rồi thì tin tức nhiễu loạn. Lời đồn đại trái ngược đến mức hoang mang. Rồi hỏi han, rồi chất vấn nhau, rồi giục giã thúc ép. Cuối cùng anh cầm trích hẹn gã lên biên giới nhận phần đất của gã, làm hàng rào phân chia địa giới, sau đó gã muốn bán muốn nhượng hay làm gì là tùy gã.

Gã lên biên giới, ở trong một nhà khách chờ anh cầm trích. Anh ta cũng ở dưới tỉnh lỵ, hẹn chiều nay sẽ lên tới. Buổi chiều anh ta không lên. Tối không lên. Cả ngày hôm sau cũng không lên. Lang thang trong phố xá vùng biên hỏi thăm thì mới biết dự án đã dừng lại. Sẽ không mở nhánh đường từ bên ta sang đến bờ sông bên kia nữa. Có nghĩa là mảnh đất mà họ đã mua bây giờ chỉ có bỏ hoang đây cho cỏ lau mọc chơi.

Trong thoáng chốc mất gần hai trăm triệu. Hai trăm nhưng là toàn bộ tài sản mồ hôi nước mắt. Có người đã vì thế mà chết, uất mà chết, đứt mạch

máu não mà chết, tự tử mà chết. Không chết thì cũng có người phát điên phát cuồng. Có người ngẩn ngẩn ngơ ngơ, sống cũng thành dở người.

Gã còn trẻ, thần kinh tốt, lại đang rất yêu đời. Lúc nào không yêu đời, tâm trạng chỉ hơi u ám một tí, gã chỉ cần ngủ một giấc. Ngủ là quên. Ngủ là phục hồi sinh lực. Ngủ là làm mới lại hệ thần kinh và cả thể xác mình. Ngủ đây là mọi cái u ám sâu thẳm đã trôi về dĩ vãng, cứ như đã thuộc hẳn về một thời đã qua.

Gã ngủ.

Chuyện không bình thường là gã ngủ khi ngồi trong một góc phòng ăn, gã gọi bữa trưa và ăn uống như không có gì xảy ra. Một bát canh cá chua. Một đĩa thịt gà rang gừng. Gã ăn xong, cô phục vụ đã dọn bàn đi, mang đến cho gã một cốc trà, gã thanh toán tiền xong thì gục xuống mặt bàn. Ngủ. Phòng ăn vắng khách, người ta để mặc cho gã ngủ.

Được vài tiếng đồng hồ thì có người lay gã dậy. Anh ơi, dậy đi anh, muốn ngủ nữa thì về phòng mà ngủ. Một cậu trông như sinh viên trắng trẻo cao ráo đứng bên cạnh gã mà lay. Mắt nhắm mắt mở, gã tưởng cậu là phục vụ khách sạn và mình quên trả tiền ăn. Gã móc ví lấy tiền trả thì cậu xua tay rằng gã đã thanh toán tiền rồi và cậu cũng không phải là nhân viên khách sạn. Cậu cũng vào ăn trưa, thấy gã gục xuống mặt bàn thì cậu đến xếp thêm ba cái ghế bên cạnh, rồi nhắc cho gã nằm xuống đấy mà ngủ. Ngủ trên bốn cái ghế phòng ăn. Vài tiếng rồi.

Cậu sinh viên dìu gã về phòng. Cũng chẳng cần dìu nữa vì gã đâu có say rượu và cũng đã tỉnh ngủ. Một giấc ngủ đã khiến đầu gã nhẹ nhõm hẳn. Chuyện anh bạn cầm trịch biến mất không còn đau đớn như trước khi gã ngủ. Biến được thì cứ biến đi. Chắc cũng chẳng bao giờ gặp nhau nữa. Tất nhiên cái biến ấy chỉ ngiệt ngã vì họ là chỗ quen biết từ trước, chứ anh ta biến nhưng sở đồ và bản sao vẫn đấy, đất của ai vẫn còn nguyên địa giới. Biến chẳng qua là để tránh mặt nhau. Biến chẳng qua khu đất đang là một đồng tiền bỗng nhiên trở thành chỗ chó ỉa người ỉa. Thì cứ tránh mặt đi, trốn đi. Một giấc ngủ của ta đã xóa sạch, tất cả.

Gã pha trà ngồi uống cùng cậu sinh viên. Gã kể chuyện anh bạn biến mất và mảnh đất đã thành vô giá trị. Cậu sinh viên có vẻ cảm cảnh. Cậu hỏi gã có còn đủ tiền để trở ra Bắc hay không. Cậu hỏi ngập ngừng như sợ nói thẳng thừng sẽ làm gã tổn thương. Cậu có thể đưa gã tiền xe đò rồi sau này

gã gửi trả cũng được. Gã bảo mình chưa đến mức cùng cực đến thế. Chẳng qua đau là cái đau bị bạn lừa, đau vì mất tiền mất đất. Gã vẫn còn đủ điều kiện để đi xe khách rời khỏi chốn này.

Thêm một chén trà nữa, cậu sinh viên kể cậu lên đày để mua heo giống, ôm hai chục triệu của mẹ lên đây tìm mua giống heo ở bên kia biên giới. Heo bên ấy giống khỏe, chóng lớn, thịt săn chắc. Chiều nay sang chắc không kịp nữa, sáng mai cậu sẽ sang, sục vào bản của người ta mà lấy heo, rồi phi xe máy trở về. Buôn làng của cậu cách biên giới nửa ngày đi xe máy. Xe khách thì phải chạy lâu hơn một tí.

Nhìn anh chàng sinh viên không có vẻ gì người dân tộc. Chỉ có mẹ cậu là người của rừng núi này thôi. Mẹ cậu là già làng. Buôn làng cậu vẫn theo chế độ mẫu hệ. Hai mươi lăm năm trước, mẹ gặp một anh địa chủ miền xuôi, mẹ ngủ với cha mà sinh ra cậu. Chị gái cậu cũng vậy, cha của chị cũng là một người lái xe miền xuôi.

Cậu bảo gã đoán đúng. Cậu đúng là sinh viên. Cậu học đại học nông lâm ở tỉnh xong thì bị mẹ rút về buôn. Buôn làng cũng cần kỹ sư nông lâm. Ruộng rẫy đấy, rừng núi đấy, trâu bò heo gà đấy, thú rừng vẫn đấy. Không thiếu việc để làm. Nhưng mẹ còn có một lý do khác, mẹ cũng chẳng giữ trong cái bụng làm chi mà không nói ra. Mày ở dưới tỉnh, mày sẽ lại yêu con trai nữa cho coi, mày về đây cho mày hết hư hỏng, mày sẽ chí thú làm ăn.

Cậu kể hồn nhiên. Kể xong lại còn hỏi ngược lại gã. Anh có coi như vậy là hư hỏng không anh. Không. Gã lắc đầu thật lòng. Đây không phải là hư hỏng. Tùy ý mà sống thôi.

Cậu trai chủ động chìa tay ra bắt. Cậu giữ tay gã hơi lâu. Gã ở phòng 205. Cậu bảo cậu ở phòng 207, nếu gã có cần gì thì cứ sang gọi. Nhắc thế vì cậu nhớ gã đã lặn ra mà ngủ ở phòng ăn. Cũng là một sự bất thường. Người thường không ai bạ đâu cũng ngủ như thế.

Buổi tối gã đi loanh quanh qua mấy dãy hàng quán vùng biên. Hàng tiêu dùng khá tốt, từ một nước thứ ba hàng được chở qua dòng sông biên giới sang nước thứ hai. Từ nước thứ hai có chung biên giới với ta, hàng lại được đánh qua đường biên, lúc ấy hàng mới thực sự vào đất ta. Cứ phải đi đường gián tiếp như thế. Thì cũng chẳng sao, miễn là thuế vụ và các cơ quan làm đúng chức năng, sự thông thương khi ấy lại thành ra tình hữu nghị.

Đúng là hữu nghị. Người bên kia bán hàng cho ta cũng nói mấy câu tiếng Việt đủ hiểu nhau. Người bên ta bán hàng cho bạn cũng bập bẹ mấy câu tiếng nước bạn đủ để bán hàng. Gã mua hai cái áo phong ngoại của một bà bập bẹ tiếng Việt. Vui thì mua. Nhưng về đến nhà khách lại nhớ ra anh bạn bỏ trốn. Bỗng nhiên. Nhớ ra mất một đồng tiền. Đột ngột. Nhớ ra bây giờ mình trắng tay. Thành linh. Tự nhiên phát điên phát cuồng lên mà không gào không hét lên được. Không dám vào đâu được không đập phá gì được.

Đi qua phòng 207, gã thấy cửa không khóa chỉ khép hờ. Gã gõ cửa. Một lúc mà không có tiếng trả lời. Gã đẩy cửa bước vào, không thấy cậu kỹ sư nông lâm trong phòng. Đi vắng nhưng cửa phòng vẫn mở, quán tính của người núi rừng. Chắc là cậu đang lượn lờ trong phố xá vùng biên. Bất ngờ đột ngột thành linh. Tiền mua heo giống cậu ta mang trong người hay để trong cái túi trên mặt bàn kia. Ý nghĩ vụt qua trong đầu gã như một tia chớp. Chẳng mất nhiều thời gian, gã tìm ra cái cục tiền gói giấy báo. Loại tiền một trăm nghìn. Mỗi tập mười triệu. Hai tập gói lại với nhau như cục gạch nhỏ. Gã đút gọn cục gạch vào trong người, trở về phòng mình rồi cũng đi ra phố.

Đêm và sáng không một chuyện ồn ào nào xảy ra. Giờ ăn sáng cậu kỹ sư ngồi cùng bàn với gã, cậu ăn một bát phở bò, ăn rất chậm. Rồi cậu hạ giọng, em mất hết tiền rồi anh ạ. Sao. Sao. Gã thốt lên hai từ như rất sững sốt. Tiền mua heo giống mất rồi anh ạ. Mất ở đâu. Em để trong phòng. Đã báo khách sạn chưa? Thôi, giàng đã muốn thế.

Một anh chàng đáng vẽ thư sinh miền xuôi nhưng lại bật ra câu giàng đã muốn thế. Rất đúng giọng, rất thực. Cam chịu. Chấp nhận điều tất yếu.

Giàng đã bốc từ túi người này bỏ sang túi người khác. Giàng không muốn cho anh ta giữ tiền.

Cậu sinh viên không nói ra những điều ấy. Cậu chỉ nói giàng đã muốn thế. Một lúc sau cậu nói thêm. Dân vùng này, bên này và bên kia đều là người thật thà. Không ai lấy của mình đâu anh ạ.

Lý sự hay nhỉ. Không ai lấy của mình mà tiền mình mất. Dân vùng biên không lấy thì chỉ còn dân miền xuôi lên lầy. Dân miền xuôi khá nhiều trong đám nhân viên nhà khách, trong đám khách lưu trú. Phải tay gã, gã đã đi báo mất tiền, gã đã làm ầm lên.

Nhưng có thật gã sẽ làm ầm lên không nhỉ. Gã vừa mất gần hai trăm triệu, kẻ cầm trịch thì bỏ trốn, vậy mà gã đâu có làm gì.

Có. Gã đã lấy trộm hai chục triệu của cậu kỹ sư. Như là một cách trả hận. Như là một cách gỡ gạc lại. Đầu óc gã cũng đang bấn loạn.

Cậu kỹ sư dắt xe máy ra. Trên xe đã buộc sẵn cái lồng sắt. Bây giờ lồng sắt vẫn nguyên đầy mà không mua được heo. Không còn tiền để mua heo. Mặt cậu không buồn không vui. Cậu chào gã. Em về đây, rừng không sâu núi không cao, rồi có ngày anh em mình gặp lại. Cậu ngập ngừng, em hôn anh được không.

Gã cười, gã đưa ngón trỏ chỉ lên má phải của mình. Nhưng rồi cậu trai không hôn. Cậu chìa tay ra bắt tay gã. Rồi cậu lên xe nổ máy phóng đi.

Bất chợt gã thấy trào lên một niềm thương cảm. Thương cho những người đàn ông yêu nhau. Thương cho những người bị lừa tiền lừa tình lừa bạn và bạn lừa. Thương người và thương thân.

Khoảng nửa giờ sau, có một cái tin nhắn vào máy điện thoại của gã. Đây là số di động của em, hẹn gặp lại anh. Gã ngẩn ra một chút. À, chiều hôm qua ngồi uống trà, gã có cho cậu ta số điện thoại.

Cách đây mười ngày gã thoát hồn đã đến buôn Cổng Trời để trả tiền. Không trả được. Không gặp được cậu kỹ sư để mà trả. Gã hỏi ông bảo vệ, nó đi vắng à. Không, nó ở nhà thôi. Vậy ông nhắn cho nó ra gặp tôi một lát. Không nhắn được, nó ở tận trong rẫy mà.

Hôm nay gã lại đến. Không trả được tiền không về. Gã sẽ ở lại nằm chờ trong nhà khách đầu đường lên buôn, ông Kềnh cũng lên cái buôn ấy. Ông nhớ từ trục đường chính phải leo một cái dốc lên đến giữa chừng gọi là dốc Gãy Lưng. Bây giờ nó vẫn tên là dốc Gãy Lưng. Ngày trước ông đã đâm vào mặt một chú lính để vừa mượn vừa cướp cái xe máy của chú phóng lên cái dốc Gãy Lưng này. Chờ lên cho cô giao liên và lũ làng của cô một bao gạo, cái thời gạo quý hơn vàng.

Đường lên dốc Gãy Lưng giờ đã được san cho thoải ra xuôi xuống. Xe máy xe hơi lên được. Đến lưng chừng đèo, có một bãi đất phẳng làm bãi đỗ xe, có thể đỗ được dăm bảy cái xe khách và hàng chục xe máy. Một cái nhà sàn năm gian làm nhà khách. Làm trạm kiểm soát luôn. Bãi đỗ xe thì phải rồi, khách du lịch, dân phượt du lịch bụi bằng xe máy đến đây có thể gửi xe lại mà lang thang vào rừng. Tuyệt nhiên không được vào trong buôn. Thế mới có chuyện nhà khách có hai ông bảo vệ. Hai ông hướng dẫn cho dân phượt thuê người khiêng xe máy qua bèn kia đỉnh dốc mà đi tiếp sang vùng bên. Nếu không đi tiếp thì gửi xe ở bãi này, một ngày vào rừng rồi quay lại, lấy xe mà xuống núi.

Đã đến nhà khách một lần, gã nắm được quy định ở đây rồi. Người bên ngoài không được vào buôn, vào là mang theo những xâu xa hư hỏng vào cho buôn làng. Trong làng có điện nhưng chỉ để thắp sáng và vận hành một số máy xay xát và nông cụ thô sơ. Không vô tuyến truyền hình không đài phát thanh. Không điện thoại đường dây và không điện thoại di động. Nói cho đúng thì bà trưởng bản và hai người con có điện thoại di động, nhưng gửi bảo vệ giữ ở phòng bảo vệ, khi nào có việc xuống núi mới được dùng.

Rất hiếm người vào được trong buôn. Hãn hữu có cán bộ huyện lên núi thì bà trưởng bản ra tiếp ở nhà khách. Cán bộ thanh niên phụ nữ đề nghị được vào thăm buôn rẫy, nần nì mãi, bà trưởng bản mới gật đầu. Nhưng bà ra điều kiện họ phải gửi lại máy ảnh điện thoại di động ở phòng bảo vệ. Đến

thế họ mới được phép đi bộ leo lên cổng Trời. Phép vua thua lệ làng. Cán bộ huyện về đây cũng phải theo quy định ở đây. Bà trưởng bản lại là người thành tích đầy mình. Thời chống Mỹ bà là giao liên, rồi là sĩ quan của huyện đội. Huân huy chương đeo đầy ngực. Thời nay bà là tộc trưởng của một buôn làng mẫu hệ, có uy có oai. Chẳng ai đến đây mà không nghe lời bà.

Gã thoát hồn cho xe vào bãi đỗ. Xe đang đỗ thì một toán người dân tộc rầm rập chạy ra. Bốn người khiêng một cái khung gỗ giống như cái cang. Họ nhấc từng cái xe máy lên, bỏ tọt vào giữa khung cang. Lọt thõm vào trong. Bốn người một, họ nhấc cái cang lên vai leo từ bên này dốc sang bên kia dốc. Dân phượt chỉ phi được xe máy lên đến ngang dốc Gãy Lưng. Đến đấy thì chịu. Nhưng họ lại cần đi tiếp sang phía bên kia dốc để phi vào vùng rừng bên ấy. Thế là dô ta, nhấc cái xe máy lên. Thế là dô ta, cắm cái xe máy vào cang. Thế là dô ta, nhấc cái cang lên vai. Thế là một hai ba, leo dốc. Rầm rập rầm rập. Huỳnh huych huỳnh huych. Chú phượt đeo ba lô máy ảnh đầu đội mũ bảo hiểm cùng huỳnh huych leo lên.

Ông Kỉnh và gã thoát hồn ngồi chờ ở nhà khách hơn một tiếng đồng hồ. Ngồi xem dân buôn làng cang những cái xe máy phượt đi qua đi lại. Xe bên này đưa sang bên kia. Xe bên kia đưa sang bên này. Tuyệt nhiên không có xe nào được cang vào trong buôn. Quy định nghiêm. Nhìn là biết. Hơn một tiếng đồng hồ, ông Kỉnh tự đánh cuộc với mình. Bà trưởng bản có ra gặp ông không. Có. Không. Có. Không. Giống như bói hoa vậy. Thực tế là ông đã dứt một sợi cỏ, dứt từng đốt ngắn. Nó dừng ở câu có. Có. Ngay từ lúc mới đến, ông đã trình bày tỉ mỉ với hai người bảo vệ rằng ông tên gì, ông từng làm gì, ông đã ở vùng này thời chiến tranh. Ông gửi người bảo vệ cầm theo cái bằng lái xe vào báo cáo trưởng bản. Bằng khá cũ, cũng phải hơn hai chục năm trước. Tấm ảnh khi ông còn trẻ, người cũ chắc dễ nhận ra.

Rốt cuộc thì người bảo vệ cũng quay lại. Trưởng bản cho mời ông vào. Ông đứng dậy, chỉ tay vào gã thoát hồn, tôi còn có thằng cháu đi cùng. Cháu thì cháu ở lại đây, ở đến bao giờ cũng được, nhưng cháu không được vào. Thôi cũng đành, ông gửi lại cái điện thoại di động và cái máy ảnh cho ông bảo vệ kia. Ông kia mở một hộp tủ gỗ như loại tủ gửi đồ ở các siêu thị, bỏ mấy thứ đồ của ông Kỉnh vào đấy rồi trịnh trọng khóa lại. Chìa khóa ông ta giữ luôn chứ không đưa cho ông Kỉnh.

Đường vào buôn cũng lên lên xuống xuống nhưng quang đãng sạch sẽ. Những nếp nhà sàn rải rác bên những ruộng lúa chín vàng. Lúa này đang vào độ gặt. Máy cái máy tuốt lúa đang tuốt hạt xuống dưới rồi tung rom vàng lên cao cho gió thổi tạt sang bên. Dân buôn làng không ai dừng tay nhưng ông biết họ đang nhìn theo ông. Họ đoán có một ông cấp cao từ trên tỉnh trên huyện xuống. Nhưng rồi họ sẽ sớm biết ngay thôi. Từ hai ông bảo vệ, người buôn làng sẽ biết có một ông là chiến sĩ lái xe thời chiến tranh đến thăm bà trưởng bản. Chắc là đồng đội cũ bạn bè cũ. Từ thông tin đó, họ sẽ kết nối ra trường hợp con gái con trai bà trưởng bản. Ông ta là cha của đứa nào trong số đó.

Lúc leo lên nhà sàn trưởng bản, ông còn kịp đưa mắt ra xa, nhìn thấy cả một vùng rẫy bát ngát chạy sang thung lũng bên ấy. Những rẫy ngô đang trở cò xanh mướt. Lúa vàng và ngô trở cò. Một không khí ấm no đủ đầy.

Bà trưởng bản ra đón ông ngay chỗ bậc cầu thang leo lên hiên nhà. Bà mặc váy dân tộc nhưng lại mặc chiếc áo sơ mi màu hồng theo kiểu người xuôi. Bà không reo lên nhưng ánh mắt thì sáng rỡ. Anh. Bà thốt lên. Sao lâu quá mới trở lại rúa anh.

Ông còn biết nói gì nữa. Tưởng như chẳng bao giờ trở lại. Cho đến lần ngã ngựa này, ông chưa bao giờ nghĩ rằng mình sẽ tìm gặp lại cô giao liên ngày trước. Ông để ý cách xưng hô của bà. Anh. Cứ như không có khoảng cách bốn mươi hai năm qua. Anh. Có thể người miền núi không thạo cách xưng hô. Họ thường mày tao. Có khi gọi tui bây xưng là tao. Cùng lắm thì xưng tui. Còn từ anh mà chuyển sang chú sang bác sang ông thì quá phức tạp. Anh. Bà cứ gọi như thế cho đơn giản.

Nhưng tiếng anh làm ông hơi run rẩy trong lòng. Cô vẫn thế. Ông đáp lại. Thực ra thì không hề. Một cô gái mười bảy và một bà già xấp xỉ sáu mươi không thể nào vẫn thế. Đây là ông nói vì rung rung mà không tìm ra lời lẽ khác.

Buổi chiều, bà đưa ông đi ra bìa rừng. Khu mả dành cho người chết trong buôn. Mả mới của mấy chục năm sau này. Những nếp nhà tranh chống cột gỗ, thấp, có tượng nhà mồ. Nhiều nhất là hình trai gái giao hoan, dương vật như cái cọc gỗ xuyên từ bên này sang bên kia. Nhiều nhất là tượng một người ngồi tay chống cằm tay ôm mặt đau thương tưởng niệm.

Những nét phác nét đẽo bằng dao thô sơ của nghệ thuật điêu khắc nguyên thủy.

Ngay cạnh nghĩa trang mới là nấm mồ tập thể. Chỗ này ngày trước ở bên cạnh cái sân rộng. Cái sân đâm trâu phía trước căn nhà sàn hội họp của buôn. Cô giao liên và anh xe đã quần quật hai ngày một đêm mới chôn hết mấy chục người bị bom Mỹ. Chỉ có mấy người nguyên vẹn thể xác. Còn lại, người thì cái chân cái tay cái đầu, nắm ruột, búi tóc. Bà đưa cho ông thẻ hương. ông thấp hương cắm lên cái ụ là nấm mồ chôn chung do chính tay ông mai táng ngày trước.

Bữa tối. Bà kể chuyện ngày ấy bà bụng mang dạ chửa về huyện đội. Chính xác thì ông chở bà về huyện đội, bỏ bà lại đấy, rồi ông đi. Lái xe chiến trường đâu có được ngồi một chỗ mà nhìn một bà đẻ. Cô giao liên ở lại làm công tác ở huyện đội cho đến khi cai sữa cho con. Sau đấy, cô gửi con lại cho chị cấp dưỡng huyện đội, cô lại dẫn đường cho bộ đội luồn sâu vào đánh lán sang vùng địch. Cô bắt tin anh xe từ đó. Hỏi thăm mãi mà chẳng ai biết. Mấy chục năm qua cô ngỡ anh đã hy sinh rồi.

Còn ông, không phải là ông không có lúc nghĩ rằng cô giao liên đã chết. Chiến sự ác liệt thế. Nhưng đứa con có thể vẫn còn. Chỉ cần lúc nào tìm về cái huyện đó, hỏi người chiến đấu thời đó thì cũng biết được tin. Nhưng chẳng có đâu ra thời gian.

Bà trưởng bản không đọc báo không nghe đài không xem truyền hình. Nếu có, bà đã nhận ra ông là ông Kỉnh. Nhưng nếu có, chắc cũng khó nhận. Bắt đầu chuyến xuyên Việt này, ông đã để râu, chỉ sau mấy ngày râu quai nón râu cằm và ria mép đã phủ lấp gương mặt. Bây giờ những người hay nhìn thấy ông Kỉnh trên báo chí cũng khó nhận ra ông. Ông chủ ý như vậy.

Cuối bữa ăn, ông mới nói cái điều trọng tâm của chuyến thăm. Tôi muốn gặp con tôi. Nó là con gái hay là con trai. Bà đáp ngay. Con gái. Bà im lặng một lát rồi mới nói tiếp.

Nhưng nó đang bị kỷ luật.

Sáng sớm bắt đầu bằng tiếng chim họa mi. Rồi họa mi bị xua đi. Một con chim nào đó chắc là lớn hơn, tiếng hót cũng áp đảo hơn. Nó xông đến chiếm chỗ trong không gian mà hót một câu rất lạ. Đi thì đi không đi thì đi. Đi thì đi không đi thì đi.

Tiếng máy tuốt lúa chen vào tiếng con chim hót vớ hót vẩn. Đêm qua ông được bà trưởng bản dẫn sang ngủ bên nhà ông trưởng ban bảo vệ. Đúng ra phải gọi là ông trưởng công an xã. Chính là cái ông đã từ nhà khách vào báo cáo rồi lại quay ra nhà khách đón ông Kênh vào gặp bà. Ông ngủ một giấc sâu không mộng mị. Có thể vì đi đường mệt, cộng với rất nhiều căng thẳng hồi hộp từ lúc đến nhà khách cho đến lúc vào nhà chuyện trò với bà. Sáng rồi, ông vẫn muốn nán lại trên tấm chiếu trải trên sàn. Đột ngột, chiếc điện thoại trong túi quần rung bần bật. Ông đưa mắt nhìn khắp nhà. Không còn ai. Mọi người chắc đã ra rẫy và ông bảo vệ đã ra phòng khách ở đầu buôn. Hôm qua ông đã nộp cho bảo vệ chiếc điện thoại Samsung mà giữ lại cái Nokia này. Gã thoát hồn đã kín đáo bảo ông nên làm thế, nhờ có gì đột xuất thì gã còn có thể liên lạc được với ông. Và ngược lại, biết đâu có chuyện gì đó xảy ra mà ông cần thông báo cho gã. Nộp một cái điện thoại là xong. Người miền cao thật thà, không nghĩ rằng lại có người mang theo bên mình hai cái điện thoại.

Cái Nokia đang rung, ông xuống cầu thang, đi ra phía nhà vệ sinh ở góc vườn rồi mới nghe điện thoại. Bố ơi, con nhờ bố cầm điện thoại sang nhà bên cạnh. Con đã được mật báo. Cậu kỹ sư đang ở bên ấy. Từ nhà bố nhìn thẳng sang, hướng mười giờ bố nhé, bây giờ thì bố hãy tắt điện thoại đi đã.

Ông đi sang cái nhà hướng mười giờ. Đứng dưới chân cầu thang mà gọi khê lên, có ai ở nhà không. Một thanh niên chạy ra ngay. Ông nhận ra ngay dù chưa bao giờ gặp. Thư sinh khoảng hăm bảy hăm tám tuổi. Con nghe nói bác là bạn cũ của mẹ con, bác mới đến chiều hôm qua phải không.

Ông lên thang vào trong nhà. Không đề mất thời gian, ông bấm điện thoại gọi cho gã thoát hồn. Qua những câu hỏi đáp của chàng kỹ sư nông lâm, ông đoán được câu chuyện của họ. Anh ơi, em đây, em bị mẹ em ký

luật, nhốt lại trong buôn này, ba tháng nữa mới mãn hạn, tiền nào, tiền ấy mất lâu rồi mà, tìm lại được à, em nhớ anh, anh ơi anh à.

Ông bỏ ra ngoài thêm ngòi bên cái cầu thang đổ bằng một thân gỗ. Ông không muốn nghe tiếp câu chuyện của họ. Bụng nghĩ vẫn còn may. Giấu được cái điện thoại trong người và giúp được cho họ liên lạc với nhau. Cái điện thoại này nếu dè sẻn, pin sẽ dùng được gần một tuần. Có thể trong vài ngày ông ở đây, hai anh chàng sẽ tranh thủ nói chuyện được vài lần nữa.

Nhưng buổi chiều điện thoại bị mất. Ông đi tắm. Ra con suối ở gần rẫy ngô tắm xong quay về thì không thấy điện thoại đâu. Ông đã quên, để điện thoại trong túi cái quần mới thay ra, bỏ ở nhà. Mất thì không mất, nhưng bị tịch thu. ông tin thế. Như vậy là có người theo dõi tất cả, biết tất cả, từ chuyện ông cầm điện thoại chạy sang đưa cho chàng kỹ sư nghe, thậm chí cho đến cả cuộc trò chuyện giữa họ với nhau. Ông thành kẻ điệp ngầm, tiếp tay, tòng phạm.

Y như rằng. Ngay buổi chiều bà trưởng ban sang bảo bà sẽ đưa ông đi một vòng quanh buôn, sang phía rẫy ngô gần chân núi xa. Rẫy bên ấy gần đây có heo rừng về phá nhưng đã bắn được hai con. Cả đàn heo rừng bèn bỏ đi rồi.

Chuyên cái điện thoại di động, bà bảo ông trưởng ban bảo vệ đã tạm giữ và sẽ trả lại khi nào ông rời buôn. Thời gian lưu lại trên cổng Trời này, ông hãy tạm quên điện thoại đi, quên cái thành phố của ông ở xa tít dưới kia đi. Quên đi mấy ngày thì cũng chẳng làm sao.

Con gái học hết phổ thông trường nội trú của tỉnh thì bà rút về. Không cho học tiếp nữa. Con gái hết phổ thông ở trên núi cao này là khá lắm rồi. Về mà trông ruộng rẫy làng buôn với mẹ. Sau chiến tranh, cô giao liên cũng rời huyện đội trở về buôn Cổng Trời. Vài chục trai buôn đi chiến đấu xa có được bốn người trở về. Hai người dắt theo vợ. Hai người thì phải xuống huyện lấy vợ rồi đem lên đây. Cô giao liên đứng ra gây dựng làng mới. Huyện và tỉnh đều biết thành tích của cô nên chế độ chính sách cho buôn làng không hề bị thiếu hụt.

Cô rút con gái về buôn, không cho đi học tiếp cao đẳng đại học, bên ngoài nhìn vào đều nghĩ cô có kế hoạch bồi dưỡng cho con gái thành cán bộ trưởng bản. Chế độ mẫu hệ còn nguyên. Nhưng chỉ một mình cô biết rằng để con gái lại tỉnh lý là nó sẽ hư. Nó đã hư. Nó đã có thai với một thằng học sinh cùng lớp. Cô phải xuống tỉnh đưa con đi nạo thai rồi không bàn bạc gì thêm, cô lôi con gái về lại cổng Trời. Cô cũng chẳng cần nhớ ngày trước mười bảy tuổi cô đã có chữa với anh lính lái xe và huyện đội đã để cho cô đẻ. Mà ngày ấy chiến tranh. Có chữa không cưới xin là chuyện hủ hóa tày trời. Để con dưới bom đạn là chuyện nguy hiểm. Cô là người dân tộc, người ta để cho cô yên.

Thằng con trai thì cô yên tâm hơn. Nó sáng dạ, cũng dễ bảo ban. Tốt nghiệp được kỹ sư nông nghiệp. Đang định xin cho ở lại làm việc tại sở nông lâm tỉnh. Đang định thế. Thành linh cô biết chuyện. Nó yêu một thằng ở phòng giao thông huyện. Cuối tuần thằng này xuống huyện hoặc thằng kia lên tỉnh gặp nhau ở trường. Cô tức tốc xuống núi lần nữa, bắt con trai về, biệt giam cấm cố trong buôn. Thằng giao thông phát điên phát cuồng lên, nó theo lên tận đây, chờ đợi dầm dề trong nhà khách đầu buôn mà không được phép vào. Nó ra suối dầm dề xuống tự tử, may mà có người trông thấy, vớt được, cứu được.

Chuyện rồi cũng qua, được bốn năm rồi. Thằng con kỹ sư cũng dùi xuống rồi. Nó về đây giúp được nhiều cho buôn làng. Trồng lúa trồng ngô chăn nuôi đều có kỹ thuật. Năng suất cao hơn hẳn. Gái trong buôn tất nhiên nhiều cô thích nó. Đẹp trai thư sinh. Nhưng nhiều lúc người mẹ thấy nó ngồi thừ ra ngẩn ngơ ngẩn rầy. Thừ ra. Một mình.

Mấy tháng trước, bỗng nhiên có đàn heo rừng kéo về phá rẫy. Ngô đang mùa thu hoạch thì đêm đêm chúng đến sục tung lên. Động rừng hay sao. Mấy năm nay toàn chuyện bất thường. Phá rừng nhiều quá gây lũ quét, lở đá, tràn bùn. Voi rừng hùm beo kéo nhau qua rồi lại kéo nhau đi biệt tăm luôn. Bây giờ đến heo rừng về phá rẫy. Phá ngô xong chúng còn sục tung cả gốc cây lên, ủi cả đất lên thành đồng. Như một bọn điên khùng cuồng dại, đã phá là phá cho bằng sạch.

Anh kỹ sư về mượn khẩu tiểu liên của mẹ. Bà vẫn giữ khẩu súng từ thời trước. Giải phóng rồi cũng không nộp lại. Còn hơn thế, bà xin được thêm súng cho công an buôn mình, cho dân quân tự vệ. Sau chiến tranh, có một thời bọn phi phun rô làng vắng gần vùng này. Chuyện trật tự an ninh được coi trọng. Trong buôn không thiếu vũ khí, lại được đội bảo vệ quản lý rất nghiêm. Bảo vệ ở đây thực chất là công an xã, tất thấy đều dưới quyền bà.

Anh kỹ sư mang súng ra cái chòi canh rẫy. Cô chị đi theo. Cũng mang theo một khẩu AK của bảo vệ. Hai chị em là đủ. Chưa đến mức phải huy động dân quân tự vệ.

Cái chòi canh rẫy cao chừng năm mét. Leo lên đấy có thể bao quát toàn bộ ruộng rẫy cánh rừng ngọn núi. Leo lên đấy có thể nhìn thấy lũ trai gái làng ra tắm suối. Leo lên đấy thì một ngọn khói cháy rừng từ núi bên kia cũng có thể nhìn thấy mà báo động. Leo lên đấy có thể thấy lũ heo rừng khi chúng bắt đầu ra khỏi bìa rừng tiến về phía rẫy.

Hai chị em mang theo chăn màn lên nằm luôn trên cái chòi cao. An toàn. Không rắn rết nào lên đó. Không thú dữ nào có thể húc đổ cái chòi vững chãi. Chỉ trừ voi. Nhưng voi đã bỏ rừng này mà đi từ lâu lắm rồi. Muông thú đã bỏ đi. Người mở rộng nương rẫy lấn dần nơi sinh sống của muông thú. Muông thú đi thì người sinh sôi nhiều hơn, người đến. Người đang ở dưới xuôi cũng bị gọi về với núi rừng. Bị bắt về. Bị giam hãm ở đây. Chính người sinh ra mình giam giữ mình. Thôi, giàng đã muốn thế. Cậu em an ủi cô chị.

Giàng đã muốn. Định mệnh không thể tránh được. Buổi chiều ấy hai chị em ở trên chòi phóng tầm mắt ra xa. Mắt người nhìn xa mấy cũng chẳng bằng ống nhòm. Cậu em mang ống nhòm ra nhìn. Thỉnh thoảng phóng xe máy xuống núi đi mua hạt giống hoặc hàng hóa cho gia đình, cậu có giấu được trong người cái ống nhòm cái la bàn. Những thứ máy móc đã bị mẹ cậu cấm tiệt. Về đến đầu buôn, rút trong túi quần ra cái máy điện thoại di động trả cho bảo vệ. Có vẻ thành khẩn thế nhưng lại giấu trong người vài thứ khác. Bây giờ canh rầy, có cái ống nhòm cũng tiện lợi hơn.

Cậu đưa ống nhòm ra phía bờ suối và cười khe khẽ. Đám trai làng tắm ở phía trên. Đám gái làng tắm ở dưới, dòng chảy nhẹ nhàng hơn. Cách nhau một quãng khá xa, chúng ngâm cả thân mình trần trụi dưới nước, nhưng thẳng hoặc lủ con trai vẫn vung tay vung chân gào lên trêu chọc gì đó. Lủ con gái cũng vung tay vung chân đối đáp. Cậu cũng nhiều lần tắm cùng đám con trai này, cậu biết những câu đùa kiểu ấy rồi.

Cô chị giật lấy cái ống nhòm, cũng hướng nhìn về phía đám trai gái đang tắm đằng xa. Cô cũng cười. Lại gì đâu. Nhưng lâu nay mình tắm giữa đám trai gái ấy, mình là một phần giữa chúng. Còn bây giờ mình là người quan sát, toàn cảnh. Những da những thịt là như để phô bày ra cho mình ngắm mình xem.

Mọi chuyện bắt đầu từ một câu hỏi. Chuyện mày với thằng ở phòng giao thông, chúng mày ôm nhau thì ôm ra làm sao. Thì cũng như chị ôm cái thằng học cùng lớp chị ngày trước thôi. Như là thế nào. Như là thế này phải không. Cô chị tò mò muốn biết cho ra ngọn ra ngành. Cô ôm lấy cậu kỹ sư. Phải thế này không. Cô hôn lên mắt cậu. Phải thế này không. Cô hôn lên môi cậu. Phải thế này không.

Giàng đã muốn thế.

Hai chị em phục kích trên cái chòi ấy sáu ngày thì bắt được hai con heo rừng. Phá tanh bành ra nhưng chúng chỉ là một gia đình, một bầy gồm hai con cha mẹ và năm con heo con. Cậu em bắn trúng một con con. Nó lăn ra giẫy đành đạch. Con mẹ xông vào cứu, lật qua lật lại con bị thương, rồi nó định cắn chân con lỏi đi mà nặng quá, không lỏi được. Con heo cha phát khùng lên. Nó lao thẳng đến chân chòi canh quyết húc đổ cái chòi. Chẳng hơn gì húc đầu vào một góc cổ thụ. Thế mà cái chòi cũng hơi rung lên. Cô chị đưa đầu con heo vào đường ngắm. Đoàng. Một phát thôi.

Đàn heo bỏ chạy vào núi. Con heo mẹ dẫn theo bốn heo con bỏ chạy thực mạng. Chúng không bao giờ quay lại nữa.

Nửa đêm, công an tự vệ đột được xách súng chạy ra tiếp viện. Mọi việc đã xong. Họ mang đòn khiêng hai con heo về, quăng trước sân nhà hội họp. Lũ làng tằm tắc khen chị em nhà nó. Cô chị đã đủ tư chất sau này kế vị bà mẹ làm trưởng bản. Rõ quá rồi. Nhưng cậu em kỹ sư thư sinh mà bắn cũng giỏi, không chỉ làm việc canh nông bằng cái đầu.

Ba tháng sau, bà trưởng bản phát hiện ra chuyện. Cô chị mang thai đã được ba tháng. Bà dí súng vào mang tai con gái bảo tao bắn mày chết luôn. Cô chị lạnh mặt không hé một câu. Bà dí súng vào đầu con trai bảo tao bắn mày chết luôn. Cậu bảo, mạ bắn con đi, giàng đã muốn thế.

Bà rút khẩu súng xuống sàn nhà. Bà ôm mặt kêu giàng.

Ngày hôm sau bà dắt cả hai đứa con xuống tỉnh lý. Cậu em chở cô chị, còn bà đi xe ôm. Vẫn còn kịp để xử lý cái thai. Cậu em hai mươi bảy tuổi. Cô chị đã bốn mươi hai. Số phận của cô là không được sinh nở. Hai chục năm trước đã một lần. Giờ lại một lần nữa.

Bà lại dắt ông đi qua những rẫy lúa đang gặt. Máy tuốt lúa tung lên trời những búi rom vàng rực. Dân làng lại đưa mắt nhìn ông khách mà bây giờ họ đã biết chính là người chiến sĩ lái xe đã cùng bà chôn cất toàn bộ lũ làng trong ngôi mộ tập thể. Trong ấy có phần thuộc về gia đình họ, có xương thịt của ông bà cha mẹ cô dì. Họ rất muốn chạy đến trước mặt ông, cúi chào ông. Không thì cũng từ một khoảng cách như thế này mà vẫy chào ông. Nhưng ông đang đi cùng bà trưởng bản. Họ ngại.

Trước khi ông ra đi, bà có gọi hai đứa con đến cho ông gặp. Đây là con chị. Nó đang ốm. Đây là thằng em. Cả hai đứa đang bị kỷ luật. Ba tháng cấm cố không được ra khỏi buôn. Việc cấp bách sẽ có người khác đi thay. Bà chỉ ông nói với con gái. Đây là cha mày.

Ông kể với cả ba mẹ con rằng ông đang trên đường đi thu gom những đứa con. Một chuyến xuyên Việt từ đây ra đến Hà Nội. Anh chị em chúng nó sẽ đi với nhau một chuyến, gặp gỡ thăm hỏi nhau. Có thể sau đây chúng còn gặp lại. Cũng có khi là chuyến duy nhất từ nay cho đến cuối đời chúng, ông xin bà cho cô con gái đi cùng ông. Nếu được phép nữa thì cho cậu kỹ sư đi cùng. Nếu được thêm ân phúc, ông mời bà đi cùng luôn. Một lần cho biết thủ đô, cho biết cái nơi ông sinh ra lớn lên, từ đó đi chiến đấu rồi mới gặp được bà.

Đang ngồi trong nhà sàn, bà nhìn qua cửa sổ ra ngoài trời nắng. Bà bảo phải tranh thủ nắng nôi thế này mà gặt cho xong, mà phơi phóng cho khô hạt thóc mà đưa vào kho. Trời này có thể mưa bất cứ lúc nào. Nói xong bà đứng dậy bảo ông, đi thôi anh. Vâng anh.

Ra đến nhà khách đầu buôn, ông nhận lại máy ảnh và điện thoại di động. Đủ cả hai cái di động. Hơi ngượng vì đã giấu một cái điện thoại và bị bắt quả tang. Ông chỉ gã thoát hồn bảo cháu lên đây muốn gặp cậu kỹ sư để đưa lại số tiền cháu nhặt được. Bà bảo muốn đưa tiền thì cứ đưa cho ông trưởng ban bảo vệ, tiền ấy cũng là tiền của buôn làng, không mua heo giống thì sẽ mua thứ khác, ông hạ giọng như cầu xin, cô có thể cho hai đứa nó gặp nhau một lát được không, chỉ cần nhờ bảo vệ vào gọi thằng ấy ra.

Bà lặng lẽ lắc đầu.

Bà đưa cho ông một chiếc túi thổ cẩm, bên trong đựng một cái gì đó căng phồng. Đà bảo anh đừng có mở vội. Đi xa xa đã rồi hẵng mở. Càng xa thì càng may mắn.

Ông nghe lời, không mở ngay. Nhưng cũng chẳng đợi đi quá xa. Mở ra nào. Xem nào.

Bên trong là cái bình bằng đồng đã ngả màu xám xỉn. Cái bình đồng bốn mươi hai năm trước bà đã quỳ trước già làng mà đổ ra mấy vốc ngô. Đám ngô vàng có lẫn những hạt ngô đen. Mỗi hạt ngô vàng là một lần ân ái. Ngô đen là chỉ hun hít mà không ân ái. Cái bình đồng ấy bây giờ bà trao lại cho ông.

Biết là cái bình rỗng mà ông vẫn đưa lên ngang tai lắc lắc, như nghĩ nhớ đâu còn sót vài hạt ngô loong coong trong ấy.

Xe đi chưa được bao xa thì có hai chiếc xe ôm đuổi theo. Chúng vượt lên trước đầu xe, vẫy tay ra hiệu cho xe dừng lại. Hai người ngồi sau nhảy xuống, bỏ mũ bảo hiểm ra. Cô chị và cậu em kỹ sư.

Gã thoát hồn bỏ vô lăng, chạy xuống. Cậu kỹ sư cũng xô đến. Họ bắt tay rồi ôm chầm lấy nhau ngay giữa đường. Anh xin lỗi, gã nói. Thôi mà anh, giàng đã muốn thế, cậu kỹ sư nói.

Họ buông nhau ra khi ông Kênh đến gần. Ông hiểu ra ngay chuyện gì đang xảy ra. Trốn mạ mà đi phải không. Cậu kỹ sư nhanh miệng trả lời, dạ phải, bác cho chị con đi cùng ra Hà Nội, cũng không lâu phải không bác. Ừ, không lâu đâu, rồi chị con sẽ sớm trở về thôi.

Hai chị em đã phải trốn theo lối tắt. Ngay từ lúc bà mẹ rời nhà tiễn ông Kênh ra bãi gửi xe. Từ trong buôn, hai chị em men theo bìa rừng chạy ra đường cái, vẫy xe ôm ở nơi xuống dốc Gãy Lưng.

Thôi anh đi đi. Cậu kỹ sư bảo gã.

Thôi, ta đi nào. ông Kênh bảo cô con gái.

Xe lại đi tiếp và cho đến khi xuống hết đoạn đường đèo xe không một lần dừng lại nữa.

Người tiếp theo mà gã thoát hôn cần gấp để trả lại tiền là một cô gái. Số tiền là một trăm triệu đồng. Đi hết mấy chục cây số đường đèo, xuống đến đồng bằng thì nhà cô ở đâu đó bên vịnh biển. Ở đâu đó. Bởi vì gã chỉ biết địa chỉ qua tấm chứng minh thư của cô mà gã vô tình có được.

Gã lại cầm tay lái, chỉ có lái gã mới không ngủ và mới tiếp tục kể chuyện được, ông Kỉnh ngồi nghe. Chẳng biết ông có nghe hay đầu óc đang nghĩ ngợi mông lung chuyện này chuyện khác.

Vẫn ở cái cửa khẩu có đường thông thẳng sang mấy nước bạn. Gã thoát hôn được thuê đến đây để lái cả một đoàn xe sang bên kia biên giới. Không chỉ một mình gã. Hai chục lái xe được thuê đến để đưa vài trăm chiếc xe từ bên ta sang bên bạn. Chỉ trong một đêm. Nói cho chính xác là chỉ mấy tiếng đồng hồ trong một đêm.

Những chiếc xe được nhập miễn thuế theo đường ngoại giao, mấy ông víp có cách nào đó để phù phép tổng nó ra thị trường tự do, nhưng lại chuyển sang nước bạn, sang đến bên ấy giá mỗi cái xe đã tăng lên nhiều lần. Thỏa thuận đã đến tận cửa khẩu. Cửa khẩu bên ta lẫn cửa khẩu bên bạn đã được dặn trước là phải bỏ trống. Bỏ trống theo nghĩa vẫn có đầy đủ lực lượng nhưng lực lượng coi như không thấy không nghe. Các thanh chắn đường được dựng đứng hết lên trong mấy tiếng đồng hồ. Gã nhảy vào một chiếc xe, lái từ bên ta qua hai đồn biên sang đến bên bạn. Đi sâu vào thêm ba trăm mét, dừng xe lại đây. Mở cửa chui ra, thì có ngay một lái xe bạn nhảy vào thay thế, lái tiếp vào sâu bên trong lãnh thổ nước bạn. Sau đó gã đi như chạy ngược trở lại, qua trước đồn biên của bạn qua trước đồn biên của ta, trở về bên ta, để lại chui vào một chiếc xe khác, để lại lái sang bên kia. Cứ thế. Cứ thế.

Những người khác cứ một mình một xe mà lái sang rồi một mình chạy ngược trở về. Gã thì có hai mình. Có một cô gái đi cùng gã. Cùng ngồi xe phi sang, rồi cùng chạy bộ trở về.

Gã lên cửa khẩu bằng xe máy, từ dưới tỉnh lỵ, hơn hai chục cây số đường rừng. Gã từ Hà Nội vào, đến tỉnh lỵ thuê một cái xe máy, loại xe đám phượt du lịch bụi thường đi. Nó nòi đồng cối đá, nó hầm hố, nó bất chấp

các loại địa hình. Gã cưỡi con xe mà phi lên núi. Nói theo giọng Hải Phòng thì cái gì cũng con, con xe, con máy tính, con phố, con ngõ, con hồ, con chung cư mới xây. Như toàn là giống cái. Hiếm thấy cái gì được gọi bằng thằng, như kiểu cái dao rựa được gọi là đực rựa khi hai anh em chia của trong cổ tích. Gã phi con xe máy lên, bỏ xe ở nhà khách, vẫn là cái nhà khách dạo trước. Buổi chiều lang thang qua hàng quán, đi qua nhìn thấy mảnh đất đã phân lô cắm mốc địa giới mà hận đời. Đất của mình đấy. Chỉ toàn cỏ lau bông trắng phất phơ. Cỏ không ra tiền. Đất càng vô giá trị. Vài trăm triệu của gã chỉ một chữ ký thay đổi dự án là thành đất bùn. Bây giờ tay trắng lên đây đi làm thuê bằng cách lái xe. Mà cũng chỉ làm có một đêm nay. Một đêm mười chuyến, phải chạy bộ mỗi lần năm trăm mét, mười lần chạy là năm cây số, được trả năm triệu. Lấy công làm lãi.

Gã gặp cô ở quầy rượu của nhà khách. Không ai uống rượu. Cô nhấm nhấp một ly chanh đá. Gã uống một cốc bia. Gã cũng không gục mặt xuống bàn ngủ như ma ngủ. Không giống lần trước ở trong nhà ăn, cậu kỹ sư đi mua heo giống đã phải đỡ cho gã nằm xuống trên bốn chiếc ghế. Lần này gã uống bia nhưng gã tỉnh táo. Chuyện trò vài câu, gã cầm cốc bia sang ngồi cùng bàn với cô. Thêm mấy câu nữa thì họ rủ nhau ra đường, đi xem hàng quán vùng biên.

Cô trở nên hào hứng đặc biệt khi nghe gã kể về công việc đêm nay. Ngồi vào xe ô tô, những chiếc xe hiệu Toyota, phóng vun vút sang bên kia biên giới. Xong rồi lại chạy ngược trở về lấy xe khác. Như là một cuộc chơi. Như là một chuyến du ngoạn. Như là một cuộc chạy tiếp sức. Như là một cuộc đuổi bắt. Cô thích cái tính chất phiêu lưu của nó. Cô xin được đi cùng gã.

Ừ thì đi. Không thấy có quy định nào rằng chỉ một mình lái xe được ngồi trong xe. Hai cửa khẩu lúc ấy các lực lượng sẽ không hé môi hé răng nhắc nhở, không một ý kiến. Họ đã được bảo trước là phải đứng im ngồi im như tượng. Ừ, thích thì đi.

Chuyện diễn ra đúng như vậy. Gã phóng xe sang bên kia. Cô ngồi bên cạnh. Xong rồi họ bỏ xe, chạy ngược trở về bên ta, qua khỏi hai đồn biên thì mới dám ríu ra ríu rít cười với nhau một tí. Vừa đi như chạy vừa dắt tay nhau. Đèn pha của những chiếc xe lao vút qua. Sáng lòa. Vun vút vun vút. Cô đã thay đôi giày cao gót bằng đôi giày thể thao mua từ chiều, có nghĩa là

đã chuẩn bị sẵn cho cuộc chạy tiếp sức ban đêm. Ngồi vào xe, phi sang, ra khỏi xe, chạy về.

Ngồi vào xe, lại phi sang, lại ra khỏi xe, lại chạy về.

Vun vút vun vút.

Mười lần là năm cây số. Hai tiếng đồng hồ là xong.

Kết thúc, chân tay rã rời nhưng đầu óc lại tỉnh. Gần ba giờ sáng. Không ai muốn ngủ lúc này. Hai người ra quán ngồi gặm chân gà rồi ăn phở. Về đến phòng gã cũng chẳng lẫn ra ngủ. Một đêm như đêm nay, biết bao nhiêu cảm giác lạ, biết bao nhiêu cười đùa, biết bao nhiêu hưng phấn.

Đến lúc ấy gã mới cởi áo cho cô.

Cô lên đây để thanh toán phần lợi tức với chủ khách sạn. Chung vốn làm ăn và định kỳ lên nhận phần lãi. Làm ăn có hợp đồng, có thống nhất quy định và những điều khoản ràng buộc, nhưng động đến chuyện thanh toán tiền nong thì không phải lúc nào cũng xuôi thuận. Tiền của ta nhưng không dễ lấy. Mỗi lần lên lấy tiền là một lần trao qua đổi lại, đàm phán lại, nhân nhượng lại, thỏa thuận lại. Cứ như đàm phán chính trị, mục tiêu đặt ra trước khi ngồi vào bàn có thể chỉ là năm mươi - năm mươi. Tài chính thương mại lại càng vậy. Muốn lấy được năm chục triệu thì phải đề xuất một trăm. Cô làm việc với người đồng kinh doanh là chủ khách sạn. Cô đề nghị lấy hai trăm triệu và nhận được một trăm. Sau một hồi thương thảo.

Cô bằng lòng với một trăm và trưa hôm sau ôm cục tiền xuống núi. Gã cùng dắt xe máy ra để xuống tỉnh lỵ. Bàn qua bàn lại, cô trèo lên ngồi sau xe gã. Cô bỏ ý định đi xe khách.

Đi chưa được bao xa, họ dừng xe trước một cái quán bên đường. Cô muốn mua một ít bắp, ngô nếp vùng này mang về luộc ngon phải biết. Cô lang thang qua mấy hàng bán ngô bên lề đường. Gã thì vào trong quán mua bao thuốc.

Thình lình một toán công hàng chạy rầm rập qua trước quán. Một toán công an phòng thuế đuổi ngay đằng sau. Công hàng không đi qua lối cửa khẩu mà luôn rừng là phi pháp. Hàng qua đồn biên, qua hải quan, qua kiểm định chất lượng là hàng chính ngạch. Hàng luôn rừng để trốn thuế được gọi bằng cái từ tiểu ngạch. Không ngăn chặn được triệt để hay là thả lỏng để dễ nhận hối lộ kiểm chác. Gã đọc báo thấy chuyện ở Âu Mỹ, một quả táo bỏ trong túi xách mà chưa kịp ăn, khi nhập cảnh hải quan soi thấy, nhả nhận thông báo tịch thu, nhả nhận giải thích quả này mang vào có thể mang theo sâu bệnh hoặc vi rút làm hại mùa màng đất nước tôi. Quả táo bị niêm phong để đưa vào lò thiêu. Ở đây thì đoàn đoàn lũ lũ công táo công cam quýt công thịt cá phủ tạng động vật, tha hồ mang vi rút gây bệnh vào bên trong lãnh thổ. Đuổi bắt có khi chỉ là ví dụ, là làm ví. Có ông víp đã làm cho toàn bộ nghị trường phải phì cười khi xưng xưng yêu cầu nhân dân không nên ăn gà nhập lậu. Việc của ông là phải giúp dân phát hiện cho được đâu là gà nhập lậu, việc của ông là khi phát hiện được thì phải có biện pháp trừng phạt và

ngăn chặn. Không làm nổi, ông lại đổ trách nhiệm sang cho dân. Yêu cầu nhân dân không ăn gà nhập lậu. Biết đâu ông cho người đi đuổi bắt cũng chỉ là một cách biểu diễn như nghệ sĩ ưu tú.

Đám nghệ sĩ ưu tú đang đuổi theo đám công hàng. Những bao những túi đã được khâu thêm hai quai đeo như quai ba lô. Bám rất chắc rất khít trên lưng trên vai. Chạy đến mấy hàng bán ngô thì chúng bị bắt. Náo loạn cả lên. Một cái xe thùng xích đến. Toàn bộ đám công hàng bị tổng hết vào thùng sau, khóa lại.

Nhoáng một cái, quán xá lại vắng tanh.

Gã phát hoảng. Bây giờ gã mới phát hiện ra cô trăm triệu cũng đã bị chộp và bị nhồi vào trong xe. Trong đám lộn xộn trước mấy hàng ngô, người ta đã bắt đám công hàng và bắt luôn cả cô. Cô bị nhầm là mụ đầu chòm đầu nậu của đám kia. Cô đã bị bắt tay không mà không mang theo túi. Trước lúc chạy ra mua ngô, cô đã đưa chiếc túi xách nhờ gã cầm hộ.

Chủ quán biết ngay là cô bị bắt oan. Chủ quán tưởng họ là vợ chồng. Chú đuổi theo về công an huyện chắc sẽ tìm được cô đó. Chú đi ngay đi.

Gã cuống cuống phóng đi. Được một đoạn thì dừng lại. Phải kiểm tra xem có gì trong túi của cô, tránh hiểu nhầm về sau. Một cục tiền trăm triệu mới nhận từ ông chủ khách sạn. Gương lược cùng vài thứ mỹ phẩm. Chứng minh thư và bằng lái xe máy. Địa chỉ của cô ở tỉnh lỵ. Xong phần kiểm tra, gã đi tiếp xuống huyện.

Nhưng đi vào đường thị trấn thì gã cho xe đi chậm lại. Dừng dằng nghĩ ngợi. Năm nay là năm hạn. Gã đã mất tiền vì mảnh đất trên cửa khẩu và thằng bạn chủ chòm đã bỏ trốn. Gã đang đau. Một trăm triệu này tự nhiên rơi xuống đầu gã. Nhận lấy hay là đem trả.

Loanh quanh một lúc trong thị trấn, gã quyết định không đi tìm đồn công an. Gã phóng xe thẳng xuống tỉnh lỵ. Đi men theo con đường bên bờ vịnh, nhìn sang hòn đảo nhỏ chỉ cách bờ một chiếc cầu mới khánh thành, gã đoán địa chỉ của nhà cô trăm triệu ở bên ấy. Nhưng gã tắc lưỡi. Gã đem trả chiếc xe thuê rồi đến ngay bến xe, bắt chuyến xe đầu tiên ra Bắc.

Về đến nhà, gã bỏ cục tiền một trăm triệu ra khỏi cái túi xách của cô gái. Còn lại toàn bộ chiếc túi, quan trọng nhất là giấy tờ tùy thân, gã gói

thành hộp bưu phẩm gửi theo đường bưu điện. Tất nhiên là gã bịa ra tên và địa chỉ người gửi. Tất nhiên là gã không viết tay mà đánh máy. Tất nhiên là gã đã nghĩ ra cách không để lại dấu vết của gã trên bưu phẩm.

Xe của ông Kỉnh đã xuống đến thành phố của tỉnh, vẫn gã thoát hồn lái. Lái thì gã mới kể chuyện. Xe men theo bờ vịnh. Ngay phía ngoài vịnh là một hòn đảo nhỏ, khoảng hơn một nghìn dân. Ngày trước muôn sang đảo phải đi phà. Xe khách xuống phà, đi khoảng hai mươi lăm phút sang đến đảo. Bây giờ có chiếc cầu mới xây dài hơn một cây số. Xe qua cầu chỉ mất mấy phút.

Gã đánh xe sang đảo. Hòn đảo vốn thuần nghề chài lưới từ khi có chiếc cầu bồng từ vệt con xấu xí hóa thành thiên nga. Thông cầu là thông thương. Khách du lịch đổ đến biến đảo thành điểm du lịch, từ đó mà đi tàu ra khắp vịnh biển. Nhà nào xây được lên đều biến thành nhà nghỉ khách sạn. Tiền đâu mà xây lên. Tiền ở nước ngoài gửi về cả đây, ngôn ngữ miền trong gọi là người ở bên.

Tòa nào cao tòa nào khách sạn nhà nghỉ là trong nhà có người đã trốn thoát sang Thổ Nhĩ Kỳ, sang Đức, sang Anh. Đầu nậu tập hợp dẫn một đoàn đi như đi du lịch. Sang một nước trung gian, rồi từ đấy đi đường bộ trốn qua biên giới sang châu Âu. Sang đến nơi báo về thì người nhà mới phải nộp cho đầu nậu mười lăm hai chục nghìn đô, tùy theo. Đi làm thuê vài năm là gỡ lại được vốn. Sau đó gửi tiền về cho gia đình xây khách sạn nhà nghỉ.

Những gia đình không xây được khách sạn nhà nghỉ là người chưa đi được. Hoặc đã đi sang đến nước trung gian nhưng bị bắt lại, bị trục xuất về. Người gặp may, nhà cao. Người gặp hạn xui rủi, nhà thấp. Nhìn nhà cao thấp là biết tình trạng đã đi thoát hay chưa.

Xe tìm đến đúng nhà cô trăm triệu. Một cái nhà nghỉ bốn tầng, mặt bằng chỉ khoảng sáu chục mét vuông. Gặp được cô ngay. Cô sững sờ nhìn thấy anh chàng bước vào chính giữa phòng tiếp tân. Ngây người. Chưa biết phản ứng như thế nào thì anh chàng nói trước. Anh đem tiền đến trả cho em đây, anh xin lỗi.

Mọi chuyện sớm được giải tỏa. Vẫn còn đầy ký ức cái đêm dắt tay nhau chạy ngược trở lại qua trước hai đồn cửa khẩu trong khi xe cứ nối đuôi nhau lao qua vùn vụt. Người chạy rầm rập. Xe lao vùn vụt. Vẫn còn đầy

cảm giác cái nửa đêm về sáng trong phòng chàng trai, vẫn còn đầy tiếng cười đùa đoạn đường phóng xe máy xuống đèo quanh co uốn lượn.

Buổi chiều tất cả kéo ra bãi tắm ngay trước khách sạn nhà cô. Mỗi người thử một lần bay bằng dù. Ông Kềnh bay lên trước. Cô con gái giao liên bay lên sau. Rồi lần lượt ai cũng bay. Khoác áo phao vào để khi trở xuống sẽ thả cho người rơi xuống nước. Tay cầm cái còng dù bằng kim loại cứ thế mà chạy lấy đà trên bãi biển. Một cái xuống cao tốc sẽ lao vút ra biển, kéo cho dù và người bay lên. Bãi tắm ở bên dưới. Những hòn núi ngấm mình giữa nước ở bên dưới. Chiếc xuống trắng đang kéo dù ở bên dưới. Xuống trắng vịnh xanh ở bên dưới. Miền rừng quê mình có cái dù này mà bay lên một lần thì thấy được cả rừng núi cả nương rẫy. Cô con gái giao liên bảo. Có đấy, có loại dù bay không cần xuống kéo. Cô trăm triệu bảo.

Tất cả hò reo tung bừng. Tất cả bay lên từ bãi cát và xuống thì rơi xuống mép nước gần bờ. Nổi lênh bênh. Xuống đến kéo lên. Chỉ riêng ông Kềnh bị rơi xuống cát, gần mép nước. Người điều khiển tính sai điểm rơi. May là rơi nhẹ, chỉ hơi ê mông một tí, xương cốt không bị sao. Chỉ thế cũng khiến ông được bình chọn là người mông cứng nhất trong ngày.

Gã và cô trăm triệu bay chung một dù. Hai người nắm cái còng thép chạy khỏi động trên bãi rồi bay vút lên. Họ đã ở trên trời. Tất cả đều thành bé nhỏ dưới kia. Anh biết không, cô bảo, em đã có lúc tuyệt vọng lắm, không chỉ chuyện tiền nong, chuyện khác kia. Anh xin lỗi, gã bảo. Không, chuyện kia thì em phải xin lỗi, vì chút nữa thôi thì chính em là kẻ gây ra tai họa cho anh. Cô nói giọng rã rứa nỏ chi mô tê, nhưng gã thâm tự phiên dịch cho chính mình.

Hôm ấy về đến đồn công an huyện, người ta mới nhận ra đã bắt nhầm cô. Thả cho cô đi mà không có giấy tờ tùy thân và tiền bạc. Chặng đường xuống thành phố chỉ còn gần hai chục cây số. Có anh xe ôm nhận đưa về nhà. mấy ngày sau cô nhận được chiếc túi xách qua đường bưu điện, đầy đủ giấy tờ, chỉ thiếu một trăm triệu. Cô hiểu thế là không bao giờ họ gặp lại nhau nữa. Gặp một người hào hoa, chia tay rồi mới biết đấy là một kẻ đạo chích.

Cô khi ấy đang lâm vào tình cảnh cùng cực. Thằng em thứ hai nghiện hút được kết luận đã có hát trong người. HIV. Người ta gọi là có hát có híp. Cha cô đóng một cái cũi sắt cao hai mét dài hai mét rộng mét rưỡi nhốt nó

vào trong ấy. Chiều cao chiều rộng đủ cho nó đứng lên tập tành vươn thở và đủ cho nó nằm xuống duỗi chân duỗi tay như trên giường. Ngày mấy bữa đưa cơm vào. Ngày mấy bữa đi đổ bột. Cho ăn các loại kẹo cai nghiện. Thế mà thỉnh thoảng nó vẫn lên cơn vật thuốc. Nó gào nó khóc. Giết tôi đi giết tôi đi. May mà cái cũi đặt dưới tầng hầm. Giá nhốt nó ở một tầng nào đó trong khách sạn thì khách sạn như vậy ai mà dám vào. Thằng hát híp khi khỏe thì nằm khểnh nghe nhạc, rung đùi ông ổng hát theo. Kiếp đỏ đen. Kiếp phù dung. Kiếp tiên trắng tiên nâu. Mấy thứ tệ nạn được điểm danh được đưa lên thành âm nhạc.

Nhìn vào tòa nhà khách gia đình cô là đủ biết có người ở bên gửi tiền về. Thằng em lớn của cô đấy. Phải trả hai chục nghìn đó cho nó đi, và nó đi thoát. Tiền gửi về may mắn xây được cái nhà. Tiền gửi về không may mắn bị thằng em nhỏ hút hít. Lúc chưa phát hiện ra, định gửi nốt thằng này đi. Cũng may chưa kịp gửi. Nó mà đi, qua mấy nước trung gian Hồi giáo, tội hút hít chắc phải bị treo cổ. Ăn cắp tiền để hít chắc phải bị chặt tay.

Sau khi có kết luận biết chắc thằng em đã có híp, cô đột nhiên nhớ ra. Bất ngờ đột ngột thành linh. Có lần cô đã giẫm phải cái kim tiêm của nó vút ở khoảng vườn sau. Chảy cả máu. Hôm ấy chỉ chạy vào rửa chân, rồi lấy băng dính ý tề dính lại. Không nghĩ ra chuyện gì nghiêm trọng hơn. Bây giờ nhớ lại mới hoảng.

Cô lẳng lặng đi xét nghiệm máu. Kết luận: dương tính.

Dương tính. Tức là cô cũng có híp có hát. Giết tôi đi giết tôi đi. Lại ám ảnh cái điệp khúc của thằng em nằm trong cũi. Nó chết một mình nó chưa đủ. Nó giết thêm chị nó. Nó giết thêm thằng anh nó đang còng lưng cừ vạ bên trời Tây. Nó giết thêm cả gia đình này.

À, nó còn giết thêm một người nữa. Cô không có địa chỉ của người ấy, địa chỉ mà anh ta gửi trả cô cái túi giấy tờ là địa chỉ giả. Cho chết. Ác giả ác báo. Đêm ấy anh ta đã không sử dụng biện pháp an toàn. Anh ta tin vào linh cảm chính xác của một gã Sở Khanh. Sai lầm. Sai lầm thì phải chết. Thằng em đã truyền bệnh sang cho cô bằng một mũi kim tiêm. Cô đã truyền bệnh sang cho anh chàng kia. Anh ta đang nhờ nhờ ở đâu đó, anh ta không biết là mình có thể sắp chết, lại còn truyền bệnh tiếp cho những cô nàng động đực ở đâu đó.

Nghĩ thế lại sợ chính mình. Nếu anh chàng mang một trăm triệu đến trả cho cô sớm hơn, cách đây hai tháng, chắc họ chỉ còn biết ôm lấy nhau mà khóc. Đồng bệnh. Tuyệt vọng. Nhưng rồi đột nhiên cô đọc báo, thấy nói về một vụ chẩn đoán nhầm bệnh ết. Y học vẫn nhầm như mọi ngành nghề đều có quyền nhầm. Cô đến xét nghiệm ở bệnh viện thứ hai. Kết quả: âm tính. Cô đi đến bệnh viện thứ ba. Kết quả: âm tính.

Vẫn là cái bãi biển trước nhà đầy thối, nhưng mà cát trông như vàng hơn. Cô chạy chân trần nhảy nhót trên ấy với du khách, vẫn là biển ấy thối nhưng nước như xanh hơn. Cô bay lên trên cao mời cho mấy du khách còn đang ngập ngừng để họ cũng dám bay lên. Lại nghĩ, ở nơi xa nào đó, anh chàng nọ đang ôm một trăm triệu của cô mà không cần biết rằng anh ta đã một lần chết đi rồi một lần sống lại. Hồn nhiên vô tư. Anh ta không hề một lần thấy tuyệt vọng rồi một lần sung sướng được trở lại với đời.

Hai người đã bay xung quanh cái vịnh trước nhà hơn chục lần. Bốn mươi phút chứ không ít. Hai con người đã có mối giao hòa thân thể, ba kết luận thử máu của cô cũng đủ kết án tử cho họ một lần và tuyên bố trắng án phóng sinh cho họ hai lần.

Ở bên dưới bãi, không ai biết chuyện gì họ đang kể với nhau trên ấy mà lâu thế. Cũng có thể chẳng có chuyện gì. Bay đôi nhiều khi cùng im lặng cùng ngậm trời ngậm biển ngậm núi ngậm thuyền thế thôi.

Lúc trở xuống, cô gái dẫn đoàn người đi bộ trở vào khách sạn, vừa đi cô vừa chỉ sang mấy nhà xung quanh. Mấy cái nhà tranh vách gạch mộc kia, cái nhà mái bằng nhỏ xíu kia là nhà của ba đứa mới bị bắt và trục xuất về nước. Cái nhà trong vườn chuối kia thì một cậu không về được. Bạn bè quay về kể rằng cậu ta đã chết trong một thùng xe nhồi người vượt biên, xác bị ném xuống một cái vực thẳm nào đó bên biên giới châu Âu.

Còn một người nữa gã thoát hồn phải trả lại năm chục triệu. Một ca sĩ cấp tỉnh. Tìm anh ta không khó. Ở tỉnh này anh ta cũng thuộc loại có danh tiếng. Băng rôn áp phích treo trên nhiều đường phố đều thấy ảnh thấy tên anh ta. Một năm trước, gã gặp anh ta, lúc ấy anh ta chưa nổi như thế này. Chỉ một năm mà chuyên thần kỳ đã hiển hiện trên những băng rôn áp phích quảng cáo. Khó ngờ.

Hôm ấy gã đang đi bộ ven quốc lộ để vẫy một chiếc xe khách ngang qua. Gã đi ngang một chiếc xe Matiz màu trắng. Xe Matiz đôi khi cũng làm gã thích thú vì cái dáng vẻ như hộp đồ chơi của nó. Luồn lách trong đô thị đường hẹp đông xe, Matiz cũng có vẻ trơn lướt hơn. Chiếc xe lúc này đang không làm sao khởi động được. Anh chàng trong xe đang toát mồ hôi. Gã nhìn thoáng qua đã biết bệnh. Gã mở nắp ca pô làm vài ba thao tác. Máy lại nổ giòn. Xe lại chạy ngon. Gã hỏi có cần gã đi cùng một đoạn nữa để xử lý nếu chẳng may có thêm sự cố hay không. Dạ, tốt quá, cảm phiền anh.

Trong xe đang chạy một đĩa CD những bài gần như nhạc sến. Luyện lấy uốn lượn hơi nhiều. Ca sĩ nào đấy. Dạ ca sĩ địa phương thôi anh. Hát hay đấy chứ, khác gì mấy ca sĩ Sài Gòn Hà Nội đâu. Dạ nhưng xứ này khó nổi lên được anh à. Thì ca sĩ Sài Gòn Hà Nội cũng là từ các tỉnh kéo về làm cho xôm lên đấy thôi, chẳng qua gặp được bầu sô, chẳng qua gặp vận mà lên.

Chuyện âm nhạc dừng lại khi chàng trai đánh xe vào một cây xăng. Lấy xong xăng, anh ta bảo phải vào nhà vệ sinh một lát, anh cảm phiền ngồi nghe nhạc chờ em. Ừ thì nghe. Giọng hơi yếu, hơi lậm dục các nốt luyến, nhưng bình dân coi thể là vừa tai. Gã mở cái hộp đồ ra thì thấy cái vỏ xi đi có ảnh ca sĩ. Hóa ra là đĩa hát của chính anh chàng. Hát thế mà tiếng tăm không ra khỏi ranh giới địa phương. Mà anh ta đi vệ sinh lâu thế. Chắc là sự cô bụng dạ bất ngờ.

Trong hộp đồ có một tập tiền, loại tiền năm trăm nghìn. Thoáng nhìn khoảng năm chục triệu. Gã thoát hồn lấy cục tiền, bỏ sang túi mình, rồi thản nhiên ra khỏi xe. Gã đi ra sau khu nhà vệ sinh, chui vào một buồng khác. Nếu khi trở ra, vụ việc bị phát hiện ngay thì anh chàng ca sĩ sẽ phóng xe đuổi theo những xe khác trên đường, anh ta đoán gã lấy tiền có thể đã nhảy

lên chiếc xe nào đó vừa đi qua. Không ai nghĩ thủ phạm còn ngồi lại trong buồng vệ sinh ngay trong trạm xăng.

Đây là chuyện năm trước. Còn bây giờ xe dừng lại trước nhà văn hóa thành phố là địa điểm tối nay có ga la âm nhạc tiểu phẩm hài. Xứ này cái gì cũng ga la với fet ti van với lai sâu với đại nhạc hội. Trên biển quảng cáo có ảnh ca sĩ Ương Đại Chung là người mà gã thoát hồn phải gặp để trả lại năm chục triệu. Ba giờ chiều, có thể đang là giờ tập. Vào tìm xem sao.

Hội trường nhà văn hóa sức chứa có lẽ phải năm trăm khán giả. Đám công nhân phụ động đang chỉnh lại hệ thống đèn chiếu sáng đèn màu. Đám loa đài đang chỉnh hệ thống âm thanh. Một hai ba một hai ba. Cho cái đèn xanh lục chéch sang góc phải. Thế. Đèn hồng hắt từ dưới lên ngang tầm mặt ca sĩ. Thế. Thế.

Họ bước vào hội trường vừa lúc ca sĩ đã thử ghép xong phần nhạc đệm. Anh ta nhận lại cái đĩa phối khí từ tay cậu kỹ thuật âm thanh và luồn vào bàn tay ấy một cái phong bì. Phải chơi đẹp với toàn bộ ê kíp trong nhà hát để không xảy ra một sự cố nào. Nhiều ca sĩ đã phát khóc đã phải kết liễu một sự nghiệp vì không biết cư xử với ê kíp kỹ thuật. Xong, anh ta đi vào cánh gà vừa lúc gã thoát hồn đi lên đón sẵn. Ca sĩ không để ý, tưởng một nhân viên nào đẩy cửa nhà văn hóa, gạt đầu xã giao rồi đi thẳng. Gã thoát hồn đi theo. Đây ca sĩ, tôi đây.

Ca sĩ quay lại. Ánh sáng từ cửa ngách hắt vào khiến anh ta nhìn rõ mặt người đối diện. Gã thoát hồn cười, năm chục triệu, nhớ không. Ca sĩ sáng mắt reo lên. Em nhớ ra rồi, anh là ân nhân của em. Anh ta ôm chầm lấy gã.

Sự thể lại quay ngoắt ra như thế. Kẻ lấy cắp năm chục triệu mang tiền đến trả lại cho người bị mất. Người bị mất lại ôm lấy gã mà nhận là ân nhân. Gã thoát hồn đưa cho ca sĩ cái túi ny lông đựng cục gạch năm chục triệu. Anh ta cảm lấy rồi hoan hỉ kéo tay gã ra khỏi hội trường. Ra đến ngoài cái sân rộng mênh mông của nhà văn hóa, anh ta rủ gã đi uống cà phê mừng hội ngộ. Nhưng tớ không đi một mình. Đây, những người đồng hành đây, đây là đây là đây là.

Ca sĩ mời tất cả vào quán cà phê ở góc sân nhà văn hóa. Địa thế đẹp. Bàn ghế kê dưới gốc những cây me cây hoàng lan cổ thụ.

Anh là ân nhân của em. Bấy lâu nay em vẫn nghĩ vậy. Anh cầm đi năm chục triệu nhưng là cầm đi cái xui của em lúc ấy. Từ nhà vệ sinh ra, không thấy anh trong xe, em nghĩ là anh có việc đột xuất và phải đi trước. Mấy tiếng sau mới phát hiện ra mất tiền.

Thời điểm ấy ca sĩ đang bê tắc. Đi hát mấy năm rồi mà không sao nổi lên được. Xuất thân gia đình cũng phù hợp với nghề. Mẹ từng là ca sĩ văn công quân khu. Bản thân anh cũng tốt nghiệp thanh nhạc của trường nghệ thuật tỉnh. Lại mày mò sáng tác ca khúc và tự hát. Thu lấy một cái đĩa trong phòng thu nhàn nhàn, nghe tầm tàm với nhau. Năm chục triệu là tiền còn lại sau khi thu cái đĩa nhàn nhàn. Tiền ấy gom góp từ những cuộc đi hát cò con, mỗi chỗ vài ba triệu. Sau này nghĩ lại, ca sĩ tự thấy đó là số tiền cò con vặt vãnh, nếu tiếp tục dùng tiền ấy để đầu tư chắc đã không thể vụt một cái bút lên được. Nó bị đánh cắp đúng thời điểm.

Mất tiền. Vô danh tiêu tốt. Đúng là trong cơn tuyệt vọng.

Nhưng cùng lúc, ca sĩ nhớ lại câu nói của anh chàng ngồi cùng xe hôm ấy. Anh ta khen ca sĩ hát hay, Sài Gòn Hà Nội cũng chỉ đến thế mà thôi. Như một lời động viên. Lại còn bảo các ca sĩ kia chẳng qua gặp vận mà lên. Như là tiên tri về số vận. Lại còn bảo các ca sĩ kia chẳng qua gặp được bầu sô. Như là lời hướng đạo bày vẽ đường lối.

Có khi số mệnh đã phải anh ta đến. Việc đầu tiên là xả xui bằng cách lấy đi món tiền đã gom góp như góp nhặt từng xu lẻ. Phải quên nó đi để tiến lên đoạt lấy những món tiền lớn. Việc thứ hai là động viên cổ vũ, chỉ vẽ đường lối và nuôi chí tiến thủ tấn công lên đỉnh cao danh vọng.

Anh ta đóng cửa ngôi nhà một tuần. Gần như nhịn đói suốt ngày. Buổi tối mới chạy ra đường ăn một cái gì đó. Ngôi viết hơn mười ca khúc. Viết như nhập đồng như say ma túy như lên cơn sốt cơn điên. Bắt đầu bằng bài về kẻ đạo chích. Viết bài ấy chính vào lúc vẫn chưa nhận ra cái lợi của việc bị mất cắp mà vẫn còn hận. Hận đến mức trào ra thành ca từ thành nốt nhạc.

Tối hôm ấy cả nhóm của ông Kênh được ca sĩ mời đến nghe một chùm năm bài do chính anh ta sáng tác và trình bày. Có cả bài về đạo chích kia. Át chủ bài của chương trình, anh ta được tung ra vào gần cuối, sau mấy ca sĩ cấp tỉnh và mấy tiểu phẩm hài khó cười cho được. Tiểu phẩm hài sinh ra ở vùng nào thì chỉ sống được ở vùng ấy. Mang sang vùng khác thì nó chết đứ đừ. Sinh Bắc tử Nam, sinh Nam tử Bắc. Mấy cái tiểu phẩm này cây nhà

lả vườn cho nên công chúng bản địa cười ngặt nghèo trong lúc đám ông Kềnh cứ ngó người ra chẳng thấy có gì đáng cười.

Tiếp theo là một cô ca sĩ cấp tỉnh. Cô hát nhép. Cô đưa cái đĩa thu âm hoàn chỉnh hai bài sẽ hát. Đầy đủ từ phần nhạc dạo, phần hòa âm phối khí cho đến giọng ca. Cô chỉ việc mấp máy môi đớp tiếng cho khớp. Quen rồi. Tập ở nhà mãi rồi. Không chệch đi đâu được một lời. Cho em một lần một lần thôi một lần thôi. Đến đây thì cái đĩa tịt. Có trục trặc gì đó và gã phụ trách âm thanh đang cúi húi xem lại. Đang đà say sưa, cô ca sĩ vẫn vung tay mấp máy môi hát thêm một đoạn, cũng ra vẻ rằng cô vẫn hát, mọi người không nghe thấy chẳng qua do loa đài trục trặc. Khán giả không nghe thấy gì chỉ thấy môi có vẫn bập ra bập vào. Rồi hát mãi cô nhận ra rằng cái đĩa hát đã tịt từ lâu, nhấp môi nữa thì vô duyên. Cô bèn dừng lại như muốn nói rằng tôi chờ khắc phục sự cố rồi sẽ hát lại từ đầu. Cô lại còn thông cái tay cầm mi cờ zô hạ nó xuống. Thành linh. Âm thanh lại rồ lên. Bài hát lại rú rít ở câu tiếp theo. Mà cô ca sĩ thì vẫn thông tay hạ cái mích xuống dưới, khoảng cách rất xa mồm.

Ca sĩ không hát mà bài hát cứ oang oang khắp hội trường. Lộ rồi. Nghĩa Lộ rồi. Người nghe gào lên. Xuống đi. Cút đi. Lừa đảo lừa đảo lừa đảo.

Cô ca sĩ phát khóc, ôm mặt chạy vào trong cánh gà.

Khán giả lại gào lên. Ương Đại Chung. Ương Đại Chung. Ông bầu hoảng hốt chạy vào gọi ca sĩ. Bây giờ chỉ có Ương Đại Chung mới là người chữa cháy, mới dập được đám lửa này.

Nhạc nổi lên. Nhạc đệm thu sẵn trong đĩa nhưng hát là hát thật. Ương Đại Chung không bao giờ hát nhép. Vẫn mấy bài đã thành bài nóng bài đình bài hot bài hit nhưng nghe lại vẫn khiến người ta mê ly. Bài về kiếp đạo chích mở đầu. Ta lấy của đời đời đòi lại cho đời. Ta lấy của người người đòi lại cho người. Lấy hôm nay phải trả ngày mai. Bạn bè bỏ đi hết người thân chẳng còn ai. Tiền ơi tiền canh bạc đời xỉa ra. Đồ ơi đồ tiền đồ chẳng dành cho ta. Ca từ nôm na bình dân thể thôi nhưng nịnh tai như mọi thứ ca khúc xứ này. Khéo hơn một tí tinh vi hơn một tí chưa chắc đã được người ta nghe. Đây là tâm trạng sau khi bị mất cấp, khái quát lên chút ít thành tiền đồ thành cuộc đời và có phê phán thói hư tật xấu. Mấy bài tiếp theo, hát về kẻ bị híp bị hát trời trăng lại đừng sa xuống hố sâu như mình, hát về kiếp

bướm đêm chim đêm sa đọa rơi xuống địa ngục. Ngôn từ rất nhiều thiên đường địa ngục, vực thẳm, sâu thương bi ca, nụ hôn cực lạc, vòng nguyệt quế, hoa trinh trắng, âm thanh bất lực như lời, khoảng lặng thê lương. Thế mới như cái mỹ miều đánh trực diện được vào tai công chúng bình dân. Giai điệu tiết tấu êm tai nịnh tai ngòn ngọt thống thiết. Thế mới dễ nghe. Phần phối khí pha trộn nhạc Hồng Kông Đài Loan réo rắt nỉ non. Đặt nghệ danh cũng giống tên nhân vật truyện chương. Thế mới dễ gây chú ý. Ai mà bảo nghệ thuật xứ này ám đây yếu tố ngoại lai phương bắc sao cũng làm cho đám đông nổi xung như bị tổn thương. Nhưng văn chương cho đến mỹ thuật sân khấu điện ảnh âm nhạc đều đang vỡ lòng cũng phù hợp với một công chúng vỡ lòng đang thiếu đói khao khát. Họ cần một nỗi lầu trong ấy phải đủ vị ngọt chua cay nhăng nhặng đắng, thậm chí sẽ ấn tượng hơn nếu biết gia giảm thêm chút thum thum vị thuốc bắc ca la thầu. Đám nhạc sĩ già đời thành thạo công thức này. Đám nhạc sĩ mới lên như chàng pha chế được công thức này chẳng qua nhờ cơn háo danh ráo riết và nhờ ăn may. Đám đông khắp hội trường gào lên. Hát lại đi. Lại đi.

Ca sĩ viết liền hơn mười bài trong một tuần đói khát. Trở lại cái phòng thu làng nhàng không đẳng cấp, tự hòa âm phối khí, tự hát. Một lòng một dạ quyết làm cái đĩa CD này để kỷ niệm cuộc đời ca hát, rồi bỏ. Vào Sài Gòn phụ việc cho một phòng thu, làm chân kỹ thuật âm thanh. Hoặc là cầm cô nhà cửa sang châu Âu lao động xuất khẩu. Đĩa làm xong đem cho mấy tiệm cà phê ở góc sân nhà văn hóa, cho mấy tiệm cà phê quen, cho thêm mấy tiệm không quen nghe thử.

Chẳng ngờ. Người ta xôn xao hỏi nhau. Ca sĩ nào mới thế. Ương Đại Chung. Một cái nghệ danh mới hoàn toàn. Hát ngọt quá nhỉ, nghe rất êm rất thấm rất vào. Lời ca rất thương cảm dụ dỗ tai nghe. Người ta tìm mua đĩa. Người ta chuyển nhau sang lại cái đĩa. Mua ít. Sang lậu nhiều. Nhưng mấy ông bầu tỉnh tranh nhau mời Ương Đại Chung đến hát. Phòng trà, nhà văn hóa tỉnh, sân khấu ngoài trời các huyện. Các tỉnh bạn sang mời. Sài Gòn ra mời. Cát xê thù lao một đêm ba bài từ ba triệu lên năm triệu lên mười triệu. Một phòng thu Sài Gòn đề nghị hòa âm phối khí lại thu lại chất lượng âm thanh cao hơn. Cái xi đi trở thành đĩa hot đĩa hit mấy tháng liền. Cát xê lúc này đã lên đến mười lăm triệu ba bài.

Một hiện tượng đặc biệt. Âm nhạc đang trở thành một thứ để xem hơn là để nghe. Muốn thành hiện tượng phải có một gương mặt bây bi non to

như búp bê, hoặc gò cao má hóp quai quái, ít ra là phải có hình thức đáng vẻ cho người ta xem. Đàng này ngoài ba mươi tức là không trẻ nữa, từng khá đẹp trai nhưng không còn bây bi, vậy mà một phát nở bùng ra thành hiện tượng. Nhờ giọng hát ngọt ngào dù hơi sên sến yếu yếu, nhờ nội dung đầy tính sám hối những sai lầm sa ngã vấp vấp. Nhờ cái huyền thoại về chiếc xi đi cuối cùng và ý định giải nghệ đoạn tuyệt nghề hát. Ca sĩ lòng đầy khát khao nổi tiếng thì bị thờ ơ. Nhưng ca sĩ dọa sẽ bỏ nghề thì người ta không cho bỏ, người ta lắng nghe anh, người ta đòi anh ở lại.

Đây là lý do vì sao chỉ sau gần một năm quay lại nơi này, gã thoát hồn đã thấy ảnh và tên của ca sĩ chi chít xanh đỏ khắp thành phố. Dem trả tiền cho nạn nhân, đâu ngờ được hàm ơn và đón tiếp còn hơn khách quý. Như là người thân đi xa lâu ngày gặp lại.

Qua một đêm đi xem, xem xong ca sĩ rủ đi ăn đêm, sáng hôm sau thì họ đã trở nên gần gũi. Ông Kênh hỏi ca sĩ đôi câu về gia cảnh. Chứng thực cho linh cảm của ông, anh ta là con trai của cô đơn ca đoàn văn công quân khu ngày trước. Tính toán tuổi ca sĩ thì rất có thể anh ta là con trai ông.

Ở một hoàn cảnh khác, ông đã nói cho ca sĩ biết chuyện này. Cha nhận con. Nhưng tình cảnh ông bây giờ, thậm chí đang phải để râu để cho người đời không phát hiện ra, thậm chí trên mạng còn đồn ầm lên là ông đang bỏ trốn, đang bị truy nã, vân vân và vân vân. Tình cảnh ấy, nào có ai đủ hào hứng và hãnh diện nhận ông là cha. Họ có nhận thì ông cũng phải tìm cách tránh cho họ. Đàng này là một hiện tượng âm nhạc đang lên. Một danh tiếng đang rất cần được thiện cảm của công chúng.

Ông chỉ nói với ca sĩ rằng ông là bạn cùng đoàn với cô đơn ca dạo trước. Mẹ của anh ta. Nếu có thể được, ông muốn đến thăm bà. Ca sĩ hơi cúi đầu như ngẫm nghĩ, Như dẫn đo. Rồi anh ta bảo bác đến muộn rồi, muộn những hai năm rồi, mẹ con không còn nữa.

Lại mở ra một câu chuyện khác, ông đang tự hỏi đây là câu chuyện ông muốn nghe hay là không. Hình như vừa muốn vừa không. Nhưng anh chàng ca sĩ đã sẵn sàng kể. Anh ta không hề muốn che giấu điều gì. Anh ta cũng muốn chia sẻ.

Cô đơn ca lấy chồng là một sĩ quan ở tỉnh đội. Đời sống gia đình cũng bình thường. Tiêu chuẩn của hai quân nhân cho nên gia đình cũng vào loại khá khá trong hoàn cảnh đời sống bao cấp hơn mười năm sau chiến tranh. Mọi sự bình lặng cho đến ngày có một người đàn bà đến chơi nhà. Bà này hỏng một mắt, phải đeo một con mắt giả, lẽ thường thì khó phát hiện ra, nhưng xung quanh mi mắt lên tới lông mày có một vết sẹo, cho nên ai cũng nhận ra là bà bị chột. Bà chột. Chú bé vẫn thường nghĩ trong bụng như vậy nhưng không dám nói ra. Mẹ chú giới thiệu rằng bà kia từng là đồng nghiệp trong một đoàn văn công, bà kia từng là diễn viên múa, từng bị tai nạn thương tích khắp người, lâu nay bà kia đi làm ăn xa, nay trở lại với đoàn. Hai bà đều trên bốn mươi cả, không ai lên sân khấu biểu diễn nữa mà họ làm công việc đào tạo lớp trẻ trong đoàn. Bà đơn ca dạy thanh nhạc. Bà

múa dạy múa. Múa mà hông một mắt thì cũng có ảnh hưởng đến động tác và giữ thăng bằng. Nhưng bà vẫn cố gắng để làm cho tròn việc.

Rồi họ cũng đến lúc phải rời đoàn về hưu. Hai bà lại cùng sinh hoạt hội người cao tuổi của thành phố. Tập dưỡng sinh, thái cực quyền, đi quyền múa quạt, vẩy tay xoay lưng bụng đầu châu phượng. Sáng sáng bà đơn ca qua nhà gọi bà múa. Chiều chiều bà múa đi qua gọi bà đơn ca. Các bà dàn dựng chương trình văn nghệ cự chiến binh cho hội người cao tuổi. Các ngày lễ kỷ niệm, các ông bà lên sân khấu diễn kịch múa hát những tiết mục truyền thống. Hồi cô gái Trường Sơn, bao đêm em đi mờ đường, cho từng chuyến xe anh qua, vang giọng hát em bay xa. Bè nam vung tay mà hát. Bè nữ tựa vào nhau đung đưa như cây rừng mà hát. Ta vượt trên triền núi cao Trường Sơn, đá mòn mà đôi gót không mòn. Bà múa cùng một ông chạy ra giữa sân khấu diễn một vũ điệu phụ họa cho tiết mục của bà đơn ca. Bà đơn ca hát, cùng mắc võng trên rừng Trường Sơn, hai đứa ở hai đầu xa thẳm. Bà múa mặc bộ quần áo thanh niên xung phong, ông kia mặc trang phục chiến sĩ lái xe. Họ ở hai bên sân khấu như hai đầu xa thẳm. Họ ngóng sang nhau, vẩy tay chào nhau, ông múa. Bà múa. Bà xoay một vòng biểu lộ tâm trạng. Tiết mục gần như đã trọn vẹn thì bà múa lặn đùng ra sân khấu. Vũ đạo quay tròn khá bình thường với một nghệ sĩ múa nhưng bà già hông một mắt khó định hướng hơn. Cú ngã chỉ gây bầm tím chứ không ảnh hưởng đến xương. Nhưng bà múa hiểu rằng từ nay bà không nên múa may gì nữa, ngay cả khi chỉ múa trong hội người cao tuổi.

Cú ngã hóa ra khởi đầu cho thời kỳ suy sụp của người già. Bà múa bắt đầu đi lại khó khăn. Con mắt còn lại kém hẳn đi. Lên lầu xuống lầu hai chân run rẩy. Phải bám tay vào tay vịn cầu thang để đỡ lực cho đôi chân. Phải thả từng cái chân xuống, bỏ nốt chân kia xuống đặt cạnh nhau, sau đó mới lại thả tiếp một chân xuống. Xuống từng bước. Lên cũng từng bước. Bà không đi tập với hội cao tuổi được nữa. Bà phải ngồi nhà. Con trai và con dâu cho bà ở căn phòng trên tầng bốn, tầng cao nhất trong nhà. Đến bữa có người giúp việc mang thức ăn lên. Con trai bà còn lắp một cái ca mê ra để từ tầng dưới có thể nhìn thấy bà đi lại trong căn phòng của bà.

Hàng ngày, họ thỉnh thoảng nhìn vào màn hình để yên tâm là bà vẫn bình thường. Một hôm bà chỉ đi lại trong phòng thôi mà ngã. Đau cái chân trái. Phải bò lê trên nền nhà, mãi rồi cũng kéo được cái chân trèo lên trên giường. Cô giúp việc lên đưa com, bà nhờ cô xoa bóp cái chân đau. Phải lấy

rượu mật gấu xoa bóp. Rồi lấy dầu sa lon pát xoa bóp. Vài ba ngày vẫn còn đau, không xuống khỏi giường được, phải báo cô giúp việc mang bô vào cho. Con trai và con dâu không hề biết chuyện. Mấy ngày nhìn vào màn ảnh vẫn thấy bà ngồi yên trên giường. Lại nghĩ bà già lười vận động, như người ta thì đứng lên đi đi lại lại trong phòng cho dẻo khớp đỡ mỏi xương cốt. Đằng này lại cứ ngồi ì ra trên giường.

Ngày thứ tư thì bà đơn ca đến. Chân bà leo nổi lên tầng bốn. Lần mò xem cái chân trái của bà múa thì mới hoảng. Chân gãy rồi còn đâu. Gãy mấy ngày rồi. Bốn ngày rồi. Trời đất ơi, sao bà không kêu chúng nó đưa đi bệnh viện. Thì cứ tưởng trọ chân bình thường thôi.

Kim nẹp rồi bó bột mấy tháng trời. Cái chân bà già không liền xương được nữa. Trớ trêu. Một nghệ sĩ múa thường phải trả giá bằng đôi chân. Một ca sĩ có thể phải trả giá vì mất giọng. Bà múa lại quay về tầng bốn. Hai mắt đều không nhìn thấy gì. Suốt ngày phải bó gối ngồi im trên giường. Khi nào bà cố lặn xuống nền nhà thì phải bò lê bò la. Bà kêu la khóc lóc. Ca mê ra nhà bà thuộc loại đồ Tàu rẻ tiền không thu được tiếng rên la khóc lóc. Có nghe được thì con cái bà cũng chẳng biết làm gì hơn.

Bà ngồi một mình mãi rồi cũng nghĩ ra giải pháp. Bà sẽ xin con trai con dâu cho bà vào trại dưỡng lão. Vào đấy cũng có người giúp việc chăm sóc ngày đêm. Có y tá y sĩ chạy ca trực suốt ngày đêm. Vào đấy có các cụ, có chuyện trò qua lại giao lưu bàn bạc. Vào đấy tất nhiên là còn hơn mất mù ngồi bó gối ở trên cái tầng bốn này.

Bà múa chưa kịp nói thì con trai bà nói trước. Con đã đi thăm dò tham khảo các cơ sở dưỡng lão, những nơi ấy đều đẹp đều tốt đều chu đáo tận tình, lương y như từ mẫu, ô sin như con cháu, phục vụ hai mươi tư trên hai mươi tư.

Con trai chưa nói xong bà đã biết chúng nó đã có kế hoạch xức bà đi rồi. Chúng nó cũng hết chịu nổi hàng ngày phải ngắm bà qua cái màn hình ca mê ra vô tiếng tâng hình. Nhìn bà bó gối ngồi trên giường đã ngán. Nhìn bà mù bò lê bò cang trên nền nhà càng ngán hơn. Chúng nó đã tính toán từ lâu là có lúc sẽ phải đưa bà ra khỏi nhà.

Bà cay đắng vì bà đã không lên tiếng trước trong việc đề xuất được ra đi. Bà đã chậm một bước và để cho chúng nó bộc lộ trần trụi hết cả ra.

Chuyện của nhà bà múa, nhưng ca sĩ biết hết nhờ có mẹ kể lại. Mẹ anh kể lại cho bố con anh nghe, giọng mẹ ngậm ngùi. Hình như có cả đau xót hối tiếc trong ấy. Cho đến một hôm trong thành phố xảy ra một tai nạn. Kinh động cả phố phường. Một quả lựu đạn nằm dưới sông từ bao giờ chẳng rõ bắt đồ nổ tung lên. Đang lúc có một lũ trẻ ra tắm sông. Hai đứa chết, bốn đứa bị thương. Điều tra sơ bộ thì hình như quả lựu đạn đã nằm im ở đó từ thời chiến tranh, mà cũng có thể là sau chiến tranh. Đất nước mấy chục năm binh lửa thì sông nào cũng có thể có bom mìn, núi nào cũng có thể còn hàng thùng thuốc nổ hoặc chất độc hóa học, bãi đất nào cũng có thể còn bom còn đạn. Đài báo trong tỉnh còn đưa tin mấy em học sinh đi tắm là học sinh một trường chuyên, có em chuẩn bị đi thi học sinh giỏi toàn quốc.

Bà đơn ca không giấu những giọt nước mắt. Ca sĩ về nhà thấy mẹ vừa nấu cơm vừa khóc. Một vẻ tuyệt vọng không chỉ toát ra từ cặp mắt đầm lệ mà trên cả gương mặt. Tuyệt vọng và bế tắc.

Sau này, khi mẹ đã chết một cách thảm khốc, ca sĩ mới nhớ lại vẻ bế tắc cùng đường của bà buổi trưa ấy. Cùng quẫn như vậy tức là người ta phải chết. Không gì không ai có thể cứu được nữa. Nhưng bố con anh mãi mãi không hiểu lý do cái chết của bà.

Buổi chiều hôm ấy bà đơn ca vào nhà dưỡng lão thăm bà múa. Cả hai con mắt của bà múa không hề nhìn thấy gì nữa. Một bà lão mù hoàn toàn. Các loại tàn tật đều khổ sở. Mất một cái chân một cái tay đã khổ. Sứt một cái môi vỡ một bên xương má đã khổ. Một cái răng đau thôi cũng đã khổ. Nhưng mù là khổ nhất. Bà đơn ca vào phòng bà múa vừa lúc bà múa chống gậy lần mò đi vào nhà vệ sinh. Bà trượt chân, cái gậy cũng trượt đi, cả người cả gậy cùng lăn lóc trên nền nhà. Trời lại đang nồm. Nền nhà ẩm ướt nhớp nháp. Bà múa lồm cồm ngồi dậy tay quờ quạng tìm cái gậy. Quần áo bà bê bết đất cát. Nó vừa thay cho cái giẻ lau nền nhà ẩm ướt.

Bà đơn ca nhặt cái gậy, đặt vào tay bà múa, dìu cho bà đứng dậy, dẫn vào phòng vệ sinh. Xong đâu đó, bà dẫn bà múa trở ra, đặt ngồi lên chiếc ghế đầu bên cạnh cái bàn ở giữa phòng. Phòng riêng. Chỉ có hai bà với

nhau. Bà đơ ca ngồi xuống chiếc ghế đối diện. Nhìn bà bạn qua cái bàn, một khoảng cách rất gần.

Bà đơ ca hỏi bà múa có biết chuyện mấy đứa bé bị chết bị thương vì lựu đạn ở ngoài sông ngày hôm qua hay không. Có, tôi có nghe nói. Như mọi chuyện thời sự các ông bà tổ hưu trí vẫn thường nói với nhau.

Khùng khiếp quá. Bà đơ ca nói.

Khùng khiếp quá. Bà múa nói.

Im lặng khá lâu. Rồi bà đơ ca hỏi. Bà có nhớ thời chúng ta còn ở trong văn công xung kích đi khắp cái tỉnh này không.

Bà múa nói thản nhiên. Tôi chẳng muốn nhớ.

Im lặng lâu lâu nữa. Rồi bà đơ ca lại lên tiếng. Bà ở đây thích hơn hay về nhà thích hơn.

Bà múa nói thản nhiên, về để mà bó gối ngồi trên cái tầng bốn ấy à, gầy chân đến mấy ngày mà không ai biết ấy à, tôi chẳng đại.

Rồi im lặng mãi. Bà đơ ca động dậy hai bàn tay trên mặt bàn, lục cục với một cái gì đó trên mặt bàn. Bà cầm lấy bàn tay trái của bà múa đang ngồi đối diện, nâng bàn tay lên, đặt bàn tay ấy lên má mình.

Bà sờ xem có phải mặt tôi đây không.

Bà múa bảo phải.

Có phải mũi tôi đây mắt tôi đây trán tôi đây không.

Bà múa bảo phải. Mỗi đây không là một câu phải. Phải. Phải. Phải.

Bà múa nói thêm. Chúng ta biết nhau gần bốn chục năm rồi còn gì, làm sao tôi không nhận ra bà được.

Bà đơ ca rê cái bàn tay trái của bà múa từ trán mình dịch sang bên thái dương bên phải. Có phải chỗ này là thái dương không.

Phải.

Bà giữ tay ở đấy nhé. Để yên ở đấy nhé.

Một vật bằng thép lạnh toát rất nhanh chạm vào bàn tay bà múa đang đặt trên thái dương của bà đơn ca. Đây là khẩu súng sáu, bà có cảm thấy không.

Bà múa gật đầu. Phải, đúng là một khẩu súng.

Bà đơn ca bảo. Bà nhận ra thế là được rồi.

Lại im lặng thêm một lúc nữa. Chỉ mấy giây thôi, nhưng bà múa về sau kể lại là bà cảm thấy thời gian trôi rất chậm. Lúc ấy đầu óc bà hầu như mờ ra trống rỗng và rất chậm hiểu.

Bà đơn ca bảo. Bà nhận ra thế là được rồi. Bây giờ thì ngón tay tôi đã đặt vào cò súng. Bà muốn biết cho chắc thì có thể sờ vào đây. Đây. Chỗ này. Đúng chưa nào. Cò súng đấy. Còn bây giờ thì tôi bóp cò.

Đoàng. Bà múa giật mình kinh hoàng. Giật mình vì tiếng nổ chứ không phải vì điều gì khác. Tiếng nổ quá chói chói quá gần. Vậy thôi. Bà chậm hiểu. Chỉ nghe thêm một tiếng động đổ sập xuống mặt bàn. Nửa thân trên của bà đơn ca đổ sập xuống mặt bàn.

Về sau trong những lần kể lại với cơ quan điều tra và với mọi người trong ngoài nhà dưỡng lão, bà múa vẫn kèm một câu. Sao bà ấy không làm việc ấy ở nhà mà lại bắt một người mù phải chứng kiến. Sao bà ấy lại chọn tôi.

Câu hỏi không ai giải thích được. Cha con ca sĩ không giải thích được. Nội bộ gia đình họ không có xích mích, không ai nợ nần đề dóm chơi hụi. Ông trung tá tỉnh đội bị kỷ luật vì mang súng về nhà mà không quản lý được, để bà vợ cầm súng đi. Cũng đã đủ thâm niên công tác, ông về hưu luôn.

Chỉ có ca sĩ và ông Kỉnh ngồi dưới gốc một cây me trong quán cà phê ở nhà văn hóa. Ông bảo rằng ngày trước ở chỗ cái nhà văn hóa này là quảng trường của thị xã. Khi ấy thị xã cũng chưa lên cấp thành phố. Quảng trường thôi và thị xã thôi. Đoàn của ông đã dựng sân khấu biểu diễn không biết bao nhiêu lần ở cái quảng trường này. Đoàn của ông. Tức là đoàn của bà đơn ca và bà múa. Bà múa khi ấy ăn ở như vợ chồng với tay đoàn phó. Bà đơn ca thì cặp với ông.

Ông hỏi ca sĩ liệu anh ta có tin rằng anh không phải con của người mà anh đang gọi là ba hiện giờ. Ca sĩ gật đầu. Anh ta biết. Mẹ lấy ba khi anh đã gần hai tuổi. Anh không nhớ gì chuyện ấy nhưng ba mẹ anh đều không giấu.

Ông Kỉnh nghĩ không nên nhân cái đà này mà nói rằng ca sĩ là con ông. Dư vị của câu chuyện anh ta vừa kể vẫn chưa tan. Chính anh ta có khi cũng đã linh cảm ra rồi. Không dễ gì trong chốc lát mà chuyển sang gọi nhau là cha con. Dường có ý nghĩa hơn sinh, hơn rất nhiều. Một đời nuôi dưỡng tạo yêu thương gắn bó hơn người chỉ có công sinh sản. Sâu xa trong dòng máu có thể có khát khao hướng về gốc gác ruột rà, nhưng ông tin rằng dường vẫn hơn sinh. Thế ông mới càng tin rằng cái chuyện đi thu gom quy tập này chỉ mang ý nghĩa chấn động với ông nhiều hơn là với đám con trai con gái đang ở trên chuyến xe.

Bác có một mong muốn, ông cầm ly cà phê lên rồi lại đặt xuống. Một đề nghị thì đúng hơn.

Con đang nghe đây thưa bác. Ca sĩ nói.

Ông nói rằng ông biết ca sĩ rất bận rộn, thù lao mỗi đêm diễn của anh ta tương đương tám trăm đô la, không ít. Nhưng ông muốn mời anh ta ra Hà Nội, một cuộc liên hoan hội ngộ đám con cái ông mới thu gom được từ mọi miền đất nước, ông mời anh ta dự, chứ không nói anh là con của ông. Anh ta có thể nhận lời, có thể từ chối, và ông không lấy thế làm phiền lòng, ông tiếp tục đưa ra điều kiện dễ dàng hơn cho anh ta, rằng anh không cần phải lên chuyến xe này đi cùng mọi người. Dăm ba ngày nữa ra đến Hà Nội, ông sẽ điện thoại cho anh, lúc ấy anh hăng bay ra cũng được.

Ca sĩ cầm lấy tay ông đang đặt bên cạnh ly cà phê. Anh ta cầm cái bàn tay ấy nâng lên, đưa lên chạm vào má mình. Bác à, tay bác đây và mặt con đây, bác nhận ra rồi phải không.

Ông lạnh một bên sườn, ông vẫn đủ hai con mắt. Hai con mắt còn sáng và mấy ngày nay vẫn lái xe được. Anh chàng ca sĩ nói thế là có ý gì.

Chắc chắn là bác nhận ra rồi. Nhắm mắt lại bác cũng nhận ra rồi. Vậy con chỉ cần nói rằng con sẽ đi với bác. Con không bay. Con muốn nhân dịp này đi xuyên Việt một chuyến. Nhân dịp này con ra Hà Nội một chuyến.

Anh ta hạ bàn tay ông xuống, đặt trở lại cạnh ly cà phê. Rồi nói thêm. Biết đâu con có thể nhân dịp này tìm thêm được một ông bầu sô ở Hà Nội. Thế là cũng thêm một niềm vui phải không bác.

Ông phải cầm lái trên suốt chặng đường còn lại.

Đã gần đi hết miền Trung. Đã gần ra đến đất Bắc. Gã thoát hồn bỗng đứng biến mất. Không một lời xin phép hay nhắn gửi gì lại. Cả đoàn vào ăn tối trong một cái quán bên đường, lúc trở ra thì ông cứ thế ngồi vào ghế lái. Trước khi vào quán ông cũng đã lái cho nên bây giờ chỉ là lái tiếp. Ông tưởng gã đã chui xuống hàng ghế cuối và lăn ra ngủ. Lại khoan tròn như một thân xác bỏ lại đấy khi cái hồn đã thoát lên bay lượn trên không trung,

Nhưng đến khi dừng lại để nghỉ đêm ở một thị trấn, ông biết rằng gã đã biến mất. Có thể gã đã xong việc của gã. Tiền trả lại cho ai thì đã trả xong. Trả xong rồi thì không còn chuyện gì để mà vừa lái vừa kể nữa. Không còn chuyện để kể, gã chỉ có thể lăn ra ngủ. Phải ngủ co quắp trên xe chỉ là chuyện cực chẳng đã. Bây giờ gã đã xuống và có thể ngủ duỗi chân duỗi tay trong một nhà nghỉ nào đó. Cũng có thể gã đã về đến nhà và cũng được ngủ duỗi chân duỗi tay.

Ngủ, gã như một kẻ thoát hồn. Biền, gã như một con ma. Đến rón rén. Ra đi nhẹ nhàng. Không dùng đến cái mà con người dùng rất nhiều, dùng thừa thãi, đấy là ngôn từ lời nói. Khởi thủy là lời. Chung cuộc cũng là lời. Giữa hai đầu ấy thì đầy những lời. Gã chọn cách ngủ thật nhiều để bớt lời.

Đến thị xã của cô xuất khẩu lao động, ông tìm ra được người xưa. Không nghĩ là dễ dàng đến thế. Kể cũng ba mươi sáu năm rồi, cô đi lao động tận bên Đông Âu, biết có quay về hay vẫn ở bên ấy. Nhưng hóa ra là cô đã quay về. Vẫn ở trên đúng mảnh đất ngày trước, chỉ khác ngôi nhà ngói gạch mộc bây giờ đã được xây lên kiên cố năm tầng. Cái làng của cô cũng không còn thuần là làng nữa. Đường làng đã bê tông hóa. Ao hồ lấp hết. Ruộng không còn là ruộng mà biến thành nhà. Vườn cây cũng biến mất. Đất không hề sinh sôi mà người cứ sinh sản như sâu bướm mùa xuân. Trong vài ba chục năm, một gia đình có mấy đứa con lớn lên lấy vợ lấy chồng, phải cắt vườn cắt đất cho chúng xây nhà. Một gia đình sinh ra bốn năm gia đình mới. Đất thành nhà thành chỗ ở, đâu còn đất vườn, đâu còn ao chuôm nữa. Cái làng lơ thơ cây cối, chia thành đường thành sá, cái làng không còn không khí làng quê mà dờ tỉnh dờ quê.

Nhà của cô trở thành một cửa hàng quần áo. Hàng Tàu rẻ tiền là chính. Thêm một ít hàng đắt tiền hơn của Quảng Châu Thượng Hải. Hàng may mặc Việt Nam chất lượng cao giá cũng cao hơn được bán chen lẫn. Cô bảo nhiều cửa hàng nó lấy đồ Tàu về, nó dán mác hàng Việt vào để bán đắt cho khách, nhưng em không làm thế được.

Cô, bây giờ phải gọi là bà mới đúng. Gần bốn chục năm, khó còn nét gì của cái cô khoác trên người năm cái áo bò, ba cái quần bò, năm cái áo phông, ba cái xi líp. Thoát được mắt hải quan cái nào là thêm nguồn sống cho gia đình cái ấy. ông nhớ đêm ấy ông đã bắt cô ta ních đủ bằng ấy thứ chật cứng trên người mà tập đi duyệt đội ngũ trong nhà cho thuần thực. Một hai, một hai, một hai.

Bà bảo bà vẫn có linh. Hai ngày trước bà mơ có người quen cũ tìm về gặp lại. Nói ông đừng cười. Người ấy lột sạch quần áo trên người mấy con ma nơ canh đứng trước cửa hàng ra. Lột sạch chứ không phải mặc vào cho chúng nó. Tỉnh dậy, bà đoán già đoán non rằng người đến sẽ là một người khác chứ không đoán ra là ông.

Nói đến đây bà nhìn ra cửa và tru tréo gọi cô giúp việc. Con này hay nhỉ, mày đề thế kia mà trông được à. Thì ra con ma nơ canh chỉ mặc mỗi cái quần bò, còn nửa trên trần trụi, vú vê phô ra trắng nhợt. Cô giúp việc ỏn ẻn cười, ấy chết cháu quên, có người vừa mua cái áo, mà lại là cái áo cuối cùng. Cô ta nói rồi chạy vào nhà lấy một cái sơ mi ra khoác lên cho cái hình nhân. Sơ mi hồng đăng ten không hợp lắm với cái quần bò. Khoác tạm vậy.

Đúng đêm nay ở làng có phiên chợ đêm, mỗi năm chỉ có một lần. Chợ mua may bán rủi. Mua cái gì may cái ấy. Bán cái gì là xua bớt rủi ro đi cái ấy. Người mua được. Người bán cũng được. Chợ họp từ lúc nhọ mặt người cho đến sáng hôm sau, mặt người sáng ra nhìn thấy nhau rõ ràng rồi thì hết may hết rủi, ai đi đường nấy. Ai có đồ gì cũ trong nhà thì mang ra bán. Đồ cũ chứ không phải đồ cổ. Ai thấy cái gì hay hay thì dừng lại mà mua. Cũng chỉ là đồ cũ chứ không phải đồ cổ. Vài cái chén hạt mít giả cổ. Cái ấm tích sứ một miếng vôi. Một cái chậu nhôm cũ. Mấy thứ đồ gốm Bát Tràng giả cổ đã sử dụng ít năm. Có khi là cái dây xích chó, cái kiềng sắt đun củi. Trong nhà có đồ thừa đồ thải, thường ngày quăng ra trước cửa cho người thu mua đồng nát thì bây giờ chợ đêm mang ra bán. Bán rủi mà. Cô có bán gì không. Có, em đem bán mấy thứ linh tinh, ra ngồi chợ đêm cho vui. Bác đi với em nhé.

Ông về đây là để tìm bà. Tất nhiên ông đi cùng bà ra chợ. Người khắp các vùng xung quanh đổ về chơi chợ. Cũng phải cả vạn người chứ không ít. Ngày thường gửi một cái xe máy ba nghìn, đêm nay bị chém ba chục nghìn. Ngày thường gửi một cái ô tô mười nghìn, đêm nay ba trăm nghìn. Cái xe ông gửi ngoài bãi đầu làng đúng thực là ba trăm nghìn.

Bà lao động xuất khẩu bày ra trên mặt cái chõng tre mấy thứ lật vặt. Bình thường chắc chẳng ai đem bán những thứ như vậy. Ra bán để ngồi chơi, ra bán để chuyện trò với người đi qua đi lại. Bây giờ thì bà ngồi bàn để nói chuyện với ông. Đám trai gái con cái đi cùng xe ông thì đã tan ra khắp chợ rồi. Hãy để cho họ đi chơi một đêm cho biết.

Ngày ấy, cô xuất khẩu sang đến xứ người được tám tháng thì đẻ. Một thằng cu. Tay đội trưởng người Việt cứ hầm hè từ lúc bụng cô to dần lên. Anh ta dọa đuổi cô về nước. Sang đây đẻ đi làm chứ không phải ngồi nhà cho con bú. Anh ta dùng chữ bú. Sau này cô càng hiểu tại sao anh ta hay dùng chữ bú. Tay đội trưởng người Việt gầm gừ với cô, còn bà quản đốc phân xưởng người Tây thì bênh cô. Kệ cho nó đẻ. Nó đẻ ba tháng thì gửi con vào nhà trẻ rồi nó sẽ đi làm. Con bé này chăm chỉ, làm việc còn hơn khối cô lơ phờ trong đội.

Đang trong thời kỳ cô cho con bú, gã đội trưởng cứ mò đến tò mò tem. Ký túc xá công nhân toàn giường hai tầng. Cô có con nhỏ, được cô bạn nhường cho ở tầng dưới. Gã đội trưởng chui vào giường cô, kéo cái màn gió che lại. Gã nghịch cái đầu vú ứ sữa của cô mà bảo gã cũng thèm sữa. Gã sống chủ yếu bằng sữa. Ở bên này gã ăn ít, thay vào đấy gã toàn ăn bơ và mua sữa bột sữa nước để uống. Nhưng không cái anh sữa nào bằng cái anh sữa tươi. Gã bảo thế và gã đập lấy đầu vú cô bú chồm chộp. Ban đầu cô đẩy ra. Quyết liệt. Nhưng dần dần thấy chị em tầng trên chị em các giường xung quanh chẳng ai lên tiếng phản đối. Chẳng ai bênh mình. Quan ở xa, bản nha thì gần. Phép vua thua lệ làng. Bà quản đốc ở xa, bà có mặt ở ký túc xá đâu mà bênh vực cô. Gã đội trưởng mà điên lên, gã lên con, gã ra oai gã sẽ đuổi cô về nước. Đành để yên cho gã bú. Bú xong tông tộc như lợn sục cám thì gã nằm đờ ra, mép gã còn dây sữa và đũng quần gã ướt sũng.

Gã có thể chui vào giường những cô khác để ngủ với các cô ấy. Nhưng riêng với cô, gã chỉ bú. Mỗi lần bú như thế gã cũng coi như một lần ngủ.

Một điều khác thường lại ở chính thằng con trai của cô. Nó đang quấy khóc, nhưng hễ gã đội trưởng chui vào bú vú cô là thằng bé ngủ luôn. Nó đang cười như nắc nẻ, gã đội trưởng mò vào kéo tấm màn gió để che là nó lại ngủ. Gã đội trưởng bú tranh phần sữa của nó là nó ngủ. Không nhìn. Có

nhìn cũng không thấy. Không nghe. Nhắm mắt lại ngủ là không còn nghe thấy tiếng mút vú chòm chộp chòm chộp chòm chộp. Nó ngủ tít. Ngủ li bì. Chỉ khi nào gã đội trưởng đã bỏ đi nó mới tỉnh dậy. Một mình gã đội trưởng bú bằng ba đứa trẻ con. Bú hết cả sữa của con người ta. May mà cô nhiều sữa.

Hết ba tháng nghỉ tiêu chuẩn chăm con, cô phải gửi con vào nhà trẻ xí nghiệp. Con vào đây được uống sữa bò. Chiều tối đón con về thì con mới lại được bú mẹ. Trong giờ làm việc, sữa cô tức ứ. Định chạy vào nhà vệ sinh để vắt bớt sữa ra thì gã đội trưởng đã tia thấy. Gã đi theo cô vào nhà vệ sinh nữ. Gã đè dí cô vào tường cứ thế mà bú. Đủ cả hai bên vú. Giảm ứ sữa cho cả hai bên.

Hơn một năm, cô cai sữa cho con. Gã đội trưởng gầy xẹp hẳn đi. Cứ như chính gã bị cai sữa. Gã không chuyển từ bú vú cô sang ngủ với cô. Gã đi ngủ với những cô khác. Đôi lúc cô bắn khoăn, có phải gã chỉ thích sữa của cô, hay mỗi lần bú sữa gã coi như một lần đã ngủ với cô, chỉ thế là đủ. Và khi cô không còn sữa nữa thì gã cũng hết thèm muốn. Gã bỏ cô luôn.

Vài năm trước, gã đội trưởng có về đây chơi chợ. Cũng một đêm như thế này. Ông ta cũng muốn thử mua may bán rủi. Đêm nay ông ta sẽ thức và sẽ nhờ bà dẫn đi một vòng khắp chợ. Ông ta nói thế. Còn bà thì vừa nhìn thấy mặt ông ta, nhớ lại cái mồm cá ngão vều ra bú chòm chộp, bà đã thấy ghê. Bữa cơm chiều, ông ta uống rượu với con trai bà. Ông nhắc chuyện ngày trước thằng bé cứ hơi tí là lăn ra ngủ, hề thấy ông đến là nó quay mặt đi, nhắm mắt ngủ luôn. Chẳng nhìn. Chẳng thèm nhìn. Chẳng bao giờ nó thức.

Thì bây giờ cháu vẫn ngủ. Con trai bà nói. Đòi cháu lấy ngủ làm chính mà.

Sau khi bức tường ngăn hai phía đông tây sụp đổ, cô xuất khẩu thuộc đám được đền bù hợp đồng lao động, có nhận một cục tiền, dắt thằng con gần mười tuổi về nước. Có tí dấn tí vốn xây được cái nhà, mở được cái cửa hàng, báo hiệu được cho bà nội vài năm thì bà mất. Thằng con ở bên Tây ngủ li bì, về đến ta cũng thoát cái lại ngủ. Ngủ như một phản ứng thường xuyên trước mọi sự. Có hôm nó đi học về, ngang má có một lần đỏ như con lươn. Bị thầy giáo đánh. Thầy giáo gọi lên bảng, kiểm tra vở bài tập về nhà, phát hiện ra nó chưa làm bài tập mà cứ đến lớp. Bất đồ thầy điên lên, thầy

cầm cái thước kẻ quật ngang mặt nó. Thầy giáo thời xã hội chủ nghĩa mà đánh học sinh như vậy, trường biết thì thầy có thể bị kỷ luật. Nhưng tan học nó im lặng đi về nhà. Mẹ hỏi vết gì thế kia, đánh nhau với bạn à. Nó báo thầy đánh. Vì sao thầy đánh. Con không làm bài tập. Đối đáp chúng chẳng xong, nó nằm lăn ra giường ngủ luôn. Ban đầu bà tưởng con nằm khóc. Một lúc mới nhớ ra, thằng này cứ có chuyện gì là ngủ. Buồn, ngủ. Vui, ngủ. Nhận giấy gọi nhập ngũ, để tờ giấy trên mặt bàn, ngủ. Mấy năm sau ra quân, nhận được giấy báo đồ đại học, ngủ. Như người khác thì chạy đi báo tin vui cho bạn bè người thân, đây thì ngủ. Càng buồn càng ngủ. Ngủ dậy là mọi chuyện coi như xong.

Ông đội trưởng nhắc chuyện thằng bé ngày trước cứ ngủ. Ông cùng chén rượu với anh con trai. Anh bảo, cháu ngủ là chuyện thường xuyên, còn hôm nay đến lượt bác ngủ. Tớ ngủ sao được, đêm nay tớ phải thức để chơi cái chợ mỗi năm chỉ có một đêm. Anh con trai chỉ cười.

Thế mà anh làm cho ông ta ngủ thật. Xong bữa cơm chiều thì ông ta lăn ra chiếu. Anh kéo chân kéo tay cho ông duỗi ra thoải mái, phải thoải mái vì còn ngủ lâu.

Năm ngày liền, anh làm cho ông ta ngủ mê mết, ngủ li bì, ngủ thối giường thối chiếu. Cho uống sữa bò pha thuốc ngủ. Thích uống sữa thì được uống sữa. Ngày trước uống sữa tươi thì bây giờ cũng uống sữa tươi. Ngày trước uống sữa người thì bây giờ uống sữa bò. Ngày trước uống sữa ma ze in đầu vú nhũ hoa thì bây giờ uống sữa ma ze in Ba Vì Mộc Châu, uống xong là ông đội trưởng lăn đùng ra giường. Ngày ba lần, anh con trai dựng ông dậy, dẫn vào nhà vệ sinh, lê lét lả lướt mà vào, lúc quay ra lại được tổng tiếp cốc sữa bò pha thuốc ngủ. Không cho ăn. Năm ngày chỉ uống sữa có chất thuốc mê. Trong bụng chẳng có gì mà đại tiện, chỉ có tiểu tiện là xong. Ai nhìn thấy cảnh ấy chắc sẽ tưởng là con trai chăm bố. Anh chàng kê đầu ông đội trưởng vào lòng mình, kê cốc sữa vào miệng ông, vừa giữ cho uống vừa ép uống. Uống bằng hết. Uống bằng sạch. Rồi mới thả cho đầu ông kê lên cái gối mà tiếp tục ngủ lịm đi.

Ngày cuối cùng ông tỉnh dậy. Chết thật, tớ ngủ quên, thế là mất chuyến đi chợ đêm rồi. Anh con trai bà bảo, chợ đêm tan được năm ngày rồi bác ạ. Ông ta tưởng anh đùa, cứ nhăn răng ra cười, sáng bạch thế này rồi để tớ ra xem có còn cái gì mua một cái lấy may. May lần rủi thì bác cũng phải đợi

năm sau, ba trăm sáu lăm ngày trừ đi năm ngày, còn ba trăm sáu mươi ngày nữa, bác nhớ đấy.

Ông đội trưởng cuộn gói ra đi, hai năm rồi không dám quay trở lại. Chết tôi rồi. Ông còn mấy cái hợp đồng đã hẹn ký và đã nhỡ hẹn. Chết tôi rồi. Ông sẽ giải thích làm sao với mụ vợ La Sát ở nhà. Vừa đi như chạy ông vừa lẩm bẩm chết tôi rồi chết tôi rồi.

Nửa đêm là lúc chợ đông nhất, ùn ùn kéo nhau qua các hàng quán điện đóm nhấp nháy. Người mua chậu cây cảnh. Những cây hoa mộc hoa trà hoa hải đường hoa cúc. Người mua cây bon sai, cây sung cây đa cây si, dáng thì cổ thụ mà kích thước thì tí hìn. Bon sai dù có đẹp mắt thì vẫn là cái đẹp của thăng lùn, bất thường và quái dị.

Một nhóm người đi qua hỏi mua bộ ấm chén. Loại ấm đất chén hạt mít màu gạch mộc không phủ men. Bà xuất khẩu rót thêm nước chè vào cái chén của ông Kênh, bà bảo đang uống nước với khách, bộ ấm chén này không phải để bán. Trên chõng tre bày mấy thứ đồ cũ, lúc này ông mới để ý thấy một chiếc áo bò, gấp vuông vắn. Chiếc áo bò Lào ngày trước bà mặc đi xuất khẩu, sang đến bên ấy giữ lại một cái để mặc. Có thể là một trong năm chiếc bà đã ních trên người. Cũng có thể nó nằm trong lô hàng đóng thùng hành lý. Chỉ nhớ là bà đã mặc cho đến khi về nước. Đã nhiều chỗ sờn. Mấy lần đã định vứt đi, nhưng chẳng hiểu sao nó vẫn còn ở lại.

Anh con trai bà học hành cũng tạm tạm. Hết phổ thông đi làm lính nghĩa vụ ba năm. Xuất ngũ thi đỗ đại học, học công nghệ thông tin, máy tính cứ xoay xoay như đồ chơi trong tay. Làm việc công ty này một thời gian, bỏ. Sang làm cho công ty khác một thời gian, bỏ. Không gấn bó ăn đời ở kiếp với một cơ quan nào, thấy hợp thì ở lâu, không hợp thì ba bảy hăm một ngày em chào sếp em ngược. Không câu nệ thay cơ quan như thay áo tức là thiếu lòng trung thành tận tụy. Không phải vậy. Chuẩn mực thời nay đã khác. Ai biết sử dụng năng lực của tôi thì tôi tận tâm tận lực đáp lại. Ai không biết dùng người thì tôi chẳng việc gì phải bám víu dính líu lằng nhằng. Cách nghĩ này triệt tiêu lối tư duy của các sếp thời trước, rằng sênh tay tao ra thì chúng mày chết. Nhưng nó lại nảy ra một thủ đoạn khác, ấy là sếp có thể sử dụng năng lực nhiệt huyết tuổi trẻ những năm đầu họ mới ra trường, sau đó sếp hãy làm cho họ chán công ty, hoặc tự họ chán trước, mà bỏ đi. Lúc ấy sức mới sức trẻ đã được sử dụng, tận dụng, lợi dụng. Và đã xong.

Nghe đâu anh con trai đi buôn đất buôn cát có vẻ hứa hẹn tiền đồ. Rồi lại nghe đâu mất trắng, bị lừa bị phản. Có dạo gần năm trời không về nhìn mặt mẹ, cũng không điện thoại nhắn tin, Thành linh một hôm về đứng kèn

càng giữa nhà, đúng tư thế một ông thành hoàng làng. Sừng sững. Như trời trồng. Anh ta hỏi mẹ dạo này thế nào rồi quăng cái túi vào góc nhà, lăn ra ngủ. Ngủ mê một ngày trời. Nằm khoanh tròn cái thân hình dài thượt như một con trăn no mồi. Ngủ đúng kiểu không còn hồn phách gì trong cái thân xác ấy nữa. Bay đi hết rồi. Bỏ đi hết rồi. Thoát ra hết rồi.

Một ngày trời, anh ta lồm cồm bò dậy. Bà bảo để mẹ dọn cơm ra cho mà ăn. Anh bảo con bây giờ chỉ thèm ăn oản. Bà bảo hôm nay không phải ngày rằm mừng một, có ai lên chùa đâu mà bảo có oản.

Anh ta ngáp một cái, dụi mắt một cái, nấc một cái. Rồi anh ta bảo. Con phải đi đây, con phải đi giúp thằng em. Em nào. Anh ta là con duy nhất của bà, có anh em nào đâu. Bà chỉ nghĩ bụng mà không nói. Anh con trai lại ngáp một cái, dụi mắt một cái, nấc một cái. Con chết rồi mẹ ơi.

Nói xong đứng dậy nhấc cái túi trong góc nhà, bỏ đi.

Đi luôn hơn nửa năm rồi.

Có cậu cùng đi lính nghĩa vụ dạo trước một hôm ghé vào cửa hàng của bà, nói nghe đồn con trai bà buôn bán bất động sản thua lỗ, rồi nó đi ăn cắp, bị người ta bắt được, người ta xúm vào đánh hội đồng, vứt xác xuống sông. Bà chết điếng. Muôn tìm con nhưng không biết đi đâu mà tìm. Có đêm bà mơ thấy con về. Nó lại nằm lăn ra ngủ lì bì mê mết. Rồi nó tỉnh dậy mà nói, con chết rồi mẹ ơi.

Không người mẹ nào tin rằng con mình chết, nếu không nhìn thấy tận mắt. Nhiều người mẹ đến mấy chục năm sau vẫn không tin. Vẫn nghĩ con mình còn sống đâu đấy, vì việc gì đấy nên chưa quay về mà thôi.

Bà lại càng thế. Nó vừa mới ở đây thôi. Mới xách cái túi ra đi chưa lâu. Bà kể xong rồi bảo ông Kềnh ông có điều kiện đi đó đi đây, ông để ý tìm giúp.

Trời gần sáng. Có một đám người đến hỏi mua con cóc bàng gổm, nước men vàng bóng. Cũng chỉ là đồ cũ, lại sút một tí ở chân. Thì bán đi. Bán bớt đi một cái rủi để mong lấy lại một cái may.

Lúc này ông Kềnh mới để ý giữa đám người mua con cóc có một người quen. Quen gì, đó chính là cậu chánh văn phòng của ông. Anh ta nhìn ông như nhìn thấy một gương mặt quen quen mà không nhớ ra nổi. Gần nửa

tháng qua gương mặt ông đã phủ dày râu quai nón, dày ria mép và râu cằm. Ông lại đang đội một chiếc mũ cát kết làm cho khuôn mặt ngấn hấn lại.

Ông định đứng dậy đi theo chánh văn phòng. Dân công chức bây giờ đã được quy định không được dùng xe công đi lễ đi hội. Đi lén lút, đến nơi họ lấy vải bạt trùm lên xe hoặc che cái biển số xe nhà nước. Ông định gọi cậu chánh văn phòng ra một chỗ, dặn dò đôi câu. Ông không biến mất, ông không chạy làng, ông không lẩn trốn. Rồi ông sẽ quay về, vài ba ngày nữa thôi. Cơ quan không việc gì mà náo động lên, không việc gì sùng sục lên đi tìm. Chánh văn phòng, thư ký, cục trưởng tài vụ, vân vân và vân vân, không việc gì mà nháo nhác lên.

Nhưng rồi ông ngồi im, nhắc cái chén hạt mít lên uống thêm một ngụm trà, Hình như cậu chánh văn phòng đi trong đám người kia có quay đầu kín đáo nhìn ông một lần nữa. Hình như. Cũng có khi chỉ là do ông tưởng tượng ra

Sáng sớm, người ta mới mang nông cụ ra bán. Đồ cũ đã dùng trong nhà. Cái cuốc cái xẻng cái mai cái thuổng, cái vò đập đất, cái trang lúa, cái dầm cái sàng cái rổ cái rá. Mua để cầu mong cho nghề nông phát đạt. Ông mua một cái cuốc còn dính tí đất sét. Dùng cho khoảng vườn trồng cây trồng hoa ở nhà ông. Mai kia xong vụ này, chắc là ông sẽ về vườn, về để rồi rải mang cuốc ra cuốc xới như một người làm vườn.

Ông giúp bà thu dọn đồ rồi gọi hai cô giúp việc ra khiêng cái chõng tre về. Về đến trước cửa hàng quần áo, bà thất kinh thấy hai con ma nơ canh đều trần truồng. Trắng nhơn cả ra. Hai đầu ti bôi đỏ.

Chỗ cần che đây nhất thì trắng trơn tuôn tuột. Bà thất thanh mắng hai cô giúp việc. Cả hai cô nhả răng ra cười. Có bộ bò với bộ ka ki cuối cùng, người ta vừa mua nốt rồi bác ạ. Mua nốt thì cũng phải mặc cho nó bộ khác, không thì lấy miếng vải ra mà quần cho nó chứ. Ai lột sạch các cô như thế các cô có dễ yên không.

Ông tùm tùm cười. Ai lột sạch như thế có dễ yên không. Ba mươi sáu năm trước bà có dễ yên không khi bị ông lột sạch, từng thứ một. Năm cái áo bò. Năm cái áo phong. Ba cái quần bò. Ba cái quần xịp.

Càng gần ra đến Hà Nội, hình như trên xe càng trầm lắng. Ít trao đổi chuyện trò hơn. Trầm ngâm hơn. Tưởng tượng nhiều hơn. Hà Nội trong ấn tượng đầu tiên là như thế nào, hầu hết mới đến Hà Nội lần đầu. Chiến tranh qua gần bốn chục năm rồi, ngăn sông cấm chợ đã thành dĩ vãng rồi, đi lại tự do và dễ dàng rồi, nhưng không phải ai cũng có dịp đến Hà Nội. Một người mà danh tiếng đã thoát ra khỏi địa giới một tỉnh, đã vào biểu diễn ghi đĩa tận Sài Gòn như ca sĩ mà đây cũng là lần đầu ra Hà Nội.

Tưởng tượng. Phán đoán. Hồi hộp. Mong chờ. Sốt ruột. Có cả buồng xuôi, kệ nó, rồi đến nơi sẽ biết, làm gì cũng được, đi đâu cũng được, ông Kênh đã tính toán mọi kế hoạch rồi.

Đúng là ông Kênh đã tính toán. Lúc bắt đầu khởi hành, trên xe chưa có ai, ông lại nghe ra những xôn xao trao đổi trên chộc khích bác của đám người vô hình vô ảnh trên những hàng ghế. Chiếc xe đã xôn xao kích động suốt một vài ngày đầu nhờ đám người không hiện hữu như thế. Nhưng rồi mỗi lúc lại thêm một người lên xe. Lại giới thiệu chuyện trò làm quen. Lại giải bày trần tình giải thích. Lại đề xuất đề nghị phán đoán tương lai. Rồi càng đi, các hàng ghế càng lấp đầy người thì tiếng nói cất lên mà âm thanh hình như lại chìm đi. Ông ngồi phía trước lái xe, ông không nghe thấy gì nữa.

Từ vô hình vô ảnh tiến dần đến hiện hữu.

Từ hiện diện tiến dần đến vô thanh chìm lắng.

Bây giờ chỉ còn ông ngồi phía đầu xe. Chỉ còn Hà Nội phía trước, ông sẽ giơ tấm ảnh nào ra đầu tiên để nói với họ đây là Hà Nội. Ấm thực Hà Nội thì hơn mười ngày trên xe đã bàn soạn giới thiệu rồi. Bánh tôm hồ Tây chẳng hạn. Thương hiệu danh hiệu thế thôi, tôm ở đâu ra cho đủ mà ngày nào cũng ăn thùng nôi trôi rế như vậy. Tôm ấy toàn tôm nuôi bằng thức ăn công nghiệp, làm gì có ai đánh lưới bắt vớ dưới hồ Tây lên. Bún ốc phủ Tây Hồ thì ốc cũng là ốc nuôi công nghiệp. Lẩu ếch hồ Trúc Bạch cũng rửa rửa xem xem, không phải là loại đánh bắt trên đồng. Lại có những đặc sản từ bốn phương tám hướng đổ dồn về thủ đô. Những là lợn mán, lợn cắp nách, gà đi bộ, nghe hay chưa, cứ như có loại gà biết đi xe đạp. Gà đi bộ thả rông

ở trên đồi, có khách đến ăn con nào, chủ hàng mang cung nỏ ra bắn đúng con ấy mang vào làm thịt, thịt săn chắc đậm đà. Gà đi bộ ấy được bắt bỏ lông đem về thủ đô cho các nhà hàng đặc sản. Cứ cái gì ngon ngọt quý hóa, chọn con to nhất đẹp nhất ngon nhất đem về thủ đô, về đến nơi còn phải cạnh tranh giá cả với hàng của các vùng khác, thành ra đặc sản ở thủ đô giá cả phải chăng hơn nơi khác. Rẻ hơn. Thì cứ xem, hải sản chất lượng cao ở Hà Nội luôn rẻ hơn hải sản ở các bãi biển du lịch Cát Bà Đồ Sơn Sầm Sơn.

Âm thực không phải bắn khoăn.

Ông lẫn tẩn về bức tranh đầu tiên của Hà Nội mà ông muốn cho đám con gái con trai này được thấy. Nhiều lắm. Nhiều nên khó quyết nếu chỉ được chọn một. Mà bước chân đầu tiên thì chỉ được chọn một, không ai bước cùng lúc cả hai chân. Một. Vậy nó là đâu.

Ông cũng đồng thời lẫn tẩn về bức ảnh đầu tiên của đám con cái này mà ví thử ông muốn chia ra cho những người đang chờ ông lộ mặt ra để xông đến phê phán, thanh tra, kiểm toán, luận tội, kết luận kỷ luật hoặc đưa ra tố tụng. Đây, ảnh các con tôi đây. Không phải thằng duy nhất, thằng con giá thú, thằng đi du học. Hơn bốn mươi năm qua, phải chờ đến lúc này, trời đất thuận hòa, lúc này mới là thời điểm để công khai hợp thức. Không phải một đứa mà ba mươi hai đứa. Chính sách mỗi gia đình chỉ có hai con gần đây cơ quan rà soát những cán bộ công chức sinh con thứ ba để có biện pháp kỷ luật. Khuyến cáo thường xuyên đến mức bên lề tỉnh lộ Thái Bình còn có tấm biển to tướng:

GIA ĐÌNH CÓ HAI CON VỢ CHỒNG HẠNH PHÚC

Còn ông, một ông Kỉnh, lâu nay ai cũng biết ông chỉ có một quý tử du học ở trời Âu, bây giờ lại hóa ra có ba mươi hai đứa con. Hai mươi lăm trai, bảy gái. Mười chín đứa đã và đang đi bộ đội, tham gia lực lượng vũ trang, công nhân quốc phòng. Năm đứa làm ăn tự do. Một ca sĩ. Số còn lại đang đi học. Khoảng non nửa có trình độ đại học cao đẳng. Khoảng một phần ba là công nhân viên chức. Những con số thống kê rất có thể sẽ chuyển hóa tội thành ra công. Công tội không rạch ròi có thể làm khó cho những người cầm cân nảy mực.

Chuyện công tội liên quan đến đám con cái khiến ông nhớ ra việc phải làm ngay. Ông lôi cái điện thoại ra. Từ hôm rời Hà Nội đến nay, bây giờ

mới chủ động gọi một cuộc điện thoại. Pin đã sạc lại. Cuộc gọi này ông gọi cho thằng con trai mà ông biết chắc đang ở Hà Nội, không phải ở bên trời Âu như nó vẫn nói trong mấy bức thư điện tử gần đây. Trước khi ông xách túi ra khỏi nhà, ông đã bàng hoàng vì nó. Nó đã bị trục xuất, đã về Việt Nam, đang thuê nhà ở Hà Nội chứ đâu phải còn học ở bên kia. Một đàn em của ông, một người có nhiệm vụ thu thập dư luận trong ngành để cung cấp thường xuyên cho ông, vị an ninh thám tử này đã tận mắt nhìn thấy quý tử của ông lúc nửa đêm về sáng ngồi uống rượu trong quán Đêm Màu Xanh. Anh ta không tin vào mắt mình. Đối diện với quý tử là một anh chàng nửa là giúp việc nửa là bạn đang nằm khoanh tròn ngủ ngay trên xô pha tiệm rượu, về kể lại chắc chắn sắp sẽ không tin. Anh chàng thu thập dư luận chia ra tám ảnh làm bằng chứng.

Có thể cơn vỡ mộng về quý tử là cú bồi thêm khiến ông quyết đi một chuyến xuyên Việt. Thu gom những gì đánh rơi rải rác lâu nay cũng là một cách bồi thường cho một vật mà ta vừa đánh vỡ. Hoặc là tự nó làm cho nó rơi vỡ.

Ông gọi cho quý tử. Không tỏ ra ngạc nhiên. Cả hai bên đều không làm ra vẻ biết chuyện bất thường. Quý tử mấy hôm nay đã xách va li về nhà ra mắt mẹ. Nhà thuê đã trả. Anh trần đã biến mất. Quý tử không còn chỗ nào để bám víu đành về thú thật với bà viện sĩ. Bà cũng chỉ biết ừ hừ mà chờ xem lúc nào ông chồng về ông sẽ cho biết phương hướng giải quyết. Trên điện thoại hai bố con không hỏi thăm hỏi nom. Ông chỉ thông tin, khoảng một tiếng nữa xe về đến Hà Nội, quý tử nhớ ra đón ở Bồ Hồ, nhớ có mặt cho đông đủ. Xong. Ông tắt máy.

Đúng là thất vọng, là tan vỡ ảo mộng, nhưng dù sao nó cũng là móng con giá thú duy nhất, nó nên có mặt trong bức ảnh chung.

Và phía bên kia, quý tử cũng chẳng cần ông thông báo vụ ra Bồ Hồ. Cái chợ giời thông tin trên mạng đang đầy ắp tin tức kiểu ấy. Tin đã đi nhanh hơn chân người. Tin đã đi nhanh hơn chuyến xe xuyên Việt.

Và đây, như vậy là ông đã chọn được bức ảnh đầu tiên cho đám người đặt chân đến Hà Nội. Dân Hà Nội gọi là Bồ Hồ. Ngôn ngữ chính thức của nó là hồ Gươm, hồ Hoàn Kiếm. Có lúc người ta gọi nó là hồ Lục Thủy vì nước màu xanh, xanh nhót toàn táo là táo. Thời vua Lê nó còn có tên là hồ Tả Vọng.

Có thể lấy đấy làm tâm để cắm chân com pa, tính từ đấy ra bán kính đâm cây số xung quanh là khu vực trung tâm của Hà Nội. Xa hơn bán kính ấy là vùng nội đô phát triển từ đầu thế kỷ hai mươi, thậm chí muộn hơn nhiều, từ đầu thế kỷ hăm mốt.

Ở quán nước dừng chân trước khi tiến về Hà Nội, ông thấy cần phải kể cho tất cả nghe về sự tích gương thần. Vua Lê thuở đang còn lặn lội đánh nhau với giặc Minh, được vua thủy tề là Long Quân cho mượn một thanh gương báu. Phần gương vớt lên từ cái lưới đánh cá của một chàng nghĩa quân. Phần chuôi gương được lấy xuống khi nó treo lơ lửng trên cành cây trong đại ngàn Lam Sơn. Có gương thần, quân ta đánh cho giặc Minh tan tác. Sạch bóng quân thù. Giang sơn non nước bình yên, vua đi chơi thuyền rồng trên hồ Tả Vọng. Thuyền đang thông dong thì mặt hồ nổi sóng. Một con vật gì từ dưới hồ lộ đầu lên. Trong một tích trò múa rối nước, vua Lê cất giọng sang sảng: Quái lạ, quái lạ, có vật gì ẩn hiện gần đây, đem kiếm thần ra chém vật này, cho hết lũ quái yêu trên nhiều.

Yêu quái ư. Vua mà nói năng như thế là không biết giữ mồm. Đây là rùa thần. Rùa thần vừa từ dưới Long Cung nổi lên đòi lại gương thần. Thốt nhiên thanh gương đeo bên người vua rung rinh động dậy vàng vật. Máy động tác như vậy đủ nhắc nhở bất cứ ai đang trí nhất. Vua liền nhớ ra. Quý vật phải trả lại cho quý thần. Giặc tan rồi, vũ khí giữ lại bên người làm gì, kè kè bên hông làm gì.

Vua cúi mình chấp tay vái rùa thần. Rồi ngài tung thanh gương xuống mặt nước. Thanh gương nặng thế, rùa vàng chỉ nhẹ nhàng đón lấy, cắn ngang miệng. Rùa cũng đáp lại bằng một cái cười nửa miệng, rồi rùa lặn xuống Long Cung.

Hồ từ đó mang tên hồ Gươm, hồ Hoàn Kiếm, hồ Trá Gươm. Trá. Cho mượn ở tận xứ Thanh mà phải theo ra mãi tận Hà Nội mới đòi được. Mượn một nơi mà trả một nơi. Vay trả, mượn hoàn, xưa nay đều thế.

Hồ Gươm, về thủ đô, đi ô tô, ra Bờ Hồ, xem tháp Rùa, ăn kem Bồn Mùa. Phải rồi. Xe sẽ đi thẳng ra hồ Gươm. Thằng quý tử và thằng thoát hồn hóa ra đã đến từ trước và đang đứng chờ. Hai thằng đứng chờ sẵn. Đứng hết hai anh em ruột. Một thằng dai huyền dài. Một thằng mắt diu diu dính dính như lúc nào cũng muốn ngủ. Tất cả trên xe ào ào kéo nhau xuống. Bức ảnh

đầu tiên của ba mươi hai đứa con và một ông bố sẽ chụp bên hồ Guom. Ba mươi ba người. Một trung đội.

Ông bố không đứng giữa mà ông sẽ đứng đầu tiên bên trái. Các con sẽ theo thứ tự mà đứng dàn hàng ngang nối tiếp vào. Toàn trung đội, một hàng ngang, tập hợp.

Tách. Bức ảnh có đầy đủ ba mươi ba người. Bối cảnh hồ Guom và tháp Rùa rõ ràng ở ngay đằng sau. Lung linh, rực rỡ, tung bừng, tấp nập, rung rung xôn xang. Ông sẽ phát cho chúng mỗi đứa một tấm ảnh, không quên ghi chú tên từng đứa. Tên được ghi theo biệt danh của chúng, ví dụ thằng ca sĩ, thằng thoát hôn. Tên được ghi theo biệt danh của mẹ chúng, ví dụ mẹ là giao liên thì con gái gọi luôn là con giao liên, mẹ là cô bán hàng mậu dịch thì con trai gọi luôn là thằng mậu dịch. Có những mối tình kéo khá dài, nhưng cũng có chuyện tình thoáng qua chốc lát, biệt danh được ghi theo địa danh địa điểm, ví dụ con biên giới, thằng bờ ruộng, ông ghi tên đám con đầy đủ, cũng nhớ ghi đúng theo thứ tự.

Ông rất nhớ. Bây giờ càng không thể quên.

Thình lình có tiếng rú lên. Rùa nổi, rùa nổi. Họa theo là tiếng reo hò rào rào. Rùa lên, rùa lên. Rầm rập chạy đến bên bờ hồ. Vứt hết để chạy. Gánh hàng rong, mẹt hoa quả bánh trái, tập tranh ảnh bản đồ bán cho du khách. Vứt hết. Tung tóe ngổn ngang toi bời. Chạy hết lại quay tròn quanh mép hồ. Nhìn xuống.

Đúng là cụ rùa vừa nổi. Rất gần bờ. Chẳng biết là cụ rùa hay bác rùa hay cô rùa hay chú rùa hay anh chị rùa. Biết đâu chỉ là một cháu rùa, thiếu gì đứa tí tuổi đầu đã phát phì to đùng kiêu em chả. Không thể căn cứ vào kích thước rùa mà định cách xưng hô được. Thôi thì cứ gọi chung chung là rùa. Rùa đang nổi cái đầu lên, nổi dần cái cần cổ lên, ngáp ngáp. Cũng chẳng rõ là ngáp ngáp vì dưới hồ lục thủy xanh nhót ô nhiễm thiếu ô xi hay rùa đang mấp máy cái mồm đòi nợ. Nợ chứ lý. Nợ gần nghìn năm, nhận được gương trả lại rồi, bây giờ quán tính vẫn đấy, vẫn cứ đòi. Kia, đòi thì trả đi. Này thì trả này. Một cục đất từ trên bờ ném xuống, kèm theo tiếng ré lên theo kiểu trêu chọc không được dạy. Rồi tiếng tanh tách của máy ảnh, đồng thanh, âm thanh góp lại thành tiếng tanh tách lan truyền khắp hồ, cứ như lửa kêu tanh tách trong đám cháy nhà.

Lại ồ lên khắp hồ. Đồng loạt mấy chục rùa con nổi lên, bám ngay sau rùa to, như đàn con bơi lượn lướt sau mẹ. Đây, thế mà bấy lâu nay có nhà khoa học cứ quả quyết cụ rùa cô đơn, phải xác định giới tính cho cụ, rồi theo đây mà thả thêm xuống cho cụ một bạn tình, không thì cứ gọi là tuyệt chủng. Lại còn cãi nhau đi tìm hay không đi tìm bạn tình cho cụ trong đám con giải con ba ba ở quê gốc xứ Thanh. Bây giờ mới hóa ra cầu mưa ở vùng nước lụt, cụ có cần đâu, cụ còn đẻ ra cả đồng rùa con đang bơi lượn lướt ngoài kia.

Hay đây không phải là con cái của cụ, mà có đứa nào nó muốn gây nhiễu, nó thả xuống cả đồng ba ba cho dân tình no mắt cái chơi.

Bất ngờ đột ngột thành linh. Một người nhảy xuống hồ. Đây hình như là một nhà rùa học, ông muốn bơi ra tận mắt quan sát cả rùa cụ lẫn rùa con. Hai người nhảy xuống hồ. Đây hình như là một nhà tò mò học, điền hình cho mấy chục triệu người trong toàn xứ này. Ba người nhảy xuống hồ. Đây hình như là một nhà nhiếp ảnh thích tự rút ngắn cự ly hơn là dùng đèn thao tác kỹ thuật dum ống kính. Bốn người năm người sáu người. Hàng trăm người. Nhảy bùm bùm ừng ừng tung tóe. Hàng trăm người bơi đuổi sau đàn rùa. Rùa to bơi trước. Hàng chục rùa con bơi lượn lướt ngay sau. Hàng trăm con người trông giống rùa bơi thành đàn ùm ùm theo sau rôt. Đàn rùa hàng trăm con lượn quanh vòng hồ một phẩy bảy cây số như đi duyệt đội danh dự theo hình tròn. Hàng nghìn con người đứng vây quanh một phẩy bảy cây số bờ hồ reo hò náo động.

Thế là tan. Tan hết công hết việc của bất cứ ai có mặt ở Bờ Hồ lúc ấy. Tan luôn cái hàng người một ông bố và ba mươi hai đứa con vừa chụp chung bức ảnh bên hồ. Hơn ba chục con người tan ngay vào đám hàng nghìn người, như muối tan vào biển. Mấy ngày sau hình như cũng chẳng tìm thấy nhau. Tan ngay vào hơn năm triệu dân thủ đô có hộ khẩu và cũng bằng ấy triệu không có hộ khẩu.

May mà trước khi tan tác, họ đã kịp chụp chung một tấm ảnh.

Chú thích ảnh:

Từ trái sang phải: bố Kênh, con giao liên, thằng quân lương, thằng ca sĩ, thằng xích láp, con công trường, thằng mậu dịch, con cô giáo, thằng thương nghiệp, con biên giới, thằng thoát hôn, con buôn chuyến, con trà nước, thằng bờ ruộng, thằng quý tử, thằng đá quý, con người mẫu...

Ghi chú: có hai đứa bị lấp mặt là thằng kế toán và con thợ may.